

งานวิจัย

เรื่อง

มาตุภูมิ ปราบกฏการณ์ของคนพลัดถิ่น
ภาพลักษณ์สังคมเยอรมัน: การศึกษาวรรณกรรมเยาวชน
ของเยอรมันที่เขียนโดยผู้ประพันธ์พลัดถิ่น

จัดทำโดย

อาจารย์ ดร. ศิริพร ศรีวรกานต์

ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานวิจัย

เรื่อง

มาตุภูมิ ปราบกฏการณ์ของคนพลัดถิ่น
ภาพลักษณ์สังคมเยอรมัน: การศึกษาวรรณกรรมเยาวชน
ของเยอรมันที่เขียนโดยผู้ประพันธ์พลัดถิ่น

จัดทำโดย

อาจารย์ ดร. ศิริพร ศรีวรกานต์

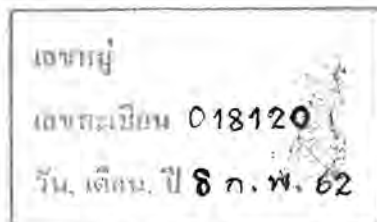
ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย

งานวิจัยฉบับนี้ศึกษาวรรณกรรมเยาวชนภาษาเยอรมันคัดสรรซึ่งประพันธ์โดยนักเขียนพลัดถิ่น ในงานเขียนของคาริน กินดิชเรื่องดินแดนแห่งชอกโกแลตกับกล้วย, เด็กสองคนมาถึงดินแดนต่างชาติ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเด็กสองคนพี่น้องซึ่งอพยพออกจากโรมาเนียมายังเยอรมนีพร้อมกับพ่อและแม่ของพวกเขา ตัวบทเรื่องนี้นำเสนอการปรับตัวของเด็กทั้งสองคนในสังคมเยอรมัน ส่วนตัวละครเอกในงานเขียนของติเลค ซาฟท์จิโกลูเรื่องพระจันทร์กลืนดาว และเรื่องซีรินของนัสริน ซึเกอ มิได้ผูกโยงตนเองกับชาติพันธุ์และสามารถผูกสัมพันธ์ได้กับทุกคน ผู้วิจัยต้องการเสนอว่าผู้ประพันธ์ทั้งสองตั้งคำถามเชิงวิพากษ์อัตลักษณ์โดยใช้กลยุทธ์การต่อรองอัตลักษณ์และพื้นที่ทางสังคมของตัวละครเติร์กและตัวละครอิหร่านในสังคมเยอรมัน ในการใช้กลยุทธ์ดังกล่าวผู้ประพันธ์เสนอว่าความรุนแรงข้ามพรมแดนเชื้อชาติและส่งเสริมให้เยาวชนเยอรมันรุ่นใหม่จับกลุ่มเป็นเพื่อนกันโดยไม่แบ่งแยกเขาแยกเราซึ่งจะช่วยลดทอนความแปลกแยกระหว่างคนต่างวัฒนธรรมในสังคมเยอรมันได้ในระดับหนึ่ง ยิ่งไปกว่านั้นงานวิจัยเรื่องนี้ยังได้วิเคราะห์แก่นเรื่องว่าด้วยขันติธรรมระหว่างคนต่างวัฒนธรรมและสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นท่ามกลางความขัดแย้งในดินแดนตะวันออกกลาง ผู้ประพันธ์เน้นแก่นเรื่องดังกล่าวด้วยการบอกเล่าเรื่องราวที่เป็นประสบการณ์ของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่องหินที่เปล่งเสียงและของขวัญจากคุณย่าซารา อันเป็นงานเขียนของ หมอซี อับเดล เกาะดีร์ และเรื่องมือที่เต็มไปด้วยดวงดาวหลายดวงของราฟิค ซามิ ขณะเดียวกัน ผู้ประพันธ์วิพากษ์การตอบโต้โดยใช้ความรุนแรงและนำเสนอทางออกที่เป็นไปได้ในการคลี่คลายความขัดแย้งด้วยการให้ตัวละครเอกตระหนักรู้การอยู่ร่วมกันของคนต่างวัฒนธรรมแทนการแบ่งเขาแบ่งเรา รวมทั้งการส่งเสริมให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและมีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลและความคิดเห็นต่างๆโดยปราศจากอุปสรรคใดๆทั้งสิ้น

คำสำคัญ: วรรณกรรมเยาวชน การต่อรองอัตลักษณ์ ขันติธรรมระหว่างคนต่างวัฒนธรรม ความรุนแรงข้ามพรมแดนเชื้อชาติ สิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

Abstract

This research explores the selected German young adult novels written by the immigrant authors. *Im Land der Schokolade und Bananen, Zwei Kinder kommen in ein fremdes Land* by Karin Gündisch is a story of two siblings who migrated from Romania to Germany with their parents. The story also presents how the two children characters adapt themselves in a new society. Whereas, the protagonists in Dilek Zapticioğlu's, *Der Mond isst die Sterne auf* und Nasrin Siege's Shirin are unbound to ethnic identity and both of them are able to establish relationships with anyone. I argue that these two authors problematize ethnic identity through the strategies of identity negotiation and making social space for Turkish and Iranian migrants in Germany. Besides, Dilek Zapticioğlu deploy violence beyond ethnic boundary and encourages the German youths to have close relationships with one another in order to eliminate the sense of alienation among people of different cultures in Germany. Moreover, this research examines the theme of intercultural tolerance and the right to freedom of opinion and expression in the context of controversy in the Middle East in Ghazi Abdel-Qadir's *Die sprechenden Steine* and *Das Geschenk von Großmutter Sara* and Rafik Schami's *Eine Hand voller Sterne*. In these novels, these themes are played out through narratives of experiences of the young protagonists. Also the authors criticize violent resistance; present possible solutions to the conflicts through the recognition of interracial co-existence instead of non-partisanship and support every individual to hold opinions without interference and to receive information and ideas without frontiers.

Keywords: young adult novel, identity negotiation, intercultural tolerance, violence beyond ethnic boundary, the right to freedom of opinion and expression

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยการสนับสนุนทุนวิจัยจากทุนพัฒนาอาจารย์ใหม่ กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช พ.ศ.2553 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์ อาจารย์อาวุโสที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำที่ล้ำค่าซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขในงานวิจัยฉบับนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จาตุรี ดิงศภักดิ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุติมา ประกาศวุฒิสาร รวมทั้งอาจารย์ ดร. ถนอมนวล หิรัญเทพ สำหรับคำแนะนำและข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยฉบับนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ตรีศิลป์ บุญขจร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ร.ว. กอังกายจน์ ตะเวทีกุล ที่ได้ประสิทธิประสาทองค์ความรู้ในสาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาวิเคราะห์ด้วยทววรรณกรรมกระทั่งสัมฤทธิ์ผลเป็นงานวิจัยฉบับนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินดา ศรีรัตนสมบุญที่กรุณาให้คำแนะนำและช่วยดูตัวบทให้แก่ผู้วิจัย จนทำให้งานวิจัยลุล่วงไปได้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์พิเศษ ดร. อัมภา โอตระกุล และรองศาสตราจารย์ชูศรี มีวงศ์อุโฆษที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและหนังสืออันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยฉบับนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมูลนิธิธันส์ ไซเดลที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนการค้นคว้าวิจัย ณ เมืองกีเซ่น ประเทศเยอรมนี รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. คาร์สเทิน ก้านเชล แห่งมหาวิทยาลัยยูลุสตุส ลีบิก กีเซ่น ที่กรุณารับเป็นอาจารย์อาวุโสผู้ให้คำปรึกษาระหว่างการค้นคว้าวิจัย

การตีพิมพ์เผยแพร่

ผู้วิจัยได้นำบางส่วนของงานวิจัยเรื่องนี้ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ ดังนี้

1. "การตั้งคำถามเชิงวิพากษ์กับอัตลักษณ์เดิร์กในเยอรมนีในพระจันทร์กึ่งดวง ของดีเลค ซาฟท์จีโอกู." วารสารอักษรศาสตร์ 42, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2556): 215-247.
2. "ขันติธรรมระหว่างคนต่างวัฒนธรรมในหินที่เปล่งเสียงของฌอซี อับเดล-เกะดिर." วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 34, 2 (2555): 88-112.
3. "แฮนเซลกับเกรเทลในฐานะผู้อพยพ: ในดินแดนแห่งช็อกโกแลตกับกล้วย, เด็กสองคนมาถึง ดินแดนต่างชาติ ของคาริน กินดิช." วารสารอักษรศาสตร์ 39, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2553): 215-247.

ผู้วิจัยได้นำบางส่วนของงานวิจัยเรื่องนี้เสนอในหัวข้อเรื่อง "Hansel and Gretel in the late 1980s: Their Food Shortage and Migration Experience in The Land of Chocolate and Banana: Two Children Go To The Foreign Land by Karin Gündisch" ในที่ประชุมวิชาการระดับนานาชาติทางด้านวรรณกรรมเด็กเรื่อง *(Re)-Reading Classics in Children's Literature* ระหว่างวันที่ 19-20 พฤศจิกายน 2553 ณ ประเทศอินเดีย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
การตีพิมพ์เผยแพร่	ง
บทที่ 1 วรรณกรรมเยาวชนภาษาเยอรมันกับ	1
ปรากฏการณ์คอนพลัดถิ่น	
1.1 ตัวละครพลัดถิ่นในวรรณกรรมเยาวชน	1
1.2 ขอบเขตการวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์	5
1.4 สมมุติฐาน	5
1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	10
บทที่ 2 ตัวละครเยาวชนพลัดถิ่นในสังคมเยอรมัน	11
2.1 สาวเติร์กกับการเป็นส่วนหนึ่งของ	11
สังคมเยอรมันจากมุมมองของสาวโครเอเชีย	
2.2 การตั้งคำถามเชิงวิพากษ์กับอัตลักษณ์เติร์ก	22
ในเยอรมนี	
2.3 จากสภาวะไร้เสียงสู่การเปล่งเสียงของซีริน	39
2.4 แชนเซลกับเกรเทลในฐานะผู้อพยพ:	50
ในดินแดนแห่งช็อกโกแลตกับกล้วย,	
เด็กสองคนมาถึงดินแดนต่างชาติของคาริน กีนดิช	
2.5 สายใยพ้อลูกับการกลับคืนสู่แผ่นดินเติร์ก	72

บทที่ 3 ตัวละครยาวชนกับสงคราม สันติภาพ และเสรีภาพในดินแดนตะวันออกกลาง	79
4.1 ขันติธรรมระหว่างคนต่างวัฒนธรรม	79
4.2 "ฉันทน์" ในฐานะผู้แสวงหาเสรีภาพใน มือที่เต็มไปด้วยดวงดาวหลายดวง	98
4.3 ความตายของยาและมิตรภาพระหว่าง ชาวคริสต์และมุสลิม	113
4.4 ตัวละครมุสตาฟา กับประสบการณ์ ความรุนแรงและมิตรภาพ	122
บทที่ 4 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	131
รายการอ้างอิง	140
บรรณานุกรม	143

บทที่ 1

วรรณกรรมเยาวชนภาษาเยอรมันกับปรากฏการณ์คนพลัดถิ่น

1.1 ตัวละครพลัดถิ่นในวรรณกรรมเยาวชน

Seiltanz

Und also sprach Abdulla zu mir
Fremde ist zu deiner Rechten
Und zu deiner Linken ist Fremde
Denn du tanzt auf einem Seil¹

การเดินร่าบนเชือก

และ अबดูลาก็พูดกับฉัน

ความแปลกแยกอยู่ข้างขวาของคุณ

และข้างซ้ายของคุณคือความแปลกแยก

เพราะคุณเดินร่าอยู่บนเชือกเส้นหนึ่ง

บทกวีตัดตอนวรรณคดีประพันธ์โดยกวีผู้พลัดถิ่นซึ่งนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับความแปลกแยกของคนพลัดถิ่น ในบทกวีวรรณคดีนี้ได้เปรียบเทียบชีวิตของคนพลัดถิ่นกับการเดินร่าบนเส้นเชือกเส้นหนึ่งซึ่งผู้เดินร่าต้องพยายามหาความสมดุลบนเส้นเชือก มิฉะนั้นผู้เดินร่าจะตกลงไป เช่นเดียวกับคนพลัดถิ่นที่ต้องพยายามค้นหาความสมดุลในการดำรงชีวิตในประเทศเจ้าบ้าน ท่ามกลางการเป็นคนนอกของสังคม หรือการถูกกีดกันออกจากเจ้าของบ้านส่วนใหญ่ ทำให้พวกเขาเผชิญกับความรู้สึกแปลกแยก ดังนั้นการประคับประคองจังหวะชีวิตของคนพลัดถิ่นในสังคมอื่นจึงมิใช่เรื่องง่ายแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้การนำเสนอชีวิตของคนพลัดถิ่นจึงถูกถ่ายทอดออกมาในวรรณกรรม ทั้งที่เป็นบทกวี เรื่องสั้น และนวนิยาย ดังเช่น บทกวีที่กล่าวถึงข้างต้น ประสบการณ์ของคนพลัดถิ่นที่บอกเล่าโดยใช้ภาษาเยอรมันนั้นเป็นสิ่งที่มาที่หลังเสียงของผู้ประพันธ์ซึ่งเป็นเจ้าของบ้านที่นำเสนอเรื่องราวของคนต่างชาติในเยอรมนี

ในวรรณกรรมสำหรับเยาวชนร่วมสมัยภาษาเยอรมันปรากฏเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ความรู้สึกและปัญหาของตัวละครเอกที่เป็นลูกของชาวต่างชาติที่อพยพมาหางานทำในเยอรมนี* ผู้ประพันธ์มักจะนำเสนอเรื่องราวในลักษณะของความยากลำบากของเด็กที่เป็น

¹ Abdel Karasholi, *Also sprach Abdulla. Gedichte* (München: Al-Verlag, 1995) ดังถึงใน Sabine Fischer and Moray McGowan (Hrsg.), *Denn du tanzt auf einem Seil: Positionen deutschsprachiger Migrantinnenliteratur* (Tübingen: Stauffenburg Verlag, 1997), p. 5.

* ในระยะเวลาที่เศรษฐกิจในเยอรมนีเติบโตอย่างรวดเร็วช่วงทศวรรษ 1960 เป็นต้นมา ทำให้มีความต้องการแรงงานราคาถูกจากต่างประเทศจำนวนมาก ส่งผลให้ชาวต่างชาติจำนวนมากอพยพมาเป็นแรงงานใน

ตัวละครเอกในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่และในการเรียนรู้ภาษาเยอรมัน รวมทั้งการนำเสนอความรู้สึกคิดถึงบ้านเกิด ความรู้สึกแปลกแยกในสังคมเยอรมัน ความรู้สึกเจ็บปวดจากอคติและการถูกดูหมิ่นดูแคลนจากชาวเยอรมันบางคน พบได้ในเรื่อง *อิลคือเด็กผู้หญิงต่างชาติ* (*Ilkū, das fremde Mädchen*, ค.ศ.1973) ของเรนาเทอ เวลช์ (Renate Welsh) เรื่อง *เบนเวนูโต* หมายความว่ายินดีต้อนรับ (*Benvenuto heißt Willkommen*, ค.ศ. 1973) ของฮันส์ โนอัค (Hans Noack) เรื่อง *สปาเก็ตตี้* *สปาเก็ตตี้* (*Spaghetti, Spaghetti*, ค.ศ. 1974) ของ บาร์บารา ชะวินท์ (Barbara Schwindt) เรื่อง *เซลิมกับซูซานเนอ* (*Selim und Susanne*, ค.ศ. 1978) ของอูเทอ เคียร์ชแบร์ก (Ute Kirchberg) เรื่อง *ผักโขมในรถเข็น* (*Spinat auf Rädern*, ค.ศ. 1991) ของเวลช์ เป็นต้น

นอกจากนี้ ประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเด็กเยอรมันกับเด็กต่างชาติซึ่งปรากฏในลักษณะของความพยายามที่จะเรียนรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนาและความเชื่อของคนเยอรมันกับคนต่างชาติในเยอรมัน เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบ พบได้ในเรื่อง *เพื่อนร่วมชั้นเรียนที่สวมฮิญาบ* (*Die Kopftuchklasse*, ค.ศ. 1989) ของอินกริด เกิทเทอร์ (Ingrid Kötter) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ความพยายามตามที่กล่าวมาข้างต้นยังไม่ประสบความสำเร็จ เห็นได้จากคนที่คนต่างชาติบางคนในเยอรมนีต้องประสบกับปัญหาอคติต่อคนต่างชาติซึ่งปรากฏในเรื่อง *ข้างฉันยังมีที่ว่าง* (*Neben mir ist noch Platz*, ค.ศ. 1996) ของเพาล์ มาร์ (Paul Maar) เป็นต้น

เช่นเดียวกับตัวบทวรรณกรรมเรื่องอื่นๆที่กล่าวมาแล้ว นวนิยายเรื่อง *เรื่องราวของลิซาและเรื่องราวของเจซิม* (*Lisa Geschichte, Jasims Geschichte*, ค.ศ. 1999) ของเคียร์สเทน โบเย (Kirsten Boie) เป็นการนำเสนอเรื่องราวของคนสองคนที่ไม่รู้จักกัน ผู้ประพันธ์ใช้การดำเนินเรื่องสลับกันระหว่างตัวละครสองตัวนี้ เรื่องราวของลิซาซึ่งเป็นเด็กสาวชาวเยอรมันวัย 14 ปี นำเสนอโดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งในรูปแบบของไดอารี เล่าความรู้สึกนึกคิดของเธอที่มีต่อการย้ายบ้าน ความคิดถึงที่มีต่อเพื่อนเก่า การปรับตัวในโรงเรียนใหม่ นอกเหนือจากรูปแบบของไดอารี ยังมีการนำเสนอในรูปแบบของจดหมายซึ่งมีทั้งจดหมายถึงเพื่อนและจดหมายถึงแฟน ส่วนเรื่องราวของเจซิมซึ่งเป็นชาวอัฟริกันผู้ต้องการขอลี้ภัยในเยอรมนีนั้นเล่าโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สาม ผู้อ่านจะเห็นขั้นตอนในการยื่นเรื่องขอเป็นผู้ลี้ภัยที่ไม่ได้ง่ายตายนัก เจซิมได้รับเงินเดือนเดือนละ 60 มาร์คจากรัฐบาลเยอรมัน แต่มีข้อบังคับว่าห้ามหางานทำและห้ามออกนอกเขต เจซิมจ้างนายความเดือนละ 50 มาร์คเพื่อให้ช่วยดำเนินเรื่องในการขอเป็นผู้ลี้ภัย ทว่าถูกปฏิเสธ ขณะที่เรื่องราวของลิซา

เยอรมนี เนื่องจากได้รับค่าจ้างสูงกว่าการทำงานในประเทศของตนเอง แรงงานส่วนใหญ่อพยพมาจากประเทศกรีซ อิตาลี ยูโกสลาเวีย สเปนและตุรกี บรรดาแรงงานต่างชาติเหล่านี้มักจะพาคครอบครัวมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในเยอรมนีด้วย โปรดอ่านเพิ่มเติมใน Günther Gugel, *Ausländer-Aussiedler-Übersiedler: Fremdenfeindlichkeit in der Bundesrepublik Deutschland*, 2. Auf. (Tübingen: Verein für Friedenspädagogik, 1990), p.55 และ Hartmut Esser, "Gastarbeiter," in *Die Bundesrepublik, Band 2 Gesellschaft*, Hrsg. Wolfgang Benz (Frankfurt/M: Fischer, 1983), p.133.

ผู้ประพันธ์ใช้ตัวอักษรธรรมดา อาจจะเพื่อแสดงชีวิตประจำวันทั่วไปของเด็กวัยรุ่นคนหนึ่ง ส่วนเรื่องราวของเจซิมปรากฏในลักษณะของตัวอักษรตัวหนาเข้มซึ่งเปรียบได้กับเงาดำนั้น น่าจะเพื่อแสดงสถานภาพทางสังคมของผู้ที่ยืนขอลี้ภัยซึ่งต้องอยู่ในเงามืดของสังคมเยอรมันเนื่องจากเขาไม่ได้รับอนุมัติให้เป็นผู้ลี้ภัยที่ถูกต้องตามกฎหมาย

ส่วนนวนิยายเรื่อง เจ้าหญิง เราหนีกันแอะ (*Prinzessin, wir machen die Fliege*, ค.ศ.1993) ของเฮลมุท ซาโควสกี (Helmut Sakowski) เป็นเรื่องราวการผจญภัยของเด็กชายราอูล ฮาเบอนิคท์ส วัย13ปี กับเด็กหญิงติลัน วัย12ปี ราอูลช่วยเหลือติลันที่เกือบถูกขบวนการค้าแรงงานเด็กจับตัวไป ราอูลพาติลันมาซ่อนตัวที่บ้านของย่า พวกโจรตามมาทัน แต่โชคดีที่พ่อเลี้ยงของราอูลมาช่วยไว้ได้ทัน ขบวนการค้าแรงงานเด็กถูกตำรวจจับตัวไป นวนิยายเรื่องนี้นำเสนอปัญหาเรื่องสัญชาติของเด็กที่เกิดในเยอรมนีแต่มีพ่อแม่เป็นชาวต่างชาติ ทำให้ไม่มีสิทธิ์ได้รับสัญชาติเยอรมัน ทั้งที่ติลันพูดภาษาเยอรมันตั้งแต่เกิดและไม่รู้สึกแปลกแยกจากสังคมเยอรมัน แต่เธออาจจะต้องถูกส่งตัวกลับไปยังดินแดนมาตุภูมิของพ่อที่เธอไม่เคยรู้จัก หากการยื่นขอพำนักต่อ ณ เยอรมนีถูกปฏิเสธ ผู้ประพันธ์ตัวบทเรื่องนี้มีได้นำเสนอปัญหาเกี่ยวกับสัญชาติเป็นประเด็นหลัก หากแต่โครงเรื่องหลักคือ สภาวะเปลี่ยนผ่านของเด็กชายราอูลจากการยึดเอาตนเองเป็นศูนย์กลางมาสู่การยอมรับครอบครัวใหม่ของแม่และพ่อเลี้ยง รวมทั้งการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ตัวบทเรื่องต่างๆที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการสำรวจเรื่องราวของตัวละครเยาวชนผู้เป็นเด็กต่างชาติในดินแดนเยอรมนีซึ่งประพันธ์โดยผู้ประพันธ์จากเยอรมนี หรือจากออสเตรีย ขณะเดียวกันยังมีตัวบทที่ประพันธ์โดยผู้ประพันธ์ซึ่งเป็นคนพลัดถิ่นอันเป็นกลุ่มข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา

1.2 ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ศึกษาวรรณกรรมเยาวชนร่วมสมัยของเยอรมันที่เขียนโดยผู้ประพันธ์พลัดถิ่นจากหลายวัฒนธรรมซึ่งอพยพมาอาศัยอยู่ที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ผู้วิจัยศึกษานวนิยายจำนวน 9 เรื่อง ดังนี้

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้ประพันธ์	มาตุภูมิของผู้ประพันธ์
<i>Ich bin eine deutsche Türkin</i> (ฉันเป็นคนเยอรมัน -เติร์ก)	Ranka Keser	โครเอเชีย

<i>Im Land der Schokolade und Bananen: Zwei Kinder kommen in ein fremdes Land</i> (ในดินแดนแห่งช็อกโกแลตกับกล้วย: เด็กสองคนในดินแดนต่างถิ่น)	Karin Gündisch	โรมาเนีย
<i>Shirin</i> (ซีริน)	Nasrin Siege	อิหร่าน
<i>Der Mond isst die Sterne auf</i> (พระจันทร์กลืนดาว)	Dilek Zapticioğlu	ตุรกี
<i>Kemal und sein Widder</i> (เคมัลกับแกะของเขา)	Yüksel Pazarkaya	ตุรกี
<i>Das Geschenk von Grossmutter Sara III</i> (ของขวัญจากคุณยายซาราห์ที่สาม)	Ghazi Abdel-Qadir	ปาเลสไตน์
<i>Die sprechenden Steine</i> (หินที่เปล่งเสียง)	Ghazi Abdel-Qadir	ปาเลสไตน์
<i>Mustafa und sein Bauchladen</i> (มุสตาฟากับกระเป๋าขายของ)	Ghazi Abdel-Qadir	ปาเลสไตน์
<i>Eine Hand voller Sterne</i> (มือที่เต็มไปด้วยดวงดาวหลายดวง)	Rafik Schami	ซีเรีย

ด้วยเหตุที่ตัวบทวรรณกรรมคัดสรรเป็นวรรณกรรมเยาวชนที่ซึ่งมีลักษณะเด่นในแง่ที่ให้ความสำคัญกับการนำเสนอสภาวะเปลี่ยนผ่านของเยาวชนผู้เป็นตัวละครเอก ทำให้ตัวบทคัดสรรดังกล่าวมักจะมีประเด็นเกี่ยวกับการค้นหาตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ-แม่-ลูก ขณะเดียวกันวรรณกรรมเยาวชนคัดสรรกลุ่มนี้เขียนโดยนักเขียนพลัดถิ่นจึงมีลักษณะของวรรณกรรมพลัดถิ่นด้วย โดยเฉพาะการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับชาติพันธุ์และทัศนคติของตัวละครที่มีต่อผู้คน สังคมและวัฒนธรรมของประเทศที่เป็นรากเหง้ากับประเทศที่พำนักพักพิงอยู่ ลักษณะของวรรณกรรมพลัดถิ่นผสมผสานกับลักษณะของวรรณกรรมเยาวชนส่งผลให้ตัวบทวรรณกรรมกลุ่มนี้มีลักษณะเฉพาะตน นั่นคือ การที่ตัวละครเอกประสบกับสภาวะเปลี่ยนผ่าน จากการที่เขาหรือเธอมีความคิดเห็นที่เจือปนไปด้วยอคติทางชาติพันธุ์ในตอนแรก แต่ในตอนท้ายเรื่องเขาหรือเธอได้ตระหนักรู้จากตัวละครบางตัว หรือเหตุการณ์บางเหตุการณ์ นำไปสู่การที่เขาหรือเธอนั้นไม่มีความคิดแบ่งแยกเขาแยกเรา หรือไม่ยึดโยงตนเองกับชาติพันธุ์ใดชาติพันธุ์หนึ่งอีกต่อไป นอกจากนี้ผู้ประพันธ์วรรณกรรมกลุ่มนี้ยังได้นำเสนอชีวิตความเป็นอยู่ ความขัดแย้ง และปัญหาในมาตุภูมิของตน

1.3 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาวะเปลี่ยนผ่านของตัวละครเยาวชนผู้เป็นตัวละครเอก

1.4 สมมติฐาน

วรรณกรรมเยาวชนภาษาเยอรมันที่เขียนโดยนักเขียนพลัดถิ่นจำนวน 9 เรื่องดังกล่าว นำเสนอสภาวะเปลี่ยนผ่านของตัวละครเอกผู้มีความแปลกแยกจากครอบครัวและสังคม และมีแนวคิดแบ่งเขาแบ่งเราไปสู่การที่ตัวละครเอกได้เรียนรู้ที่จะมองข้ามความแปลกแยก ก้าวข้ามพรมแดนทางชาติพันธุ์ มีแนวคิดขันติธรรมระหว่างคนต่างวัฒนธรรมและให้ความสำคัญกับเสรีภาพ

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่ามียุทธศาสตร์ที่ศึกษากลุ่มข้อมูลเดียวกันกับผู้วิจัย คือ บทความเรื่อง "เหตุการณ์อันพิสดารจากสายตาของชาวปาเลสไตน์: หินที่เปล่งเสียงของมอซี อับเดล เกาะดีร์" ของคาสพาร์ ฮา ซป็นเนอร์ ซึ่งวิเคราะห์นวนิยายเรื่องหินที่เปล่งเสียง เช่นเดียวกับผู้วิจัย นอกเหนือจากบทความที่ศึกษานวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ยังมีบทความของซูซาน เทบบัตต์ที่ศึกษานวนิยายร่วมสมัยจำนวนหนึ่งซึ่งเป็นการศึกษาภาพของตัวละครเด็กในวรรณกรรมเยาวชนร่วมสมัยของเยอรมัน ไม่ได้มีเฉพาะบทความที่ศึกษาตัวบทวรรณกรรมเท่านั้น อีกทั้งยังมีบทความที่นำเสนอหลักเกณฑ์ที่อธิบายลักษณะของวรรณกรรมเด็กและเยาวชนแนวสหวัฒนธรรม นอกจากนี้ ผู้วิจัยคัดสรรงานวิจัยซึ่งมิได้ศึกษากลุ่มข้อมูลที่เป็นวรรณกรรมเด็กและเยาวชน หากเป็นการศึกษาวรรณกรรมพลัดถิ่นที่เป็นกลุ่มของวรรณกรรมทั่วไป ทว่าผู้วิจัยสามารถนำผลการศึกษาของงานวิจัยทั้ง 4 เรื่องมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยของตนได้ อาทิ งานวิจัยของโพربولและงานวิจัยของทซิลเคอ มีประโยชน์ต่องานวิจัยของผู้วิจัยในแง่มุมมองการรวบรวมแก่นเรื่องของวรรณกรรมพลัดถิ่น ส่วนในงานของภาวาร์กับงานวิจัยของเรลซ์ช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจภาพรวมในงานเขียนของราฟิด ซามิ

บทความเรื่อง "เหตุการณ์อินทิฟาตาจากสายตาของชาวปาเลสไตน์: หินที่เปล่งเสียงของ มอซี อับเดล เกาะดีร์" ของคาสพาร์ ฮา ซปินเนอร์² นำเสนอการวิเคราะห์หวนนิยายเรื่องหินที่เปล่งเสียงในแง่มุมมองของตัวละครและสัญลักษณ์ ซปินเนอร์ให้ความเห็นว่าดูเหมือนว่าผู้ประพันธ์นำเสนอภาพของคณียิวโดยเฉพาะผู้ตั้งถิ่นฐานและทหารให้เป็นผู้ร้าย แต่ในขณะที่เดียวกัน คนปาเลสไตน์เองก็มีคณทรยศอย่างผู้อำนวยการโรงเรียนที่ทำหน้าที่เป็นสายลับให้กับฝ่ายอิสราเอล นอกจากนี้ ตัวละครยาซึ่งเป็นคณียิวที่แต่งงานกับชาวปาเลสไตน์เปรียบได้กับนกที่เดินราบบนเส้นลวดผู้ต้องรักษาสมดุส มิฉะนั้นจะตกลงมา ผู้ประพันธ์ใช้ตัวละครยาผู้เป็นชาวยิวที่รู้จักปรับตัวในสังคมปาเลสไตน์ได้ ยังมีคณียิวเจกเช่นนายลาเคอร์ (Lacoer) ซึ่งเป็นคณมีน้ำใจช่วยเหลือคณโดยไม่แบ่งแยกว่าเป็นคณียิวหรือคณปาเลสไตน์ การนำเสนอตัวละครดังกล่าวน่าจะเป็นตัวอย่างที่ดีในการนำไปสอนในชั้นเรียน ส่วนประเด็นเกี่ยวกับสัญลักษณ์ ซปินเนอร์เห็นว่าหินเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจของผู้ที่ถูกกดขี่หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า หินที่เปล่งเสียงมีความหมายถึงเสียงที่ไม่ได้ยินของชาวปาเลสไตน์ที่ถูกกดขี่ การตีความข้างต้นคล้ายคลึงกับผู้วิจัยที่เห็นว่า "หินที่เปล่งเสียง" เปรียบได้กับตัวตนของชาวปาเลสไตน์ที่คณในโลกตะวันตกไม่รู้จัก ส่วนต้นมะกอกมีความหมายแทนความผูกพันระหว่างคณกับธรรมชาติซึ่งแตกต่างจากการทำลายธรรมชาติเพื่อปลูกสิ่งก่อสร้างของผู้ก่อตั้งถิ่นฐานชาวยิว ขณะที่บทความของซปินเนอร์เน้นการศึกษาตัวละครและสัญลักษณ์ ส่วนการตีความของผู้วิจัยเน้นการศึกษาสภาวะเปลี่ยนแปลงผ่านของเด็กที่เป็นตัวเอกเท่านั้น ทำให้แตกต่างจากงานของซปินเนอร์ในแง่มุมมองที่เน้นการวิเคราะห์เหตุการณ์ที่ช่วยให้ตัวละครเอกเติบโตและเรียนรู้ที่จะเลิกแบ่งเขาแบ่งเราไปสู่การตระหนักถึงแนวคิดสันติธรรมระหว่างคณต่างวัฒนธรรม

บทความเรื่อง "วรรณกรรมเด็กและเยาวชนที่มีคุณค่าเชิงสหัสวัฒนธรรมคืออะไร" ของไฮดี เริสซ์³ ผู้เขียนบทความนำเสนอลักษณะของวรรณกรรมเด็กและเยาวชนแนวสหัสวัฒนธรรม ดังนี้ เป็นวรรณกรรมที่นำเสนอสังคมจากมุมมองในเชิงสหัสวัฒนธรรมและสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดสหัสวัฒนธรรม ขณะเดียวกัน ตัวบทวรรณกรรมแนวนี้ หลีกเลียงประเด็นที่ส่งผลให้เกิดอคติทางชาติพันธุ์และมีการวิพากษ์สังคมกระแสหลัก นอกจากนี้ วรรณกรรมแนวนี้ควรจะใช้มุมมองและผู้เล่าที่หลากหลาย ยิ่งไปกว่านั้น วรรณกรรมแนวนี้ควรนำเสนอความเข้าใจทางวัฒนธรรม รวมทั้ง

² Kaspar H. Spinner, "Intifada aus palästinensischer Sicht: Ghazi Abdel-Qadirs *Die sprechenden Steine*," in Petra Bükler and Clemens Kammler, Hrsg. *Das Fremde und das Andere: Interpretationen und didaktische Analysen zeitgenössischer Kinder- und Jugendbücher* (Weinheim: Juventa, 2003).

³ Heidi Rösch, "Was ist interkulturell wertvolle Kinder- und Jugendliteratur," *Beiträge Jugendliteratur und Medien I* (2006): 94-103.

การสนับสนุนกระบวนการสื่อสารในเชิงสหวัฒนธรรม ตลอดจนการประพันธ์และการอ่านด้วยทงกลุ่มนี้ ในฐานะเรื่องเล่า มิใช่สารคดี ผู้วิจัยเห็นพ้องต้องกันกับไฮดี เริสซ์ ในแง่มุมที่นำเสนอว่าวรรณกรรมแนวสหวัฒนธรรมควรหลีกเลี่ยงประเด็นที่ก่อให้เกิดอคติทางชาติพันธุ์ อันเป็นแก่นความคิดที่ปรากฏในด้วยทวรรณกรรมทุกเรื่อง que ผู้วิจัยคัดสรรมาศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้

งานวิจัยเรื่อง "วรรณกรรมพลัดถิ่นในการเรียนการสอน: การศึกษาวรรณกรรมพลัดถิ่นที่มีต่อการวิวาทะเชิงวัฒนธรรมระหว่างนักเรียนเยอรมันกับนักเรียนต่างชาติ" ของอันเดรีย ทซีลเค⁴ งานวิจัยเรื่องนี้สำรวจแก่นเรื่องของวรรณกรรมพลัดถิ่น คือ ปัญหาในเชิงอัตลักษณ์ ชีวิตใหม่ในสังคมเยอรมัน ปัญหาเกี่ยวกับภาษาเยอรมัน ความรุนแรงและอคติทางชาติพันธุ์ งานวิจัยเรื่องนี้ใช้ข้อมูลที่เป็นด้วยทวรรณกรรมพลัดถิ่นช่วงทศวรรษ 1980 ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตของตัวละครเอกที่พยายามดำรงอยู่ในเยอรมนี งานวิจัยเรื่องนี้ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถนำมาเปรียบเทียบกับกลุ่มข้อมูลของด้วยทวรรณกรรมในงานวิจัยของตนเองว่ามีจุดแตกต่างกัน ตัวละครเอกในด้วยทวรรณกรรมในงานของผู้วิจัยมักจะเป็นคนพลัดถิ่นรุ่นที่สองผู้ที่เกิดในเยอรมนีหรือไม่ก็อพยพมาพร้อมกับพ่อแม่ตั้งแต่วัยเด็ก จึงไม่มีปัญหาเกี่ยวกับภาษาเยอรมัน และไม่ประสบกับวิกฤตอัตลักษณ์ส่งผลให้ตัวละครเอกในกลุ่มข้อมูลของผู้วิจัยไม่ยึดโยงกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ทั้งชาติพันธุ์ของพ่อแม่หรือชาติพันธุ์เยอรมัน

บทความเรื่อง "ภาพและการให้ภาพตนเองของเยาวชนเติร์กในวรรณกรรมเยาวชนภาษาเยอรมันร่วมสมัย" ของซูซาน เทบบัตต์ ผู้เขียนบทความแสดงความเห็นว่าตัวละครเยาวชนเติร์กที่เป็นตัวละครเอกนั้น พบได้ในวรรณกรรมเยาวชนช่วงทศวรรษ 1980 กับ 1990 เทบบัตต์จำแนกลักษณะของด้วยทวรรณกรรมที่มีตัวละครเยาวชนเติร์กซึ่งเป็นตัวละครเอกนั้นมีสามลักษณะ ได้แก่ ลักษณะแรกนำเสนอมิตรภาพระหว่างเยาวชนเติร์กกับเด็กชาติอื่นๆ คือ *ไม่มีเยี่ยมสำหรับโอย่า* (*Keine Hosteträger für Oya*, ค.ศ. 1985) ของเยอร์เก้น บันเชอูส (Jürgen Banscheraus) ส่วนลักษณะที่สองนั้น ตัวละครเอกอยู่ในช่วงวัยรุ่น มีใจอยู่ในชั้นประถมปลายแจกเช่นกลุ่มแรก อาทิ เรื่อง *ฮามิเดอเล่นฮามิดา* (*Hamide spielt Hamida*, ค.ศ. 1986) ของแอนนิลีแอส ชวาร์ทซ์ (Annelias Schwarz) และ *โอย่า: ตุรกี-มาตุภูมิที่แปลกแยก* (*Oya: Fremde Heimat Türkei*, ค.ศ. 1988) ของ คาริน เคอนิก ฮันเนอ สเตราเบอ และคามิล เทย์ลัน (Karin König, Hanne Straube และ Kamil

⁴ Andrea Zielke, *Migrantenliteratur im Unterricht: Der Beitrag der Migrantenliteratur zum Kulturdialog zwischen deutschen und ausländischen Schülern* (Hamburg: Kovač, 1992), pp. 10-370

⁵ Susan Tebbutt, "Bild und Selbstbild türkischer Jugendlicher in der zeitgenössischen deutschsprachigen Jugendliteratur," in Sabine Fischer and Moray McGowan, Hrsg., *Denn du tanzt auf einem Seil: Positionen deutschsprachiger Migrantinnenliteratur*.

Taylan) ทั้งสองเรื่องนำเสนอภาพวัยรุ่นสาวชาวเติร์กที่ประสบปัญหาวิกฤตและปัญหาความขัดแย้งระหว่างลูกสาวกับพ่อ ตัวละครเอกในดราม่าวรรณกรรมทั้งสองเรื่องไม่ได้รู้สึกแปลกแยกกับสังคมเยอรมันและรู้สึกอิจฉาเด็กสาววัยรุ่นเยอรมันที่มีอิสระเสรี แตกต่างจากพวกเธอที่ถูกผู้ปกครองบังคับให้อยู่กับประเพณีของชาวเติร์กที่ไม่ให้อิสระกับวัยรุ่นเพศหญิง ตัวเอกทั้งสองตัวมีอคติกับวัฒนธรรมของคนเติร์ก ส่วนลักษณะที่สามนั้นเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอคติและความรุนแรงที่มีต่อคนต่างชาติ อาทิ ลูกแกะของหมาป่า (*Wolfslämmern*, ค.ศ. 1984) ของไฮนทซ์ คินพ์ (Heinz Knapp) การวางเพลิง (*Brandstiftung*, ค.ศ. 1988) ของซัลม์ (Salm) และคนผิวสี หมาป่า สกินเฮด (*Schwarzer, Wolf, Skin*, ค.ศ. 1983) ของมารี ฮาเกอมันน์ (Marie Hagemann) ในนวนิยายทั้ง 3 เรื่องนำเสนอภาพวัยรุ่นเติร์กในฐานะเหยื่อจากความรุนแรงทางด้านชาติพันธุ์ อย่างไรก็ตาม ยังมีงานเขียนเชิงสารคดีซึ่งเขียนโดยเด็กวัยรุ่นชาวเติร์กรุ่นที่สองซึ่งอยู่ในเยอรมนี พวกเขาบอกเล่าเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว เป็นการให้ภาพคนเติร์กในเชิงสร้างสรรค์ เด็กผู้หญิงไม่ได้ขาดอิสรภาพหรือไม่ได้ถูกปิดกั้นความเป็นตัวของตัวเอง แตกต่างจากภาพที่ปรากฏในวรรณกรรมที่เขียนโดยนักเขียนเยอรมัน กล่าวโดยสรุปได้ว่าภาพชาวเติร์กในวรรณกรรมช่วงทศวรรษ 1980 กับ 1990 นั้นยังเป็นผู้ที่แตกต่างจากชาวเยอรมัน หรือมิใช่ผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมทัดเทียมเท่ากับชาวเยอรมัน บทความเรื่องนี้ช่วยให้ผู้วิจัยจักภาพรวมของวรรณกรรมเยาวชนที่มีตัวละครเติร์กเป็นตัวเอก

งานวิจัยเรื่อง "วรรณกรรมพลัดถิ่นภาษาเยอรมัน: ภาพรวมขนาดสั้น" ของ อัมไร โพรบูล⁶ ซึ่งศึกษาวรรณกรรมที่ประพันธ์โดยผู้ประพันธ์ซึ่งอพยพมายังเยอรมนี แม้ว่าภาษาเยอรมันไม่ใช่ภาษาแม่สำหรับพวกเขา แต่ผู้ประพันธ์เขียนงานของตนโดยใช้ภาษาเยอรมัน ผู้ประพันธ์เหล่านี้เป็นผู้อพยพที่เป็นแรงงานรับเชิญ จึงมักจะประสบกับความแปลกแยกและอคติทางชาติพันธุ์ในสังคมเยอรมันอันเป็นประเด็นที่ปรากฏในงานเขียนของพวกเขา อาทิ ดราม่าวรรณกรรมของ ฟรังโก บีโอนดี (Franco Biondi) และจิ้น ชีเอลลิโน (Gino Chiellino) นอกจากนี้ งานเขียนบางส่วนนำเสนอชีวิตความเป็นอยู่และปัญหาในมาตุภูมิของตน สำหรับงานเขียนกลุ่มนี้ โพรบูลได้จำแนกเป็นสี่กลุ่ม คือ ประเด็นเกี่ยวกับความแปลกแยกและการค้นหาอัตลักษณ์ ประเด็นเกี่ยวกับการเมืองในสังคมเยอรมันหรือในมาตุภูมิของผู้ประพันธ์เอง อีกกลุ่มหนึ่งเป็นการแปลนทานจากโลกตะวันออกและกลุ่มสุดท้ายเป็นวรรณกรรมสตรี งานวิจัยเรื่องนี้ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับคำเรียกวรรณกรรมพลัดถิ่นที่เป็นภาษาเยอรมัน แต่เดิมช่วงทศวรรษ 1980 ใช้คำว่า "วรรณกรรมแรงงานรับเชิญ"

⁶ Amrei Probul, *Immigrantenliteratur im deutschsprachigen Raum : Ein kurzer Überblick* (F/M: R.G. Fischer, 1997), pp. 5-70.

(Gastarbeiterliteratur) ทว่าในปัจจุบันไม่มีการใช้คำนี้อีกแล้ว เนื่องจากผู้ประพันธ์พลัดถิ่นในรุ่นถัดมาหลายคนมีโช่แรงงานรับเชิญ หากแต่เป็นผู้มีการศึกษา จึงได้มีการนำเสนอคำขึ้นมาอีกหลายคำ อาทิ “วรรณกรรมคนต่างชาติ” (Ausländerliteratur) “วรรณกรรมคนกลุ่มน้อย” (Minderheitenliteratur) “วรรณกรรมผู้อพยพ” (Immigrantenliteratur) “วรรณกรรมสองภาษา” (Zweisprachigenliteratur) คำต่างๆ เหล่านี้ล้วนแต่หมายถึงวรรณกรรมที่เขียนเป็นภาษาเยอรมัน โดยผู้ประพันธ์ที่มีได้ใช้ภาษาเยอรมันเป็นภาษาแม่ งานวิจัยเรื่องนี้ช่วยให้เข้าใจพัฒนาการของวรรณกรรมที่ประพันธ์โดยผู้ประพันธ์พลัดถิ่น และการนิยามคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมกลุ่มนี้

งานวิจัยเรื่อง “วรรณกรรมพลัดถิ่นในบริบทของคนต่างวัฒนธรรม: การศึกษาในเชิงการสอน” ของอาริส เออเรน ไอเซล เออซาคิน ฟรังโก บีโอนดี และราฟิค ซามิ ของ ไฮดี เริสซ์⁷ เป็นการศึกษาวรรณกรรมพลัดถิ่นที่ตีพิมพ์ช่วงทศวรรษ 1980 ของผู้ประพันธ์ตามที่กล่าวมาข้างต้น งานเขียนของเออซาคินเป็นแนวอัตชีวประวัติ ส่วนงานเขียนของซามิเป็นแนวแฟนตาซี ขณะที่งานเขียนของบีโอนดีกับเออเรนเป็นแนววิพากษ์วิจารณ์สังคมและวัฒนธรรม ผู้ประพันธ์เหล่านี้ไม่เพียงแต่ใช้งานเขียนของตนเรียกร้องให้คนเยอรมันยอมรับคนพลัดถิ่นในฐานะประชาชนในสังคมเยอรมัน อีกทั้งยังต้องการให้คนพลัดถิ่นได้รับสิทธิและโอกาสทัดเทียมกับคนเยอรมัน วรรณกรรมกลุ่มนี้มีแก่นเรื่องร่วมกัน คือ การต่อต้านอคติทางชาติพันธุ์และการอยู่ร่วมกันของคนต่างวัฒนธรรมอย่างสงบสุข เริสซ์เสนอว่าวรรณกรรมพลัดถิ่นสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสอนความแตกต่างทางวัฒนธรรม ขณะเดียวกัน เธอยังเห็นว่าการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นการค้นคว้าวิจัยเพื่อการอยู่ร่วมกันระหว่างคนหลายเชื้อชาติอย่างทัดเทียมกัน งานวิจัยของเริสซ์ช่วยให้ผู้วิจัยเห็นภาพรวมของตัวบทวรรณกรรมของราฟิค ซามิ ซึ่งเน้นการอยู่ร่วมกันของคนต่างวัฒนธรรม นอกจากนี้ เริสซ์ยังได้ให้ความเห็นว่านวนิยายเรื่องมือที่เต็มไปด้วยดวงดาวหลายดวงให้ภาพสังคมตามัสคัสที่มีลักษณะเป็นสังคมสหวัฒนธรรมช่วงทศวรรษ 1950 และ 1960 และยิ่งเสริมอีกว่านิทานเรื่องนกสีรุ้งที่อยู่ในนวนิยายเรื่องนี้เป็น การสื่อถึงถึงความทัดเทียมกันในทุกๆ ด้านของผู้คนในสังคม แต่ผู้วิจัยมีความคิดเห็นแตกต่างไป ผู้วิจัยตีความว่านิทานเรื่องนี้สื่อสารถึงการสนับสนุนเสรีภาพ

⁷ Heidi Rösch, *Migrationsliteratur im interkulturellen Kontext: Eine didaktische Studie zur Literatur von Aras Ören, Aysel Özakin, Franco Biondi und Rafik Schami* (F/M: Verlag für Interkulturelle Kommunikation, 1992)

งานวิจัยเรื่อง "มุมมองของวรรณกรรมพลัดถิ่นภาษาเยอรมัน: การนำเสนอคนท้องถิ่นในงานเขียนของอเลฟ เทกิเน กับราฟิค ซามิ" ของอามันซอร์ ภาวาริ⁸ อันเป็นการศึกษาดับทวรรณกรรมของผู้ประพันธ์ทั้งสองคน ทั้งที่เป็นนวนิยายและเรื่องสั้นแนวสมจริงและแนวแฟนตาซี ผลการศึกษา ภาวาริเห็นว่าผู้ประพันธ์ทั้งสองนำเสนอทัศนคติเชิงบวกต่อการเข้ากันได้ดีกับคนเยอรมันในงานเขียนของพวกเขา โดยเฉพาะอเลฟ เทกิเนนั้นสร้างตัวละครและสถานการณ์ที่เป็นอุดมคติในการอยู่ร่วมกันอย่างกลมเกลียวกันระหว่างเจ้าของบ้านกับคนต่างชาติ การสร้างตัวละครไม่มีความซับซ้อน ภาวาริแสดงความเห็นว่าเทกิเนนำเสนอสถานการณ์ตามแบบอย่างที่เขาปรารถนาที่จะเห็นโดยไม่คำนึงถึงความเป็นจริง ส่วนราฟิค ซามินั้น เน้นการอยู่ร่วมกันระหว่างเจ้าของประเทศกับคนต่างชาติเช่นเดียวกัน แต่ซามินำเสนอบนความสมจริงมากกว่า ซามิสร้างตัวละครเจ้าของประเทศทั้งในแง่มุมมองที่นำชื่นชมและในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ รวมถึงการเป็นตัวละครที่น่าผิดหวัง ประเด็นในดับทวรรณกรรมของซามิ อาทิ อคติต่อชาติพันธุ์ การถูกปิดกั้นทางการเมืองและปัญหาทางเศรษฐกิจ แม้ว่างานวิจัยเรื่องนี้มิได้ศึกษาวรรณกรรมเยาวชน แต่งานวิจัยเรื่องนี้ช่วยให้ผู้วิจัยรู้จักแก่นความคิดในดับทวรรณกรรมของราฟิค ซามิ ที่เน้นการอยู่ร่วมกันของคนต่างวัฒนธรรม

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

การศึกษาวรรณกรรมเยาวชนร่วมสมัยของเยอรมันที่เขียนโดยผู้ประพันธ์พลัดถิ่นนับว่ามีอยู่น้อยมากในไทย เนื่องจากการศึกษาดับทวรรณกรรมของผู้ประพันธ์พลัดถิ่นมักจะเน้นดับทวรรณกรรมภาษาอังกฤษ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมุ่งขยายขอบเขตของดับทวรรณกรรมของผู้ประพันธ์พลัดถิ่นในแวดวงวรรณคดีศึกษาของไทย วรรณกรรมเยาวชนร่วมสมัยของผู้ประพันธ์พลัดถิ่นช่วยให้เยาวชนที่เป็นผู้อ่านซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายได้เห็นความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันของคนต่างวัฒนธรรม ขณะเดียวกันเป็นการส่งเสริมทัศนคติเชิงบวกต่อความแตกต่างด้านวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การปฏิเสธอคติต่อชาติพันธุ์ สอดคล้องกับความเห็นของไฮดี เริสซ์ที่นำเสนอว่าวรรณกรรมพลัดถิ่นเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้แนวคิดเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรม⁹ งานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องได้ต่อไป โดยเฉพาะรายวิชา 2210314 วรรณกรรมเยาวชน ซึ่งเปิดเป็นรายวิชาเลือกสำหรับนิสิตคณะอักษรศาสตร์และรายวิชาการศึกษาทั่วไปสำหรับนิสิตต่างคณะ

⁸ A. Mansour Bavar, *Aspekte der deutschsprachigen Migrationsliteratur: Die Darstellung der Einheimischen bei Alev Tekinay und Rafik Schami* (München, IUDICIUM, 2004)

⁹ Heidi Rösch, *Migrationsliteratur im interkulturellen Kontext: Eine didaktische Studie zur Literatur von Aras Ören, Aysel Özakin, Franco Biondi und Rafik Schami*, p. 85.

บทที่ 2

ตัวละครเยาวชนพลัดถิ่นในสังคมเยอรมัน

ในส่วนของบทนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษานวนิยายจำนวน 5 เรื่อง คือ ฉันทน์เป็นคนเยอรมัน-เติร์ก ในดินแดนแห่งชอกโกแลตกับกล้วย: เด็กสองคนในดินแดนต่างถิ่น ชีริน และพระจันทร์กสินดาว รวมทั้งเรื่องเคมัลกับแกะของเขา ผู้วิจัยเห็นว่านวนิยายคัดสรรข้างต้นมีจุดร่วมกันในแง่มุมของตัวละครเอกผู้ที่อยู่พวยพวยมายังเยอรมนีหรือมีพ่อแม่เป็นผู้พวยพวยมาอยู่เยอรมนี ตัวละครเอกเหล่านี้กับการค้นหาตัวตนและการดำรงตนในสังคมเยอรมันเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา

2.1 สาวเติร์กกับการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเยอรมันจากมุมมองของสาวโครเอเชีย

2.1.1 บทนำ

ในการนำเสนอนวนิยายเรื่องฉันทน์เป็นคนเยอรมัน-เติร์ก (*Ich bin eine deutsche Türkin*, ค.ศ.1995) รันคา เคเซอร์ (Ranka Keser) ผู้แต่งโดยให้แฟร์ดาเล่าเรื่องราวของเธอกับครอบครัวในรูปแบบของไดอารี่ เธอได้รับไดอารี่เป็นของขวัญวันเกิดจากเพื่อนรัก แฟร์ดาเขียนเล่าทุกอย่างที่เกิดขึ้นรอบตัวตั้งแต่วันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ.1993 ถึง 1 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1994 เธอเล่าว่าพ่อแม่ของเธอพวยพวยมาจากหมู่บ้านเล็กๆในตุรกี พ่อของแฟร์ดามาทำงานที่เยอรมนีเพื่อหาเงินส่งกลับให้พ่อแม่ของตนที่ตุรกี แฟร์ดามีพี่สาวกับพี่ชายอย่างละคน พวกเขาพี่น้องเกิดและเติบโตที่เยอรมนี แฟร์ดารู้สึกสนิทสนมกับพี่สาวมากกว่าพี่ชายซึ่งมักจะก้าวก่ายและควบคุมเธอราวกับพ่อคนที่สอง โดยปกติพ่อเข้มงวดและควบคุมเธออยู่ตลอดเวลา ทำให้เธอมีความขัดแย้งกับพ่ออยู่บ่อยครั้ง พ่อบังคับพี่สาวของเธอให้แต่งงานกับผู้ชายที่พ่อหามาให้ แต่ในที่สุดชีวิตคู่ของพี่สาวประสบกับความล้มเหลว ทำให้พ่อของเธอมีที่ทำอ้อนลงกับการควบคุมชีวิตของแฟร์ดา กอปรกับการที่แฟร์ดาประสบอุบัติเหตุ ส่งผลให้พ่อหันมาให้ความสำคัญกับชีวิตและความต้องการของลูกมากกว่าขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวเติร์ก นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับเธอในทางที่ดีขึ้น จากเดิมที่แฟร์ดาไม่สามารถพูดคุยกับพ่อได้ถึงความรู้สึกและความต้องการของเธอ มาสู่การที่ทั้งสองฝ่ายสามารถเปิดอกคุยกันได้ทุกเรื่อง เมื่อแฟร์ดาสามารถคุยกับพ่อได้ทุกเรื่อง เธอจึงไม่ต้องใช้ไดอารี่เป็นที่ระบายความคับข้องใจอีกต่อไป นับตั้งแต่นั้นมาแฟร์ดาจึงเลิกใช้ไดอารี่ นอกจากนี้ แฟร์ดายังเล่าให้ผู้อ่านฟังว่าเธอรู้สึกแปลกแยกกับวิถีชีวิตของชาวเติร์ก โดยเฉพาะการแต่งงานแบบคลุมถุงชน และแฟร์ดา ยังเล่าด้วยว่าเธอไม่ได้คิดว่าตุรกีเป็นบ้านแต่ที่มิลานต่างหากที่เป็นบ้านของเธอ การเกิดและเติบโตที่เยอรมนีทำให้เธอไม่รู้สึกแปลกแยกกับสังคมเยอรมัน

รานกา เคเซอร์เกิดเมื่อค.ศ.1966ในโครเอเชีย เมื่อเธออายุ 3 ปีพอกับแม่พาเธออพยพมาอยู่เยอรมนี¹⁰ ช่วงสองปีแรกกระหวางอยู่ชั้นประถมศึกษา เคเซอร์อาศัยอยู่ที่โฮลเลอเดา (Hollatau) จากนั้นครอบครัวของเธอย้ายไปอยู่ที่มิวนิค ผู้ประพันธ์เริ่มเขียนบทกวีและเรื่องสั้นเมื่ออายุ 14 ปี สองถึงสามปีต่อมาเธอเริ่มเขียนนวนิยายแต่เธอไม่กล้านำไปเสนอให้สำนักพิมพ์ จึงได้แต่เก็บไว้ในลิ้นชัก ในที่สุดเคเซอร์จึงได้นำต้นฉบับเรื่องฉันเป็นเยอรมัน-เติร์กไปเสนอให้สำนักพิมพ์ เมื่อนวนิยายเรื่องนี้ได้รับการตีพิมพ์จากสำนักพิมพ์เบลทซ์แอนด์เกิลแบร์ก (Beltz & Gelberg) ทำให้ผู้ประพันธ์มีกำลังใจในการประพันธ์งานเขียนต่อไป ตั้งแต่ค.ศ.1995 เป็นต้นมา ผู้ประพันธ์ยึดอาชีพผู้ประพันธ์อิสระเป็นงานประจำ ในการนำเสนอเรื่องฉันเป็นคนเยอรมัน-เติร์ก ผู้ประพันธ์ทั้งคู่ที่เธอเป็นชาวโครเอเชียที่อพยพมาอยู่เยอรมนี แต่กลับเลือกที่จะกล่าวถึงครอบครัวชาวเติร์ก เนื่องจากเธอเติบโตมากับเหล่าเด็กๆชาวเติร์ก เธอเล่าว่าพวกเราอาศัยอยู่ในเขตคนงานที่อยู่ตรงกันข้ามกับโรงงานบีเอ็มดับเบิลวซึ่งเป็นที่ทำงานของพ่อแม่ของพวกเรา เหล่าเด็กๆเล่นด้วยกันและไปมาหาสู่กัน ทำให้เคเซอร์พูดภาษาเติร์กได้ค่อนข้างดี แต่น่าเสียดายที่ตอนนี้เธอลืมไปเกือบหมดแล้ว¹¹ ปัจจุบันผู้ประพันธ์อาศัยอยู่กับสามีและลูกๆในรัฐบาเยิร์น¹² (Bayern)

การที่ผู้ประพันธ์เล่าว่าเธอเติบโตมาพร้อมกับเหล่าเด็กๆชาวเติร์กอาจจะเป็นการสร้างภาพชอบธรรมในการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเด็กสาวคนหนึ่งในครอบครัวชาวเติร์กในเยอรมนี โดยนำเสนอในรูปแบบของไดอารี่ของแฟร์ดาซึ่งเป็นตัวละครเอก แฟร์ดาบันทึกไว้ในไดอารี่ว่าเธอต้องการอิสระเสรีและความเป็นตัวของตัวเอง ทว่าความต้องการของเธอไม่อาจเป็นจริงได้เนื่องจากแฟร์ดาถูกพ่อซึ่งเชื่อมั่นแนวคิดปิตาธิปไตยที่เป็นรากฐานค้ำจุนสถาบันครอบครัวตามขนบของชาวเติร์กกำกับและควบคุมตัวตนของเธอ ทำให้เธอใช้ไดอารี่เป็นพื้นที่ในการแสดงตัวตนที่ถูกกดทับ ด้วยเหตุที่แฟร์ดาเกิดและเติบโตในเยอรมนีจึงไม่ได้รู้สึกแปลกแยกกับสังคมเยอรมัน ทำให้เธอเห็นว่าเยอรมนีเป็นบ้านของเธอ ดังนั้นปัญหาของแฟร์ดาจึงไม่ได้อยู่ที่การค้นหาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์แต่อย่างใด หากอยู่ที่ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง แต่อุปสรรคสำคัญอยู่ที่ตัวละครพ่อซึ่งผูกโยงกับชาติพันธุ์เติร์กจึงต้องการให้ลูกดำรงรักษาอัตลักษณ์เติร์กในสังคมเยอรมันด้วย ผู้ประพันธ์นำเสนอทางออกให้กับปัญหาของแฟร์ดาด้วยการผูกเรื่องให้พ่อประสบกับความล้มเหลวในการจัดงานแต่งงานแบบคลุมถุงชนให้กับลูกสาวคนโตและอุบัติเหตุที่ทำให้แฟร์ดาเกือบเสียชีวิต ทั้งสองเหตุการณ์สร้างความขมขื่นให้กับพ่ออย่างมากและส่งผลให้พ่อเปลี่ยนความคิดจากการผูกโยงกับอัตลักษณ์เติร์กมาเป็นการให้ความสำคัญกับความสุขของลูกสาวแทน ผู้ประพันธ์นำเสนอสภาวะเปลี่ยนผ่านของคนเติร์กรุ่นพ่อซึ่งเรียนรู้ที่จะปล่อยวางการผูกโยงตนเองกับชาติพันธุ์เติร์ก นำไปสู่การปลดแอกแฟร์ดาที่ถูก

¹⁰ Ranka Keser, *Ich bin eine deutsche Türkin* (Weinheim: Beltz & Gelberg, 1995), p. 2

¹¹ "Ranka Keser", Available from: <http://www.ranka-keser.de/interview.htm> (Accessed: 10/05/2011)

¹² Ranka Keser, *Ich bin eine deutsche Türkin*, p. 2

กดทับตัวตนไว้ภายใต้กรอบปีศาจไปโดยซึ่งกำกับและควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวตามขนบของคนเดิร์ก

2.1.2 แฟร์ดา: จากการถูกปิดกั้นความเป็นตัวของตัวเองสู่การยอมรับให้เป็นตัวของตัวเอง

ผู้ประพันธ์เปิดเรื่องโดยให้แฟร์ดาเล่าว่า

Heute habe ich meinen 15. Geburtstag, und Elke hat mir dieses Tagebuch geschenkt. Sie ist meine beste Freundin. Seit der 3. Klasse sind wir unzertrennlich...

...doch ich muß aufpassen, daß meine Eltern es nicht finden. Ich habe schon eine Idee, wie ich das Buch verstecke... (5)

(วันนี้เป็นวันเกิดครบรอบอายุ 15 ปีของฉัน และเอลเคเป็นผู้ที่ให้ไดอารี่กับฉัน เธอเป็นเพื่อนที่ดีที่สุดของฉัน เราสองคนไม่เคยแยกจากกัน ตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นป.3...

...ทว่าฉันต้องระมัดระวังไม่ให้พ่อแม่เจอไดอารี่ ฉันคิดออกแล้วว่าฉันจะซ่อนบันทึกเล่มนี้ได้อย่างไร...)

จากคำบอกเล่าของแฟร์ดา ผู้อ่านได้เห็นการเล่าเรื่องแบบ "ฉัน-ผู้เล่า" โดยตัวแฟร์ดาเองเล่าถึงเพื่อนสนิทที่เป็นเด็กเยอรมัน การเล่าแบบ "ฉัน-ผู้เล่า" ช่วยให้ผู้อ่านได้รู้จักความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของตัวละครแฟร์ดาทุกแง่มุม ในแง่หนึ่งเป็นการแสดงตัวตนของตัวละครแฟร์ดาที่สามารถเปล่งเสียงและบอกเล่าเรื่องราวของเธอ แต่อันที่จริงแล้ว แฟร์ดาไม่ได้เป็นเช่นนั้น เธอเปล่งเสียงได้เฉพาะในไดอารี่ซึ่งต้องถูกเก็บซุกซ่อนให้พ้นสายตาของพ่อแม่ การที่แฟร์ดาเปล่งเสียงได้เฉพาะในไดอารี่ทำให้เธอตกอยู่ในฐานะตัวละครที่ "ไร้เสียง" หรือ "ไร้ตัวตน" ในบริบทครอบครัวของเธอ นั่นอาจจะบ่งบอกว่าแฟร์ดามีปัญหาในการสื่อสารกับพ่อแม่หรือมีปัญหาทางด้านความสัมพันธ์ที่ห่างเหินกับพ่อแม่

แฟร์ดามีความห่างเหินกับพ่อแม่เพราะแนวคิดปีศาจไปโดยที่เป็นรากฐานคำจูนสถาบันครอบครัวตามขนบแบบเดิร์กทำให้พ่อแม่ โดยเฉพาะพ่อผู้กำกับและควบคุมชีวิตของลูกสาว แฟร์ดาถูกพ่อควบคุมแม้แต่การแต่งกาย

“Überhaupt schreibt er mir alles vor! Auch was ich anziehe, kann ich nicht selbst entscheiden.” (16)

(โดยทั่วไปเขากำหนดให้ฉันทำทุกอย่าง แม้แต่สิ่งที่ฉันสวมใส่ก็ด้วย ฉันไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง)

นั่นทำให้"เธอรู้สึกคับข้องใจเพราะพ่อปฏิบัติกับเธอราวกับเธอเป็นเครื่องจักรที่ทำงานได้ด้วยกรกดปุ่มและไม่มีความรู้สึก" [... ich bin so sauer, weil er mich wie eine Maschine behandelt, die auf Knopfdruck funktioniert und kein Gefühl hat. (25)] การที่ผู้ประพันธ์ผูกเรื่องให้แฟร์ดาไม่เห็นด้วยกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กในลักษณะที่ผู้ใหญ่เป็นฝ่ายกำกับและควบคุมเด็ก ขณะที่เด็กมีหน้าที่เชื่อฟังและทำตามผู้ใหญ่ เพื่อแสดงให้เห็นว่าคนเต็กรุ่นลูกมิได้ต้องการการอบรมดูแลตามแบบคนเต็กรอีกต่อไป ขณะเดียวกันความสัมพันธ์ตามที่กล่าวมาเป็นวิธีการดูแลเด็กที่ไม่ฟังประสงค์ของสังคมเยอรมัน เนื่องจากสังคมเยอรมันนั้นส่งเสริมการอบรมเด็กในลักษณะที่ให้อิสระ ไม่ถูกกดดันจากอำนาจของผู้ใหญ่และสังคม¹³ ด้วยเหตุที่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กและการอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวตามชนบแบบเต็กรไม่สอดคล้องกับทิศทางของการเลี้ยงดูเด็กในสังคมเยอรมัน ดังนั้นภาพของตัวละครพ่อที่เส้าผ่านมุมมองของแฟร์ดาจึงเปรียบได้กับผู้นำที่เผด็จการและตกยุค เพราะเขาไม่ใช่ผู้ใหญ่ที่สนับสนุนความเป็นตัวของตัวเองให้กับเด็ก

นอกจากนี้ พ่อยังต้องการจัดการหมั้นหมายให้กับแฟร์ดาด้วย แต่เธอไม่ต้องการการแต่งงานแบบคลุมถุงชน ด้วยเหตุที่การแต่งงานแบบคลุมถุงชนมีภาพแห่งความไม่เท่าเทียมทางเพศระหว่างสามีกับภรรยา อันเป็นภาพที่แฟร์ดาเห็นจากชีวิตคู่ของพ่อกับแม่ "แม่ไม่ได้ทำงานเพราะพ่อไม่อนุญาต" [Mutter arbeitet nicht, weil Vater das nicht erlaubt. (28)] ส่วนพี่สาวต้องเลิกเรียนอาชีพหลังจากแต่งงานเพราะสามีไม่อนุญาต เธอรำพึงอย่างประชดประชันว่า "สำหรับทุกอย่างที่ต้องทำ ต้องขออนุญาตผู้ชายก่อน อย่างน้อยที่สุดเราได้รับอนุญาตให้ไปปัสสาวะได้โดยไม่ต้องขอก่อน" [... Für alles, was man tun will, muß man die Männer um Erlaubnis bitten. Wenigstens dürfen wir zum Pinkeln gehen, ohne zu fragen. (28)] ด้วยเหตุนี้แฟร์ดาจึงปฏิเสธการแต่งงานแบบคลุมถุงชนเพราะ "คนเราต้องทำความรู้จักกันก่อนเป็นอันดับแรก" [... Man muß sich doch erst selbst kennenlernen... (25)] อาจจะเป็นไปได้ที่แฟร์ดาให้ความสำคัญกับการแต่งงานที่มีพื้นฐานมาจากความรักซึ่งมีความหมายว่าเป็นรูปแบบสถาบันที่ก้าวหน้า เนื่องจากเป็นการก้าวออกจากสังคมเชิงประเพณีที่กดทับเสรีภาพในการเลือกคู่ครอง บทบรรยายว่าด้วยรักโรแมนติกและการแต่งงานแบบคู่ชีวิต¹⁴ มักจะฉายภาพแห่งความเท่าเทียมทางเพศระหว่างบทบาทของหญิงชายในชีวิตคู่

¹³ ศิริพร ศิริวรกานต์, "แอนเซลกับเกรเทลในฐานะผู้อพยพ: ในดินแดนแห่งช็อกโกแลตกับกล้วย, เด็กสองคนมาถึงดินแดนต่างชาติของคาร์น กีนดิช," วารสารอักษรศาสตร์ 39 (2553): 139.

¹⁴ การกำเนิดขึ้นของความรักแบบโรแมนติกเป็นผลผลิตของภาวะที่สังคมเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ความสัมพันธ์ที่ให้ความสำคัญกับความ เป็นปัจเจกบุคคล การที่ความรู้สึกส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่ได้รับการเชิดชูมากขึ้นเรื่อยๆ ในยุคสมัยใหม่ซึ่งได้กลายเป็นที่มาของการแต่งงานแบบคู่ชีวิต โปรดอ่านเพิ่มเติมใน ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี, "รักโรแมนติกในมุมมองสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา," สังคมศาสตร์ 23 (2554): 28.

อุดมการณ์ความรักในความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงวางอยู่บนมโนทัศน์ที่ว่าปัจเจกบุคคล¹⁵ นั้นมีคุณค่าที่เสมอกัน¹⁶ การที่ผู้ประพันธ์ผูกเรื่องให้แฟร์ดาปฏิเสธการแต่งงานแบบคลุมถุงชนน่าจะเป็นการปฏิเสธความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยาในลักษณะที่ชายเป็นผู้นำและหญิงเป็นผู้ตาม เพื่อสนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยและให้ความสำคัญกับความพึงพอใจและทางเลือกของปัจเจกบุคคล นั้นอาจจะสื่อเนี่ยว่าคนเดิร์กรุ่นลูกให้ความสำคัญกับเสรีภาพและความเป็นปัจเจกบุคคลมากกว่าการดำรงรักษาอัตลักษณ์เดิร์ก

ผู้ประพันธ์ไม่เพียงแต่นำเสนอคนเดิร์กรุ่นลูกแจกเช่นแฟร์ดาให้เป็นผู้ที่โหยหาอิสระเสรี อีกทั้งยังแนะนำเพื่อนร่วมชั้นคนใหม่ของแฟร์ดาที่มีความเป็นตัวของตัวเอง แฟร์ดาราบิ๊งว่า "...ฉันรู้สึกว่ามันเง่าที่เธอใช้ชื่อจูเลีย ชื่อจริงของเธอคือฮิลยา" [...Ich finde es doof, daß sie sich Julia nennt. Ihr richtiger Name ist nämlich Hülya. (53)] แต่อันที่จริงแล้ว "แฟร์ดารู้สึกอิจฉาฮิลยานิดหน่อย เธอดูสวยและเห็นได้ในทันทีว่าที่บ้านให้อิสระ [Ich bin ein bißchen neidisch auf Hülya. Sie sieht so toll aus, und man sieht ihr auch sofort an, daß sie zu Hause ziemlich Freiheiten hat. (53)] อาจจะเป็นไปได้ที่จูเลียคือเงาสะท้อนของตัวเองตอนที่แฟร์ดาปรารถนาที่จะเป็น แฟร์ดาต้องการให้ที่บ้านยอมรับความเป็นตัวของตัวเองของเธอ เธอกล่าว "ไม่มีอะไรในโลกนี้ที่สำคัญเท่ากับความเป็นตัวของตัวเองและสิทธิ..." [Nichts auf der Welt ist mir so wichtig wie Unabhängigkeit und das Recht... (61)] แฟร์ดาต้องการความเป็นตัวของตัวเองและสิทธิส่วนบุคคลซึ่งเป็นสิ่งที่ปรากฏในตัวละครจูเลีย ดังนั้นตัวละครจูเลียในที่นี้จึงมีบทบาทเป็นสัญลักษณ์แห่งเสรีภาพของเด็กสาวชาวเดิร์กที่แฟร์ดาปรารถนาขณะเดียวกัน การที่ฮิลยาแนะนำให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนเรียกเธอว่า "จูเลีย" (Julia) บ่งบอกว่าเธอเลือกแสดงตัวตนซึ่งไม่ผูกโยงกับชาติพันธุ์เดิร์ก เนื่องจากชื่อจูเลียเป็นชื่อที่นิยมของผู้หญิงในแถบยุโรปตะวันตกและทวีปอเมริกาเหนือ ในการตั้งชื่อใหม่นี้เป็นช่องทางของฮิลยาหรือจูเลียในการเล่นกับอัตลักษณ์ที่สั่นไหว ยืดหยุ่น และไม่ผูกโยงกับพรมแดนของชาติใดชาติหนึ่ง การที่ผู้ประพันธ์สร้างตัวละครฮิลยาหรือจูเลียอาจจะเพื่อตอกย้ำว่าคนเดิร์กรุ่นลูกมิได้สนใจการสืบทอดและการดำรงอัตลักษณ์เดิร์กในสังคมเยอรมันแต่อย่างใด หากแต่ให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจกบุคคลของตนเองมากกว่า

แม้ว่าแฟร์ดาให้ความสำคัญกับเสรีภาพของปัจเจกบุคคลมากกว่าการดำรงรักษาอัตลักษณ์เดิร์ก แต่เธออดไม่ได้ที่จะตั้งคำถามกับเพื่อนสนิทของเธอที่ชื่อเอลเคอว่าเธอเป็นคนเดิร์ก หรือเกือบจะเป็นคนเยอรมันแล้ว

¹⁵ ในสังคมสมัยก่อนอุตสาหกรรมนั้น ความเป็นปัจเจกบุคคลได้รับการจัดวางไว้เบื้องล่างระบบเครือญาติ หมู่บ้าน หรือกระทั่งรัฐ บุคคลจึงปราศจากความเป็นส่วนตัวและเสรีภาพในการเลือกและตัดสินใจ โปรดอ่านเพิ่มเติมใน ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี, "รักโรแมนติกในมุมมองสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา," *สังคมศาสตร์* 23 (2554): 28

¹⁶ ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี, "รักโรแมนติกในมุมมองสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา," *สังคมศาสตร์* 23 (2554): 37.

...Ich habe sie gefragt: "Was glaubst du? Bin ich eine Hundertprozentige Türkin oder fast schon eine Deutsche?"

Elke hat lange nachgedacht. "Gar nicht so einfach", hat Sie dann gemeint. "Deine Eltern sind waschechte Türken, und zu Hause läuft auch alles türkisch ab. Geboren und aufgewachsen bist du hier, und du redest wie eine Deutsche. Ich glaube, du bist eine deutsche Türkin." Ich habe sie fragend angeguckt. "Na ja, du denkst türkisch und deutsch. Von beidem etwas. Du weißt nicht so recht, wohin du gehörst. Ich glaube, irgendwann weißt du es, einfach so."

Ich hoffe, sie hat recht. Es wäre wirklich schrecklich, wenn ich mein ganzes Leben hin und her gerissen wäre. (48)]

(...ฉันได้ถามเธอว่า "เธอคิดยังไง ฉันเป็นคนเติร์กร้อยเปอร์เซ็นต์ หรือเกือบจะเป็นคนเยอรมันคนหนึ่งแล้ว

เอลเคอไตร่ตรองอยู่นาน "ตอบยากนะเรื่องนี้" เธอแสดงความคิดเห็น "พ่อแม่ของเธอเป็นคนเติร์กที่...และตอนอยู่ที่บ้านทุกอย่าง...เป็นเติร์ก เธอเกิดและโตที่นี่ และเธอพูดได้เหมือนคนเยอรมันคนหนึ่ง ฉันคิดว่าเธอเป็นคนเยอรมัน-เติร์ก" ฉันจ้องหน้าเธออย่างฉงน "อืม เธอคิดได้ทั้งแบบเติร์กและแบบเยอรมัน เป็นได้ทั้งสองแบบ เธอไม่รู้ชัดเจนนักว่าเธอเป็นส่วนหนึ่งของที่ไหน ฉันคิดว่า เมื่อโตก็ตามที่เธอรู้ ทุกอย่างก็ง่ายขึ้น"

ฉันหวังว่า เธอพูดถูก มันดูเหมือนว่าเลวร้ายจริงๆ หากฉัน ถูกลากไปลากมาทั้งชีวิต)

ผู้ประพันธ์ไม่ได้นำเสนอให้แฟร์ดาระบุอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของตน หากแต่เธอผูกเรื่องให้เอลเคอผู้เป็นเพื่อนสนิทที่เป็นคนเยอรมันระบุคำตอบว่าแฟร์ดาเป็นคนเยอรมัน-เติร์ก เพื่อสื่อถึงสิ่งที่แฟร์ดาสามารถดำรงตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเยอรมัน เนื่องจากในสภาพแวดล้อมของสังคมเยอรมัน การใส่คำว่า "เยอรมัน" นำหน้าหมายถึงการปรับตัวเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตแบบเยอรมัน¹⁷ เจ้าบ้านแขกเช่นเอลเคอมีสิทธิในการพิจารณาตัดสินหรือมีบทบาทในฐานะผู้รับรองการที่แฟร์ดาสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมเยอรมันได้โดยไม่รู้สึกรับผิดแปลก นั่นอาจ จะสื่อสารว่าคนเยอรมันเป็นผู้กำหนดพื้นที่และตัวตนให้กับคนต่างชาติ ขณะเดียวกัน คนต่างชาติที่พึงประสงค์ของสังคมเยอรมัน คือ คนต่างชาติที่สามารถดำรงตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเยอรมัน¹⁸ สอดคล้องกับชื่อเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้ "ฉันเป็นคนเยอรมัน-เติร์ก" (*Ich bin*

¹⁷ Ayhan Kaya, "The Hyphenated Germans: German-Turks" PRIVATE VIEW (200): 43.

¹⁸ สืบเนื่องจากนวนิยายเรื่องนี้ตีพิมพ์ในค.ศ. 1995 และจากของสังคมเยอรมันในนวนิยายเรื่องนี้ดำเนินอยู่ในระหว่างค.ศ. 1993-1994 ช่วงทศวรรษ 1990 เป็นระยะเวลาที่สังคมเยอรมันคาดหวังให้คนต่างชาติสามารถปรับตัวเข้ากับวิถีชีวิตของคนเยอรมัน เห็นได้จากกฎหมายสัญชาติของเยอรมันซึ่งมีการให้ความสำคัญกับการที่คนต่างชาติสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมเยอรมัน แต่

eine deutsche Türkin) เป็นการตอกย้ำว่าตัวเอกมิได้รู้สึกแปลกแยกกับสังคมเยอรมัน ดังนั้นเสียงของเอลเคอจึงแสดงความต้องการของคนเยอรมันส่วนใหญ่ที่เห็นว่าคนต่างชาติควรเป็นฝ่ายปรับตัวเข้าหาคนเยอรมัน การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะภูมิหลังของรันคา เคเซอร์ที่มีรากเหง้าอยู่ในทวีปยุโรปและนับถือศาสนาคริสต์ ส่งผลให้เธอเห็นว่าการที่ผู้อพยพปรับตัวให้เข้ากับประเทศเจ้าบ้านมิใช่เรื่องยาก แต่ในขณะเดียวกัน รันคา เคเซอร์มองข้ามชีวิตของคนเติร์กที่มีความแตกต่างจากคนเยอรมันทั้งทางด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และศาสนา อันส่งผลให้ชาวเติร์กที่อพยพมาอยู่เยอรมนีอาจจะรู้สึกแปลกถิ่นผิดที่ผิดทาง (dislocation) มากกว่าผู้อพยพจากทวีปยุโรปด้วยกัน

ผู้ประพันธ์ยังได้เน้นย้ำการที่แฟร์ดา มิได้สนใจการผูกโยงตนเองกับอัตลักษณ์เติร์ก ด้วยการนำเสนอให้แฟร์ดาเห็นว่ามิวนิคเป็นบ้านของเธอ เธอรำพึงว่า: “บางสิ่งอย่างการคิดถึงบ้าน ฉันรู้จักเฉพาะในตอนที่ยังอยู่ในตุรกีและคิดถึงมิวนิค” [...doch so etwas wie Heimweh kenne ich nur, wenn ich in der Türkei bin und an München denke. (36)] เนื่องจากผู้ประพันธ์ได้ผูกเรื่องให้แฟร์ดาเกิดและเติบโตในเยอรมนี เธอย่อมรู้สึกรักและผูกพันกับสภาพแวดล้อมในเยอรมนี ขณะเดียวกัน แฟร์ดาอาจจะรู้สึกแปลกแยกหรือไม่สามารถปรับตัวเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ตุรกี การที่แฟร์ดาเห็นว่ามิวนิคเป็น“บ้าน”ของเธอ เป็นไปได้ที่จะตีความว่าแฟร์ดาไม่ได้เห็นว่าตนเป็นผู้อพยพหรือไม่ได้ผูกโยงตนเองกับชาติพันธุ์เติร์ก แฟร์ดาเลือกที่จะกำหนดพื้นที่ทางสังคมของเธอให้อยู่ที่“มิวนิค”หรือเยอรมนี มิใช่ตุรกี

การที่ผู้ประพันธ์ผูกเรื่องโดยให้แฟร์ดาซึ่งเป็นลูกหลานของครอบครัวชาวเติร์กในเยอรมนีสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมเยอรมันได้โดยไม่รู้สึกแปลกแยกหรือสับสน เพื่อสื่อสารว่าคนเติร์กรุ่นลูกแตกต่างจากคนเติร์กรุ่นพ่อแม่ คนรุ่นพ่อแม่มีความทุกข์จากการอพยพมาอยู่เยอรมนี ตัวละครพ่อรู้สึกโหยหาบ้านเกิด “เมื่ออาฟาตีมาถามว่าพ่อคิดถึงบ้านมากไหม เขาเริ่มร้องไห้...พ่อที่เข้มแข็งของฉันนั่งอยู่ตรงนั้นและคร่ำครวญ และในทันทีทันใดนั้น เขาไม่ใช่พ่อผู้เข้มงวดอีกต่อไป หากแต่เป็นเพียงคนที่มีบาดแผล” [Als Tante Fatma fragte, ob er denn so große Sehnsucht hat nach Zuhause, fing er an zu weinen... Mein starker Vater saß da und heulte, und plötzlich war er nicht mehr der strenge Vater, sondern einfach ein verletzbarer Mensch.(42)] แม้ว่าพ่อจะมาเยอรมนีด้วยความสมัครใจ แต่การเป็นแรงงานพลัดถิ่นในสังคมเยอรมันย่อมทำให้เขารู้สึกแปลกแยก¹⁹ ส่วนแม่ก็รู้สึกแปลกแยกกับสังคมเยอรมันเช่นเดียวกับพ่อ เธอยังผูกโยงกับชาติพันธุ์เติร์ก แฟร์ดาเล่าว่า: “...แต่แม่คงจะรู้สึกเป็น

หลังจากค.ศ.2000 เป็นต้นมา สถานการณ์ในเยอรมนีมีความเปลี่ยนแปลง สังคมยอมรับการอพยพย้ายถิ่น มีการปรับแก้กฎหมายสัญชาติ เกิดการตั้งคำถามกับคำว่าวิถีชีวิตแบบเยอรมัน มีการวิพากษ์การสร้างสังคมที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมรูปแบบเดียว และมีการเรียกร้องให้ส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม โปรดอ่านเพิ่มเติมใน Helen Whittle, “Integration,” และ “Immigration” <http://www.dw.de> (Accessed 3/1/56)

¹⁹ ศิริพร ศรีวรรณานต์, “การตั้งคำถามเชิงวิพากษ์กับอัตลักษณ์เติร์กในเยอรมนีในพระจันทร์คืนดาว ของดีเลค ซาฟทิจโอกูล วารสารอักษรศาสตร์ 42 (2556): 225.

ทุกข์เจียนตาย หากลูกแต่งงานกับคนเยอรมัน ถ้าเป็นเช่นนั้นแม่คงจะมีหลานๆเป็นคนเยอรมัน ผู้ซึ่ง...ไม่สามารถพูดภาษาเติร์กได้ [...Aber ich wäre todunglücklich, wenn du einen Deutschen zum Mann nimmst. Dann kriege ich deutsche Enkelkinder, die... nicht türkisch sprechen...] (68)] การที่แม่รังเกียจเขยเยอรมันบ่งบอกว่าแม่ปฏิเสธการแต่งงานระหว่างคนต่างชาติต่างศาสนา หรือกล่าวได้ว่าแม่ยังติดยึดกับการรักษาความบริสุทธิ์ของกลุ่มชาติพันธุ์เติร์ก ผู้ประพันธ์นำเสนอภาพพ่อแม่ของแฟร์ดาผู้แปลกแยกกับสังคมเยอรมัน เพื่อแสดงประสบการณ์ของผู้อพยพรุ่นพ่อแม่ที่ยังคงผูกโยงตนเองกับชาติพันธุ์เติร์ก ในฐานะผู้อพยพพวกเขาไม่สามารถก้าวข้ามพรมแดนเชื้อชาติและยังมีความคิดแบ่งแยกเขาแยกเรา

ด้วยเหตุที่คนเติร์กรุ่นพ่อต้องการสืบทอดและดำรงอัตลักษณ์เติร์กในสังคมเยอรมัน ซึ่งไม่ได้ช่วยลดทอนความแปลกแยกระหว่างคนต่างวัฒนธรรมในสังคมเยอรมัน ผู้ประพันธ์จึงผูกเรื่องให้เขาประสบกับความทุกข์จากการเห็นความเจ็บปวดในชีวิตคู่ของลูกสาวคนโต พ่อบังคับลูกสาวคนโตผู้เป็นพี่สาวของแฟร์ดาให้แต่งงานกับผู้ชายชาวเติร์ก เธอไม่กล้าขัดคำสั่งของพ่อ ในครอบครัวตามขนบแบบเติร์ก ลูกต้องเชื่อฟังและทำตามคำสั่งของพ่อจึงจะเรียกว่าเป็นลูกที่ดี การที่พ่อบังคับลูกสาวของตนให้แต่งงานกับผู้ชายชาวเติร์กเป็นการแต่งงานเพื่อรักษาสายเลือดบริสุทธิ์ของความเป็นเติร์กและดำรงรักษา ตลอดจนสืบทอดธรรมเนียมประเพณีของชาวเติร์ก ทั้งที่พวกเขาอาศัยอยู่นอกอาณาบริเวณของปีตุภูมิ²⁰ ทว่าการแต่งงานของลูกสาวคนโตจบลงด้วยการหย่าร้างในระยะเวลาอันสั้น กอปรกับการที่แฟร์ดาประสบอุบัติเหตุถูกรถชน ทำให้เกือบเสียชีวิต วิกฤตความเป็นความตายของแฟร์ดาส่งผลให้พ่อเห็นความสำคัญกับชีวิตของลูกสาวมากกว่าการรักษาอัตลักษณ์เติร์ก หลังจากที่แฟร์ดามีอาการดีขึ้น เธอขอร้องพ่อให้รับปากเธอสองเรื่อง นั่นคือ การให้เธอตัดสินใจเรื่องเรียน และเรื่องคู่ครองด้วยตัวเธอเอง พ่อให้สัญญาพาลงกล่าวกับแฟร์ดาว่า “พ่ออยากจะทำให้สิ่งที่ดีที่สุดกับลูกเสมอ” ในที่สุดพ่อก็เอ่ยออกมา “แต่ในกรณีของนิลกินพ่อทำผิดพลาดครั้งใหญ่ บางทีพ่อสามารถทำให้ลูกได้ดีกว่า ขณะที่พ่อทำผิดพลาดไว้กับนิลกิน...แต่พ่อไม่ยอมให้เกิดความผิดพลาดกับลูกอีก [Ich wollte immer das Beste für euch Kinder”, sagte er dann endlich, “aber bei Nilgün habe ich einen großen Fehler gemacht. Vielleicht kann ich bei dir gutmachen, wo ich bei Nilgün falsch gehandelt habe... aber ich will diesen Fehler bei dir nicht wiederholen.” (64)] การคลุมดูชนให้กับลูกสาวคนโตที่ล้มเหลวส่งผลให้พ่อยอมรับความผิดพลาดของตนและการประสบอุบัติเหตุของแฟร์ดา นำไปสู่การที่ตัวละครพ่อประสบกับสภาวะเปลี่ยนผ่าน จากการผูกโยงกับชาติพันธุ์เติร์กมาสู่การเรียนรู้ที่จะไม่ผูกโยงตนเองกับชาติพันธุ์เติร์กและหันมาให้ความสำคัญกับชีวิตและความสุขของลูกแทน ชีวิตคู่ของลูกสาวคนโตที่จบลงด้วยความล้มเหลวจึงเปรียบได้กับบท ลงโทษสำหรับพ่อผู้ผูกโยงตนเองกับชาติพันธุ์เติร์ก จนไม่สามารถผสมผสานทางวัฒนธรรม หรือไม่สามารถต่อรองทางอัตลักษณ์ในการดำรงอยู่ในสังคม

²⁰ ศิริพร ศรีวรกานต์, "การตั้งคำถามเชิงวิพากษ์กับอัตลักษณ์เติร์กในเยอรมนีในพระจันทร์กลืนดาว ของดิเลค ซาฟท์จีโอกู วารสารอักษรศาสตร์ 42 (2556): 227.

เยอรมัน ขณะเดียวกัน วิธีคิดที่ผูกโยงกับชาติพันธุ์เป็นการแบ่งเขาแบ่งเรา อันอาจจะนำไปสู่อคติหรือความเกลียดชังทางชาติพันธุ์ซึ่งเป็นสิ่งที่นวนิยายเรื่องนี้ไม่ได้สนับสนุน สิ่งที่นวนิยายเรื่องนี้สนับสนุน คือ การปรับตัวเข้ากับสังคมเยอรมันและการไม่ผูกโยงกับชาติพันธุ์เติร์ก ด้วยเหตุนี้ การที่ผู้ประพันธ์ผูกเรื่องให้ตัวละครพ่อรู้สึกเจ็บปวดกับการรักษาความบริสุทธิ์ของชาติพันธุ์เติร์ก จึงเป็นทางเบี่ยงในการปรับเปลี่ยนทัศนคติของพ่อซึ่งเป็นผู้อพยพรุ่นเก่าที่ผูกโยงตนเองกับชาติพันธุ์เติร์ก

ผู้ประพันธ์ไม่เพียงแต่นำเสนอการสืบทอดและดำรงอัตลักษณ์เติร์กในสังคมเยอรมันที่เจอจางลงด้วยการให้ตัวละครพ่อประสบกับความทุกข์จากความต้องการที่จะรักษาสายเลือดบริสุทธิ์ของชาติพันธุ์เติร์ก อีกทั้งเคเซอร์ยังผูกเรื่องให้เมห์เมท (Mehmet) ผู้เป็นพี่ชายของแฟร์ดาและเป็นลูกชายเพียงคนเดียวของครอบครัวเลือกที่จะกลับไปอยู่ตุรกีตลอดไป [...Mehmet geht für immer in die Türkei... (71)] แฟร์ดาเล่าให้ผู้อ่านฟังว่าเพื่อนของพ่อชวนพ่อมาลงทุนเปิดร้านขายเสื้อผ้าที่อิสตันบูล แต่พ่อต้องการทำงานจนเกษียณและรับเงินบำนาญ ขณะที่เมห์เมทสนใจ พ่อแม่จึงให้เงินจำนวนหนึ่งกับเมห์เมทเพื่อไปร่วมหุ้นกับเพื่อนของพ่อ การที่ผู้ประพันธ์ผูกเรื่องให้เมห์เมทสมัครใจไป และพ่อแม่ต่างก็เต็มใจให้ลูกชายกลับไป อาจจะเป็นสื่อหนึ่งถึงการกลับคืนตุรกีของคนเติร์กในเยอรมนีโดยปราศจากการถูกผลักไสให้กลับโดยคนเยอรมัน ขณะเดียวกัน การที่ลูกชายเพียงคนเดียวของครอบครัวกลับคืนตุรกีตลอดกาลอาจจะบ่งบอกว่าการสืบทอดนามสกุลของคนเติร์กครอบครัวหนึ่งจะดำรงอยู่ที่ตุรกีมิใช่ที่เยอรมนี การที่เมห์เมทออกจากเยอรมนีส่งผลให้แฟร์ดามีอิสระมากขึ้น เนื่องจากเมห์เมทมักจะทำหน้าที่กำกับและควบคุมแฟร์ดาราวกับพ่อคนที่สอง การจากไปของเมห์เมทจึงมีความหมายในเชิงสัญลักษณ์ที่สื่อสารว่าความเข้มข้นของแนวคิดปิตาธิปไตยซึ่งเป็นรากฐานค้ำจุนสถาบันครอบครัวตามขนบคนเติร์กของครอบครัวนี้หมดไปด้วย ในครอบครัวตามขนบแบบเติร์ก เมห์เมทผู้เป็นลูกชายเพียงคนเดียวมีหน้าที่ดูแลพี่สาวและน้องสาวเช่นเดียวกับพ่อคนหนึ่ง หากแต่เมห์เมทเลือกที่จะไปสร้างเนื้อสร้างตัวของตนเองแทนการทำหน้าที่ดังกล่าว นั่นน่าจะแสดงว่าครอบครัวนี้ไม่เห็นความสำคัญกับการสืบทอดและดำรงอัตลักษณ์เติร์กในสังคมเยอรมันอีกต่อไป

ด้วยเหตุที่ตัวละครพ่อและตัวละครพี่ชายมิได้ยึดติดกับการดำรงอัตลักษณ์เติร์กอย่างเข้มข้นอีกต่อไป แต่ได้หันมาให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคลมากขึ้น นั่นทำให้พ่อและครอบครัวของเธอยอมรับความเป็นตัวของตัวเองตามที่เธอต้องการ แต่เดิมแฟร์ดาไม่สามารถเปล่งเสียงถึงความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของเธอได้ เธอจึงต้องใช้ไดอารี่เป็นพื้นที่ในการแสดงตัวตนที่ถูกกดทับ แต่เมื่อแฟร์ดาสามารถสื่อสารกับพ่อของเธอได้อย่างเข้าใจ ดังนั้น"แฟร์ดาจึงคิดว่านับจากนี้ไปเธอไม่จำเป็นต้องใช้ไดอารี่เล่มนี้อีกต่อไป" [Deshalb denke ich, daß ich dieses Tagebuch von nun an nicht mehr brauche. (78)] เนื่องจากแฟร์ดาสามารถ

แสดงถึงความเป็นตัวของตัวเอง หรือสามารถเปล่งเสียงได้อย่างมี"ตัวตน"ในครอบครัวของเธอ เธอจึงไม่ต้องพึ่งพาไดอารี่เล่มนี้อีกต่อไป

บันทึกประจำวันของแฟร์ดาจัดว่าเป็นประสบการณ์ชีวิตของเด็กสาวชาวเยอรมัน-เติร์ก การนำเสนอเรื่องราวของแฟร์ดาที่ดูเหมือนว่าจะมีตัวตน เนื่องจากแฟร์ดาอยู่ในฐานะ"ฉัน"ที่เปล่งเสียงออกมาปกป้องบอกการมีตัวตน และสามารถเล่าเรื่องราวและความคิดคำนึงของตนเอง อาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าผู้ประพันธ์นวนิยายเรื่องนี้นำเสนอภาพแทนของเด็กสาวชาวเยอรมัน-เติร์กผู้ที่เล่าเรื่องราวของตนจากการถูกปิดกั้นตัวตนมาสู่การยอมรับจากครอบครัวให้มีความเป็นตัวของตัวเอง และภาพแทนของครอบครัวชาวเติร์กในเยอรมนีช่วงต้นทศวรรษ1990 โดยเฉพาะภาพของพ่อซึ่งตระหนักรู้ที่จะปล่อยวางการดำรงอัตลักษณ์เติร์กในสังคมเยอรมัน จัดว่าเป็นการสร้างตัวละครผู้อพยพที่พึงประสงค์ของสังคมเยอรมันช่วงต้นทศวรรษ1990 นั่นคือ พวกเขาเป็นชาวเติร์กที่สามารถปรับตัวเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเยอรมัน และมีได้ต้องการสืบทอดและดำรงอัตลักษณ์เติร์กอีกต่อไป อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าบันทึกประจำวันเล่มนี้เป็นประสบการณ์ชีวิตที่อุปโลกน์ขึ้นมาให้เหมือนเป็นข้อเท็จจริงของเด็กสาวชาวเติร์กคนหนึ่ง ด้วยเหตุที่ผู้ประพันธ์เป็นชาวโครเอเชียที่อพยพมาอยู่เยอรมนีช่วงทศวรรษ1970 การที่เธอเป็นชาวยุโรปตะวันออกและนับถือศาสนาคริสต์นั้นทำให้เธอแตกต่างจากชาวเติร์กผู้อพยพมาจากดินแดนนอกทวีปยุโรปและนับถือศาสนาอิสลาม แต่เธอกลับเลือกที่จะถ่ายทอดเรื่องราวการอพยพมาอยู่เยอรมนีของครอบครัวชาวเติร์กแทน การเล่าเรื่องที่ได้มาจากมุมมองของชาวเติร์กเอง ส่งผลให้การผูกเรื่องถูกควบคุมและจัดการโดยชาวตะวันตกคนหนึ่ง นั่นอาจจะเรียกได้ว่าเป็นการผูกเรื่องโดยใช้ภาพชาวเติร์กตามแบบฉบับ ผสมผสานกับภาพชาวเติร์กที่ควรจะเป็นผ่านสายตาของผู้ประพันธ์ชาวตะวันตก

สรุปได้ว่าการนำเสนอเรื่องฉันเป็นคนเยอรมัน-เติร์ก รันคา เคเซอร์ใช้งานเขียนของตนนำเสนอภาพแทนของครอบครัวเติร์กในสังคมเยอรมัน ด้วยการนำเสนอผ่านเรื่องราวของแฟร์ดาผู้เป็นตัวละครเอกซึ่งเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเธอและครอบครัวในรูปแบบของไดอารี่ แฟร์ดารู้สึกอึดอัดกับข้อใจที่ถูกพอกำกับและควบคุมชีวิตของเธอทุกอย่างก้าวเนื่องจากตัวละครพ่อยึดมั่นแนวคิดปิตาธิปไตยที่เป็นรากฐานค้ำจุนสถาบันครอบครัวตามขนบแบบเติร์ก ทำให้แฟร์ดาไม่สามารถแสดงออกถึงความเป็นตัวของตัวเองตามที่เธอต้องการ ด้วยเหตุที่แฟร์ดาเกิดและเติบโตในเยอรมนีจึงไม่ได้รับรู้สึกแปลกแยกกับสังคมเยอรมัน แตกต่างจากตัวละครพ่อซึ่งเป็นแรงงานอพยพชาวเติร์กผู้ประสบกับสภาวะแปลกแยกและต้องการรักษาอัตลักษณ์เติร์กในสังคมเยอรมัน ผู้ประพันธ์นำเสนอการคลี่คลายปัญหาของแฟร์ดา ด้วยการผูกเรื่องให้ตัวละครพ่อรู้สึกเจ็บปวดกับการรักษาความบริสุทธิ์ของสายเลือดชาวเติร์กเพราะการจัดการแต่งงานระหว่างลูกสาวคนโตกับชายชาวเติร์ก จบลงด้วยการหย่าร้างในระยะเวลาอันสั้น กอปรกับการที่แฟร์ดาถูกรถชนบาดเจ็บสาหัสส่งผลให้พ่อตระหนักถึงชีวิตของลูกมากกว่า

สิ่งอื่นๆ ทั้งสองเหตุการณ์สร้างความทุกข์ให้กับพ่อและช่วยให้พ่อได้เรียนรู้ที่จะปล่อยวางการผูกโยงตนเองกับชาติพันธุ์เดิร์ก และหันมาให้ความสำคัญกับการรับฟังความต้องการของลูกสาวแทน นั่นจึงนำไปสู่การปลดแอกแฟร์ดาจากการถูกกดทับตัวตนมาสู่ความเป็นตัวของตัวเอง การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอตัวละครพ่อให้มีความเปลี่ยนแปลงทางความคิดเพื่อสื่อสารว่าตัวละครพ่อ แม้จะดูเหมือนว่าเป็นคนรุ่นเก่าที่ไม่สามารถต่อรื่องทางอัตลักษณ์หรือไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมเยอรมันได้ แต่อันที่จริงแล้ว คนเดิร์กรุ่นพ่อสามารถดำรงอยู่ในสังคมเยอรมันได้โดยปราศจากความรู้สึกแปลกแยก หากพวกเขาอมปล่อยวางการผูกโยงตนเองกับชาติพันธุ์เดิร์ก ท้ายที่สุด สิ่งที่ผู้ประพันธ์ในฐานะคนพลัดถิ่นคนหนึ่งอาจจะต้องการสื่อสารถึงผู้อ่านที่เป็นคนพลัดถิ่นด้วยกัน นั่นคือ การเป็นผู้พลัดถิ่นที่ไม่ต้องประสบกับสภาวะของความแปลกแยกหรือความสับสนในบ้านหลังใหม่ หากรู้จักการก้าวข้ามพรมแดนชาติพันธุ์

2.2 การตั้งคำถามเชิงวิพากษ์กับอัตลักษณ์เติร์กในเยอรมนี

ขณะที่นวนิยายเรื่องฉันเป็นคนเยอรมัน-เติร์ก เป็นประสบการณ์ชีวิตของเด็กสาวชาวเติร์กที่เล่าโดยผู้ประพันธ์ชาวโครเอเชีย ส่วนนวนิยายเรื่องพระจันทร์กึ่งคืนดาว เป็นการนำเสนอเรื่องราวของครอบครัวชาวเติร์กในสังคมเยอรมันจากมุมมองของผู้ประพันธ์ชาวเติร์ก

2.2.1 บทนำ

วรรณกรรมสำหรับเยาวชนเรื่องพระจันทร์กึ่งคืนดาว (*Der Mond isst die Sterne auf*) ของดีเลค ซาฟท์จีโอกลู (*Dilek Zaptcioglu*) มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับเด็กต่างชาติที่อพยพมาอยู่เยอรมนีเช่นกัน พระจันทร์กึ่งคืนดาวเป็นผลงานเรื่องแรกของดีเลค ซาฟท์จีโอกลู ซึ่งเป็นผู้ประพันธ์ นักแปลและนักข่าวชาวเติร์ก-เยอรมัน ตีพิมพ์เรื่องนี้ตีพิมพ์ครั้งแรกในค.ศ.1998 และได้รับรางวัลสันติภาพกุสตาฟ-ไฮเนอมนันน์ (*Gustav-Heinemann-Friedenspreis*) สำหรับวรรณกรรมเด็กและเยาวชนในค.ศ.1999

ตัวบทเรื่องนี้เป็นเรื่องราวของตัวละครเอกที่ชื่อเออเมอร์ กือลิน (*Ömer Gülen*) เขากำลังเรียนที่คณะนิติศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยที่ฮัมบวร์ก และเล่าเรื่องย้อนหลังเกี่ยวกับตัวเขาและครอบครัว พ่อชื่อไซฟูลลาล์ กือลิน (*Seyfullah Gülen*) อพยพมาทำงานอยู่ที่เยอรมนี เออเมอร์เกิดที่ตุรกีและอพยพมาอยู่เยอรมนีตั้งแต่ยังเล็กพร้อมกับแม่และพี่ชาย ครอบครัวของเขามีพ่อเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัวและมีแม่เป็นแม่บ้าน ส่วนพี่ชายเพียงคนเดียวที่ชื่ออัดนัน (*Adnan*) แต่งงานมีครอบครัวและแยกบ้านไปแล้ว ชีวิตที่เคยราบเรียบในเมืองเบอร์ลิน* ได้เปลี่ยนแปลงไปช่วงที่เขาเรียนปีสุดท้ายในระดับมัธยมปลายและกำลังจะสอบปลายภาค คืนหนึ่งพ่อถูกส่งเข้าห้องฉุกเฉินที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในสภาพไร้สติ ด้วยเหตุที่พ่อถูกพบว่าจมน้ำโดยไม่ทราบสาเหตุ หนังสือพิมพ์ของเติร์กลงข่าวว่าสภาพไร้สติของพ่อเกิดจากการกระทำของกลุ่มสกินเฮด เออเมอร์กับเพื่อนร่วมกลุ่มพยายามค้นหาความจริงเกี่ยวกับเหตุร้ายที่เกิดขึ้นกับพ่อ การสืบค้นกลุ่มสกินเฮดที่ทำร้ายพ่อทำให้เออเมอร์ได้รับรู้ว่าพ่อของเขามีภรรยาอีกคนหนึ่ง นอกเหนือจากแม่ของเขา เรื่องราวจบลงที่การเสียชีวิตของพ่อ ส่วนกลุ่มสกินเฮดซึ่งเป็นผู้ต้องสงสัยนั้นตำรวจไม่พบพยานหลักฐานที่ยืนยันว่าพวกเขาทำร้ายพ่อ

ผู้ประพันธ์ได้ผูกเรื่องให้ตัวบทดำเนินเรื่องในช่วงทศวรรษ1990 อันเป็นระยะเวลาซึ่งโศกนาฏกรรมที่เคยเกิดขึ้นกับชาวยิวช่วงสงครามโลกครั้งที่2 ได้หวนกลับมาสร้าง

* คำว่า Berlin ในบทความฉบับนี้ผู้เขียนเลือกออกเสียงเบอร์ลินตามการออกเสียงของภาษาอังกฤษและเขียนเป็นคำไทยจนเป็นที่ยอมรับ สำหรับการออกเสียงของภาษาเยอรมันนั้นใช้เป็นแบร์ลิน

ความน่าสะพรึงกลัวให้กับชาวเติร์กในเยอรมนี คนเติร์กรุ่นพ่อแม่มองปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวต่างชาติผู้มาอาศัยอยู่ในสังคมเยอรมันว่า สิ่งที่เกิดขึ้นกับชาวเติร์กในปัจจุบันมีความคล้ายคลึงกับสิ่งที่เคยเกิดขึ้นกับชาวยิวในอดีต กล่าวคือ มีการถูกกดขี่ในลักษณะคล้ายกัน ทำให้เขาประสบกับภาวะหลอนจากการยึดโยงชาวเติร์กเข้ากับชาวยิว และการยึดโยงความทรงจำเกี่ยวกับนาซีในอดีตเข้ากับนาซีใหม่ (Neo-Nazi) แม้จะดูเหมือนว่าตัวละครพ่อเป็นคนรุ่นเก่าที่ไม่สามารถต่อรองทางอัตลักษณ์ แต่อันที่จริงแล้ว พ่อไม่ได้เป็นเช่นนั้น อย่างไรก็ตาม พ่อมีความขัดแย้งในตนเอง เห็นได้จากการที่พ่อมีสองบ้าน พ่อแต่งงานและดำเนินชีวิตครอบครัวทั้งกับหญิงชาวเยอรมันและหญิงชาวเติร์กในเวลาเดียวกัน ส่วนคนเติร์กรุ่นลูกซึ่งแตกต่างไปจากคนรุ่นพ่อ ได้แก่ อัดนานกับเอเมอร์ ในขณะที่อัดนานรู้จักที่จะเล่นกับอัตลักษณ์และมีเล่ห์เหลี่ยมในการต่อรองอัตลักษณ์เพื่อผลประโยชน์ เอเมอร์กลับถูกวางอยู่ในฐานะผู้สังเกตการณ์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องคดีความของพ่อหรือความรุนแรงทางชาติพันธุ์ นั้นอาจจะบ่งบอกว่าเขาไม่ได้ผูกโยงตนเองกับชาติพันธุ์และสามารถผูกสัมพันธ์ได้กับทุกคน ผู้วิจัยเสนอว่าผู้ประพันธ์ตั้งคำถามเชิงวิพากษ์กับ อัตลักษณ์เติร์กโดยใช้กลยุทธ์การต่อรองอัตลักษณ์และพื้นที่ทางสังคมของตัวละครเติร์กในสังคมเยอรมัน ในการใช้กลยุทธ์ดังกล่าว ผู้ประพันธ์นำเสนอความรุนแรงข้ามพรมแดนเชื้อชาติและส่งเสริมให้เด็กเยอรมันรุ่นใหม่จับกลุ่มเป็นเพื่อนกันโดยไม่แบ่งแยกเขาแยกเราซึ่งจะช่วยลดทอนความแปลกแยกระหว่างคนต่างวัฒนธรรมในสังคมเยอรมันได้ในระดับหนึ่ง

3.2.2 ตัวละครพ่อผู้แปลกแยกและสับสน

คนส่วนใหญ่มักจะมี ความทรงจำเกี่ยวกับเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่สองในแง่มุมมองของนาซีกับการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว สืบเนื่องจากเยอรมนีในระยะเวลาที่อยู่ใต้การปกครองของรัฐบาลนาซีระหว่างค.ศ.1933-ค.ศ.1945 ได้ใช้นโยบายการสร้างความเป็นปึกแผ่นของชนชาติเยอรมันด้วยการสนับสนุนลัทธิชาตินิยมที่นำโดยทหาร²¹ รวมถึงเน้นให้พลเมืองอยู่ในระเบียบวินัยและเชื่อฟังผู้นำ²² ขณะเดียวกัน รัฐบาลนาซีมีเป้าหมายที่จะเป็นผู้นำของยุโรปโลกทัศน์ตามแบบนาซีที่กล่าวมาข้างต้นมีอิทธิพลในเยอรมนีในขณะนั้น ออดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler) ได้นำกองทัพนาซีเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่สองในค.ศ.1939 และนำไปสู่การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวนับล้านคน การละเมิดสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลนาซีที่มีต่อชาวยิวกลายเป็นรอยมลทินในหน้าประวัติศาสตร์เยอรมัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าโคกนาฏกรรมของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวโดยรัฐบาลนาซีซึ่งกลายเป็นบาดแผลฝังจำที่ไม่อาจลบเลือนรอยแผลเป็นในครั้งนั้นได้ส่งผลต่อการยึดโยงคำว่านาซีไว้กับพฤติกรรมทางด้านการก่อความรุนแรงกับคนต่างชาติ

²¹ "Nationalsozialismus", Schülerduden: Die Geschichte (1988): 287-289.

²² Isa Schükorsky, *Kinder- und Jugendliteratur* (Köln: Du Mont, 2003), p. 127.

ความรุนแรงทางด้านชาติพันธุ์ในสังคมเยอรมันช่วงทศวรรษ 1990 ที่เกิด โศกนาฏกรรมโดยกลุ่มหัวรุนแรงขวาจัดกระทำกับชาวเติร์กในเยอรมนี²³ เช่น การวางเพลิงบ้าน ชาวเติร์กเป็นครั้งแรกในเมืองม็อลลิน (Mölln) เมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.1992 อันส่งผลให้มี ผู้เสียชีวิตสามราย และอีกครั้งในเมืองโซลิ่งเงิน (Solingen) ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1993 ทำให้มีผู้เสียชีวิตห้าราย²⁴ ด้วยเหตุที่ชาวเติร์กบางคนในเยอรมนีต้องกลายเป็นเหยื่อของกลุ่ม หัวรุนแรงที่มีอคติต่อคนต่างชาติ โดยเฉพาะกลุ่มของสกินเฮดหรือนีโอนาซี ส่งผลให้ชาวเติร์ก บางคนมักจะเปรียบเทียบสถานการณ์ของตนเองกับเรื่องราวของชาวยิว ทำให้บางครั้งมีการ ขนานนามตนเองว่าเป็นชาวยิวใหม่²⁵ ของสังคมเยอรมัน เราจึงอาจจะเรียกความทรงจำร่วมที่มี ต่อนาซีและการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ว่าเป็นภาพลักษณ์จากอดีตซึ่งหลอกหลอนชาวเติร์กในเยอรมนี

การทลายกำแพงเบอร์ลินในค.ศ.1989 และการรวมเยอรมนีในค.ศ.1990 ทำให้ ผู้คนจากอดีตเยอรมนีตะวันออกสามารถเดินทางเข้าดินแดนอดีตเยอรมนีตะวันตกได้โดย ปราศจากอุปสรรค ทว่าผู้คนในอดีตเยอรมนีตะวันตกบางส่วน โดยเฉพาะชาวเติร์กกลับสร้าง กำแพงในความคิดคำนึงหรือเกิดอคติในใจเกี่ยวกับกลุ่มของสกินเฮด สำหรับคนเติร์กในเยอรมนี การรวมชาติของทั้งสองเยอรมนีสื่อนัยถึงการคุกคามคนเติร์กจากกลุ่มนีโอนาซีที่เพิ่มจำนวนมาก ขึ้น²⁶ แม้ว่าเราอาจจะปฏิเสธได้ว่าชาวเติร์กหลายคนตกเป็นเหยื่อของกลุ่มสกินเฮดก็ตาม แต่ การจดจำเงาอดีตของนาซีกลายเป็นโซ่ตรวนที่จองจำจิตใจของตัวละครเติร์กเฉกเช่นพ่อให้ ประสบกับภาวะหลอนจากผีนาซี หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าความน่าสะพรึงกลัวของผี นาซีก่อให้เกิดกำแพงในใจของชาวเติร์กซึ่งเป็นสิ่งที่ฝังรากลึกจนมีอาจจะรื้อถอนหรือทุบทำลาย ได้เช่นเดียวกับการทลายกำแพงเบอร์ลิน

ผู้ประพันธ์ได้ผูกเรื่องให้พ่อของเออเมอร์เป็นตัวละครที่ประสบกับภาวะหลอน จากอคติหรือความเกลียดชังทางชาติพันธุ์ คินหนึ่งร่างของพ่อถูกพบว่าจมน้ำและหมดสติจึงถูก ส่งเข้าห้องฉุกเฉินที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง นับตั้งแต่นั้นมาพ่ออยู่ในสภาพไร้สติ ตำรวจจึงได้ สันนิษฐานว่าระหว่างที่พ่อกำลังจะกลับบ้าน เขาเห็นกลุ่มสกินเฮดบริเวณสะพานโดยบังเอิญ “เขาต้องรู้สึกตกใจมาก” [...Er muss sich unheimlich erschrocken haben. (218)] จึงได้ พยายามหาที่หลบกลุ่มสกินเฮดทำให้พลัดตกลงไปในน้ำ ในขณะที่พ่ออยู่ในสภาพไร้สติซึ่งเป็น สภาวะที่น่าจะเป็นการบอกล่วงหน้าถึงความตายของพ่อซึ่งเกิดขึ้นหลังจากที่เออเมอร์สืบค้นจน

²³ B. Venkat Mani, *Cosmopolitical Claims: Turkish-German Literatures from Nadolny to Pamuk* (Iowa City: University of Iowa Press, 2007), p.49.

²⁴ Stephen Kinzer, “Germany Pressed To Curb Violence,” <http://www.nytimes.com> (assessed 5 May 2012)

²⁵ Ruth Mandel, *Cosmopolitan Anxieties: Turkish Challenges to Citizenship and Belonging in Germany* (Durham: Duke University Press, 2008), pp.176-177.

²⁶ *Ibid.*, p.31.

ได้รับรู้ความลับของพ่อ ผู้ประพันธ์ใช้การเล่าเรื่องแบบรู้แจ้ง* ซึ่งช่วยให้เยาวชนที่เป็นผู้อ่านรู้จักเรื่องราวของพ่อของเออเมอร์ เขาเป็นชาวเติร์ก ซึ่งอพยพมาเป็นแรงงานราคาถูกที่เยอรมนีในช่วงเวลาซึ่งสังคมขาดแคลนแรงงาน แม้ว่าการเล่าเรื่องแบบรู้แจ้งช่วยให้ผู้อ่านรู้จักตัวละครพ่อทุกแง่มุม แต่ในขณะเดียวกัน การเล่าเรื่องแบบรู้แจ้งกลับลดทอนตัวตนของตัวละครพ่อ เนื่องจากตัวละครพ่อไม่ได้อยู่ในฐานะ “ฉัน” ที่จะเปล่งเสียงออกมาบ่งบอกการมีตัวตนและสามารถเล่าเรื่องราวและความคิดคำนึงของตนเอง การที่ตัวละครพ่อไม่มีโอกาสเปล่งเสียงของตนทำให้เขาตกอยู่ในฐานะตัวละครที่ “ไร้เสียง” หรือ “ไร้ตัวตน” ดังนั้นการเล่าเรื่องแบบรู้แจ้งในส่วนของพ่อเป็นวิธีการนำเสนอการไร้ตัวตนของเขา ขณะเดียวกัน การเล่าเรื่องแบบรู้แจ้งอาจจะใช้เป็นความเปรียบเชิงอุปสรรคในการแบ่งแยก²⁷ พ่อซึ่งในที่นี้ถือว่าเป็นตัวแทนของแรงงานชาวเติร์กออกจากเจ้าของประเทศ คนเยอรมันส่วนใหญ่อาจจะปฏิเสธแรงงานชาวเติร์กแจกเช่นพ่อว่าเป็นพวกเดียวกันกับพวกเขา การที่แรงงานชาวเติร์กถูกผลักให้กลายเป็น “คนอื่น” หรือ “คนนอก” ของสังคมเยอรมันยังเป็นการตอกย้ำถึงการไร้ตัวตนของพ่อ การถูกปฏิเสธจากสังคมเยอรมันส่งผลให้พ่อรู้สึกแปลกแยกจากสังคมเยอรมัน

หลังจากเกิดเหตุ ตำรวจเชอเชอเมอร์มาให้ปากคำพร้อมซักถามข้อมูลเกี่ยวกับพ่อและครอบครัว เออร์เมอร์ได้กล่าวกับนายตำรวจที่รับผิดชอบคดีของพ่อว่า

[“Es gibt kein Geheimnis um meinen Vater”, sagte ich. “Er ist ein einfacher Mann. Arbeit, Familie, Urlaub, das ist alles.” (54)]

“ไม่มีความลับเกี่ยวกับพ่อของผม” ผมกล่าว “เขาเป็นผู้ชายที่เรียบง่าย ครอบครัวยุติธรรม ก็แค่นั้นแหละ”

ในขณะที่ผู้อ่านรับรู้ความลับของพ่อเรื่องการมีสองบ้าน ส่วนเออเมอร์ ณ ขณะนั้นยังไม่ล่วงรู้ เขาจึงเข้าใจว่าพ่อของเขาทำงานหนักเพื่อครอบครัว พ่อในฐานะแรงงานชาวเติร์กที่อพยพมาอยู่เยอรมนีเพื่อที่จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สิ่งที่พ่อของเออเมอร์คาดหวังได้เกิดขึ้นจริง จากการเป็นแรงงานไร้การศึกษาที่มีความอดทนและเรียนรู้งานจนสามารถหาเลี้ยงครอบครัวให้สุขสบายได้ ครอบครัวของเออเมอร์อาศัยอยู่ที่พักราคาแพงย่านชาร์ลือทเทินบวร์ก [“die teure Wohnung in Charlottenburg” (53)] และไม่ได้อยู่ในย่านที่เป็นชุมชนของคนเติร์ก รวมถึงการส่งเสียเออเมอร์ให้เรียนในระดับมัธยมศึกษา การประสบความสำเร็จด้านวัตถุของพ่อไม่ได้

* การเล่าเรื่องแบบรู้แจ้ง เป็นการเล่าเรื่องในลักษณะที่ผู้เล่าเรื่องรู้แจ้งเห็นจริงทุกอย่าง ผู้ประพันธ์เล่าเรื่องเกี่ยวกับตัวละครสถานที่ และเหตุการณ์ต่างๆอย่างมีอิสระเต็มที่ โดยที่ผู้ประพันธ์ทราบความคิดและความรู้สึกของตัวละครแล้วนำเอาเรื่องราวเหล่านั้นมาเล่าได้ตามที่ต้องการ โปรดอ่านเพิ่มเติมใน “มุมมอง”, ราชบัณฑิตยสถาน, *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย* (2545): 335.

²⁷ Anne Anlin Cheng, *The Melancholy of Race: Psychoanalysis, Assimilation, and Hidden Grief* (Oxford: Oxford University Press, 2001), p.130.

เป็นไปตามแบบฉบับของแรงงานชาวเติร์กในเยอรมนีที่มักจะเป็นเพียงแรงงานราคาถูกหรือแรงงานที่มีชีวิตแบบ หางาเข้ากินค่า หากทว่าเป็นการตอกย้ำความพยายามของพ่อในการสร้างเนื้อสร้างตัวหรือสร้างคุณภาพชีวิตของเขากับครอบครัวให้เทียบเท่ากับคุณภาพชีวิตของคนเยอรมัน

นอกจากนี้ พ่อยังหลงใหลสาวเยอรมัน "...สาวเยอรมัน สูง ผอม ผอมบลอนด์ ผิวเหมือนครีม ขาวและหวาน" [...Die deutschen Frauen. Groß, schlank, blond. Eine Haut wie Sahne, weiß und süß. (57)] การที่พ่อหลงใหลสาวเยอรมันผิวขาว มีใช้เป็นเพียงแค่จินตนาการของพ่อในการครอบครองสาวเยอรมันเท่านั้น หากพ่อยังได้แต่งงานกับสาวเยอรมันอีกด้วย พ่อแต่งงานกับมาร์เกรท (Margret) และมีลูกสาวด้วยกันหนึ่งคนชื่อไลลา (Laila) เป็นการแต่งงานที่เกิดจากความรัก เขารักเธอมาก ["...er liebt sie über alles" (58)] และมักจะแสดงออกถึงความรักใคร่ เขาจูบเธอที่มือ แขน หน้าและนัยน์ตา ["...Seyfullah küsst ihr die Hände, Arme, das Gesicht, die Augen." (85)] การนำเสนอการแต่งงานระหว่างคนต่างชาติต่างศาสนาในที่นี้อาจจะสื่อเน้นในการปฏิเสธที่จะรักษาความบริสุทธิ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ พ่อไม่ได้สนใจที่จะรักษาความบริสุทธิ์ของกลุ่มชาติพันธุ์เติร์ก เช่นเดียวกับมาร์เกรทที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการรักษาความบริสุทธิ์ของสายเลือดอารยัน ขณะเดียวกัน มาร์เกรทยังตั้งชื่อของลูกสาวโดยใช้คำจากภาษาอาหรับ นั่นอาจจะเป็นการบ่งบอกว่าพวกเขาทั้งคู่ไม่ได้ยึดติดกับอัตลักษณ์ของชาติใดชาติหนึ่ง

ขณะที่พ่อแต่งงานกับสาวเยอรมันด้วยความรัก ส่วนการแต่งงานกับสาวเติร์กเป็นไปตามหน้าที่ของลูกชายชาวเติร์ก การที่พ่อต้องแต่งงานกับแม่ของเออเมอร์นั้นเป็นไปตามความต้องการและการจัดการของปู่ของเออเมอร์ พ่อไม่กล้าขัดคำสั่งปู่ ในสังคมเติร์กผู้ชายต้องเชื่อฟังและทำตามคำสั่งของพ่อจึงจะเรียกได้ว่าเป็นลูกชายที่ดี ปีตาธิปได้แบบเติร์กที่กำกับและควบคุมชีวิตพ่อของเออเมอร์ทำให้เขากลายเป็นสามีที่ไร้ซึ่งปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและสนิทสนมกับแม่ของเออเมอร์ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยาที่มีแต่ความแปลกแยกระหว่างกัน [... die Fremdheit, die zwischen ihnen beiden herrschte...(31)] การแต่งงานที่ปราศจากความรักระหว่างพ่อกับแม่ของเออเมอร์นั้นแตกต่างจากความสัมพันธ์ระหว่างพ่อของเออเมอร์กับภรรยาอีกคนที่ชื่อมาร์เกรท การแต่งงานกับสาวร่วมชาติเป็นการแต่งงานเพื่อรักษาสายเลือดบริสุทธิ์ของความเป็นเติร์ก และดำรงรักษา ตลอดจนสืบทอดธรรมเนียมประเพณีของชาวเติร์ก แม้ว่าเขาจะอาศัยอยู่นอกอาณาบริเวณของปีตุภูมิ การที่พ่อของเออเมอร์มีสองบ้านเป็นวิธีการต่อรองกับการดำเนินชีวิตภายใต้การควบคุมของปีตาธิปได้การควบคุมของปีตาธิปได้แบบเติร์กซึ่งมีอิทธิพลข้ามพรมแดนของตุรกีโดยที่เขาไม่กล้าละเมิดหรือแหกคอก

การที่พ่อปกปิดข้อมูลเรื่องการเมืองสองบ้านเป็นกลวิธีอย่างหนึ่งของพ่อในการนำพาและควบคุมทั้งสองครอบครัว แต่ในขณะที่เดียวกันพ่อรู้สึกผิด เขารำพึงว่า

... Die Geister, die jetzt seine Häuser bevölkern, gemahnen ihn nur an die Fehler, die er offensichtlich in seinem Leben gemacht hat, aber hat er sie denn absichtlich begangen? Nein. (174)

(...ผีที่สถิตบ้านของเขา ย้ำเตือนให้เขาระลึกถึงความผิดพลาดในชีวิต ซึ่งเห็นชัดว่าเขาเป็นผู้กระทำลงไป แต่เขาได้กระทำโดยตั้งใจหรือเปล่าเล่า ไม่ใช่เลย)

พ่อของเออเมอร์เลือกที่จะต่อรองกับวิถีครอบครัวแบบเดิร์กแทนการเปิดเผยความจริงกับพ่อของตน หากพิจารณาจากชื่อเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้ "พระจันทร์กลืนดาว" คำว่าพระจันทร์ในภาษาเยอรมันเป็นเพศชาย ในที่นี้พระจันทร์เป็นความเปรียบเชิงอุปลักษณ์แทนพ่อของเออเมอร์ ส่วนดวงดาวต่าง ๆ อาจจะเป็นความเปรียบเชิงอุปลักษณ์แทนภรรยาและลูก ๆ ทั้งสองครอบครัว ดังนั้น "พระจันทร์กลืนดาว" จึงน่าจะหมายถึงการที่พ่อสามารถซ่อนเร้นการเมืองสองบ้านโดยที่ทั้งสองบ้านไม่รู้ระหว่างที่พ่อยังมีชีวิตอยู่ ทั้งสองบ้านเพียงจะได้รับรู้ความลับเรื่องนี้หลังจากที่พ่อเสียชีวิต การเสียชีวิตก่อนวัยอันควรจึงเปรียบได้กับบทลงโทษสำหรับพ่อที่มีสองบ้าน พ่อเองก็ยอมรับกับเรื่องนี้ เขาได้กล่าวว่า

... Vergiss nicht, dass nur allein du für all deine Fehler und Tugenden belohnt und bestraft werden wirst, die Verantwortung gehört dir allein. (196)

...อย่าลืมว่าตัวแกเท่านั้นที่จะได้รับรางวัลจากการสร้างคุณงามความดี หรือถูกลงโทษที่กระทำความผิด แกต้องรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว

แม้ว่าพ่อจะสามารถดูแลทั้งสองบ้านได้ แต่การที่พ่อมีสองบ้านเป็นสิ่งที่ไม่ได้รับการยอมรับ ในแง่มุมมองของเทศสถานะตามทัศนคติของสังคมตะวันตกนั้นไม่ยอมรับผู้ชายที่มีภรรยาหลายคน พ่อจึงจัดว่าเป็นผู้ชายที่ไม่พึงประสงค์ การดำรงอยู่ของผู้ชายแบบพ่อมีสองบ้านจึงเป็นการสั่นคลอนสถาบันครอบครัวในสังคมปัจจุบัน

หากพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูก เออเมอร์ได้ทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างเขากับพ่อ ทำให้พบว่าเขาไม่รู้จักพ่อของตน "ผมไม่รู้อะไรเกี่ยวกับพ่อ" [Ich wusste nichts von ihm. (75)] ผู้อ่านรับรู้ว่าเออเมอร์ไม่เคยได้สัมผัสความสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับพ่อ เออเมอร์เล่าให้ผู้อ่านฟังว่า

... Vater kommt nach Hause, setzt sich in seinen Sessel und nachdem er seinen zweiten Schnaps getrunken hat, fällt er in einen tiefen Schlaf. (154)

...พ่อกลับถึงบ้าน นั่งลงที่เก้าอี้ของเขา และหลังจากที่เขาดื่มเหล้า
แก้วที่สอง เขาก็หลับลึก

ภาพของพ่อผู้หลับไหลบ่งบอกความสัมพันธ์ของพวกเขาทั้งคู่ซึ่งมีแต่ความแปลกแยกระหว่างกัน เช่นเดียวกับไลลา เธอถามพ่อว่า "พ่อขา ทำไมพ่อไม่ค่อยกลับบ้านเลยคะ" [Papa, warum kommst du nur so selten nach Hause? (153)] พ่อไม่มีเวลาให้กับไลลาเช่นเดียวกับที่ไม่มีเวลาให้เออเมอร์ ความสัมพันธ์ที่เห็นห่างระหว่างพ่อกับลูกอาจจะนำมาอภิปรายโดยเชื่อมโยงกับชื่อเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้ พระจันทร์ในที่นี่อาจจะใช้เป็นความเปรียบเชิงอุปลักษณ์แทนวัตถุหรือเงินทอง ส่วนดวงดาวอาจจะใช้เป็นความเปรียบเชิงอุปลักษณ์แทนช่วงเวลาแห่งวัยเยาว์ของเออเมอร์กับไลลา การที่พระจันทร์ก่อดาวหมายถึงพฤติกรรมของพ่อที่ให้เวลาอยู่กับการหาเงินเพราะ เขาต้องเลี้ยงดูสองบ้าน ช่วงวัยเด็กของพวกเขาทั้งคู่จึงเติบโตมาโดยปราศจากปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับพ่อของตน ทำให้ทั้งคู่ประสบกับสภาวะแห่งความทุกข์และความหิวโหยความรักและความเอาใจใส่จากพ่อ

ไม่เพียงแต่ลูกเท่านั้นที่มีความทุกข์จากการที่ไม่สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับพ่อของตน หากตัวละครพ่อเองก็ประสบกับความทุกข์ด้วย พ่อในฐานะแรงงานชาวเติร์กที่อพยพมาอยู่เยอรมนีย่อมรู้สึกว่าเป็นตัวตนถูกกัดกร่อนโดยความรู้สึกแปลกถิ่นผิดที่ผิดทาง (dislocation) ซึ่งเป็นผลจากการย้ายถิ่น²⁸ (A valid and active sense of self may have been eroded by dislocation, resulting from migration...)²⁹ พ่อรู้สึกโหยหาบ้านเกิด "...เธอนี้ คิดถึงบ้านอยู่ตลอดเวลาเลย มาร์เกรทพูด..." [...Du immer mit deinem Heimweh, sagt Margret...(84)] แม้ว่าพ่อจะมาเยอรมนีด้วยความสมัครใจ แต่การเป็นแรงงานพลัดถิ่นในสังคมเยอรมันยอมทำให้เขารู้สึกแปลกแยก ยิ่งไปกว่านั้น ความรู้สึกแปลกถิ่นผิดที่ผิดทางซึ่งทำลายความรู้สึกแห่งความเป็นตัวตนของพ่อเกิดจากการที่มาร์เกรทปรารถนาให้เขาใช้ภาษาเยอรมันได้อย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ การเรียนภาษาเยอรมันทำให้เขารู้สึกต่ำต้อย "...ผมโง่ มาร์เกรท...ผมมันก็แค่ชวานาโง่ๆคนหนึ่ง ทำไมเธอถึงได้ทรมาณผม ผมรู้สึกว่าตัวเองแก่และเหนื่อยล้า เหนื่อยล้าเหลือเกิน [...Ich bin dumm, Margret,...nichts als ein dummer Bauer...Warum quälst du mich? Ich fühle mich alt und müde. Sehr müde.(120)] แม้ว่าพ่อสามารถสื่อสารภาษาเยอรมันได้ แต่เขาไม่สามารถใช้ภาษาเยอรมันได้อย่างถูกต้องศักยภาพในการใช้ภาษาเยอรมันที่บกพร่องทำให้พ่อไม่สามารถเป็นพลเมืองในเยอรมนีได้อย่างเต็มตัว นั่นอาจจะบ่งบอกว่าพ่อล้มเหลวในการผนวกกลิ่น³⁰ เข้ากับสังคมเยอรมัน

²⁸ ดารินทร์ ประดิษฐ์ทัศน์ย์, "ปลดแอกอาณาจักรทางความคิดใน *Karma Cola: Marketing the Mystic East* ของ Gita Mehta," *วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร* 33(2554): 116.

²⁹ Bill Ashcroft, Gareth Griffiths and Helen Tiffin, *The Empire Writes Back: Theory and practice in post-colonial literatures* (London: Routledge, 1989), p. 9.

³⁰ Anne Anlin Cheng, *The Melancholy of Race: Psychoanalysis, Assimilation, and Hidden Grief*, p. 106.

การนำเสนอตัวละครพ่อที่รู้สึกแปลกแยกและสับสนอาจจะเป็นสิ่งที่ผู้ประพันธ์
 เน้นให้คนรุ่นพ่อเป็นผู้อพยพรุ่นเก่าที่ไม่สามารถผสมผสานทางวัฒนธรรมหรือไม่สามารถต่อรอง
 ทางอัตลักษณ์ในการดำรงอยู่ในสังคมเยอรมัน และการที่ผู้ประพันธ์ให้พ่อยึดโยงความทรงจำ
 ร่วมต่อนาซีจนทำให้เขาประสบกับภาวะหลอนและตกอยู่ในสภาพไร้สติอาจจะเพื่อวิพากษ์ความ
 ไร้ประโยชน์หรือความไร้สาระในการตรึงตนเองไว้กับความทรงจำร่วมต่อนาซี นอกจากนี้ การที่
 ผู้ประพันธ์ผูกเรื่องให้พ่อมีสองบ้านน่าจะเพื่อนำเสนอความขัดแย้งในตนเองของคนรุ่นพ่อ
 ในแง่มุมหนึ่ง คนรุ่นพ่ออาจจะต้องการสืบทอดและดำรงอัตลักษณ์เติร์กในสังคมเยอรมัน แต่ใน
 ขณะเดียวกัน มีความเป็นไปได้ที่เขาอยากเริ่มต้นชีวิตใหม่ด้วยการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ในที่
 แห่งใหม่ ทว่าการที่พ่อแก้ไขความขัดแย้งด้วยการมีสองบ้านเป็นสิ่งที่นวนิยายเรื่องนี้ไม่ได้
 สนับสนุน เห็นได้จากการที่ผู้ประพันธ์ผูกเรื่องให้ตัวละครพ่อพบกับความตาย หลังจากที่
 เออเมอร์ได้รับรู้เรื่องราวอีกบ้านของพ่อ ขณะเดียวกัน ทั้งสองบ้านต่างก็ปฏิเสธที่จะทำความรู้
 จักกันหรือสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน เป็นการตอกย้ำถึงการปฏิเสธผู้ชายที่มีหลายบ้าน คน
 เติร์กรุ่นพ่อประสบกับความรู้สึกแปลกแยกและสับสนกับอัตลักษณ์ของตน เพราะวิถีคิดที่ผูกโยง
 กับชาติพันธุ์ซึ่งเป็นการแบ่งเขาแบ่งเรา อันอาจนำไปสู่อคติหรือความเกลียดชังทางชาติพันธุ์
 ซึ่งเป็นสิ่งที่นวนิยายเรื่องนี้ไม่ได้สนับสนุน ส่วนคนรุ่นลูกเป็นส่วนที่นวนิยายเรื่องนี้สนับสนุน
 นั้นมีสองแบบ แบบหนึ่งนำเสนอผ่านตัวละครอีดานานซึ่งรู้จักที่จะเล่นกับอัตลักษณ์ และอีกแบบ
 หนึ่งนำเสนอผ่านเออเมอร์ซึ่งไม่ได้ผูกโยงกับชาติพันธุ์

3.2.3 ตัวละครลูกผู้ก้าวข้ามพรมแดนชาติพันธุ์

อีดานานอยู่ในฐานะพ่อค้าซึ่งเปิดร้านอาหารอิตาเลียน โดยทั่วไปคนเติร์กส่วน
 ใหญ่ในเยอรมนีมักจะเปิดร้านอาหารเติร์ก หรือร้านอาหารจานด่วนแบบเติร์กที่เรียกกันว่าเคบับ
 (Kebab) การที่อีดานานเปิดร้านอาหารอิตาเลียนและสามารถแสวงหาผลกำไรจากลูกค้าผู้ซึ่งส่วน
 ใหญ่เป็นชาวเยอรมัน นอกเหนือจากการเปิดร้าน อาหารอิตาเลียนแล้ว ลูกค้าในร้านยังรู้จัก
 อีดานานในนามของ"อะเดรียโน" (Adriano) ในการตั้งชื่อใหม่นี้เป็นช่องทางให้เขาสวมบทบาท
 แห่งความเป็นยุโรปได้อีกด้วย เนื่องจากชื่ออะเดรียโนเป็นชื่อของผู้ชายในภาษาอิตาเลียน
 สเปนและโปรตุเกส³¹ เนื่องจากภาษาของทั้งสามภาษาอยู่ในกลุ่มภาษาโรมานซ์ นั้นแสดงว่า
 ชาติพันธุ์หลาย ๆ ชาติสืบสายมาจากรากเหง้าเดียวกัน การที่อีดานานเลือกใช้ชื่ออะเดรียโนบ่งบอก
 การที่เขาเลือกแสดงตัวตนซึ่งไม่ผูกโยงกับชาติพันธุ์เติร์ก

³¹ "Adriano," <http://www.dictionarist.com> และ <http://dictionary.babylon.com> (accessed 5 May 2012)

ในขณะที่อีดานานอยู่ในร้านอาหารอิตาเลียน เขาเลือกที่จะแสดงตนเป็นคนอิตาเลียน แต่เมื่อเขาได้สัมภาษณ์ออกสื่อเกี่ยวกับสภาพไร้สติของพ่อหรือความเกลียดชังทางชาติพันธุ์ ไม่ว่าจะป็นหนังสือพิมพ์หรือโทรทัศน์ เขากลับมาใช้ชื่ออีดานานและผูกโยงกับชาติพันธุ์เติร์ก เขาประกาศตนว่าเป็น "อีดานาน กือเลน ลูกชายคนโตของไซฟูลลาห์" [... Adnan Gülen, ältester Sohn Seyfullahs... (124)] หรือเป็น "ลูกชายของเหยื่อ" [Der Sohn des Opfers (209)] การที่อีดานานรู้จักประชาสัมพันธ์ตนเองและรู้ทันสื่อ อาจะบ่งบอกว่าเขาประสบความสำเร็จในการสวมบทบาทของคนที่สองในเยอรมนีซึ่งป็นนักธุรกิจหนุ่มอนาคตไกล สอดคล้องกับภาพที่สื่อคาดหวังและกำหนดให้คนเติร์กมีคุณลักษณะของการสร้างเนื้อสร้างตัว ความคิดและความกล้าหาญ รวมถึงการประสพกับความเกลียดชังทางชาติพันธุ์ กอปรกับชื่อของอีดานานเป็นคำยืมจากภาษาอาหรับและยังเป็นชื่อของผู้สืบสายของอิสมาอิล (Ismail) ซึ่งเป็นบรรพบุรุษของชาวอาหรับและเป็นลูกชายคนหนึ่งของอับราฮัม (Abraham) การที่เขากลับมาใช้ชื่ออีดานานบ่งบอกว่าเขาผูกโยงกับชาติพันธุ์อาหรับอีกด้วย การขยายชาติพันธุ์จากเติร์กมาสู่อาหรับ หรือจากอาหรับมาสู่ยุโรป แสดงว่าอีดานานรู้จักเล่นกับอัตลักษณ์ และสามารถกำหนดพื้นที่ทางสังคมให้กับตนเองโดยปราศจากความรู้สึกแปลกแยกหรือความขัดแย้งในตัวเองเฉกเช่นพ่อของเขา การที่อีดานานสามารถกำหนดพื้นที่ทางสังคมให้กับตนเองได้ทำให้เขาสามารถดำรงอยู่ในสังคมเยอรมันได้อย่างมี "ตัวตน" เขาไม่ถูกกีดกันหรือถูกผลักไสออกจากสังคมเยอรมัน เขาสามารถทำให้สังคมมองเห็นเขาได้ทุกที่

หลังจากที่จบการประท้วงและพ่อเสียชีวิต อีดานานกลับมาแสดงตนเป็นอิตาเลียน พร้อมกับเปลี่ยนชื่อเป็น "ซินแบด" (Sindbad) ชื่อนี้เป็นตัวละครในนิทานของอาหรับที่ชาวตะวันตกรู้จักกันในนามนักเดินเรือผู้ออกผจญภัยเจ็ดครั้งจนประสบความสำเร็จและได้รับความมั่งคั่ง การที่อีดานานหรืออะเดรียโนตั้งชื่อให้กับตนเองอีกครั้งสื่อ่นัยว่าในอนาคตเขาจะสามารถสร้างเนื้อสร้างตัวจนมั่งคั่งได้เฉกเช่นซินแบด อันที่จริงแล้ว ชื่อซินแบด เป็นชื่อและเป็นนิทานจากภาษาเปอร์เซีย การที่ผู้ประพันธ์ใช้ชื่อซินแบดเป็นการเล่นกับอัตลักษณ์ที่ลื่นไหลยืดหยุ่น และไม่ผูกโยงกับพรมแดนของชาติใดชาติหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่าอีดานานเป็นพ่อค้าที่ประสบความสำเร็จในการขาย อัตลักษณ์ทั้งของความเป็นตะวันตกและความเป็นตะวันออกหรือเรียกได้ว่าเขารู้จักใช้อัตลักษณ์เชิงพาณิชย์ ในฐานะพ่อค้าอีดานานสามารถนำอัตลักษณ์มาใช้ในการแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองอาจจะไม่ใช้แบบอย่างที่ดีสำหรับเยาวชนจึงทำให้เขาไม่ใช่ตัวละครเอก ส่วนตัวละครเอกของเรื่องนี้ คือ เออเมอร์

ผู้ประพันธ์ผูกเรื่องโดยให้สื่อสิ่งพิมพ์ของเติร์กฉบับหนึ่งนำเสนอข่าวเกี่ยวกับพ่อของเออเมอร์ เขาสรุปใจความในข่าวให้แม่ฟังว่าพ่ออยู่ในสภาพไร้สติเกิดจากการกระทำของนีโอนาซี

“Naziler!”, schrie ich aufgeregt. “Sie schreiben, dass mein Vater ein Opfer der Nazis geworden ist, das schreiben sie!” (38)

(“พวกนาซี” ผมตะโกนด้วยความเกรี้ยวกราด “พวกเขาเขียนว่าพ่อตกเป็นเหยื่อของนาซี นั่นเป็นสิ่งที่พวกเขาเขียน”)

การที่สื่อนำเสนอข่าวโดยมีเนื้อหาว่าสภาพไร้สติของพ่อเกิดจากการกระทำของนีโอนาซีส่งผลให้เออเมอร์ตั้งใจค้นหากลุ่มคนที่ทำร้ายพ่อของเขา เขากล่าวว่า

Ich fühle mich beschissen. Ich war der Sohn, und wenn ich nichts unternahm, um die Kerle zu finden, die meinen Vater angegriffen hatten, wer sollte sonst etwas tun? Die ganze Welt schaute auf uns. Auf mich... (90)

(ผมรู้สึกแย่ ผมเป็นลูกชาย และหากผมไม่ลงมือค้นหาคนกลุ่มนี้ คนกลุ่มที่ทำร้ายพ่อของผม แล้วใครควรจะเป็นคนทำละ โลกทั้งโลก จีบจ้องเราอยู่ จ้องผมอยู่)

ก่อนหน้าที่จะเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้พ่ออยู่ในสภาพไร้สติ เออเมอร์ใช้ชีวิตเฉกเช่นเด็กวัยรุ่นเยอรมันคนหนึ่งและคบกับเพื่อนที่เป็นเด็กเยอรมัน เออเมอร์ไม่รู้สึกแปลกแยกจากสังคมเยอรมัน การที่ผู้ประพันธ์ผูกเรื่องให้เออเมอร์ตามหากลุ่มคนที่ทำร้ายพ่อเพื่อเป็นช่องทางให้เขาได้ทบทวนและไตร่ตรองอัตลักษณ์เดิร์ก รวมถึงความเกลียดชังทางชาติพันธุ์

เออเมอร์ตามหากลุ่มคนที่ทำร้ายพ่อของเขา ทำให้เขาได้เห็นความรุนแรงที่กลุ่มของเขาซึ่งมีเด็กเยอรมันเชื้อสายเดิร์กสามคนและเด็กเยอรมันหนึ่งคนทำร้ายเด็กสกินเฮดที่มาจากอดีตเยอรมันตะวันออก เออเมอร์ได้บรรยายว่า

...Er ging ganz nahe an seinen Kopf heran und packet sein Kinn. Der Skin versuchte plötzlich loszulaufen, aber Kenan und Murat hielten ihn zurück. Da landete schon der erste Schlag in seinem Gesicht.

[...]

...das Blut färbte die eine Gesichtshälfte rot...bekam er einen weiteren Schlag ins Gesicht. Ich wollte “Stopp!” sagen, hielt mich aber zurück. Wenn wir irgendetwas aus ihm herausholen wollten, hatten wir keine andere Wahl, als ihn zu verprügeln ...Schließlich sank er auf den Boden und stand nicht mehr auf...

Plötzlich zog Murat ein Messer aus seiner Tasche...hockte sich neben den Skin und hielt ihm das Ding vor die Nase. “Wenn du nicht augenblicklich was sagst, bist du tot!”

flüsterte er...

“Ich weiß nicht, wovon ihr redet!” (80-81)

(...เขา(ฮักก็ ผู้แปลระบุเพิ่ม) เดินเข้าไปใกล้ศีรษะของเจ้าเด็กสกินเฮด และจับคางของมันไว้ ทันใดนั้นสกินเฮดพยายามจะหนีให้ได้ แต่เคนั้น กับมูร์ทจับเอาไว้ จากนั้นสกินเฮดก็ถูกชกหน้าเป็นครั้งแรก

[...]

...เลือดเประอะเปื้อนหน้าของสกินเฮดจนแดงไปครึ่งหน้า...เขาถูกชกหน้าอีก ผมอยากจะพูดว่า “หยุดเถอะ!” แต่ก็ไม่ได้ทำ หากเราอยากได้ข้อมูลจากสกินเฮด เราก็ไม่มีทางเลือกอื่น นอกจากทุบตีทำร้ายเขา... ในที่สุด สกินเฮดก็ล้มลงไปกองที่พื้นและลุกขึ้นไม่ไหว...

ทันใดนั้น มูร์ทดึงมิดออกจากกระเป๋า...เขาก็ม้วนลงไปที่สกินเฮด และหยิบมิดจ่อที่จมูกของสกิน

“หากแกยังไม่ยอมพูดอะไรตอนนี้ แกตายแน่!” เขาระงับ...

“เราไม่รู้ว่าพวกแกกำลังพูดเรื่องอะไร!”

ความรุนแรงข้างต้นซึ่งเกิดจากการกระทำที่กลุ่มเด็กวัยรุ่นเยอรมันและเด็กเดิร์กรุมทำร้ายเด็กสกินเฮดเพียงคนเดียวแสดงถึงการใช้กำลังที่เกินกว่าเหตุของเด็กวัยรุ่นกลุ่มหนึ่ง เออเมอร์เองก็อ่อนแอเกินกว่าจะห้ามเพื่อนได้จึงได้แต่เฝ้ามองเพื่อนรุมทำร้ายเด็กสกินเฮด จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการสื่อเน้นว่าความรุนแรงไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะกับ “คนต่างชาติ” ในความหมายอย่างที่เข้าใจกัน แต่ยังเกิดขึ้นกับ “คนเยอรมัน” ด้วย เป็นคนเยอรมันที่อพยพมาจากอดีตเยอรมันตะวันออก³² การนำเสนอตัวละครเด็กสกินเฮดที่อยู่ในฐานะเหยื่อของความรุนแรง มิใช่ผู้ก่อความรุนแรงอาจต้องการแสดงให้เห็นว่ามีใช่เด็กสกินเฮดทุกคนที่เป็นผู้กระทำรุนแรงกับผู้อื่น

นอกจากฉากที่เด็กสกินเฮดถูกทำร้ายแล้ว ผู้ประพันธ์ยังได้บรรยายตัวละครสกินเฮดผ่านสายตาของเออเมอร์ที่เห็นว่าเป็น “เด็กตัวเล็กแกร็น” [der schwächige Skinhead (79)] “ไม่เพียงแต่ตัวเล็ก “เด็กสกินเฮดคนนี้ไม่ได้แก่กว่าพวกเรา บางที่อาจจะเด็กกว่า ผมอมกว่าและดูซีดเซียว” [Er war nicht älter als wir, vielleicht sogar jünger, mager und total blass (82)] การบรรยายลักษณะทางกายภาพของเด็กสกินเฮดตามที่กล่าวมาข้างต้นอาจจะเร้าอารมณ์ผู้อ่านให้รู้สึกสงสารและเห็นใจเด็กสกินเฮดที่ไม่มีทางสู้กับกลุ่มของเออเมอร์ได้ กอปรกับการที่ “เขาเริ่มร้องไห้” [Da fing der Skin an zu heulen. (82)] หลังจากที่ถูกรุมของเออเมอร์ทำร้ายและข่มขู่เอาชีวิต เป็นการนำเสนอภาพเด็กสกินเฮดที่มีความหวาดกลัว มิใช่เด็กเข้มแข็ง ขณะที่ผู้ประพันธ์เลือกที่จะให้ภาพเด็กสกินเฮดที่อ่อนแอ ไร้ทางสู้ แต่ในขณะเดียวกันตัวละครที่ก้าวร้าวและเป็นพวกหัวรุนแรง คือ กลุ่มของเออเมอร์ การที่ผู้ประพันธ์ให้กลุ่มของเออ

³² Günther Gugel, *Ausländer-Aussiedler-Übersiedler: Fremdenfeindlichkeit in der Bundesrepublik Deutschland*, p.148.

เมอร์สวมทับภาพลักษณ์ตามแบบฉบับของสกินเฮดแสดงว่ากลุ่มของเด็กวัยรุ่นที่ก่อความรุนแรง มิได้จำกัดเฉพาะกลุ่มของสกินเฮดหรือนีโอ-นาซีอีกต่อไป การจับกลุ่มสร้างความรุนแรงของเด็กวัยรุ่นซึ่งเกิดขึ้นได้กับคนทุกกลุ่มช่วยสลายภาพของสกินเฮดที่ถูกพันธนาการไว้กับเงาอดีตของนาซีจนถูกเหมารวมว่าเป็นผู้ก่อความรุนแรงกับคนต่างชาติ โดยมองข้ามมิติของความเป็นมนุษย์ของสกินเฮดที่มีทั้งผู้ที่อ่อนแอหรือกลุ่มหัวรุนแรงปะปนกัน

ผู้ประพันธ์ไม่เพียงแต่บรรยายจากที่กลุ่มของเออเมอร์รัมทำร้ายเด็กสกินเฮด เธอยังได้นำเสนอฉากที่พูดถึงกลุ่มชาวเติร์กบางส่วนที่ชุมนุมประท้วงเหตุการณ์ซึ่งชาวเติร์กในเยอรมนีถูกทำร้ายจนกระทั่งกลายเป็นการประท้วงที่มีความรุนแรง

...die umgeworfenen und ausgebrannten Autos, die eingeschlagenen Schaufenster, die türkischen Jungs, die die Polizei mit Steinen bewarfen... (210)
(...รถที่ถูกทำลายและถูกเผา กระจกร้านค้าที่แตกเสียหาย กลุ่มเด็กวัยรุ่นชาวเติร์กผู้ซึ่งขว้างหินใส่ตำรวจ)

ภาพคนต่างชาติที่อพยพมาอยู่เยอรมนีอาจจะไม่ได้อยู่ในฐานะเหยื่อของเจ้าบ้านที่หัวรุนแรงเสมอไป การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะเธอต้องการใช้งานเขียนของเธอเป็นพื้นที่ในการปฏิเสธอำนาจของนาซี สอดคล้องกับโครงการหนึ่งของของรัฐบาลเยอรมันช่วงทศวรรษ 1990 ซึ่งจัดทำโครงการส่งเสริมภาพลักษณ์เชิงบวกของเยอรมันในสายตาของนานาชาติ โครงการนี้มีวัตถุประสงค์ในการปรับเปลี่ยนสิ่งที่ถูกมองว่าเป็นภาพลักษณ์ในแง่ลบ ซึ่งเยอรมนีไม่สามารถกำจัดทิ้งได้นับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่สอง³³ ความทรงจำร่วมที่มีต่อนาซีเป็นบาดแผลที่เจ็บปวดของชาติเยอรมันซึ่งไม่สามารถกำจัดได้ แต่เป็นสิ่งที่สามารถอำพรางได้ การแบกรับสำนึกเชิงประวัติศาสตร์ที่มีต่อนาซีหรือการสืบทอดอดีตที่แฝงเร้นไปด้วยความหวาดกลัวส่งผลให้เด็กเยอรมันรุ่นใหม่ไม่สามารถสร้างตัวตนได้อย่างมั่นคง³⁴ การกดทับหรือการแก้ไขสัญลักษณ์ของความทรงจำร่วมที่มีต่อนาซีจะช่วยให้คนรุ่นใหม่มีศักยภาพในการจัดการกับความรู้สึกกระวนกระวายและความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย³⁵ สัญลักษณ์หรือเครื่องหมายที่แสดงอัตลักษณ์ของความทรงจำร่วมในอดีต คือ บุคคลที่มีอำนาจแบบชายเป็นใหญ่หรือนาซีและอุดมการณ์ชาตินิยมซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นสิ่งที่คนรุ่นก่อนให้ความสำคัญ แต่ตอนนี้ต้องไม่ใช่สิ่งที่ส่งต่อให้กับคนรุ่นใหม่ บทบัญญัติสมัยนาซีเป็นสิ่งที่ควรจะซ่อนเร้นหรือปกปิดด้วยความละเอียด³⁶ ดังนั้นงานเขียนของเธอจึงได้นำเสนอการใช้กำลังที่คนเยอรมันกระทำกับคนเยอรมัน

³³ Ruth Mandel, *Cosmopolitan Anxieties: Turkish Challenges to Citizenship and Belonging in Germany*, p. 14.

³⁴ *Ibid.*, pp. 111-112.

³⁵ *Ibid.*, p. 112.

³⁶ *Ibid.*, pp. 111-112.

หรือคนเติร์กกระทำกับคนเยอรมันก็ตาม เพื่อบ่งบอกว่าการใช้กำลังปรากฏกับคนทุกเชื้อชาติ หรืออาจจะเรียกได้ว่าความรุนแรงข้ามพรมแดนเชื้อชาติ

ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ประพันธ์ยังได้ลบเลือนภาพลักษณ์จากอดีตด้วยการเน้นให้เลิกจดจำเรื่องราวของนาซี ตัวละครเด็กวัยรุ่นเยอรมันที่ชื่อคริสเตียนรู้สึกละอายใจที่เป็นคนเยอรมัน ส่วนเออเมอร์ได้กล่าวว่า

“...Aber dieses Gerede von ‘Ich schäme mich Deutscher zu sein’ ist wirklich Scheiße. Ich weiß nicht warum, aber es macht mir ein schlechtes Gewissen, und ich sehe dafür keinen Grund, okay?

Also lasst das!” (131)

(“...แต่ไอ้คำพูดที่ว่า ‘เราละอายใจที่เป็นคนเยอรมัน’ เป็นอะไรที่เองชวย ไม่รู้ว่าทำไม แต่มันทำให้เรารู้สึกแย่ แล้วเราก็ไม่เห็นเหตุผลที่จะต้องรู้สึกอย่างนั้น ตกลงไหม เอาล่ะ เลิกพูดเรื่องนี้เถอะ!”)

สืบเนื่องจากในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง คนยิวจำนวนมากมายถูกนาซีทำร้ายและฆาตกรรม การที่นาซีละเมิดสิทธิมนุษยชนของชาวยิวเป็นเหตุการณ์ที่เลวร้ายที่สุดในประวัติศาสตร์เยอรมัน ผู้ประพันธ์ใช้ตัวละครคริสเตียนเป็นตัวแทนของเด็กเยอรมันรุ่นหลังสงครามบางส่วนที่ตั้งคำถามกับอคติ ความเพิกเฉยและความไร้มนุษยธรรมของคนเยอรมันในสมัยสงครามโลกครั้งที่สองซึ่งปล่อยให้รัฐบาลนาซีละเมิดสิทธิมนุษยชนของชาวยิวในเยอรมันหรือในยุโรป ในขณะที่เออเมอร์ผู้ซึ่งเป็นเด็กเติร์กรุ่นที่สองเป็นตัวแทนของคนกลุ่มที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวโดยตรง ทำให้เห็นว่าการแบกรับอคติ หรือความไร้มนุษยธรรมของคนเยอรมันรุ่นสงครามโลกครั้งที่สองเป็นการพินัยทอดทิ้งหรือเป็นสิ่งที่ไร้สาระ ขณะเดียวกัน เออเมอร์ไม่ได้มองความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างชาวเติร์กกับชาวยิวจึงมิได้ประสพกับภาวะหลอนจากการถูกกดขี่ร่วมกันระหว่างชาวเติร์กกับชาวยิว และได้ยึดโยงตนเองไว้กับการตกเป็นเหยื่อของอคติหรือความเกลียดชังทางชาติพันธุ์ การเน้นให้ลืมเลือนเรื่องราวของนาซีหรือการสนับสนุนให้แยกสำนึกของความเป็นเยอรมันร่วมสมัยออกจากประวัติศาสตร์ที่มีปัญหา โดยเฉพาะอดีตสมัยนาซีน่าจะนับได้ว่าเป็นการต่อรองของรัฐบาลเยอรมันที่ต้องการเน้นเยอรมนีในฐานะที่เป็นรัฐแห่งปัจจุบันและรัฐแห่งอนาคต³⁷ การตอกย้ำให้เด็กรุ่นใหม่ลืมเลือนอดีตที่มีด่าและรู้สึกเชื่อมั่นหรือมีทัศนคติเชิงบวกต่อความเป็นเยอรมัน³⁸ เป็นสารัตถะที่ผู้ประพันธ์พยายามนำเสนอผ่านนวนิยายเรื่องนี้

³⁷ Ibid., p. 322.

³⁸ Ibid., p. 323.

นอกจากนี้ ผู้ประพันธ์ได้ให้ออเมอร์ตัวเอกของเรื่องเป็นผู้พูดข้อความข้างต้น เพื่อเน้นมิติภาพที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเคารพความแตกต่างหรือความหลากหลายของกลุ่มวัฒนธรรม

... 'Türken, Deutsche, Araber'! Mich interessiert, ob wir Freunde sind oder nicht... (131)

(... 'เติร์ก เยอรมัน อาหรับ'! ฉันสนใจว่าเราเป็นเพื่อนกันหรือไม่...)

การที่ออเมอร์ไม่แบ่งเขาแบ่งเราอาจจะบ่งบอกว่าเขาไม่ได้ผูกโยงตนเองกับชาติพันธุ์และสามารถผูกสัมพันธ์ได้กับทุกคน สอดคล้องกับการอบรมและปรัชญาการศึกษาของเยอรมันช่วงทศวรรษ 1990 ที่ให้ความสำคัญกับการเป็นสังคมสหวัฒนธรรม³⁹ แทนที่แนวคิดการเป็นสังคมเฉพาะของคนเยอรมันซึ่งเป็นแนวคิดที่สังคมเยอรมันไม่ได้ให้ความสำคัญอีกต่อไป⁴⁰ เนื่องจากคนเยอรมันเคยประสบกับผลกระทบจากการเน้นแนวคิดชาตินิยมแบบคับแคบและแปรเป็นลัทธิคลั่งชาติ⁴¹ ในสมัยรัฐบาลนาซี นโยบายของรัฐบาลที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวัฒนธรรมจึงเปลี่ยนจากการเน้นอุดมการณ์ชาตินิยมมาเป็นการใช้นโยบายสังคมสหวัฒนธรรมเพื่อตอบรับกับการที่รัฐบาลเยอรมันเปิดรับผู้ลี้ภัยชาวต่างประเทศ ขณะเดียวกัน เป็นการปลูกฝังเด็กรุ่นใหม่ให้จับกลุ่มเป็นเพื่อนกันโดยไม่แบ่งแยกเขาแยกเราซึ่งจะช่วยลดทอนความแปลกแยกกระหว่างคนต่างวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอคติต่อคนต่างชาติ

นอกเหนือจากการที่ออเมอร์ไม่ได้แบ่งเขาแบ่งเรา เขามีได้ปฏิเสธกระบวนการยุติธรรม ผู้ประพันธ์ได้ผูกเรื่องให้กลุ่มสกินเฮดอยู่ในที่เกิดเหตุ แต่ไม่มีพยานบุคคลที่เห็นกลุ่มสกินเฮดทำร้ายพ่อของออเมอร์จึงมีความเป็นไปได้สูงที่จะไม่สามารถดำเนินคดีกับกลุ่มสกินเฮดได้ ตำรวจที่สอบสวนคดีความของพ่อของออเมอร์กล่าวกับออเมอร์ว่า

[“Ihre Aussagen decken sich alle miteinander. Auch die Zeiten, die sie angeben, scheinen völlig korrekt zu sein. Sie waren da, aber sie haben deinen Vater nicht gesehen... Dein Vater hatte keine Prellungen am Körper. Das bedeutet natürlich überhaupt nichts, aber...”

³⁹ “Die deutsche Debatte um die ‘multikulturelle Gesellschaft’: Akteure und Kalküle zwischen Politik, Wissenschaft und Öffentlichkeit,” นอกจากนี้ ในบทความข้างต้นยังกล่าวถึงคำว่า ‘multikulturell’ ได้รับการบรรจุในพจนานุกรมของดูเดิน (Duden) เล่มที่ 1 การเขียนภาษาเยอรมันอย่างถูกต้อง <http://www.uni-siegen.de/phlil/sozialwissenschaften> (assessed 5 May 2012)

⁴⁰ Manfred Görtemaker, Geschichte der Bundesrepublik Deutschland: Von der Gründung bis zur Gegenwart (Frankfurt/M: Fischer Taschenbuch Verlag, 2004), p. 782.

⁴¹ สุวัชัย หวังแก้ว, คนชายขอบ: จากความคิดสู่ความจริง, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), หน้า 158.

“Aber man kann es nicht beweisen, denn es gibt keine Zeugen”, sagte ich. (218)

(“คำให้การของพวกเขาสอดคล้องกัน รวมถึงเวลาที่ระบุมาก็ตรงกัน พวกเขาอยู่ในที่เกิดเหตุ แต่พวกเขาไม่เห็นพ่อของคุณ...ตามร่างกายของพ่อของคุณไม่มีรอยขีด นั่นไม่ใช่หลักฐานสำคัญ แต่...”

“ที่สำคัญคือไม่มีใครเห็นว่ามันทำ” ผมพูด)

เออเมอร์วิพากษ์กระบวนการยุติธรรมซึ่งให้ความสำคัญกับพยานหลักฐานด้วยการยกตัวอย่าง เป็นความเปรียบระหว่างกระต่ายกับงู เขากล่าวว่า

“Auch wenn sie ihn nicht angefasst haben, sind sie schuldig, sagte ich. Das ist wie beim Kaninchen und der Schlange. Wenn das Kaninchen die Schlange sieht, kriegt es ‘nen Herzanfall und ist auf der Stelle tot. Würden Sie nicht die Schlange für seinen Tod verantwortlich machen?” (219)

(“ถึงพวกมันจะไม่ได้ทำร้ายพ่อ แต่ก็ผิดอยู่ดี” ผมพูด “อย่างเช่นกรณีของกระต่ายกับงู เมื่อกระต่ายเห็นงูแล้วหัวใจวายตายคาที่ คุณจะไม่โทษงูว่าทำให้กระต่ายตายเลยหรือ”)

การเปรียบเทียบเรื่องราวระหว่างพ่อและกลุ่มสกินเฮดกับกระต่ายและงูเพื่อนำเสนอช่องโหว่ของกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่นั้นตอนการรับแจ้งความ การสืบสวนและการส่งฟ้องของตำรวจ จนถึงการพิพากษาคดีของศาลนั้นต้องใช้หลักฐานและพยานในการดำเนินคดี จากการศึกษาขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมต้องขึ้นอยู่กับพยานหลักฐานที่ใช้ในการนำสืบข้อเท็จจริงจึงส่งผลให้เกิดการตั้งคำถามกับกระบวนการยุติธรรมว่าสามารถให้ความชอบธรรมได้จริงหรือ คดีของพ่อจบลงด้วยการหาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษไม่ได้ แม้ว่ากระบวนการยุติธรรมไม่อาจสร้างความเป็นธรรมให้พ่อและครอบครัวของเขาได้ แต่เขาไม่คิดจะใช้กฎหมายของศาลเตี้ย “...ผมไม่คิดที่จะแก้แค้น...” [...ich will keine Rache... (215)] เออเมอร์ไม่ได้เลือกการโต้กลับด้วยการใช้ความรุนแรงหรือปฏิเสธกระบวนการยุติธรรม เขาเลือกที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมด้วยการเรียนต่อที่คณะนิติศาสตร์ การศึกษาสาขาวิชา กฎหมายอาจจะเป็นช่องทางให้เขาได้มีโอกาสแก้ไขและปรับปรุงช่องโหว่ของกระบวนการยุติธรรม

การที่เออเมอร์ทบทวนเรื่องราวของพ่อเป็นช่องทางให้เขาได้ทบทวนและไตร่ตรองพื้นที่ทางสังคมของตน การที่เขาเลือกก้าวเข้าสู่รั้วของมหาวิทยาลัยสื่อนี้ว่าเขาแยกตนออกจากกลุ่มเดิร์กที่เป็นชนชั้นล่างในสังคมเยอรมันและไม่ได้เป็นคนนอกในสังคมชนชั้นกลางซึ่งเป็นสังคมกระแสหลักของเยอรมัน เออเมอร์ไม่ได้ถูกกันให้ไปอยู่ในตำแหน่งที่ด้อย

โอกาสทางการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นการปฏิเสชนโนทัศน์ที่เห็นว่าคนเติร์กมีความแตกต่างในเชิง
 ต้อยกว่าคนเยอรมัน⁴² หรือไม่สามารถผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเยอรมัน⁴³ นอกจากนี้
 เออเมอร์ยังเลือกไปอยู่ที่ฮัมบวร์กแทนเบอร์ลิน ทั้งๆที่เมืองเบอร์ลินนั้นได้รับการขนานนามว่า
 เป็นศูนย์กลางของชาวเติร์ก⁴⁴ การเลือกไป ฮัมบวร์กอาจจะบ่งบอกว่าเออเมอร์ไม่ได้ยึดติดกับ
 ชุมชนของคนเติร์ก ในฐานะคนเยอรมันคนหนึ่งเขาสามารถอาศัยอยู่ที่แห่งใดก็ได้ในเยอรมนี
 เป็นการตัดสินใจเลือกทางเดินของตนเองโดยไม่ผูกโยงกับชาติพันธุ์และสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์
 ได้ในทุกที่

สรุปได้ว่านวนิยายเรื่องพระจันทร์กลืนดาวเป็นวรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่
 สนับสนุนการผูกโยงกับชาติพันธุ์ที่ยืดหยุ่น ผู้ประพันธ์ตั้งคำถามเชิงวิพากษ์กับอัตลักษณ์เติร์ก
 กด้วยการนำเสนอเรื่องราวของครอบครัวชาวเติร์กหนึ่งครอบครัวที่มีได้มีภาพลักษณ์ตามแบบ
 ฉบับ ภาพลักษณ์ตามแบบฉบับของครอบครัวเติร์กในเยอรมนีเป็นผู้ที่ประสบกับสภาวะแปลก
 แยกและต้องการรักษาอัตลักษณ์เติร์กในสังคมเยอรมัน คนเติร์กรุ่นพ่อดูเหมือนจะเป็นคนเติร์ก
 ตามแบบฉบับ เขาประสบกับความแปลกแยกและภาวะหลอนจากการมองความเป็นอันหนึ่ง
 อันเดียวกับกันระหว่างชาวอียิปต์กับชาวเติร์ก หรือยึดโยงกับความทรงจำร่วมต่ออนาซี รวมถึง
 ความรู้สึกโหยหาบ้านเกิด แต่ในขณะที่เดียวกัน เขาหลงรักสาวเยอรมันและสร้างครอบครัวกับ
 เธอ ความขัดแย้งในตัวเองของคนเติร์กรุ่นพ่อซึ่งเป็นคนรุ่นเก่าที่ไม่สามารถผสมผสานหรือ
 ต่อรองทางอัตลักษณ์ อันเป็นสิ่งที่ผู้ประพันธ์ไม่ได้สนับสนุนจึงผูกเรื่องให้เขาลงเอยด้วยความ
 ตาย ส่วนคนเติร์กรุ่นลูกซึ่งเป็นส่วนที่ตัวบทสนับสนุนมีสองแบบ แบบหนึ่งปรากฏในตัวละคร
 พี่ชายที่ชื่ออดานาน เขาเป็นพ่อค้าที่สามารถใช้อัตลักษณ์ในการแสวงหาผลประโยชน์ เขารู้จัก
 สวมบทบาทแห่งความเป็นตะวันตกและความเป็นตะวันออก หรือเรียกได้ว่าเขาสามารถแปร
 รูปอัตลักษณ์เป็นสินค้าที่ขายได้ทุกที่และตลอดเวลา ตัวละครเจกเช่นอดานานมีเล่ห์เหลี่ยมใน
 การเล่นกับอัตลักษณ์เพื่อผลประโยชน์จึงไม่ใช่แบบอย่างที่ดีสำหรับผู้อ่านรุ่นเยาว์ ทำให้เขา
 ไม่ใช่ตัวเอกในนวนิยายเรื่องนี้ ตัวเอกของเรื่องนี้ คือ เออเมอร์ซึ่งไม่ได้ผูกโยงกับชาติพันธุ์
 เช่นเดียวกับพี่ชาย แต่เขาไม่ใช่คนเจ้าเล่ห์ที่มีกลอุบายในการใช้อัตลักษณ์เพื่อผลประโยชน์ เขา
 สามารถผูกมิตรได้กับคนทุกกลุ่มชาติพันธุ์หรือมิได้แบ่งเขาแบ่งเรา

การที่ตัวบทวรรณกรรมนำเสนอคนเติร์กรุ่นลูกที่มีได้ดำรงอัตลักษณ์เติร์กยอม
 สื่อนัยว่าผู้ประพันธ์ในฐานะที่เป็นคนเติร์กพลัดถิ่นไม่ได้ต้องการให้ผู้อ่านเชื่อตามสิ่งที่เชื่อกันมา
 หรือซึมซับภาพตามแบบฉบับของชาวเติร์กอีกต่อไป ขณะเดียวกัน ผู้ประพันธ์ยังได้เลือกใช้ชื่อ
 ของตัวละครที่บ่งบอกอัตลักษณ์ของความเป็นชาติที่ยืดหยุ่น การตั้งชื่อตัวละครเติร์กที่ใช้คำยืม

⁴² Ruth Mandel, *Cosmopolitan Anxieties: Turkish Challenges to Citizenship and Belonging in Germany*, p.87

⁴³ *Ibid.*, p. 92.

⁴⁴ *Ibid.*, p. 6

จากภาษาอาหรับ เช่น เออเมอร์หรืออัदनาน และชื่ออะเดรียโนที่ใช้กันในกลุ่มภาษาโรมานซ์ เป็นการสนับสนุนว่าชาติพันธุ์หลายๆชาติล้วนแต่สืบสายมาจากรากเหง้าเดียวกัน แต่เป็นเพราะการผูกติดกับพรมแดนหรืออาณาบริเวณของรัฐชาติ ทำให้มีการสร้างความเป็นอื่นให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ นอกจากนี้ ผู้ประพันธ์ยังได้นำเสนอภาพของเด็กสกินเฮดที่อ่อนแอและไร้ทางสู้ ในขณะที่กลุ่มของเออเมอร์จับกลุ่มกระทำรุนแรงกับผู้อื่น การนำเสนอการใช้กำลังที่คนเยอรมันกระทำกับคนเยอรมัน หรือคนเติร์กกระทำกับคนเยอรมันบ่งบอกว่าการใช้กำลังปรากฏกับคนทุกเชื้อชาติ หรือเรียกได้ว่าความรุนแรงข้ามพรมแดนเชื้อชาติ ท้ายที่สุด สิ่งที่ผู้ประพันธ์ในฐานะคนเติร์ก พลัดถิ่นต้องการจะสื่อสารกับผู้อ่านชาวเติร์ก คือ การดำรงอยู่ที่ใดก็ได้โดยไม่ต้องผูกโยงกับ อัตลักษณ์เติร์ก และเธออาจจะต้องการกระตุ้นผู้อ่านชาวเยอรมันให้ฉีกทิ้งภาพลักษณ์ตามแบบฉบับของชาวเติร์ก นั้นหมายความว่าผู้ประพันธ์ต้องการเสนอให้ทั้งคนเติร์กกับคนเยอรมันสามารถอยู่ร่วมพรมแดนเดียวกันได้อย่างสันติ หากทั้งสองฝ่ายเรียนรู้ที่จะรู้จักกันและกันตามความเป็นจริง มิใช่การรู้จักแต่ละฝ่ายจากภาพลักษณ์ภายนอก ด้วยเหตุที่นวนิยายเรื่องนี้ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันระหว่างคนต่างวัฒนธรรม จึงทำให้ได้รับรางวัลสันติภาพ กุสตาฟ-ไฮเนอมนันในปี ค.ศ. 1999

2.3 จากสภาวะไร้เสียงสู่การเปล่งเสียงของชิริน

เออเมอร์ผู้เป็นตัวละครเอกในเรื่องพระจันทร์กสินดาวเลือกที่จะไม่ยึดโยงตนเองกับชาติพันธุ์ใดทั้งสิ้น เช่นเดียวกับเออเมอร์ ชิรินผู้เป็นตัวละครเอกในชิรินเลือกที่จะก้าวข้ามพรมแดนทางชาติพันธุ์ด้วยเช่นกัน

2.3.1 บทนำ

นวนิยายเรื่องชิริน (*Shirin*) ของนัสรีน ซีเกอ (Nasrin Siege, ค.ศ. 1996) เป็นเรื่องราวของครอบครัวชาวอิหร่านที่อพยพมาอยู่เยอรมนี โดยการนำเสนอจากมุมมองของชิรินผู้เป็นตัวละครเอกของเรื่อง ชิรินเล่าเรื่องราวของเธอให้ผู้คนรับรู้ตั้งแต่เธอกับครอบครัวเริ่มเดินทางออกจากอิหร่าน ณ ขณะนั้น ชิรินไม่ได้ต้องการเดินทางไปเยอรมนี แต่พ่อของเธอต้องการอพยพมาอยู่เยอรมนี เมื่อมาถึงเยอรมนี ครอบครัวของเธอประสบกับปัญหาการหาที่พัก เนื่องจากพวกเขาเป็นคนต่างชาติ ทำให้เจ้าบ้านชาวเยอรมันมักจะไม่ให้เช่าบ้าน นอกจากนี้ ชิรินยังได้บรรยายให้ผู้อ่านรับรู้ว่าครอบครัวของเธอซึ่งเป็นคนต่างชาติผู้มีลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างจากคนเยอรมันจึงมักจะถูกจ้องมองจากคนเยอรมัน นอกเหนือจากการที่ชิรินถูกจับจ้องในเชิงชาติพันธุ์แล้ว เธอยังถูกควบคุมให้อยู่ในกรอบแนวคิดแบบปิตาธิปไตยจากพ่อของเธอ พ่อของเธอต้องการให้ลูกสาวรักนวลสงวนตัวตามธรรมเนียมของชาวอิหร่าน มิใช่มีอิสระทางเพศเนกเช่นชาวเยอรมัน นั่นทำให้ชิรินรู้สึกแปลกแยก จากทั้งสังคมเยอรมันและสังคมอิหร่าน แต่ถึงกระนั้นก็ตาม ชิรินยังต้องการกลับไปอิหร่านเพราะที่นั่นมียายที่รักและเข้าใจเธอ

ขณะที่การพำนักอยู่ในเยอรมนี ชิรินรู้สึกว่าเหวและโดดเดี่ยว ความรู้สึกดังกล่าวทำให้เธอเก็บไปฝันอยู่บ่อยครั้งว่าเธอได้กลับไปอิหร่าน ในโรงเรียนชิรินรู้สึกโดดเดี่ยว เธอไม่มีเพื่อนสนิท จนกระทั่งวันหนึ่งชิรินติดกับเพื่อนคนหนึ่งซึ่งมักจะล้อเลียนและตำหนิคนต่างชาติ ชิรินจึงได้ยินเสียงเพื่อนร่วมชั้นส่วนหนึ่งส่งเสียงเชียร์เธอ ขณะที่อีกส่วนส่งเสียงสนับสนุนเด็กผู้หญิงที่ติดกับชิริน นั่นทำให้ชิรินรู้สึกมีกำลังใจ นำไปสู่การเริ่มต้นพูดคุยกับเพื่อนร่วมห้องบางคน ในที่สุดชิรินสามารถจับกลุ่มกับเพื่อน ทำให้เธอไม่รู้สึกแปลกแยกอีกต่อไป ขณะเดียวกันเมื่อเวลาผ่านไปชิรินสามารถใช้ภาษาเยอรมันได้คล่อง และไม่รู้สึกแปลกแยกกับสังคมเยอรมันอีกต่อไป แม้ว่าชิรินไม่รู้สึกแปลกแยกกับสังคมเยอรมัน แต่เธอมิได้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเยอรมัน ส่วนสังคมอิหร่านเธอไม่ได้รู้สึกโหยหาหรือผูกพัน นำไปสู่การที่ชิรินกำหนดพื้นที่ทางสังคมให้กับตนเองด้วยการเลือกที่จะเป็นพลเมืองโลก ผู้วิจัยเสนอว่านวนิยายเรื่องนี้นำเสนอสภาวะเปลี่ยนผ่านของชิรินจากการที่เธอ

ประสบกับสภาวะไร้เสียงหรือไร้ตัวตนไปสู่การมีตัวตนและสามารถกำหนดพื้นที่ให้กับตนเองด้วยการเลือกที่จะไม่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมเยอรมันหรือสังคมอิหร่าน การที่เธอเลือกที่จะเป็นพลเมืองโลกเป็นการกำหนดพื้นที่ใหม่ให้กับเธอเอง นั่นแสดงว่าซิรินสามารถก้าวข้ามพรมแดนทางชาติพันธุ์ได้

นัสรีน ซีเกอ (Nasrin Siege) เกิดเมื่อ ค.ศ. 1950 ในกรุงเตหะราน ประเทศอิหร่าน พ่อแม่ของเธอพาเธอและพี่น้องอพยพมาอยู่เยอรมนีตั้งแต่เธอมีอายุ 9 ปี หลังจากจบการศึกษาทางด้านจิตวิทยาและการสอนที่มหาวิทยาลัยคริสเตียน อัลเบรคซท์ (Christian Albrechts Universität) ณ เมืองคีล (Kiel) ซีเกอทำงานเป็นนักจิตวิทยาบำบัดในคลินิกแห่งหนึ่ง ต่อมาเธอย้ายตามสามีซึ่งเป็นพัฒนากรไปยังหลายประเทศในแอฟริกา อาทิ แทนซาเนีย แซมเบีย มาดากัสการ์ ตั้งแต่ ค.ศ. 2008 เป็นต้นมา เธอกับครอบครัวอาศัยอยู่ในเอธิโอเปีย นอกจากการประพันธ์วรรณกรรมเด็กและเยาวชนแล้ว เธอยังมีโครงการช่วยเหลือเด็กข้างถนนในแอฟริกา ตัวบทวรรณกรรมส่วนใหญ่ของเธอมักจะใช้ตัวละครเป็นเด็กแอฟริกันและฉากในแอฟริกา ในค.ศ.1994 นัสรีน ซีเกอได้รับรางวัลหนังสือเด็กจาก "Ausländerbeauftragte, Berliner Senats"

2.3.2 ซิริน : จากสภาวะไร้ตัวตนสู่การมีตัวตน

ซิรินเล่าให้ผู้อ่านฟังว่าเธอรู้สึกแปลกแยกและไร้ตัวตนในสังคมเยอรมัน ด้วยการนำเสนอประสบการณ์ที่เธอประสบและความฝัน ในแง่มุมของประสบการณ์ที่ซิรินประสบนั้น เธอต้องประสบกับการถูกจับจ้องในเชิงชาติพันธุ์ ซิรินบรรยายว่าเธอมักถูกจ้องมองเมื่ออยู่บนถนน

Ich mag es auch nicht, dass mich die Leute auf der Straße immer noch so neugierig anschauen. So viel anders sehen wir doch gar nicht aus, denke ich. Nur, dass wir schwarze Haare haben und etwas dunkler sind als die Deutschen. (46)

(ฉันไม่ชอบเลยที่ผู้คนบนถนนมักจะจ้องมองฉันอย่างอยากรู้อยากเห็น ฉันคิดว่าพวกเราไม่ได้ดูแตกต่างอะไรมากมาย เพียงแค่พวกเรามีผมสีดำและมีสีผิวที่คล้ำกว่าคนเยอรมันเท่านั้น)

จากคำกล่าวข้างต้นบ่งบอกว่า ซิรินถูกจ้องมองจากคนเยอรมันผู้เป็นเจ้าของบ้านซึ่งมีสีผมและสีผิวแตกต่างจากซิรินและสมาชิกคนอื่นๆในครอบครัว ชาวเยอรมันในฐานะเจ้าบ้านย่อมต้องเฝ้ามองคน

ต่างชาติที่เข้ามาอาศัยในประเทศของตนเพื่อความปลอดภัยของพวกเขาเอง หากพิจารณาประวัติของผู้ประพันธ์ นัสนริน ซีเกอได้กล่าวว่าเธอกับครอบครัวอพยพมาที่เยอรมนีช่วงทศวรรษ 1960 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่สังคมเยอรมันยังไม่มีคนต่างชาติมากนัก โดยเฉพาะคนต่างชาติแฉกเช่นชาวอาหรับ ซึ่งมีรูปลักษณ์ทางกายภาพแตกต่างจากชาวเยอรมัน ด้วยเหตุนี้ การที่ซีรินกับครอบครัวถูกจ้องมองจากคนเยอรมันจึงเป็นเรื่องธรรมดา ขณะเดียวกันซีรินมิได้ถูกจับจ้องแต่เพียงฝ่ายเดียว เธอเองก็จ้องมองคนเยอรมันกลับด้วยเช่นกัน ในสายตาของซีรินเธอเห็นว่าพวกเธอกับคนเยอรมันต่างก็เป็นคนเหมือนกันเพียงแค่มีสีผมและสีผิวแตกต่างกัน

นอกเหนือจากประสบการณ์การถูกจ้องมองบนท้องถนนแล้ว ประสบการณ์การถูกจ้องมองยังเกิดขึ้นในโรงเรียนด้วยเช่นกัน

Ich fühle mich so allein, niemand ist für mich da. Wen soll ich fragen, warum die Kinder mir manchmal nach der Schule "Neger" oder "Zigeunerin" hinterherrufen?

Wem soll ich sagen, dass ich allein bin und keine Freundinnen habe? Es ist schwer, darüber nachzudenken. (83-84)

(ฉันรู้สึกโดดเดี่ยว ไม่มีใครเป็นเพื่อนของฉัน ฉันควรจะถามใครได้บ้างว่าทำไมบางครั้งพวกเด็ก ๆ จึงตะโกนเรียกข้างหลังฉันว่า "นีโกร" หรือ "ยิปซี" หลังเลิกเรียน

ฉันควรจะพูดกับใครได้บ้างว่าฉันรู้สึกโดดเดี่ยวและไม่มีเพื่อนเลยสักคน เป็นเรื่องยากที่จะได้ตรงรองเกี่ยวกับเรื่องนั้น)

ในโรงเรียน ซีรินไม่เพียงแต่ถูกจ้องมอง เธอยังถูกล้อเลียนอีกด้วย การถูกล้อเลียนว่าเป็นนีโกรหรือยิปซีเพื่อบ่งบอกความเป็นอื่นของซีริน ด้วยเหตุที่ซีรินถูกจัดวางให้อยู่ในตำแหน่งของ "คนนอก" ทำให้เธอไม่มีเพื่อน เด็กเยอรมันเองก็คงรู้สึกแปลกแยกกับซีริน เช่นเดียวกับที่ซีรินซึ่งรู้สึกอ้างว้างและว่าเหว ในฐานะเด็กต่างชาติซีรินย่อมไม่สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับเด็กเยอรมันได้อย่างง่ายดายมากนัก

ทั้งสองฝ่ายรู้สึกแปลกแยกซึ่งกันและกัน การที่ซีรินประสบกับความรู้สึกแปลกแยกและถูกล้อเลียนทำให้เธอเปรียบเทียบตนเองกับเหยื่อที่ถูกไล่ล่า

Ich habe sehr oft denselben Traum. Ich träume dann, dass ich fliege. Plötzlich sehe ich ein großes schwarzes Tier, das mich

verfolgt. Ich weiß, dass ich ihm nur entkomme, wenn ich eine Höhe erreiche, die das Tier nicht schaffen kann. Ich habe Angst und ich fliege hoch und immer höher. Meistens gelange ich im letzten Augenblick auf die Spitze eines Turms oder den Wipfel eines Baums. Wenn ich aufwache, fühle ich, wie mein Herz jagt, und ich bin erleichtert, dass ich meinem unheimlichen Verfolger wieder einmal entfliehen konnte. (138)

(ฉันฝันเรื่องเดียวกันบ่อยครั้งมาก ฉันฝันว่าฉันบินได้ ทันใดนั้นเองฉันเห็นสัตว์ตัวใหญ่สีดำตัวหนึ่งไล่ล่าฉัน ฉันรู้ว่าฉันหนีได้หากฉันไปถึงที่สูงซึ่งเจ้าสัตว์ตัวนั้นไม่สามารถตามถึง ฉันรู้สึกกลัวและฉันบินสูงขึ้นและยิ่งสูงขึ้นไปอีกอย่างสม่ำเสมอ ส่วนใหญ่ฉันสามารถไปอยู่บนยอดหอคอยหรือยอดของต้นไม้ในชั่วพริบตาสุดท้าย เมื่อฉันตื่นขึ้น ฉันรู้สึกงุนงงใจของฉันเต้นรัว และฉันรู้สึกโล่งใจที่ฉันสามารถหลบหนีผู้ไล่ล่าที่ไม่คุ้นเคยได้อีกครั้ง)

การที่ซิรินฝันว่าเธอบินได้บ่งบอกความปรารถนาของเธอที่ต้องการอิสระจากความแปลกแยกและความรู้สึกหวาดหวั่น ขณะเดียวกัน เด็กที่ล้อเลียนซิรินเปรียบได้กับเจ้าสัตว์ตัวใหญ่สีดำที่ไล่ล่าเธอในความฝัน ซิรินรู้สึกคับข้องใจกับการถูกล้อเลียนจนเธออยากหนีไปให้ไกลๆ ในโลกแห่งความเป็นจริงซิรินยังต้องประสบกับการถูกล้อเลียนอย่างหลีกเลี่ยงมิได้

นอกจากนี้ การที่ซิรินโหยหาการมีเพื่อนแต่ไม่สามารถสื่อสารกับใครได้ อาจจะเป็นเพราะทักษะทางภาษาเยอรมันของซิรินยังอ่อนอยู่ ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการแปลงเสียงเพื่อที่จะสื่อสารกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนชาวเยอรมัน เมื่อซิรินไม่สามารถสื่อสารเป็นภาษาเยอรมันได้อย่างคล่องแคล่วย่อมเป็นอุปสรรคในการผูกสัมพันธ์กับเจ้าของบ้านชาวเยอรมัน สืบเนื่องจากกระบวนการเรียนภาษาต้องใช้ทั้งเวลาและความอดทนที่จะไม่ใช้สิ่งที่ซิรินเรียนรู้ได้อย่างง่ายดายในระยะเวลาอันสั้น

Ich merke, dass ich jeden Tag etwas mehr Deutsch lerne, aber obwohl ich fast alles verstehe, traue ich mich nur selten, etwas zu sagen. (45)

(ฉันสังเกตว่าฉันเรียนภาษาเยอรมันมากขึ้นทุกวัน แต่แม้ว่าฉันเข้าใจเกือบทุกอย่าง ทว่านานๆ ครั้งเท่านั้นที่ฉันพูดอะไรออกมาได้บ้าง)

การที่ซีรินตั้งข้อสังเกตถึงประสิทธิภาพในการเรียนภาษาของเธอเองบ่งบอกว่าเธอยอมรับศักยภาพในการสื่อสารภาษาเยอรมันที่ยังล้มเหลว แตกต่างจากการเรียนรู้ภาษาเยอรมัน การเล่นของเด็กๆ อาทิ การเล่นไล่จับและการเล่นซ่อนหา ไม่ต้องใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ที่โรงเรียนสำหรับเตรียมภาษาให้กับเด็กต่างชาติของรัฐที่ ซีรินเคยไปเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับภาษาเยอรมัน มีเด็กจากแอฟริกา ญี่ปุ่น อิตาลี และนอร์เวย์สามารถเล่นด้วยกันได้โดยที่แต่ละฝ่ายไม่ได้รู้จักภาษาของกันและกัน การเล่นไล่จับหรือการเล่นซ่อนหาจัดได้ว่าเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะร่วมอันเป็นสากลของเด็ก ทำให้พวกเขาสามารถเข้าใจกติกาการเล่นโดยไม่จำเป็นต้องอธิบาย จึงไม่จำเป็นต้องเปล่งเสียงในการสื่อสาร หากแต่ใช้การสื่อสารด้วยอากัปกิริยาท่าทางหรือเป็นการใช้อวัจนภาษาแทนวัจนภาษา

อย่างไรก็ตาม การเปล่งเสียงเองก็มีข้อจำกัด

“Die küssen sich ja auf der Straße!”, ist es mir herausgerutscht.
Das hätte ich lieber nicht sagen sollen, den Vater hat sich zu mir
umgedreht und mir eine Ohrfeige gegeben.

[.....]

... Nur weil ich etwas gesehen haben, was ich nicht sehen sollte?
Ich kann doch nicht mit geschlossenen Augen durch die Welt
gehen, und ich kann auch nicht immer nur über das sprechen,
worüber sie mir zu reden erlauben. (14)

(พวกเขาจูบกันบนถนน ฉันหลุดปากออกไป)

ฉันไม่น่าพูดเรื่องนั้นเลย เพราะพ่อหันมาที่ฉันและตบหน้าฉัน

[.....]

.....เพียงเพราะฉันได้เห็นอะไรบางอย่างที่ฉันไม่ควรเห็นหรือฉันไม่
สามารถไปทั่วโลกพร้อมกับการปิดตาได้หรอก และฉันก็ไม่สามารถพูดได้
ตลอดเฉพาะสิ่งที่พวกเขาอนุญาตให้ฉันพูด)

การที่ซีรินถูกพ่อของเธอตบหน้าหลังจากที่เธอได้กล่าวถึงคนจูบกันบ่งบอกว่าเป็นการลงโทษซีรินที่กล่าวถึงสิ่งที่ไม่เหมาะสม อะไรคือสิ่งที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมสื่อนัยว่าไม่ใช่ทุกเรื่องที่จะสามารถเปล่งเสียงได้ ทั้งที่ซีรินใช้ภาษานั้นได้คล่องก็ตาม ขณะที่พ่อกำกับและควบคุมการเปล่งเสียงของลูกสาว เนื่องจากพ่อของซีรินยึดมั่นอุดมการณ์ปีตาธิปไตย ทำให้ต่อต้านการที่ผู้หญิงมีอิสระเสรีทาง

เพศและมักจะมือคติดต่อผู้หญิงที่มีพฤติกรรมดังกล่าว นำไปสู่การลงโทษซิรินเพื่อป้องกันไม่ให้เธอเห็นด้วยกับพฤติกรรมข้างต้น แม้ว่าพ่ออพยพมาอยู่เยอรมนีแต่เขายังต้องการดำรงรักษาธรรมเนียมอิหร่านที่ไม่อนุญาตให้ผู้หญิงมีเสรีภาพทางเพศ ส่วนซิรินต้องการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เห็นทุกอย่าง เธอไม่ต้องการถูกปิดกั้นการแสดงความคิดเห็น การที่ซิรินปรารถนาอิสระในการแสดงความคิดเห็นบ่งบอกว่าเธอต้องการเป็นตัวของตัวเองซึ่งขัดแย้งกับธรรมเนียมของลูกสาวอิหร่านที่ดี คือเป็นลูกสาวที่วางนอนสวยงาม ความต้องการระหว่างพ่อกับลูกสาวที่แตกต่างกันส่งผลให้พ่อกับลูกมีความสัมพันธ์ที่ห่างเหินกัน ดังนั้นการสื่อสารโดยใช้ภาษาเดียวกันมิได้หมายความว่าจะสามารถสื่อสารเข้าใจกันได้แจ่ม เช่นกรณีของซิรินกับพ่อ

ด้วยเหตุที่ซิรินไม่สามารถเปล่งเสียงได้ทั้งในภาษาเยอรมันและภาษาเปอร์เซีย ทำให้เธอรู้สึกไร้ตัวตน ความรู้สึกไร้ตัวตนปรากฏในความฝันของ

Ich sehe mich durch den Basar laufen...und ich habe das Gefühl, dass ich fliege. Die anderen Menschen kümmern sich nicht um mich. Vielleicht sehen sie mich gar nicht. "Natürlich!", rufe ich laut. "Ich bin ja unsichtbar!" Und ich lache. Es ist so schön, in Persien zu sein und unsichtbar durch den Basar zu fliegen. (107)

(ฉันเห็นตัวฉันเองวิ่งผ่านตลาด...และฉันมีความรู้สึกที่ฉันบินได้ คนอื่นๆไม่ได้สนใจฉัน บางทีพวกเขา มองไม่เห็นฉัน

"ใช่แน่ๆ" ฉันร้องออกมาเสียงดัง "ฉันหายตัวได้" และฉันก็หัวเราะ เป็นสิ่งที่ดีนะ อยู่ในเปอร์เซียและบินไปทั่วตลาดโดยไม่มีใครเห็น)

เนื่องจากความฝันเป็นกลไกทดแทนทางจิตของเด็กที่มีความต้องการบางอย่างแต่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในความเป็นจริง ความฝันของซิรินในการวิ่งอยู่ในตลาดอันเป็นสถานที่ซึ่งเธอคุ้นเคยและโหยหา การได้กลับไปยังตลาดในเปอร์เซียเป็นความปรารถนาของซิรินที่ปรากฏในรูปแบบของความฝัน ขณะเดียวกัน ความฝันมิได้เป็นเพียงสิ่งที่เธอปรารถนา หากยังเป็นสิ่งที่สะท้อนความรู้สึกของซิรินด้วย ความรู้สึกไร้ตัวตนกลายเป็นสิ่งที่น่าอภิมรย์ การกลับตาลปัตรของความรู้สึกไร้ตัวตนเป็นไปเพื่อช่วยให้ซิรินได้ผ่อนคลายจากความตึงเครียดอันเกิดจากการที่เธอไม่สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนร่วมชั้นเรียน

อย่างไรก็ตาม การถูกสบประมาทนำไปสู่ผลดีได้ วันหนึ่งเพื่อนร่วมชั้นเรียนติดใจซิริน อย่างอ้อม ๆ ว่า พวกแรงงานรับเชิญมาเยอรมนีเพื่อใช้เงินภาษีและแรงงานของคนเยอรมัน ทำให้ซิริน เถียงกลับว่าไม่จริง พ่อของเธอไม่เคยแรงงานของใคร นำไปสู่การทะเลาะตบตีระหว่างซิรินและไอรีน ผู้ที่เริ่มหาเรื่องซิรินก่อน ส่วนเหล่าเพื่อนร่วมชั้นเรียนส่งเสียงเชียร์แต่ละฝ่าย ซิรินเล่าว่า

...Ich höre, wie sie Irene anfeuern. Aber dann höre ich auch meinen Namen! Einige sind also auch auf meiner Seite! Ich fühle mich stark.

ฉันได้ยินที่พวกเขาส่งเสียงเชียร์ไอรีน แต่แล้วฉันก็ได้ยินเสียงเชียร์ชื่อของฉัน มีบางคนอยู่ข้างฉัน ฉันรู้สึกเข้มแข็งขึ้น

เสียงเชียร์ชื่อของซิรินทำให้เธอมีกำลังใจ เพราะเสียงเชียร์บ่งบอกว่ามีเพื่อนที่รู้จักซิริน และนับซิริน เป็นส่วนหนึ่งของพวกเขา การได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทำให้ซิรินไม่รู้สึกโดดเดี่ยว แต่เดิมซิรินคิดว่า ไม่มีเพื่อนร่วมชั้นจดจำเธอได้หรือไม่มีใครสนใจเธอ ทว่าจากเหตุการณ์ครั้งนี้ช่วยให้ซิรินรับรู้ว่ามีตัวตนสำหรับเพื่อนร่วมชั้นเรียน หลังจากเหตุการณ์นี้มีเพื่อนบางคนมาผูกมิตรกับเธอ การที่ซิริน ทะเลาะตบตีกับไอรีนช่วยให้เธอรับรู้ว่ามีเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่ไม่ชอบไอรีนซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของบท สนทนา และตามมาด้วยการชวนซิรินเล่นกระโดดขางด้วยกัน นับตั้งแต่นั้นมา "ซิรินคิดว่า ตอนนี้ฉัน มีเพื่อนผู้หญิงหลายคนในชั้นเรียน อย่างน้อยที่สุดช่วงพักฉันไม่โดดเดี่ยวอีกต่อไปแล้ว"[Ich glaube, ich habe jetzt Freundinnen in meiner Klass. Jedenfalls bin ich auf dem Pausenhof nicht mehr allein. (114)] การที่ผู้ประพันธ์ใช้การทะเลาะกันระหว่างซิรินกับเพื่อนเป็นทางเบี่ยงในการ คลี่คลายความเหินห่างหรือความแปลกแยกระหว่างซิรินกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน สอดคล้องกับวลีที่ว่า "ไม่ทะเลาะกัน ไม่รู้จักกัน" การทะเลาะกันและการแบ่งพวกช่วยหล่อเลี้ยงความสัมพันธ์ระหว่างเด็ก ทำให้สำนึกในการเป็นส่วนหนึ่งของแต่ละกลุ่มแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ความโดดเดี่ยวของซิรินจึงหายไป เมื่อเธอได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียนกลุ่มหนึ่ง

ขณะที่ซิรินไม่มีปัญหาในการสื่อสารภาษาเยอรมัน แต่เธอกลับมีปัญหากการสื่อสาร ภาษาแม่

Es ist komisch geworden in unsere Familie. Wir Kinder unterhalten uns miteinander auf Deutsch und mit unseren Eltern sprechen wir Farsi. Wir machen immer größere Fortschritte im Deutschen, doch unser Farsi wird nicht besser. Wir sind in unserer eigentlichen Muttersprache stehen geblieben. Viele Begriffe, die

wir in Deutschland kennen gelernt haben, können wir nicht ins Persische übersetzen. Manchmal will ich Maman etwas sagen, aber mir fehlen die persischen Worte dazu und die deutschen kennt sie nicht. (134)

เป็นเรื่องตลกในครอบครัวของพวกเขา พวกเขาเด็ก ๆ พูดคุยกันเองโดยใช้ภาษาเยอรมัน และคุยกับพ่อแม่ของเราเป็นภาษาฟาร์ซี พวกเขาเรียนรู้ภาษาเยอรมันได้ก้าวหน้ามาก แต่ภาษาฟาร์ซีของพวกเขาไม่ได้ดีขึ้น พวกเขาไม่ได้พัฒนาภาษาแม่ของพวกเขาเลย ภาษาแม่ของเราถอยหลังเข้าคลอง คำหลายคำที่พวกเขาได้เรียนรู้ในเยอรมนี พวกเขาไม่สามารถแปลเป็นภาษาเปอร์เซียได้ บางครั้งฉันอยากจะพูดอะไรบางอย่างกับแม่ แต่พูดออกมาเป็นภาษาเปอร์เซียไม่ได้ และแม่ก็ไม่รู้จักภาษาเยอรมัน

เนื่องจากชิรินกับพี่น้องของเธอเรียนภาษาเยอรมันในโรงเรียน ทำให้พวกเขาสามารถพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเยอรมันได้ดีขึ้น แตกต่างจากทักษะการใช้ภาษาเปอร์เซียซึ่งไม่ได้พัฒนาแต่อย่างใด การที่ชิรินและพี่น้องมีปัญหาในการสื่อสารเป็นภาษาเปอร์เซียมีผลให้เกิดปัญหาในการสื่อสารกับผู้ปกครองของพวกเขาด้วย โดยเฉพาะกับแม่ที่ไม่รู้จักภาษาเยอรมัน นำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ห่างเหินระหว่างแม่กับลูกโดยไม่ได้ตั้งใจ ดังนั้นยิ่งชิรินกับพี่น้องถอยห่างจากภาษาเปอร์เซียมากขึ้น ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกจางหายมากขึ้นด้วยเช่นกัน

เมื่อชิรินเปล่งเสียงเป็นภาษาเยอรมันได้คล่องและมีเพื่อน ทำให้เธอไม่รู้สึกโดดเดี่ยวหรือว่าเหงา เธอจึงมีเวลาตั้งคำถามเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของเธอ

Zu schaffen macht mir, dass ich anders werde, als meine Eltern mich haben wollen. Ich meine, dass sie denken, ich müsste so sein wie ein Mädchen in Persien. Ich bin aber nun einmal hier. Im Grunde lebe ich in zwei verschiedenen Welten. Oder lebe ich vielleicht dazwischen?

[.....]

Welchen Weg werde ich später einmal gehen? (136-137)

ในการจัดการทำให้ฉันเป็นคนที่แตกต่างกันที่พ่อแม่ฉันต้องการ ฉันหมายความว่าพวกเขาคิดว่าฉันน่าจะต้องเป็นเด็กสาวในเปอร์เซีย แต่ตอนนี้ครั้งหนึ่งฉันอยู่ที่นี้ โดยพื้นฐานฉันอาศัยอยู่ในสองโลกที่แตกต่างกัน หรือบางทีฉันอาศัยอยู่ระหว่างทั้งสอง

[.....]

หนทางใดที่ฉันควรเลือกเดินครั้งหนึ่งในเวลาต่อมา

แม้ว่าชิรินสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมเยอรมันได้ แต่ชิรินรู้ดีว่าเธอมีความแตกต่างจากเด็กสาวเยอรมัน เนื่องจากพ่อแม่ของชิรินยังคงคาดหวังให้ชิรินดำรงรักษาวัฒนธรรมอิหร่านในสังคมเยอรมัน ชิรินเห็นว่าวัฒนธรรมอิหร่านแตกต่างจากวัฒนธรรมเยอรมัน ทำให้ชิรินรู้สึกสับสนและแปลกแยกกับ แอกทางวัฒนธรรมของทั้งสองชาติ ชิรินยังไม่สามารถให้คำตอบกับตนเองได้ว่าเธอจะเลือกหนทางใดหรือวัฒนธรรมใด

นอกเหนือจากการตั้งคำถามเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ชิรินยังถามตนเองเกี่ยวกับความหมายของคำว่าบ้าน

Ruth hatt mir vor einige Zeit in mein Poesiealbum geschrieben: "Vergesse nie die Heimat,... Du findest in der Ferne kein zweites Heimatland." Obwohl sie nichts dafür kann, habe ich mich über diesen Spruch geärgert. Heimat kann doch nicht der Ort sein, wo man zufällig geboren wurde. Aber was ist dann Heimat? Ich glaube, Heimat ist das Gefühl, irgendwo hinzugehören. Wenn das so ist, weiß ich nicht, wo meine Heimat ist. (137-138)

รุธเขียนข้อความในหนังสือบทกวีของฉันเมื่อไม่กี่วันก่อนว่า "อย่าลืมบ้านเกิด.....เธอไม่พบบ้านเกิดแห่งที่สองในที่ไกลโพ้น" แม้ว่าเธอไม่ได้มีความหมายอะไรเป็นพิเศษ แต่ฉันรู้สึกขุ่นเคืองกับถ้อยคำนี้ ทว่าบ้านเกิดมิได้หมายถึงสถานที่ซึ่งเรากำเนิด หากแต่บ้านเกิดคืออะไรล่ะ ฉันคิดว่าบ้านเกิด คือ ความรู้สึกใดก็ตามที่รู้สึกได้เป็นส่วนหนึ่ง ถ้าเป็นเช่นนั้น ฉันไม่รู้ว่าบ้านเกิดของฉันอยู่ที่ใด

ชิรินอยู่เยอรมนีมาเกือบ3ปีแล้ว ตอนนี้เธอสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมเยอรมันได้ แต่การที่อยู่ในฐานะของผู้อพยพทำให้ชิรินตั้งข้อสังเกตว่าบ้านเกิดมิใช่สถานที่เกิด หากแต่เป็นเรื่องราวของความรู้สึก เพียงแต่ ณ ตอนนีชิรินยังไม่สามารถให้คำตอบกับตัวเองได้ว่าบ้านของเธออยู่ที่ใด

แม้ว่าก่อนหน้านีชิรินยังตอบตนเองไม่ได้ว่าบ้านของเธออยู่ที่ใด ทว่า ณ ขณะนี้ชิรินซึ่งเป็นผู้อพยพเข้าใจความหมายของคำว่าบ้าน

Aber jetzt möchte ich hier bleiben. Was ist mit mir passiert?
Habe ich mich so sehr verändert? Ich werde nie eine Deutsche
sein, immer eine Ausländerin bleiben. Und trotzdem will ich
hier nicht weg.
Ich mag Hamburg und manchmal fühle ich mich hier zu Hause.
Ich habe Freundinnen gefunden, und wenn ich mit ihnen
zusammen bin, vergesse ich oft, dass ich anders bin als sie.
Aber vielleicht bin ich auch gar nicht anders.
Wohin gehöre ich? Nach Persien? Nach Deutschland?
Oder in die Welt, einfach in die Welt? (151)

... แต่ตอนนี้ฉันอยากจะอยู่ที่นี้ เกิดอะไรขึ้นกับฉัน ฉันเปลี่ยนแปลงไป
มากเลยหรือ ฉันไม่ได้ต้องการเป็นคนเยอรมัน ยังคงเป็นคนต่างชาติอยู่
เสมอ ทั้งที่เป็นเช่นนั้นฉันไม่อยากจะไปจากที่นี่
ฉันชอบฮัมบวร์ก และบางครั้งฉันรู้สึกว่ที่นี่เป็นบ้าน ฉันมีเพื่อน และ
เมื่อฉันอยู่กับพวกเขา บ่อยครั้งฉันลืมไปว่าฉันแตกต่างจากพวกเขา แต่
บางทีฉันก็ไม่ได้แตกต่างเลยนะ ฉันเป็นส่วนหนึ่งของที่ใดหรือ ของ
เปอร์เซียหรือ ของเยอรมนีหรือ
หรือเป็นส่วนหนึ่งของโลก ง่าย ๆ ก็แค่เป็นส่วนหนึ่งของโลกมัย

ซิรินรู้ดีว่าเธอยังคงเป็นคนต่างชาติในสังคมเยอรมัน แต่ซิรินไม่ได้รู้สึกแปลกแยกและสับสนอีก
ต่อไป การที่ซิรินสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและสังคมเยอรมันได้นั้น มิได้
หมายความว่าเธอจะกลายเป็นคนเยอรมัน ซิรินยังคงเป็น 'ซิริน' ที่ประสบภาวะแปลกแยกใน
ตอนแรกเมื่ออพยพมาอยู่เยอรมนี จนกระทั่งเรียนรู้ที่จะเข้ากันได้กับเด็กเยอรมันในเวลาต่อมา
แต่ซิรินไม่ได้สนใจที่จะได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมเยอรมัน อีกทั้งซิรินไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของ
สังคมเปอร์เซีย หากแต่ซิรินเลือกที่จะเป็นพลเมืองของโลก ทางเลือกนี้บ่งบอกว่าซิรินสามารถ
เป็นผู้กำหนดอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ได้ด้วยตัวเอง อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์มิได้ผูกติดกับ
สถานที่ซึ่งซิรินถือกำเนิดหรือสถานที่ซึ่งเธอตั้งถิ่นฐาน ซิรินเลือกที่จะไม่ผูกโยงตนเองทั้งกับ
ชาติพันธุ์เปอร์เซียหรือชาติพันธุ์เยอรมัน นั้นบ่งบอกว่าซิรินสามารถก้าวข้ามพรมแดนทาง
ชาติพันธุ์ได้

สรุปได้ว่านวนิยายเรื่องซิรินนำเสนอเรื่องราวของซิรินผู้เป็นเด็กหญิงชาวอิหร่าน
ที่อพยพตามพ่อแม่มาอยู่ที่เยอรมนี ในตอนแรกซิรินประสบกับภาวะแปลกแยกทำให้เธอรู้สึก
อ้างว้างและโดดเดี่ยว ต่อมาเธอสามารถสื่อสารเป็นภาษาเยอรมันได้ และเข้ากันได้ดีกับเพื่อน
ร่วมชั้นเรียน นำไปสู่การปรับตัวในสังคมเยอรมันได้ ชีวิตของซิรินดำเนินเรื่องตามลำดับเวลา
ตั้งแต่เดินทางออกจากอิหร่านจนกระทั่งอาศัยอยู่ในเยอรมนีเป็นเวลาเกือบ 3 ปี การที่ผู้ประพันธ์
เล่าเรื่องตามลำดับเวลาเพื่อบ่งบอกว่าชีวิตของตัวละครเอกไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน เป็นชีวิตที่
ผู้อ่านคาดเดาได้ว่าเป็นการนำเสนอสถานะเปลี่ยนแปลงผ่านของตัวละครเอกที่เปลี่ยนผ่านจากสถานะ

แปลกแยกมาสู่การกำหนดอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชิรินซึ่งเลือกที่จะไม่ผูกโยงกับชาติพันธุ์ใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็ชาติพันธุ์อิหร่าน หรือชาติพันธุ์เยอรมัน การที่ผู้ประพันธ์จบเรื่องโดยให้ชิรินก้าวข้ามพรมแดนทางชาติพันธุ์เพื่อสื่อนัยว่าบ้านสำหรับผู้พลพจะเป็นที่ใดก็ได้ ซึ่งพวกเขาสามารถดำรงอยู่โดยไม่รู้สึกแปลกแยกอีกต่อไป

2.4 แขนงเชลกับเกรเทลในฐานะผู้อพยพ: ในดินแดนแห่งช็อกโกแลตกับกล้วย, เด็กสองคนมาถึงดินแดนต่างชาติ ของคาริน กินดิช

หัวข้อนี้ศึกษาวรรณกรรมเยาวชนของเยอรมันเรื่องในดินแดนแห่งช็อกโกแลตกับกล้วย, เด็กสองคนมาถึงดินแดนต่างชาติ (*Im Land der Schokolade und Bananen, Zwei Kinder kommen in ein fremdes Land*) ของคาริน กินดิช (Karin Gündisch) ตีพิมพ์ครั้งแรกในค.ศ. 1987 นวนิยายที่เลือกมาศึกษาเป็นเรื่องราวของเด็กสองคนพี่น้องที่อพยพจากบ้านเกิดในโรมาเนียมาสู่เยอรมนีพร้อมกับพ่อแม่ ผู้วิจัยเห็นว่าผู้ประพันธ์นวนิยายเรื่องนี้อาจจะยืมใช้เค้าโครงของเรื่องแขนงเชลกับเกรเทล (*Hansel and Gretel*) ซึ่งรวบรวมโดยพี่น้องตระกูลกริมม์ (The Brothers Grimm) แล้วนำมาแต่งเพิ่มเติม โดยเปลี่ยนบทบาทของตัวละครเอกจากเด็กหลงป่ามาเป็นผู้อพยพจากโรมาเนียมาสู่เยอรมนีในช่วงทศวรรษ 1980 ตัวบทเรื่องนี้ไม่ปรากฏเนื้อหาที่มีความรุนแรงหรือความโหดร้าย เด็กสองคนพี่น้องไม่ได้ถูกทอดทิ้งไว้ในป่าเพื่อให้พ่อแม่มีอาหารเพียงพอสำหรับการประทังชีวิตเฉกเช่นที่ปรากฏในนิทาน แต่ผู้ประพันธ์นวนิยายเรื่องนี้ได้เน้นการนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ-แม่-ลูกที่ใกล้ชิดสนิทสนมแทนการทอดทิ้งลูกขณะเดียวกัน ผู้ประพันธ์ยังได้ปรับเปลี่ยนการเคลื่อนย้ายของตัวเอก ในเรื่อง *แขนงเชลกับเกรเทล* มีการออกจากบ้านมาผจญภัยในบ้านของแม่มดชั่วขณะหนึ่งและกลับบ้านพร้อมกับความมั่งคั่ง ส่วนในฉบับที่ศึกษาพ่อแม่พาลูกทั้งสองคนอพยพย้ายถิ่นจากบ้านเกิดที่ยากจนมาอาศัยอยู่ในเยอรมนี โดยหวังว่าที่นี่จะเป็นบ้านหลังใหม่ซึ่งพวกเขาสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและปลอดภัย ก่อนที่จะศึกษาประเด็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยขอกล่าวถึงบริบททางประวัติศาสตร์ของชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันในโรมาเนีย

2.4.1 ชาวโรมาเนียเชื้อสายเยอรมันกลับคืนสู่เยอรมนี

ช่วงครึ่งแรกของยุคกลางหรือประมาณศตวรรษที่สิบสอง ชาวนาและชาวเหมืองแร่ที่มีเชื้อสายเยอรมันได้อพยพไปตั้งรกรากในแถบยุโรปตะวันออก โดยเฉพาะในประเทศรัสเซียและประเทศที่ติดกับทะเลบอลติกและคาบสมุทรบอลข่าน นอกจากนี้ความสามารถของพ่อค้าชาวเยอรมันรวมถึงศักยภาพของทหารรับจ้างชาวเยอรมันยังเป็นที่เลื่อมใสในดินแดนแถบนี้ สืบเนื่องจากความสามารถด้านการค้าและทักษะวิชาชีพทำให้ผู้นำท้องถิ่นมักจะสนับสนุนให้ชาวเยอรมันอพยพและตั้งรกรากเป็นการถาวรในดินแดนของตน⁴⁵ นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา กลุ่มชนที่พูดภาษาเยอรมันจึงตั้งบ้านเรือนกันทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเอลบ์หรือในแถบบอลติก หรือทรานซิลวาเนีย⁴⁶ กลุ่มชนที่พูดภาษาเยอรมันเป็นชนกลุ่มน้อยที่มี

⁴⁵ Gabriel Sheffer, *Diaspora Politics: At Home Abroad*, (Cambridge: Cambridge, 2003), p.60.

⁴⁶ Szelényi, B. "From Minority to Übermensch: The Social Roots of Ethnic Conflict in the German Diaspora of Hungary, Romania and Slovakia," <http://jhu.edu> (accessed 12 February 2010)

จำนวนมากที่สุดในแถบตะวันออกเฉียงกลางของทวีปยุโรป⁴⁷ เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มชนที่พูดภาษาเยอรมันซึ่งตั้งรกรากในดินแดนแถบนี้แตกแยกเป็นหลายกลุ่ม เราสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ ซิบเซอร์ส (Zipsers) ในเชคโกสโลวเกีย ซีเบนเบือเกิน แซกซอน (Siebenbürgen Saxons) ในโรมาเนีย และสวาเบีย (Swabians) ในอังกาไร⁴⁸ บทความฉบับนี้ไม่ขอกล่าวถึงความหลากหลายของชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันทุกกลุ่ม แต่จะขอกล่าวถึงเฉพาะชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันในโรมาเนียเนื่องจากตัวละครเอกในนวนิยายที่เลือกมาศึกษาเป็นชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันในโรมาเนีย

กลุ่มชนที่พูดภาษาเยอรมันเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมากเป็นอันดับสองของโรมาเนีย⁴⁹ รัฐบาลโรมาเนียดำเนินนโยบายที่เปิดกว้างให้กับกลุ่มชนที่พูดภาษาเยอรมันระหว่างที่โรมาเนียปกครองประเทศด้วยระบอบประชาธิปไตยกลุ่มแซกซอนมีสิทธิ์มีเสียงในสภาและการดำเนินงานทางการเมืองของกลุ่มแซกซอนเป็นไปอย่างเสรี⁵⁰ หนังสือพิมพ์ซีเบนเบือเกินซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ของชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันได้ยกย่องให้เยอรมนีเป็นปิตุภูมิของพวกเขาและมองว่าความรุ่งเรืองของแซกซอนอยู่บนพื้นฐานของรัฐเยอรมันที่ทรงอำนาจ⁵¹

นับตั้งแต่ค.ศ.1928 เป็นต้นมา เยอรมนีเริ่มที่จะดำเนินการทางการเมืองและเศรษฐกิจในเชิงรุกมากขึ้น ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรมาเนียกับเยอรมัน ระยะเวลาดังกล่าวชะตากรรมของชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันได้กลายเป็นประเด็นของการเจรจาในระดับทวีภาคี เยอรมนีไม่เพียงแต่ช่วยเหลือทางการเงินให้กับองค์กรทางวัฒนธรรมและศาสนาเท่านั้น หากยังรวมทั้งมาตรการช่วยเหลือทางการเมือง นอกจากนี้เยอรมนียังมีบทบาทต่อความขัดแย้งของชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันในโรมาเนีย และสนับสนุนความเคลื่อนไหวของนาซีให้กับชนกลุ่มนี้ ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองโรมาเนียเข้าข้างฝ่ายกองทัพเยอรมันและเข้าร่วมสงครามต่อสู้กับฝ่ายสัมพันธมิตร⁵² และด้วยเหตุที่กองทัพนาซีเยอรมันเป็นฝ่ายกุมชัยชนะในระยะแรกทำให้มีการคาดการณ์กันว่าฝ่ายสัมพันธมิตรจะเป็นฝ่ายปราชัย สำหรับสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อการเมืองในโรมาเนียด้วย หากฝ่ายนาซีได้รับชัยชนะ ชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันในโรมาเนียมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นกลุ่มที่มี

⁴⁷ Szelényi, B. "From Minority to Übermensch: The Social Roots of Ethnic Conflict in the German Diaspora of Hungary, Romania and Slovakia," <http://muse.jhu.edu> (accessed 12 February 2010)

⁴⁸ Szelényi, B. "From Minority to Übermensch: The Social Roots of Ethnic Conflict in the German Diaspora of Hungary, Romania and Slovakia," <http://muse.jhu.edu> (accessed 12 February 2010)

⁴⁹ Karin Gündisch, *Im Land der Schokolade und Bananen: Zwei Kinder kommen in ein fremdes Land.* (Weinheim: Beltz&Gelberg, 1990), p.116.

⁵⁰ Szelényi, B. "From Minority to Übermensch: The Social Roots of Ethnic Conflict in the German Diaspora of Hungary, Romania and Slovakia," <http://muse.jhu.edu> (accessed 12 February 2010)

⁵¹ Szelényi, B. "From Minority to Übermensch: The Social Roots of Ethnic Conflict in the German Diaspora of Hungary, Romania and Slovakia," <http://muse.jhu.edu> (accessed 12 February 2010)

⁵² Szelényi, B. "From Minority to Übermensch: The Social Roots of Ethnic Conflict in the German Diaspora of Hungary, Romania and Slovakia," <http://muse.jhu.edu> (accessed 12 February 2010)

อำนาจและสามารถจัดตั้งดินแดนแซกซอนที่มีอธิปไตยเป็นของตนเองได้⁵³ ยิ่งไปกว่านั้นรัฐบาลนาซีได้ให้รัฐบาลโรมาเนียลงนามในข้อตกลงว่าด้วยการขยายอำนาจให้กับชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมัน ส่งผลให้ชนกลุ่มนี้สามารถจัดตั้งรัฐขนาดเล็กที่อยู่ภายในแต่ละรัฐ (die Siebenbürger Sachsen กับ die Banater Schwaben หรือ Donauschwaben) รัฐขนาดเล็กทั้งสองรัฐมีการปกครองตามแบบของนาซีซึ่งส่งผลให้ชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันเป็นอิสระจากการปกครองของรัฐบาลโรมาเนีย⁵⁴

เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง กองทัพเยอรมันเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ โรมาเนียถูกบังคับให้อยู่ใต้อำนาจของอดีตสหภาพโซเวียต ทำให้โรมาเนียกลายเป็นประเทศที่ปกครองด้วยระบอบสังคมนิยม แม้ว่าในช่วงนั้นชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันไม่ได้ถูกขับไล่ออกจากโรมาเนีย แต่ชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันจำนวนมากได้หนีออกนอกประเทศก่อนที่อดีตสหภาพโซเวียตจะเข้ามายึดครองโรมาเนีย ระหว่างที่โรมาเนียอยู่ภายใต้การปกครองในระบอบสังคมนิยม ชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันมักจะอพยพออกนอกประเทศเมื่อโอกาสอำนวย ตั้งแต่ค.ศ. 1978 เป็นต้นมา เยอรมนีกับโรมาเนียได้ลงนามในข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันจำนวน 11,000 คนต่อปี สามารถอพยพเข้ามาอยู่ในเยอรมนีได้ ในปัจจุบันชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันได้กลับมาตั้งรกรากอยู่ในเยอรมนีเป็นส่วนใหญ่⁵⁵

อย่างไรก็ตาม ชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันจากโรมาเนียซึ่งอพยพกลับมาอยู่เยอรมนีไม่ได้รับอภิสิทธิ์แต่อย่างใด พวกเขามีสถานภาพทางสังคมที่ไม่ได้แตกต่างจากผู้อพยพกลุ่มอื่นๆ หรือแม้แต่กลุ่มคนงานรับเชิญ* แรงงานต่างชาติหรือคนงานรับเชิญมักจะมาเป็นแรงงานไร้ฝีมือ โดยเฉพาะในกลุ่มงานที่เป็นงานหนักหรืองานสกปรก งานที่เป็นกะ รวมถึงงานที่ไม่ได้ใช้สมอง⁵⁶ ในตอนแรกๆ นั้นแรงงานนำเข้ามักจะอาศัยอยู่ในที่พักซึ่งบริษัทที่จ้างงานเป็นผู้สร้างไว้หรืออาศัยอยู่ในที่พักซึ่งอยู่ใกล้กับโรงงาน ช่วงแรกของการจ้างงาน

⁵³ "Romanian-German Relations before and during the Holocaust"
http://www1.yadvashem.org/about_vad/what_new/dac (accessed 3 July 2009)

⁵⁴ Szelényi, B. "From Minority to Übermensch: The Social Roots of Ethnic Conflict in the German Diaspora of Hungary, Romania and Slovakia," <http://muse.jhu.edu> (accessed 12 February 2010)

⁵⁵ "Romanian-German Relations before and during the Holocaust"
http://www1.yadvashem.org/about_vad/what_new/dac (accessed 3 July 2009)

* คำว่ากลุ่มคนงานรับเชิญ ในภาษาเยอรมันใช้คำว่า "Gastarbeiter" ส่วนในภาษาอังกฤษใช้คำว่า "guest worker" หมายถึงคนงานที่มาทำงานที่อดีตเยอรมนีตะวันตกในช่วงทศวรรษ 1960 และ 1970 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เศรษฐกิจของเยอรมันเติบโตอย่างมากจึงทำให้ต้องการแรงงานราคาถูกจำนวนมาก แรงงานเหล่านี้มักจะเข้าร่วมในโครงการแรงงานรับเชิญ (Gastarbeiterprogramm) โปรดอ่านเพิ่มเติมใน "Gastarbeiter" <http://www.answers.com> และ <http://encarta.msn.com> (accessed 19/03/2011)

⁵⁶ Rita C.-K. Chin, "Imagining a German multiculturalism: Aras Ören and the contested meanings of the "Guest Worker," 1955-1980," <http://muse.jhu.edu> (accessed 9 June 2009)

แรงงานต่างชาติส่วนใหญ่ไม่ได้ทำอะไรนอกจากทำงาน กิน และนอน⁵⁷ แม้ว่าชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันจากโรมาเนียเป็นคนละกลุ่มกับคนเยอรมัน แต่อย่างน้อยที่สุด ชาวโรมาเนียเชื้อสายเยอรมันเป็นชาวยุโรปและนับถือศาสนาคริสต์ นอกจากนี้ พวกเขายังมีภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับกลุ่มชาติพันธุ์เยอรมัน ทว่าพวกเขาไม่สามารถหลีกเลี่ยงอคติต่อคนต่างชาติได้ ปัญหาอคติทางเชื้อชาติเป็นปัญหาที่รัฐบาลของเยอรมนีพยายามแก้ไข

ตัวบทที่เลือกมาศึกษาเป็นเรื่องราวของชาวโรมาเนียเชื้อสายเยอรมันที่อพยพกลับสู่เยอรมนีซึ่งมีส่วนที่คล้ายคลึงกับชีวิตของผู้ประพันธ์ ผู้ประพันธ์เรื่องนี้เกิดในครอบครัวชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันในโรมาเนีย เธอศึกษาภาษาเยอรมันและภาษาโรมาเนีย ในบูคาเรสต์ ที่นั่นเธอได้ทำงานเป็นครูสอนภาษาเยอรมัน ในค.ศ.1984 เธอกับครอบครัวได้อพยพมาตั้งรกรากในเยอรมนี สำหรับนวนิยายเรื่องนี้ผู้ประพันธ์เองได้บอกว่าเธอมิได้ใช้ข้อมูลเฉพาะเรื่องราวของครอบครัวของเธอเท่านั้น หากยังได้ใช้เรื่องราวของครอบครัวผู้อพยพหลายครอบครัวที่เธอรู้จัก ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยคิดว่าการศึกษานวนิยายเรื่องนี้ในแง่มุมมองความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประพันธ์กับตัวบทอาจจะไม่ใช่ประเด็นหลักในการตีความ แต่ผู้วิจัยได้เน้นการปรับเปลี่ยนเรื่องแฮนเซลกับเกรเทลโดยตัดการทอดทิ้งเด็กมาเป็นการนำเสนอครอบครัวที่อบอุ่นและประสบการณ์ของการอพยพมาอยู่เยอรมนีของตัวละครเด็กที่เป็นตัวเอกทั้งสองคน

2.4.2 อาหารกับความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ-แม่-ลูก

นิทานเรื่องแฮนเซลกับเกรเทลในหนังสือนิทานพื้นบ้านที่รวบรวมโดยพี่น้องตระกูลกริมม์เปิดเรื่องด้วยปัญหาความอดอยาก

Once upon a time a poor woodcutter lived on the edge of a forest with his wife and his two children. The boy was called Hansel and the girl Gretel. They never had enough to eat, and as time went by... There was not even so much as a crumb of bread left in the house ... "Tomorrow morning we must take the children into the farthest part of the forest and leave them there while we go and collect wood to sell. They will never be able to find their way home again and we shall only have ourselves to find food for."⁵⁸

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีชายตัดไม้ที่ยากจนคนหนึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณชายป่ากับภรรยาและลูกสองคน เด็กผู้ชาย

⁵⁷ Rita C.-K. Chin, "Imagining a German multiculturalism: Aras Ören and the contested meanings of the "Guest Worker," 1955-1980," <http://muse.jhu.edu> (accessed 9 June 2009)

⁵⁸ "Hansel and Gretel," in *Favourite Fairy Tales*, ed. Howard Jennings (London: Octopus Books Limited, 1997), p. 106.

ชื่อแฮนเซล ส่วนเด็กผู้หญิงชื่อเกรเทล พวกเขาไม่เคยกินอิม และเมื่อเวลาผ่านไป...ในบ้านแทบไม่มีอะไรเหลือเลยนอกจาก เศษขนมปัง...“พรุ่งนี้เช้าเราต้องพาเด็ก ๆ เข้าไปในป่าที่ลึกที่สุด และทิ้งเด็กทั้งสองคนไว้ที่นั่น ในขณะที่เราไปเก็บไม้ไว้ขาย เด็กทั้งสองคนจะไม่สามารถหาทางกลับบ้านได้อีกเลย และเราก็จะหาอาหารได้สำหรับเราเท่านั้น”

บรูโน เบทเทลไฮม์ให้ความเห็นว่าแฮนเซลกับเกรเทลฉบับของพี่น้องตระกูลกริมม์เปิดเรื่องในลักษณะสมจริง พ่อแม่ยากจนและพวกเขา รู้สึกกังวลกับการเลี้ยงดูลูก ในตอนกลางคืนพวกเขาปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรดี⁵⁹ เป็นที่ยอมรับกันว่านิทานเรื่องนี้นำเสนอจากที่โหดร้าย พ่อแม่วางแผนที่จะทอดทิ้งลูกไว้ในป่าเพราะความยากจน แต่สำหรับตัวบทที่เลือกมาศึกษานั้น ผู้ประพันธ์ได้ตัดความโหดร้ายในนิทานเดิมออก ขณะเดียวกันยังได้ปรับเปลี่ยนเนื้อหาบางส่วน ด้วยการให้เด็กทั้งสองคน นั่นคือ อูเวกับอินกริดซึ่งเป็นตัวละครเอกไม่ต้องประสบกับปัญหาการถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง สิ่งที่ถูกทอดทิ้ง คือ บ้านของพวกเขาในโรมาเนีย พ่อแม่ของอูเวกับอินกริดพาพวกเขาอพยพมาอยู่เยอรมนีเพื่อหนีจากระบบการปกครองที่มีลักษณะเผด็จการและความล่มสลายทางเศรษฐกิจ แตกต่างจากสถานการณ์ในโรมาเนีย เยอรมนีมีการเติบโตทางเศรษฐกิจและเป็นรัฐสวัสดิการ พวกเขาหวังว่าการอพยพมายังเยอรมนีจะช่วยให้พวกเขามีชีวิตที่ดีขึ้น

ผู้ประพันธ์ได้บรรยายความแตกต่างระหว่างประเทศเยอรมนีที่มีอาหารอุดมสมบูรณ์กับประเทศโรมาเนียที่ประสบกับภาวะขาดแคลนอาหาร อินกริดยังจำได้ว่าการซื้ออาหารแต่ละครั้งต้องเข้าคิวยาวหรือมีการแย่งชิงกันซื้ออาหาร

Ingrid erinnert sich noch gut an den letzten Winter. Der Vater war nach der Arbeit meistens unterwegs auf der Suche nach Lebensmitteln. Auch Ingrid und Uwe mussten oft Schlange stehen, um Milch oder Butter zu kaufen. Beim Schlängestehen um Fleisch war das Gedränge im Geschäft so gross, dass es für Kinder gefährlich wurde. Ingrid und Uwe mussten darum nie um Fleisch anstehen. (82)
(อินกริดยังจำได้ถึงหน้าหนาวครั้งที่แล้ว หลังจากพ่อเลิกงานต้องหาซื้ออาหารระหว่างทางกลับบ้านด้วย บ่อยครั้งที่อินกริดกับอูเวต้องยืนต่อแถวรอซื้อขนมหรือเนยด้วยเหมือนกัน

⁵⁹ Bruno Bettelheim, *The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales*. (New York: Vintage Books, 1977), p. 159.

การต่อแถวซื้อเนื้อมีการแย่งชิงกันอย่างมาก ซึ่งเป็นอันตรายสำหรับเด็ก อินกริดกับอูเวอจึงไม่ต้องไปต่อแถวซื้อเนื้อ)

ปัญหาการขาดแคลนอาหารในโรมาเนียแตกต่างจากปริมาณอาหารจำนวนมากมายที่อยู่ตามร้านค้าหรือห้างสรรพสินค้าในเยอรมนี

Sie sehen sich die vielen Lebensmittel an. Die schön v
erpackten Lebensmittel. So viele Lebensmittel haben sie
überhaupt noch nie gesehen. (11-12)

(พวกเขามองดูอาหารหลากหลายมากมายซึ่งอยู่ในหีบห่อสวยงาม
อาหารมากมายเช่นนี้ พวกเขาไม่เคยเห็นมาก่อน)

ในที่นี้ผู้ประพันธ์อาจจะใช้อาหารเป็นความเปรียบเชิงอุปลักษณ์เพื่อสื่อถึงช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศยากจน ประชากรในประเทศหนึ่งได้อยู่ดีกินดี แต่ประชากรในอีกประเทศหนึ่งต้องประสบกับภาวะขาดแคลนอาหาร การบรรยายในลักษณะคู่ตรงข้ามน่าจะช่วยตอกย้ำสถานการณ์ที่แตกต่างทางด้านเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศ หรือบ่งบอกถึงความไม่ทัดเทียมกันทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ อาจจะสามารถกล่าวได้ว่าผู้ประพันธ์ใช้อาหารเป็นความเปรียบในการอธิบายถึงปัญหาทางเศรษฐกิจในโรมาเนีย ทำให้พ่อแม่ของอินกริดกับอูเวอตัดสินใจพาลูกอพยพมาเริ่มต้นชีวิตใหม่ในเยอรมนี

นอกจากนี้ การเดินทางมาถึงเยอรมนีคล้ายคลึงกับการที่แอนเซลกับเกรเทลในฉบับของกริมม์มาถึงบ้านหลังเล็กที่ทำจากขนมปัง หลังคาเป็นเค้ก ส่วนหน้าต่างเป็นน้ำตาลทรายบริสุทธิ์ แคโรลีน แดเนียล (Carolyn Daniel) ซึ่งศึกษาบทบาทของอาหารในวรรณกรรมเด็กให้ความเห็นว่าผู้ที่มิฐานะมั่งคั่งเท่านั้นจึงจะสามารถบริโภคน้ำตาลได้ น้ำตาลมิใช่ของที่ครอบครัวคนดัดไม้จะสามารถมีไว้ในครอบครองได้ บ้านที่ทำจากของหวานเป็นสิ่งที่หาได้ยากหรือบ่งบอกว่าผู้ที่เป็นเจ้าของมีฐานะรวยมากซึ่งเป็นสิ่งที่ไกลเกินเอื้อมสำหรับชาวนา⁶⁰ หากบ้านของแม่มดคือแหล่งอาหารและความสุขสบายของแอนเซลกับเกรเทล เช่นเดียวกับบ้านของแม่มด เยอรมนีคือสถานที่ซึ่งสามารถให้ความเป็นอยู่ที่สุขสบายให้กับครอบครัวของอูเวอกับอินกริดได้

...Deutschland ist das Land der Schokolade und der Bananen
(11)

⁶⁰ Carolyn Daniel, *Voracious children: who eats whom in children's literature* (London: Routledge, 2006), p. 63.

(...เยอรมนีเป็นดินแดนแห่งช็อกโกแลตกับกล้วย)

ระหว่างที่อยู่ในโรมาเนีย ช็อกโกแลตกับกล้วยเป็นของฟุ่มเฟือยที่เด็กสองคนพี่น้องไม่สามารถเข้าถึงได้ ทว่าการอพยพมาอยู่เยอรมนีซึ่งเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยช็อกโกแลตกับกล้วยจะช่วยให้เด็กทั้งสองคนสามารถบริโภคของสองชนิดนี้ได้ ผู้ประพันธ์อาจจะใช้ช็อกโกแลตกับกล้วยเป็นสัญลักษณ์แทนความอุดมสมบูรณ์ของประเทศเยอรมนีโดยนำเสนอผ่านความเห็นของอูเวอกับอินกริด ขณะเดียวกัน ผู้ประพันธ์ตั้งข้อถกเถียงเรื่องนี้ว่าในดินแดนแห่งช็อกโกแลตกับกล้วยอาจจะเป็นการเน้นความหมายว่าการที่เยอรมนีมีภาพของดินแดนแห่งนมและน้ำผึ้งหรือดินแดนแห่งความสุขสบายจึงดึงดูดให้ครอบครัวของอูเวอกับอินกริดต้องการอพยพมาอยู่เยอรมนีเพื่อที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ในขณะที่พ่อแม่ของอูเวอกับอินกริดเห็นความยากจนในบ้านเกิดเมืองนอน ด้วยการพาลูกทั้งสองคนอพยพมาอยู่เยอรมนี แตกต่างจากการแก้ไขปัญหของพ่อแม่ในเรื่อง *แฮนเซลกับเกรเทล* การดิ้นรนของครอบครัวยากจนดังเช่นครอบครัวของแฮนเซลกับเกรเทลที่พ่อแม่ต้องทิ้งลูกไว้ในป่าเพื่อไม่ให้ตัวเองต้องอดตาย เรื่องนี้เป็นความจริงที่โหดร้ายแต่เป็นการนำเสนอประเด็นที่เราน่าจะจุกคิดว่าความยากจนและการขาดแคลนได้บั่นทอนการมีคุณธรรมและจริยธรรมของมนุษย์ ทำให้เกิดความเห็นแก่ตัวมากขึ้นหรือมีความเห็นอกเห็นใจผู้ที่ทุกข์ยากน้อยลง รวมทั้งการเลือกที่จะกระทำการที่ชั่วร้าย⁶¹ การที่พ่อแม่ของแฮนเซลกับเกรเทลเห็นปากท้องของตนสำคัญกว่าการดูแลลูก สอดคล้องกับความเห็นของแบร์โทลท์ เบเรคท์ (Bertolt Brecht) ซึ่งเป็นผู้ประพันธ์บทละครชาวเยอรมันได้เขียนสั้นสังคมโดยนำเสนอว่ามนุษย์ให้ความสำคัญกับการอิ่มท้องมากกว่าศีลธรรมซึ่งปรากฏในข้อความที่ยกมาจากบทละครเรื่อง *อุปรากรของยาจก (The Threepenny Opera)*

You gentlemen who think you have a mission
To purge us of the seven deadly sins
Should first sort out the basic food position
[...]
Food is the first thing. Morals follow on.
So first make sure that those who now are starving
Get proper helpings when we do the carving. (55)
(ท่านทั้งหลายที่คิดว่าตนมีภารกิจ
ในการสอนเราให้หลีกเลี่ยงบาปและความชั่ว
อันดับแรกขอให้หาอะไรให้เรากินก่อนเถิด
[...])

⁶¹ Bruno Bettelheim, *The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales*, p. 159.

เรื่องกินต้องมาก่อน ศิลธรรมมาทีหลัง
 ก่อนอื่นต้องแน่ใจว่าคนที่กำลังหิวโหย
 ได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมเมื่อเราทำให้ได้)

สาระจากข้อความที่ยกมาดังกล่าวแสดงถึงวิธีคิดที่เห็นว่าคนยากจนมักจะไม่เห็นอะไรสำคัญมาก
 ไปกว่าความอยู่รอด โดยเฉพาะเรื่องของปากท้องหรือการไม่หิวโหยอดอยากมากกว่าการ
 ตระหนักถึงความสำคัญของศีลธรรมที่มีบทบาทในการจรรโลงสังคม ผู้วิจัยใช้ข้อความที่ยกมา
 จากเรื่องอุปรากรของยาจกเพื่ออธิบายการกระทำของพ่อแม่ของแฮนเซลกับเกรเทล
 ขณะเดียวกันใช้ข้อความที่ยกมาเพื่อช่วยเปิดประเด็นด้วยบทที่เลือกมาศึกษา

เนื่องจากพ่อแม่ของอินกริดยังไม่สามารถหางานทำได้ ครอบครัวนี้จึงต้อง
 ประสบกับการเป็นผู้อพยพที่ยากจน แต่พวกเขาไม่ได้มีความอดอยากแต่อย่างใด หรือกล่าวได้
 ว่าพวกเขาสามารถดำรงชีพได้ตามอัตภาพ การที่พวกเขาไม่อดอยากอาหารอาจจะบ่งบอกได้
 ว่าพวกเขาไม่รู้สึกรู้สึหิวโหยความรักความอบอุ่น หากเรายอมรับว่าอาหารในที่นี้น่าจะสามารถใช้
 เป็นสัญลักษณ์ของความรักความอบอุ่น การที่นวนิยายเรื่องนี้ปรากฏภาพของครอบครัวที่
 อบอุ่นอาจจะเป็นการสื่อสารทัศนคติในแง่บวกให้กับครอบครัวที่ยากจน การนำเสนอครอบครัว
 ที่ยากจนเงินทอง แต่ไม่ไร้ซึ่งความรักนั้น อาจจะเป็นการปฏิเสธอคติที่มีต่อคนยากจน
 ความยากจนไม่ได้ส่งผลให้คนยากจนมีความเห็นแก่ตัวหรือมีความชั่วร้ายเสมอไป หรือกล่าว
 อีกนัยหนึ่งได้ว่า การติดกับดักแห่งความยากจนไม่ใช่ปัจจัยที่ผลักดันไปสู่การติดกับดักของความ
 บกพร่องทางศีลธรรมและจริยธรรม

ในนิทานเรื่องแฮนเซลกับเกรเทล เด็กทั้งสองคนต้องประสบกับอันตรายจาก
 การกระทำของตัวละครแม่ผู้ซึ่งกระทำสิ่งที่ชั่วร้ายถึงสองครั้ง⁶² คนหนึ่งขับไล่พวกเขาออกจาก
 บ้าน ส่วนอีกคนหนึ่งรับพวกเขาเข้าบ้านเพื่อเก็บไว้เป็นอาหาร แต่เด็กทั้งสองคนสามารถเอาตัว
 รอดได้ ตัวละครแม่ใจร้ายถูกกำจัดและพวกเขาได้กลับไปหาพ่อ เรื่องนี้น่าจะสื่อสารว่าถึงที่สุด
 แล้วเด็กสามารถบินหนีจากแม่จอมบงการและบ้าอำนาจมาหาพ่อที่สามารถให้ความสบายใจและ
 ความปลอดภัยกับเด็กทั้งสองคน⁶³ นั้นน่าจะเป็นการเน้นความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูกที่แนบ
 แน่น การผูกเรื่องในลักษณะนี้ทำให้แจ๊ค ซิปส์ (Jack Zipes) ซึ่งเป็นนักวิชาการวรรณกรรมเด็ก
 ชาวอเมริกันเกรงว่าจะเป็นการผลิตซ้ำการครอบงำจากผู้ชายและเป็นการยืนยันว่าผู้ชายไม่มี
 ส่วนเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมที่เกิดกับเด็ก รวมทั้งเป็นการอธิบายวิถีปฏิบัติซึ่งผู้ชายใช้สายใย

⁶² Jack Zipes, "The Rationalization of Abandonment and Abuses in Fairy Tales: The Case of Hansel and Gretel," in *Happily Ever After: Fairy Tales, Children, and the Culture Industry* (New York: Routledge, 1997), p. 58.

⁶³ *Ibid.*, p. 58.

แห่งความรักมาคอยควบคุมเด็ก⁶⁴ การสร้างความชอบธรรมให้กับอำนาจของตัวละครพ่อน่าจะเท่ากับเป็นการตอกย้ำแนวคิดแบบปีตาธิปไตยซึ่งเป็นลักษณะเด่นในนิทานของพี่น้องตระกูลกริมม์ สำหรับนวนิยายเรื่องนี้ไม่ได้เน้นอุดมการณ์ดังกล่าวมากนัก แต่เน้นความรักความผูกพันระหว่างพ่อ-แม่-ลูกแทน เห็นได้จากการที่พ่อแม่พาลูกอพยพย้ายถิ่นมาเยอรมนีด้วยกัน พ่อแม่ไม่ทอดทิ้งลูกทั้งสองคนให้อยู่กับญาติในโรมาเนีย

นอกจากนี้ ในเหตุการณ์ที่ลูกทั้งสองคนอยากกินกล้วย เมื่อพวกเขาเดินทางมาถึงเยอรมนี แต่พ่อไม่แน่ใจว่าเงินกันถุงซึ่งเป็นเงินต้อนรับผู้อพยพจะเพียงพอสำหรับการซื้อกล้วย

Ingrid und Uwe geben die Hoffnung nicht auf. Vielleicht reicht das Geld doch für vier Bananen. (11)

(อินกริดกับอูเวอยังไม่หมดหวัง บางทีเงินอาจจะพอซื้อกล้วยได้สี่ลูก)

เด็กทั้งสองคนเห็นว่ากล้วยสี่ลูกสำหรับสมาชิกในครอบครัวทั้งสี่คน ในที่สุดเงินกันถึงพอสำหรับซื้อกล้วยได้สี่ลูก แต่พอกับแม่ยกให้ลูกกิน

...Jedes Kind ißt zwei Bananen... Die Mutter und der Vater wollen keine Bananen. (12)

(เด็กแต่ละคนกินกล้วยคนละสองลูก...แม่กับพ่อไม่ต้องการกินกล้วย)

จากที่พ่อแม่ยกกล้วยให้ลูกกินน่าจะแสดงถึงความเอื้ออาทรที่พ่อแม่มีให้กับลูกของตนหรือเป็นการนำเสนอบทบาทของพ่อแม่ที่ดีซึ่งเสียสละเพื่อลูก ขณะเดียวกัน เป็นการลบทิ้งจากที่พ่อแม่ทอดทิ้งลูกเพื่อไม่ให้ตนต้องอดอยากในเรื่อง*แฮนเซลกับเกรเทล* ซึ่งปรากฏภาพพ่อแม่ที่เห็นแก่ตัว แต่พ่อแม่ในดวับทเรื่องนี้เป็นพ่อแม่ที่รักและห่วงใยลูก พวกเขาไปเดินเล่นด้วยกันไปว่ายน้ำ และไปปิกนิกด้วยกันเสมอแม้ว่าจะไม่มีเงินมากนัก จากการทำกิจกรรมร่วมกันหรือการพูดคุยกันน่าจะบ่งบอกถึงความรักความอบอุ่นที่สมาชิกในครอบครัวมีให้แก่กัน หรือเป็นการนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ-แม่-ลูกที่รักใคร่กลมเกลียวกัน

นอกจากการนำเสนอครอบครัวที่อบอุ่นแล้ว ยังมีการนำเสนอบทบาทของแม่ที่ดีซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าเป็นการลบล้างภาพของแม่ใจร้าย ที่มักจะปรากฏในนิทานเรื่อง*แฮนเซลกับเกรเทล* รวมถึงนิทานเรื่องอื่นๆ ในส่วนของเรื่อง*แฮนเซลกับเกรเทล*เราจะเห็นว่าแม่ใจร้ายสองคน นั่นคือ แม่เลี้ยงที่ไม่มีเมตตาและมีความเห็นแก่ตัวกับแม่มดกินคน แต่สำหรับแคโรลีน แดเนียล เธอเห็นว่าแม่ในนิทานเรื่องนี้มีสองมิติ มิติแรกนั้นเป็นแม่ที่ชั่วร้าย คุณความ

⁶⁴ Ibid., p. 58.

ซูเซ็ญ กินคน อันเป็นลักษณะที่ปรากฏในบทบาทของแม่เลี้ยงกับแม่มด ส่วนอีกมิติหนึ่งนั้นเป็นแม่ที่ดูแลเอาใจใส่ลูกซึ่งปรากฏในบทบาทของหญิงชราที่ล่อลวงเด็กทั้งสองคนเข้ามาในบ้านขนมปัง⁶⁵ ในนวนิยายเรื่องที่เลือกมาศึกษาไม่ปรากฏแม่ในมิติแรก แต่ปรากฏเฉพาะภาพของแม่ที่ดูแลเอาใจใส่ลูกเท่านั้น ดังเช่น ในเหตุการณ์ที่อินกริดรู้สึกว่าเหวเพราะยังไม่สามารถปรับตัวในโรงเรียนใหม่ได้และไม่มีเพื่อน อินกริดเสียใจและมาร้องให้กับแม่ แม่นั่งข้างๆอินกริดและ ปลอบประโลมอินกริดจนกระทั่งเธอเลิกร้องให้ ต่อมาแม่ได้ไปพาเด็กผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งพักอยู่ในอาคารเดียวกันมาเป็นเพื่อนเล่นกับอินกริด การที่แม่คอยดูแลอินกริดเป็นพิเศษเพราะเธอยังไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้ จัดได้ว่าเป็นการสื่อถึงภาพของแม่ที่อ่อนโยน เป็นห่วงความรู้สึกและจิตใจของลูก นอกจากนี้ ผู้ประพันธ์ยังได้เน้นบทบาทของแม่ที่ดีผ่านฉากของการทำอาหารให้กับครอบครัว เพื่อนคนหนึ่งของอินกริดกล่าวว่า “แต่พวกเรามีอาหารที่ดีกว่าของเรา...[Ihr habt aber besseres Essen als wir...(65)] จากคำพูดของเพื่อนของอินกริดอาจจะสื่อได้ว่าแม่มีฝีมือในการปรุงอาหาร ขณะเดียวกัน อาหารที่ทำเองบ่งบอกถึงความเป็นแม่ที่เอาใจใส่และดูแลครอบครัวเป็นอย่างดี การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอเฉพาะภาพของแม่ที่รักและเป็นห่วงลูกหรือแม่ที่อ่อนโยนอาจจะเป็นการปฏิเสธภาพของแม่ใจร้าย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ผู้อ่านที่เป็นเด็กจะได้เป็นอิสระเชิงความคิดจากการซึมซับภาพของแม่ที่เป็นอันตรายกับลูก⁶⁶ หรือได้เรียนรู้ทัศนคติเชิงบวกที่มีต่อตัวละครแม่

2.4.3 การดำรงตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเยอรมัน

เรื่องแฮนเซลกับเกรเทลปรากฏการเคลื่อนย้ายจากความไม่ปลอดภัยในบ้านมาสู่สภาวะแห่งความน่าสะพรึงกลัวในบ้านของแม่มด และกลับไปยังบ้านที่ไม่เหมือนเดิม⁶⁷ แต่เป็นบ้านที่ตัวเอกทั้งสองคนสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ตามลำพังกับพ่อ ส่วนแม่เลี้ยงใจร้ายเสียชีวิตไปแล้ว เรื่องราวของเด็กทั้งสองคนพี่น้องในนิทานแตกต่างจากเรื่องราวของคูพี่น้องอูเวอกับอินกริด ทั้งสองคนพี่น้องพร้อมด้วยพ่อกับแม่ไม่คิดจะกลับไปโรมานีเยอีก พ่อแม่ของอูเวอกับอินกริดขอพยายมาอยู่ที่เยอรมนีเป็นการถาวรเพราะปรารถนาที่จะสร้างอนาคตในเยอรมนี สืบเนื่องจากภูมิหลังของครอบครัวนี้ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันในโรมานีเย จากคำกล่าวของแม่ของอูเวอกับอินกริดที่ว่า “...เราพูดภาษาเยอรมันที่บ้าน และลูกๆก็เรียนในโรงเรียนเยอรมัน” [... Wir sprechen zu Hause Deutsch, und die Kinder waren in einer deutschen Schule.(13)] การที่ครอบครัวนี้ยังคงรักษาวัฒนธรรมร่วมกับชนชาติเยอรมัน

⁶⁵ Carolyn Daniel, *Voracious children: who eats whom in children's literature* ,p.64.

⁶⁶ Bruno Bettelheim, *The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales*, p.162.

⁶⁷ Jack Zipes, “The Rationalization of Abandonment and Abuses in Fairy Tales: The Case of Hansel and Gretel,” in *Happily Ever After: Fairy Tales, Children, and the Culture Industry* ,p.54.

⁶⁸ Bruno Bettelheim, *The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales.*, p.165.

และยังคงสืบทอดการใช้ภาษาเยอรมันนับตั้งแต่บรรพบุรุษของพวกเขาตั้งรกรากในโรมานีเย ทำให้เห็นว่าพวกตนเป็นคนเยอรมันเชิงวัฒนธรรมและภาษาศาสตร์⁶⁹ ขณะเดียวกัน อาจจะไม่ได้คิดว่าเยอรมนีเป็นประเทศเจ้าบ้านแต่เป็นบ้านเกิดเมืองนอน^{**} ของพวกตน การที่ชนกลุ่มน้อยซึ่งพูดภาษาเยอรมันในแถบยุโรปตะวันออกมักจะคิดว่าพวกตนมี "สิทธิในการกลับบ้าน" ในประเทศเยอรมนี เจกเช่นที่ชาวยิวจากทั่วสารทิศมองว่าพวกเขา มีสิทธิในการกลับบ้านในอิสราเอล นั้นน่าจะ เป็นวิธีคิดซึ่งนักมานุษยวิทยาชาวเยอรมันที่ชื่อเกออร์เกอ เอลเวิร์ท (George Elwert) เห็นว่ามโนทัศน์เรื่องกลุ่มชาติพันธุ์เยอรมันเป็นการประกอบสร้างเชิงอุดมการณ์ของคนกลุ่มน้อยซึ่งพูดภาษาเยอรมันที่อพยพไปอยู่ในยุโรปตะวันออก⁷⁰ ที่ยังคงนำความคิดชาตินิยมแบบโรแมนติกมาปรับใช้เพื่อให้ชาวเยอรมันในประเทศเยอรมนียอมรับพวกตนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเยอรมัน

อย่างไรก็ตาม การเป็นชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันไม่ได้ทำให้อินกริดกับอูเวอและพ่อกับแม่ได้รับอภิสิทธิ์แต่อย่างใด เมื่อครอบครัวนี้มาถึงเยอรมนี พวกเขาต้องเข้าร่วมการทดสอบภาษาเยอรมัน ระหว่างการทดสอบเจ้าหน้าที่ได้ตั้งข้อสังเกตว่า "...อินกริด อูเวอและผู้ปกครองพูดภาษาเยอรมันได้คล่อง...ผู้อพยพจากโรมานีเยทุกคนใช้ภาษาเยอรมันได้คล่อง เขากล่าว บ่อยครั้งมากที่ชาวโปแลนด์กับชาวรัสเซียต้องเรียนภาษา ก่อน" [...Daß Ingrid, Uwe und ihre Eltern gut Deutsch können...Die Aussiedler aus Rumänien können alle gut Deutsch, sagt er, die Polen und die Russen müssen sehr oft die Sprache erst lernen. (14)] การที่สมาชิกทุกคนในครอบครัวนี้มีทักษะภาษาเยอรมันที่ดีช่วยให้พวกเขาสามารถสื่อสารกับคนเยอรมันได้ ความสามารถในการสื่อสารอาจจะเท่ากับการแสดงถึงเสียงของพวกเขา การเปล่งเสียงได้ช่วยให้พวกเขาไม่สื่อสารความรู้สึกนึกคิดผิดพลาดและไม่ถูกจำกัดโอกาสในการดำรงตนในสังคมเยอรมัน ดังนั้นการมีทักษะภาษาเยอรมันทั้งการพูดและการเขียนทำให้ครอบครัวของอินกริดกับอูเวอไม่ต้องประสบกับปัญหาการไร้ความสามารถในการสื่อสาร ในภาษาเยอรมันใช้คำว่า "Zungenlosigkeit" หรือในภาษาอังกฤษใช้คำว่า "tonguelessness"⁷¹ ซึ่งเป็นปัญหาที่ผู้อพยพจากประเทศอื่น ๆ ที่มาอยู่เยอรมนีต้องประสบ แม้ว่าพวกเขาสามารถ

⁶⁹ Eric J. Hobsbawm, "Ethnicity and Nationalism in Europe today," <http://www.jstor.org> (accessed 5 May /2011)

^{**} กลุ่มชาติพันธุ์เยอรมันเป็นความคิดที่เกิดขึ้นช่วงปลายศตวรรษที่สิบเก้า โดยได้รับอิทธิพลจากขบวนการชาตินิยมแบบโรแมนติก (The German Romantic *völkisch* idea of ethno-national identity emerged in the late nineteenth century and was influenced by the spread of Romantic Nationalism. , Szelényi B. "From Minority to Übermensch: The Social Roots of Ethnic Conflict in the German Diaspora of Hungary, Romania and Slovakia," <http://muse.jhu.edu> (accessed 12 February 2010) p.232.)

⁷⁰ Eric J. Hobsbawm, "Ethnicity and Nationalism in Europe today," <http://www.jstor.org> (accessed 5 May 2011)

⁷¹ Valerie Weinstein, "Narrative Orientierungslosigkeit and New Orientations in Saliha Scheinhardt's *Die Stadt und das Mädchen*," <http://www.muse.edu> (accessed 5/09 /2010)

สื่อสารภาษาเยอรมันได้คล่อง แต่ครอบครัวของอูเวอกับอินกริดต้องเข้ารับการทดสอบภาษาเยอรมัน การทดสอบภาษาเยอรมันเท่ากับเป็นการยืนยันว่าพวกเขาเป็นคนต่างชาติหรือไม่ใช่คนเยอรมัน

นอกจากนี้ การที่ตัวละครรู้สึกว่าตนถูกมองว่า"เป็นอื่น"ผ่านประสบการณ์การใช้ภาษาเยอรมันยังพบได้ในเหตุการณ์ที่ครูชื่นชมอูเวอซึ่งสามารถสะกดคำในวิชาการเขียนภาษาเยอรมันตามคำบอกได้โดยไม่มีคำผิด ครูกล่าวว่า

Ich freue mich besonders über Uwes Diktat. Er hat keinen Fehler gemacht. Das habe ich nicht erwartet, weil er ja aus einem anderen Land kommt, wo Deutsch eine Fremdsprache ist. (30-31)

(ครูรู้สึกชื่นชมการสะกดคำของอูเวอ เขาไม่ได้สะกดผิดเลยซึ่งเป็นสิ่งที่ครูไม่ได้คาดหวังเพราะเขามาจากประเทศอื่นที่ซึ่งภาษาเยอรมันเป็นภาษาต่างประเทศ)

การที่ครูรู้สึกแปลกใจที่อูเวอไม่ได้สะกดคำผิด นั้นน่าจะเป็นเพราะครูมองว่าอูเวอเป็นคนต่างชาติ หรือ"มีความเป็นอื่น"ซึ่งย่อมจะไร้ซึ่งศักยภาพทางภาษาที่ทัดเทียมกับชาวเยอรมันที่เป็นเจ้าของภาษา ขณะเดียวกัน ครูมองข้ามทักษะในการเรียนภาษาให้ได้ดีซึ่งสามารถเกิดจากการฝึกฝนอย่างหนัก ตามที่ปรากฏในบทรำพึงของอูเวอ

Ich war aber in Rumänien in einer deutschen Schule, sagt Uwe, und unsere Lehrerin hat sehr viele Diktate mit uns gemacht. Wir mußten auch täglich einen Abschnitt aus dem Lesebuch abschreiben. (31)

(ก็ตอนอยู่ที่โรมาเนียฉันเรียนในโรงเรียนเยอรมัน อูเวอกล่าว และครูของพวกเราให้เราเขียนภาษาเยอรมันตามคำบอกเยอะมาก ทุกวันเราต้องคัดลอกข้อความหนึ่งย่อหน้าจากหนังสือเรียน)

จากบทรำพึงของอูเวอแสดงให้เห็นว่าความสามารถในการใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งได้อย่างแตกฉานเกิดจากทักษะการเรียนรู้และการฝึกฝนอย่างหนัก นอกเหนือจากนั้น อูเวอน่าจะมองว่าตนเป็นคนโรมาเนียเชื้อสายเยอรมันที่ไม่เพียงแต่ใช้ภาษาเยอรมันได้ดี เขาสามารถใช้ภาษาโรมาเนียได้คล่องด้วย

ระหว่างที่อยู่ในโรมาเนีย การที่ครอบครัวนี้ใช้ภาษาโรมาเนียได้ดีสร้างความประหลาดใจให้กับชาวโรมาเนีย ผู้อ่านจะเห็นได้จากบทรำพึงของอูเวอซึ่งกล่าวว่า "ตกลงดีนะอูเวอพูด ในโรมาเนียมีคนรู้สึกแปลกใจที่ฉันใช้ภาษาโรมาเนียได้ดี ส่วนที่นี้มีคนแปลกใจที่ฉันใช้

ภาษาเยอรมันได้ดี" [Komisch, sagt Uwe. In Rumänien hat man sich gewundert, dass ich gut Rumänisch kann. Hier wundert man sich, dass ich gut Deutsch kann. (13)] การเป็นชาวโรมาเนียเชื้อสายเยอรมันที่ยังคงรักษาและสืบทอดภาษาและวัฒนธรรมเยอรมันจึงถูกมองจากชาวโรมาเนียว่าเป็นชาวเยอรมัน มิใช่ชาวโรมาเนีย การที่ชาวโรมาเนียมองเช่นนั้นน่าจะเป็นเพราะใช้คำว่ารัฐชาติในความหมายที่มีได้ผูกติดกับพรมแดนของประเทศเท่านั้น⁷² หากยังหมายรวมถึงพลเมืองซึ่งอาศัยอยู่อย่างกระจัดกระจายไปตามประเทศต่างๆ แต่ยังคงไว้ซึ่งความเป็นส่วนหนึ่งของรัฐชาติของบรรพบุรุษในมิติของสังคม การเมือง วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ⁷³ นอกจากนี้ ทั้งๆที่ครอบครัวของอูเวอเป็นชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมัน แต่ชาวเยอรมันมองพวกเขาเป็นคนต่างชาติครอบครัวหนึ่ง มิได้มองว่าพวกเขาเป็นคนเยอรมัน แต่อย่างไรก็ตาม ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นผลสืบเนื่องมาจากการให้ความหมายของรัฐชาติที่แตกต่างกัน พวกเขาอาศัยอยู่นอกราชอาณาจักรของประเทศเยอรมนีซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยที่ชี้ว่ารัฐชาติหมายถึงอาณาบริเวณภายในดินแดนที่ประชาชนมีวัฒนธรรมร่วมกัน⁷⁴ มีการใช้พรมแดนของประเทศเป็นปัจจัยในการแบ่งแยกชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาเยอรมันในประเทศอื่นออกจากชนชาติเยอรมันในเยอรมนี ดังนั้นกลุ่มคนที่พูดภาษาเยอรมันได้กลายเป็นพลเมืองอีกหลากหลายสัญชาติซึ่งขึ้นอยู่กับประเทศที่ตนอาศัยอยู่ นอกจากการนำเสนอประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้ภาษาแล้ว ยังมีการกล่าวถึงประสบการณ์การปรับตัวในโรงเรียนของเด็กทั้งสองคนพี่น้องซึ่งเป็นเด็กในวัยประถมศึกษา

การย้ายเข้าโรงเรียนใหม่ทำให้เด็กทั้งสองคนประสบกับสภาวะของความรู้สึกแปลกแยกจากการที่ต้องกลายเป็น "เด็กใหม่" ในชั้นเรียน ประสบการณ์การปรับตัวของเด็กทั้งสองคนพี่น้องในสังคมโรงเรียนไม่เหมือนกันมากนัก อูเวอซึ่งเป็นพี่ชายของอินกริดสามารถปรับตัวเข้ากับที่ใหม่ได้เร็วกว่าอินกริด ในชั้นเรียนใหม่เขารู้สึกสบายใจ [Uwe fühlt sich wohl in der neuen Klasse. (30)] อูเวอชอบครูคนใหม่และชอบเรียนทุกวิชาซึ่งเขาสามารถทำได้ดี ส่งผลให้เขาเป็นที่ชื่นชอบของเพื่อน แม้อูเวอจะเข้ากันได้ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน แต่ถึงกระนั้นก็ตาม เขายังถูกมองว่าเป็น "คนอื่น" สภาวะของความแปลกแยกหายไปหลังจากที่อูเวอยิงลูกบอลเข้าประตูได้ เขาเป็นเด็กใหม่ที่ครูถามถึง

⁷²L. Basch, *Nations Unbound: Transnational Projects, Postcolonial Predicaments, Deterritorialized Nation-States*. N.Y. Gordon and Breach cited in Lisa Anteby-Yemini and William Berthomiere, "Diaspora: A Look Back on a concept," <http://berlj.revues.org/index257.html> (accessed 1 July 2009).

⁷³L. Basch, *Nations Unbound: Transnational Projects, Postcolonial Predicaments, Deterritorialized Nation-States*. N.Y. Gordon and Breach cited in Lisa Anteby-Yemini and William Berthomiere, "Diaspora: A Look Back on a concept," <http://berlj.revues.org/index257.html> (accessed 1 July 2009).

⁷⁴L. Basch, *Nations Unbound: Transnational Projects, Postcolonial Predicaments, Deterritorialized Nation-States*. N.Y. Gordon and Breach cited in Lisa Anteby-Yemini and William Berthomiere, "Diaspora: A Look Back on a concept," <http://berlj.revues.org/index257.html> (accessed 1 July 2009).

Wo ist der Neue? Fragt der Turnlehrer.
 Uwe steht gerade hinter ihm.
 Du hast gut gespielt, sagt der Lehrer. Bist du in einem
 Fußballclub?
 Nein, sagt Uwe.
 Wie heißt du? Fragt der Lehrer.
 Uwe.
 Und von jetzt an weiß der Lehrer, daß er einen Fußballspieler
 in der Klasse hat, der Uwe heißt.
 Am Nachmittag verabredet sich Uwe mit Peter, Stefan und
 Ingo zum Fußballspielen. (31-32)
 (คนใหม่อยู่ไหนละ ครูพละถาม
 อุเว ยืนขึ้นทันทีข้างหลังครู
 ขอเล่นได้ดี ครูกล่าว เธอเป็นสมาชิกของทีมฟุตบอลรีเปล่า
 ไม่ได้เป็นครับ อุเวกล่าว
 เธอชื่ออะไร ครูถาม
 อุเวอ
 และนับตั้งแต่นั้นมา ครูรู้ว่าในชั้นเรียนมีผู้เล่นฟุตบอลที่ชื่ออุเวอ
 ตอนบ่ายอุเวอนัดกับปีเตอร์ ชะเตฟานและอิงโงไปเล่นฟุตบอลด้วยกัน)

ผู้ประพันธ์ใช้กีฬาฟุตบอลเป็นเครื่องมือในการสลายความแปลกแยกของการเป็น "เด็กใหม่" ด้วย
 การยอมรับอุเวอเข้าเป็นส่วนหนึ่งของทีมฟุตบอล อุเวอจึงมีตัวตนผ่านการเรียกขานชื่อของเขา
 การรับรู้ของครูพละในฉากนี้จึงเป็นการช่วยยืนยันว่าอุเวอไม่ใช่เด็กใหม่อีกต่อไป นอกจากการ
 เล่นฟุตบอลได้ดีซึ่งทำให้อุเวอเป็นที่จดจำของครูกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนแล้ว การที่อุเวอสามารถ
 พูดศัพท์สแลงกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนน่าจะบ่งบอกได้ว่าอุเวอสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมชั้น
 เรียนหรือเพื่อนวัยเดียวกันได้ การเป็นที่ยอมรับของเพื่อนหรือการได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทำ
 ให้เขาไม่รู้สึกแปลกแยกหรือโดดเดี่ยว ขณะเดียวกัน ทำให้เขาไม่รู้สึกกลัวหาโรงเรียนเก่าหรือ
 เพื่อนเก่าในโรมานีเยเพราะการโหยหาอดีตเกิดจากสภาวะที่ตัวละครรู้สึกว่าตนไม่ได้เป็นส่วน
 หนึ่งของสังคมใหม่

ขณะที่อุเวอสามารถปรับตัวในสังคมโรงเรียนได้แล้ว แต่อินกริดยังเข้ากับเพื่อน
 ร่วมชั้นเรียนไม่ได้ เธอไม่สามารถเล่นกับเพื่อนได้ช่วงที่หยุดพักระหว่างเรียน เพราะเธอไม่รู้จัก
 กฎกติกาของการเล่น ทำให้เธอถูกผล็อกจากเกม การเล่นไม่ได้มีบทบาทเพียงแค่ความ
 บันเทิงเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทในการช่วยพัฒนาเด็กในแง่มุมของปฏิสัมพันธ์ทางสังคม⁷⁵ การที่

⁷⁵ Spencer A. Rathus, *Childhood and Adolescence: Voyages in Development*, 3rd ed., (Belmont: Thompson Wadsworth, 2007), p.344.

อินกริดเล่นกับเพื่อนไม่ได้แสดงถึงการขาดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนทำให้เธอประสบกับความรู้สึกโดดเดี่ยวและความแปลกแยก ด้วยเหตุนี้อินกริดจึงรู้สึกทวิลาโรมาเนีย เห็นได้จากบทรำพึงของเธอ

Ingrid kann nicht verstehen, warum ihre Familie ausgewandert ist... Wir haben in Rumänien alles gehabt... Warum sind wir hergekommen?(82)

(อินกริดไม่เข้าใจว่าทำไมครอบครัวของเธอจึงต้องอพยพย้ายถิ่น...เรามีพร้อมทุกอย่างในโรมาเนีย...ทำไมเราต้องย้ายมาอยู่ที่นี่)

การโหยหาอดีตเป็นผลมาจากการที่อินกริดรู้สึกวาทนไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมใหม่ นอกจากนี้ อินกริดไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนเพราะเธอใช้กระเป๋านักเรียนที่มีลักษณะแปลกกว่ากระเป๋าของเพื่อนร่วมชั้นเรียนคนอื่นๆ ความแตกต่างของกระเป๋าทำให้เธอกลายเป็นคนนอก แม้ว่าเธอจะรู้สถานะของเธอ แต่อินกริดยังยืนยันที่จะใช้กระเป๋าใบนี้ กระเป๋านักเรียนน่าจะเป็นสัญลักษณ์ที่ผู้เขียนใช้เพื่อนำเสนอความทรงจำที่มีความสุขในโรงเรียนที่โรมาเนีย การอพยพโยกย้ายจากโรมาเนียมาสู่เยอรมนีทำให้อินกริดต้องแยกจากตายายและเพื่อนรัก การอพยพย้ายถิ่นจึงเป็นประสบการณ์ที่สร้างความสูญเสียให้กับอินกริดชั่วขณะหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เมื่อเธอสามารถผูกมิตรได้ ความรู้สึกโดดเดี่ยวและความแปลกแยกหายไป

อินกริดไม่รู้สึกแปลกแยกเมื่อชั้นเรียนของเธอมีเด็กใหม่เข้ามา ผู้ประพันธ์สร้างเหตุการณ์ให้อินกริดมีโอกาสนช่วยเหลือเด็กใหม่ ในช่วงพักระหว่างเรียน เด็กทุกคนออกไปที่สนาม หลังช่วงพักเด็กผู้หญิงที่ชื่อแคร์สติน (Kerstin) ซึ่งเป็นเด็กใหม่ยังไม่กลับเข้าห้องเรียน อินกริดจึงเดินออกไปตามหา เธอพบแคร์สตินยืนร้องไห้อยู่หน้าห้องพักครู เพราะไม่สามารถหาทางกลับห้องเรียนได้ ครูประจำชั้นจึงให้แคร์สตินนั่งคู่กับอินกริด ในช่วงพักระหว่างเรียนครั้งต่อไป แคร์สตินกับอินกริดจึงเดินจับมือไปด้วยกัน อินกริดชี้ให้แคร์สตินดูห้องเรียน ห้องพละห้องพักครูและห้องน้ำ อินกริดกลับบ้านอย่างมีความสุขและเล่าให้แม่ฟังว่า

Wir haben eine Neue in der Klasse, sagt sie zur Mutter.
Wie heißt sie? fragt die Mutter.

Sie heißt Kerstin, sagt Ingrid. Wir sitzen nebeneinander.
Jetzt hab ich endlich eine Freundin. (111)

(เรามีเด็กใหม่ในห้องเรียน เธอเล่าให้แม่ฟัง

เธอชื่ออะไรละ แม่ถาม

เธอชื่อแคร์สติน อินกริดพูด เรานั่งด้วยกัน

ในที่สุดตอนนี้หนูก็มีเพื่อนแล้ว)

มิตรภาพระหว่างอินกริดกับแคร์สตินเกิดขึ้นได้ หลังจากที่อินกริดมีโอกาสช่วยเหลือแคร์สตินจากสถานการณ์ที่ยุงยาก ทำให้เด็กทั้งสองคนไม่รู้สึกแปลกแยกต่อกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในสถานการณ์คับขันน่าจะจัดได้ว่าเป็นการแสดงออกถึงความจริงใจที่มีให้กันและกัน และเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้เด็กทั้งสองคนมีความสนิทสนมกันหรือมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นระหว่างกัน ขณะเดียวกัน การที่แคร์สตินเป็น เด็กใหม่ในชั้นเรียนของอินกริด ทำให้อินกริดไม่ได้อยู่ในสถานะของการเป็นเด็กใหม่อีกต่อไป การที่อินกริดไม่ต้องอยู่ในฐานะของเด็กใหม่จึงมีผลให้อินกริดไม่รู้สึกแปลกแยกอีกต่อไป ดังนั้นการที่อินกริดไม่ต้องเป็นเด็กใหม่และการมีเพื่อนสนิทจึงทำให้อินกริดสามารถปรับตัวในชั้นเรียนได้ และการปรับตัวในชั้นเรียนได้น่าจะบ่งบอกว่าอินกริดในฐานะที่เป็นผู้อพยพจะสามารถปรับตัวได้ในสังคมใหม่ด้วยเช่นกัน

การนำเสนอตัวละครเด็กในฐานะผู้อพยพที่ไม่มีปัญหาในการปรับตัวมากนักในสังคมใหม่น่าจะสอดคล้องกับงานวิจัยทางด้านจิตวิทยาเชิงวัฒนธรรมเกี่ยวกับผู้อพยพที่เห็นว่าเด็กมีแนวโน้มที่จะปรับตัวกับการอพยพย้ายถิ่นได้ไม่ยากนัก⁷⁶ นอกเหนือจากการกล่าวถึงการปรับตัวของเด็กสองคนพี่น้องในสังคมโรงเรียนแล้ว ยังมีการนำเสนอประเด็นของการที่เด็กทั้งสองได้เรียนรู้อิทธิพลที่ตนมีผ่านการติดต่อกับหน่วยงานราชการ เมื่อพ่อแม่ของอูเวอกับอินกริดต้องติดต่อหน่วยงานราชการเมื่อมาถึงเยอรมนี

Die Beamtin ist sehr freundlich zu ihnen, obwohl sie von den Eltern nicht bekommen hat.

In Rumänien ist es gut, wenn man den Beamten ausländische Zigaretten, Seife, Schokolade oder Geld gibt. Dann sind sie freundlicher, und alles geht in Ordnung.

Muß man hier nichts geben? Fragt Uwe, als sie wieder draußen sind.

Nein, sagt die Mutter, das ist nicht üblich. Daran muß ich mich erst gewöhnen. (24-25)

(เจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างเป็นมิตร แม้ว่าพ่อแม่ของอินกริดไม่ได้ให้ของกำนัลกับเจ้าหน้าที่

แต่ในโรมาเนีย เจ้าหน้าที่จะให้บริการอย่างเป็นมิตรมากขึ้นและราบรื่นก็ต่อเมื่อได้รับของกำนัล เช่น บุหรี่ สบู่ ช็อกโกแลตจากเมืองนอก หรือเงิน

ที่นี่ไม่ต้องให้อะไรกับเจ้าหน้าที่หรือ อูเวอกถามแม่ เมื่อพวกเขาออกมาข้างนอก

ไม่ต้อง แม่ตอบ เป็นสิ่งที่ไม่ปกติ แม่ต้องพยายามปรับตัวให้ชิน)

⁷⁶ E. Valentine Daniel, "The Dialectic of Recognition and Displacement in a Globalized World," in *Cultural Psychology of Immigrants*. ed. Ramaswami Mahalingen (New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, 2006), p.62.

ครอบครัวของอูเวอมีได้ตระหนักรู้ว่าพวกเขามีสิทธิที่จะได้รับบริการจากเจ้าหน้าที่ของรัฐใน
 สังคมเยอรมัน สิทธิของประชาชนที่พึงได้รับจากรัฐเป็นสิ่งที่สังคมเยอรมันให้ความสำคัญ
 ในขณะที่สังคมโรมาเนียมิได้เน้นการเคารพสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองของตน

การนำเสนอระบบราชการของสังคมเยอรมันที่ดำเนินงานตามขั้นตอนโดย
 ปราศจากการติดสินบน ตรงกันข้ามกับระบบราชการของสังคมโรมาเนียที่ประชาชนต้องติด
 สินบนเจ้าหน้าที่ มิฉะนั้น งานต่างๆจะไม่สามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่น หากพิจารณา
 ระบบราชการในแง่มุมมองของความเปรียบเชิงอุปลักษณ์ เราอาจจะเห็นได้ว่าผู้ประพันธ์ใช้ระบบ
 ราชการแทนลักษณะของสังคมที่สุจริตในสังคมที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยกับลักษณะ
 ของสังคมที่ทุจริตในสังคมที่ปกครองด้วยระบอบสังคมนิยม การให้ภาพระบบราชการใน
 ลักษณะขาว-ดำ หรือลักษณะคู่ตรงข้ามน่าจะแสดงถึงการให้ความชอบธรรมกับครอบครัวของอู
 เวอกับอิกริตในการอพยพมาอยู่เยอรมนี พวกเขาไม่เพียงแต่หนีจากความล้มเหลวทาง
 เศรษฐกิจเท่านั้น อีกทั้งยังต้องการหนีจากสังคมที่มีแต่ความเสื่อมทรามมาสู่สังคมที่โปร่งใส
 เทียบธรรม การดำรงชีวิตในสังคมที่เสื่อมทรามอาจจะส่งผลให้ผู้อยู่อาศัยซึมซับความเสื่อมทราม
 ไปด้วย เห็นได้จากการที่อูเวอสงสัยว่า"ไม่ต้องให้อะไรกับเจ้าหน้าที่หรือ" ส่วนแม่เองก็เห็นว่า
 การไม่ต้องให้อะไรกับเจ้าหน้าที่"เป็นสิ่งที่ไม่ปกติซึ่งเธอต้องปรับตัวให้ชิน" เป็นเพราะสภาพ
 แวดล้อมในสังคมโรมาเนียทำให้เห็นว่าความทุจริตเป็นสิ่งปกติ ส่วนความสุจริตเป็นสิ่งที่ต้อง
 เรียนรู้ใหม่ ดังนั้น การอพยพมาอยู่เยอรมนีจะช่วยให้เด็กทั้งสองคนพี่น้องได้ตัดขาดจากสังคม
 เสื่อมทรามมาสู่สังคมที่ไม่มีความบกพร่องทางศีลธรรมและจริยธรรม

การยกย่องสังคมเยอรมันแต่ตำหนิสังคมโรมาเนียน่าจะเป็นการผลิตซ้ำ
 ภาพลักษณ์ตามแบบฉบับซึ่งปรากฏในงานเขียนของผู้ประพันธ์ในสังคมประชาธิปไตยที่มักจะให้
 ภาพสังคมประชาธิปไตยเป็นสังคมที่ดี แต่โลกของสังคมนิยมมีแต่ความฟอนเฟะและการ
 คอร์รัปชัน อันเป็นผลมาจากวิถีคิดในช่วงทศวรรษ1980ซึ่งยังเป็นช่วงที่มีการต่อสู้ทางความคิด
 ระหว่างกลุ่มประเทศระบอบประชาธิปไตยกับกลุ่มประเทศสังคมนิยม กอปรกับการที่นวนิยาย
 เล่มนี้ตีพิมพ์ในเยอรมนีในค.ศ.1987ซึ่งเป็นระยะเวลาก่อนการรวมเยอรมันและก่อนที่โลกสังคม
 นิยมในยุโรปตะวันออกจะล่มสลาย นอกจากนี้ การที่ผู้ประพันธ์ในฐานะผู้อพยพมาอยู่เยอรมนี
 อย่างถูกต้องตามกฎหมายได้นำเสนอลักษณะของระบบราชการของทั้งสองสังคมในลักษณะคู่
 ตรงข้ามนั้นน่าจะเพื่อแสดงตนในการเป็นพลเมืองของเยอรมันที่ดีซึ่งช่วยเผยแพร่ความโปร่งใส
 ของระบบราชการในสังคมเยอรมัน

นอกจากการนำเสนอระบบราชการที่แตกต่างกันของทั้งสองสังคมแล้ว ผู้ประพันธ์ยังได้นำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับพลเมืองที่แตกต่างกันของทั้งสองสังคมโดยใช้การประท้วง เป็นสัญลักษณ์ในการสื่อสารให้เด็กเห็น ในวันหนึ่งอินกริดกับอูเวอไปห้างสรรพสินค้ากับแม่ เด็กทั้งสองคนได้มีโอกาสเห็นการประท้วง แม่ของพวกเขาอธิบายให้ฟังว่าการประท้วง คือ การชุมนุมของผู้คนเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อต้านหรือสนับสนุนอะไรบางอย่าง การประท้วงเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นได้ในเยอรมนีแต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ได้ในโรมาเนียช่วงที่มีการปกครองประเทศด้วยระบอบสังคมนิยม

In Rumänien gehen die unzufrieden Leute nicht auf die Strasse demonstrieren.

In Rumänien bleiben die unzufrieden Leute zu Hause und Schweigen. (94)

(ในโรมาเนียผู้คนที่รู้สึกไม่พอใจ ไม่สามารถออกมาประท้วงตามถนนได้

ในโรมาเนียผู้คนที่รู้สึกไม่พอใจ อยู่กับบ้านและเงียบ)

ชาวโรมาเนียต้องเชื่อฟังและทำตามผู้มีอำนาจโดยไม่มีเงื่อนไข รัฐบาลปิดกั้นสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล ทำให้ประชาชนไม่ได้รับอนุญาตให้แสดงความคิดเห็นและความต้องการอย่างเสรีแตกต่างจากสังคมโรมาเนีย สังคมเยอรมันในฐานะที่เป็นประเทศในระบอบประชาธิปไตยจึงเน้นการเคารพสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล การที่อูเวอกับอินกริดได้รู้จักการประท้วงในโลกเสรีนิยมน่าจะสื่อความหมายว่าเด็กทั้งสองคนได้เรียนรู้ที่จะแสดงออกและเรียกร้องสิทธิของตน

ยิ่งไปกว่านั้น เด็กกับการเรียกร้องสิทธิที่ตนมียังปรากฏซ้ำในดัวบทเรื่องนี้ "จดหมายถึงครู" เป็นบทหนึ่งซึ่งเล่าว่าเพื่อนๆของอูเวอได้ส่งจดหมายเปิดผนึกถึงครูที่เป็นผู้ฝึกสอน ทีมฟุตบอล ครูมักจะมาสอนสาย พวกเขาขอให้ครูมาเข้าสอนให้ตรงเวลา การกระทำของเพื่อนๆทำให้อูเวอรู้สึกตกใจ เมื่อเพื่อนๆขอให้อูเวอลงลายมือชื่อ แต่เขาลังเลและไม่กล้าลงชื่อ ในโรมาเนียการส่งจดหมายเปิดผนึกฉบับนี้ที่มีเนื้อหาแสดงถึงการตำหนิพฤติกรรมของครูนั้นทำให้เด็กถูกลงโทษได้เพราะเป็นการแสดงถึงการขาดความเคารพครูอย่างมาก

Ingo fragt Uwe: Warum unterschreibst du den Brief nicht?

Uwe sagt: Darf man denn einem Lehrer einen solchen Brief schreiben?

Warum soll man das nicht dürfen? Fragt Ingo.

Ich muss mir das noch überlegen, sagt Uwe. (33)

(อิงโงถามอูเวอว่า: ทำไมเธอถึงไม่เซ็นชื่อในจดหมาย

อูเวอพูดว่า: เด็กจะเขียนจดหมายถึงครูในลักษณะนี้ได้หรือ

ทำไมจะไม่ได้ อิงโงถาม

ฉันทขอกิดตุก่อน อูเวอพูต)

อูเวอเป็นคนเดียวในกลุ่มที่ไม่ได้ลงลายมือชื่อเพราะเขาไม่รู้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กในสังคมเยอรมันนั้นแตกต่างจากสังคมโรมานีเย อันเป็นผลมาจากการอบรมเด็กในทั้งสองสังคมมีความแตกต่างกัน ในสังคมโรมานีเยเป็นการอบรมเด็กในลักษณะที่ผู้ใหญ่ควบคุมเด็ก เด็กต้องเชื่อฟังและทำตามผู้ใหญ่ ดังนั้นการเขียนจดหมายที่ขอให้ครูเข้าสอนให้ตรงเวลาถือว่าเป็นการวิจารณ์พฤติกรรมของผู้ใหญ่ จัดว่าเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม แต่สำหรับสังคมเยอรมันนั้นส่งเสริมการอบรมเด็กในลักษณะที่ให้อิสระ ไม่ถูกกีดกันจากอำนาจของผู้ใหญ่และสังคม^{***} ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่สนับสนุนให้เด็กมีอิสระทางความคิดและความเป็นตัวของตัวเองแทนการสอนให้เด็กเชื่อฟังและทำตาม⁷⁷ ด้วยเหตุนี้ครูของอูเวอจึงไม่ได้รู้สึกโกรธหรือลงโทษเพื่อนของอูเวอตามที่อูเวอคาดการณ์ หากยังได้รับปากว่าจะพยายามปรับปรุงตัวเรื่องการเข้าสอนให้ตรงเวลา อาจจะสามารถกล่าวได้ว่าเหตุการณ์นี้ช่วยให้อูเวอได้เรียนรู้ที่จะแสดงออกและเรียกร้องสิทธิที่ตนมีและพึงได้รับ

แม้ว่าเด็กทั้งสองคนสามารถปรับตัวได้ในสังคมเยอรมันและมีโอกาสในการเรียนรู้ที่จะเรียกร้องสิทธิที่ตนพึงได้รับ ทว่าการดำรงตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเยอรมันมิได้ราบรื่นปราศจากปัญหาแต่อย่างใด ครอบครัวของอินกริดต้องประสบกับปัญหาด้วยเหมือนกัน นั่นคือ ปัญหาอคติต่อคนต่างชาติจากชาวเยอรมันบางคน ครั้งหนึ่งในระหว่างที่ครอบครัวของอินกริด กำลังเดินเล่นในสวนสาธารณะ อินกริดรู้สึกตกใจที่ถูกสุนัขขนาดใหญ่ตัวหนึ่งพุ่งเข้าใส่ แม่ของเธอจึงขอร้องให้เจ้าของสุนัขจูงสุนัขของเขาระหว่างเดินเล่นด้วย เจ้าของสุนัขได้เถียงกลับว่า

...ich aber muß für meinen Hund Steuern zahlen. Ich gehe mit ihm spazieren, wo ich will und wie ich will. (35-36)

^{***} เดิมสังคมเยอรมันอบรมเด็กในลักษณะที่เด็กต้องเชื่อฟังและทำตามผู้ใหญ่ แต่การอบรมเด็กมีความเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมาจากการปฏิวัตินักศึกษาของเยอรมันในค.ศ.1968 ซึ่งมีเป้าหมายในการเรียกร้องเสรีภาพและความเสมอภาค นำไปสู่การปฏิรูปทางวัฒนธรรมและการปฏิรูปทางความคิดของสังคมเยอรมันในหลายด้าน โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับเสรีภาพและความเสมอภาคของกลุ่มคนทุกชนชั้น ทุกเพศและทุกวัย ส่งผลให้มีการส่งเสริมการอบรมเด็กโดยเน้นให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง ผู้ใหญ่ควรเคารพความคิดเห็นของเด็ก โปรดอ่านเพิ่มเติมใน ศิริพร ศรีวรกานต์, "วรรณกรรมเด็กของเยอรมันกับของไทยช่วงทศวรรษ 1980และ1990: การศึกษาเปรียบเทียบ", วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2552, หน้า237

⁷⁷ ศิริพร ศรีวรกานต์, "วรรณกรรมเด็กของเยอรมันกับของไทยช่วงทศวรรษ 1980และ1990: การศึกษาเปรียบเทียบ", วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2552, หน้า 36.

(ฉันต้องจ่ายภาษีสำหรับสุนัขแล้ว ฉันไปเดินเล่นกับมันที่ไหนก็ได้อย่างที่ฉันต้องการ)

การที่เจ้าของสุนัขเอ่ยถึงเรื่องภาษีน่าจะแสดงถึงความรู้สึกของชาวเยอรมันผู้เสียภาษีบางส่วนซึ่งไม่พอใจที่ต้องประสบกับการถูกตัดสวัสดิการหลายด้าน คือ สาธารณสุข การศึกษาและศิลปวัฒนธรรมเพราะรัฐบาลต้องลดทอนงบประมาณสำหรับสวัสดิการสาธารณะเพื่อนำมาจัดสรรเป็นงบประมาณในการดูแลผู้อพยพ⁷⁸ ด้วยเหตุนี้ ในสายตาของผู้ที่มีอคติต่อคนต่างชาติที่อพยพเข้ามาอยู่เยอรมนีมักจะเห็นว่าผู้อพยพเป็นภาระของรัฐบาลหรือเป็นผู้ที่เบียดเบียนสิทธิของชาวเยอรมันในการได้รับสวัสดิการที่ตนพึงมี

นอกเหนือจากปัญหาอคติต่อคนต่างชาติแล้ว ยังมีปัญหาสำคัญที่พ่อแม่ของอินกริดต้องประสบ นั่นคือ ปัญหาการว่างงาน พ่อของอินกริดเป็นวิศวกร ส่วนแม่เป็นครูสอนภาษาเยอรมัน ในกรณีพ่อของอินกริดนั้นองค์ความรู้ด้านวิศวกรรมในโรมานีเยอาจจะมีค่ามากกว่าองค์ความรู้ด้านวิศวกรรมในเยอรมนีซึ่งน่าจะมีผลให้พ่อของอินกริดกลายเป็นบุคลากรในสาขาวิศวกรรมที่ด้อยประสิทธิภาพ ส่วนแม่ของอินกริดในฐานะครูสอนภาษาเยอรมันย่อมไม่สามารถหางานในตำแหน่งครูสอนภาษาเยอรมันในเยอรมนี แม้ว่าเธอจะใช้ภาษาเยอรมันเป็นภาษาแม่ระหว่างที่อยู่ในโรมานีเย แต่การเดินทางมาถึงเยอรมนีทำให้เธอกลายเป็นคนต่างชาติและด้วยสถานภาพทางสังคมนี้ น่าจะส่งผลให้แม่ของอินกริดไม่มีความน่าเชื่อถือในการเป็นครูสอนภาษาเยอรมัน คนต่างชาติสอนภาษาเยอรมันจะมีศักยภาพเทียบเท่ากับคนเยอรมันสอนภาษาเยอรมันได้หรือไม่ นี่อาจจะเป็นกำแพงแห่งอคติที่แม่ของอินกริดต้องฝ่าฟันไปให้ได้ด้วยการพิสูจน์ทักษะการใช้ภาษาเยอรมันของเธอ ทว่าการทลายกำแพงแห่งอคติยังไม่ประสบความสำเร็จ แม่ของอินกริดยังหางานทำไม่ได้ รวมทั้งพ่อของเธอด้วย การว่างงานทำให้พ่อแม่ของอินกริดเปรียบได้กับคนทุพพลภาพ⁷⁹ หรือคนที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ แต่ถึงกระนั้นก็ตาม พวกเขายังมีคามพึงพอใจที่จะอยู่ในเยอรมนีต่อไป

แชนเซลกับเกรเทลในฉบับของกริมม์จบลงด้วยการที่เด็กทั้งสองคนค้นพบอัญมณีจำนวนมากภายในบ้านของแม่มด ทั้งคู่นำของมีค่าเหล่านี้กลับบ้านไปด้วยและนำไปให้พ่อของพวกเขา อนาคตของครอบครัวนี้มั่นคงเพราะมีความมั่งคั่งที่ทำให้พวกเขาสามารถใช้ชีวิตอย่างสุขสบายและหรรษาไปกับชนชั้นสูง⁸⁰ โลกของนิทานแตกต่างจากโลกของผู้อพยพ ในขณะที่เรื่องราวของพี่น้องแชนเซลกับเกรเทลจบลงด้วยความสุข แต่เรื่องราวของอูเวอกับ

⁷⁸ Ruth Mandel, *Cosmopolitan anxieties: Turkish challenges to citizenship and belonging in Germany* (Durham: Duke University Press, 2008), p.68.

⁷⁹ E. Valentine Daniel, "The Dialectic of Recognition and Displacement in a Globalized World," in *Cultural Psychology of Immigrants*, ed. Ramaswami Mahalingam, p.59.

⁸⁰ Carolyn Daniel, *Voracious children: who eats whom in children's literature*, p.64.

อินกริดไม่ได้ลงเอยด้วยความมั่งคั่ง พ่อแม่ของเด็กทั้งสองคนยังคงประสบกับสภาวะของการว่างงาน แม่กล่าวว่า

...Als Deutschlehrerin habe ich keine Chance, eine Stelle zu finden. Wenn euer Vater eine Stelle bekommt und wir aus dem Übergangswohnheim wegziehen können, dann ist unsere Geschichte trotzdem eine Geschichte mit gutem Ende. (115)
 (...ในฐานะที่เป็นครูสอนภาษาเยอรมันแม่ย่อมไม่มีโอกาสในการได้งาน ถ้าพ่อได้งานทำและพวกเราสามารถย้ายออกจากบ้านพักสำหรับผู้อพยพได้ ถ้าเป็นอย่างนั้นเรื่องราวของพวกเราจึงจะเป็นการจบที่ดี)

เรื่องราวของเด็กสองคนพี่น้องไม่ได้จบอย่างมีความสุข ตัวบทเรื่องนี้ลงท้ายว่า “เรื่องราวยังดำเนินไปไม่ถึงตอนจบ [Vorläufig ist die Geschichte aber noch nicht zu Ende. (115)] การที่ผู้ประพันธ์จบเรื่องแบบปลายเปิดอาจจะตีความได้ว่าการขาดทองในเยอรมนีไม่ได้งายตายเฉกเช่นการค้นพบของมีค่าในบ้านของแม่มด ความคาดหวังของผู้อพยพในการหนีจากความยากจนเป็นไปได้ยากเพราะพวกเขามักจะประสบกับปัญหาการว่างงานซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ที่พวกเขาต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าการประสบความสำเร็จทางการเงินตามที่คุณพ่อตั้งความหวังในการย้ายถิ่นมาอยู่เยอรมนีนั้นมิใช่หนทางที่โรยด้วยกลีบกุหลาบ นอกจากนี้ การพูดถึงพ่อแม่หางานทำอาจจะบ่งบอกว่าผู้อพยพตั้งใจที่จะเป็นพลเมืองเยอรมันที่มีคุณภาพ ทำงานและเสียภาษีให้กับรัฐ เป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ของรัฐบาล หรือน่าจะเป็นการแสดงให้ผู้อ่านที่เป็นเด็กซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะเด็กชาวเยอรมันได้รับรู้ว่าผู้อพยพไม่ใช่คนเห็นแก่ตัวหรือคนขี้เกียจที่หวังพึ่งพาเงินสวัสดิการสำหรับคนว่างงานเท่านั้น เพียงแต่โอกาสของผู้อพยพในการได้งานทำค่อนข้างยาก ทำให้ต้องกลายเป็นคนว่างงานที่พึ่งพาการเลี้ยงดูจากรัฐ

อาจจะสรุปได้ว่าผู้ประพันธ์ได้ยืมแบบเรื่องแฮนเซลกับเกรเทลมาปรับใหม่ เพื่อให้เข้ากับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบัน ผู้ประพันธ์นวนิยายเรื่องนี้ได้ตัดลักษณะพ่อแม่ที่โหดร้ายในนิทานออก โดยเปลี่ยนเป็นพ่อแม่ที่รักลูก ความอดอยากอาหารและการขาดแคลนความรักในนิทานเดิมไม่ปรากฏในตัวบทเรื่องนี้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า อุเวอกับอินกริดได้รับการดูแลอย่างดีจากพ่อแม่ทำให้พวกเขาไม่รู้สึกริวไหยอาหารหรือขาดความรัก ความอบอุ่น ขณะเดียวกันยังเป็นการปฏิเสธทัศนคติเชิงลบที่มีต่อครอบครัวยากจน ผู้ประพันธ์นำเสนอภาพครอบครัวที่ยากจนซึ่งมีความรักความผูกพันให้แก่กัน ไม่ใช่ครอบครัวที่ยากจนซึ่งมีความมกพร่องทางด้านศีลธรรม นอกจากนี้ ผู้ประพันธ์ได้ปรับเปลี่ยนเนื้อหาจากการที่พ่อแม่ทอดทิ้งลูกมาเป็นการทิ้งบ้านเกิดในโรมาเนียแทน เป็นการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับประสบการณ์การอพยพย้ายถิ่นมาสู่สังคมเยอรมัน โดยนำเสนอผ่านเหตุการณ์ที่อุเวอกับอินกริดสามารถปรับตัวในชั้นเรียนได้ การที่เด็กทั้งสองคนพี่น้องสามารถปรับตัวในสังคม

โรงเรียนได้นำจะเป็นการยืนยันว่าพวกเขาสามารถปรับตัวได้ในสังคมใหม่ ขณะเดียวกัน ทั้งคู่ได้เรียนรู้ที่จะแสดงออกและเรียกร้องสิทธิที่ตนมีและพึงได้รับ การที่อุเวอกับอินกริดตระหนักถึงสิทธิอาจจะบ่งบอกได้ว่าทั้งคู่สามารถปรับตัวให้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมเยอรมัน

2.5 สายใยพ่อลูกกับการกลับคืนสู่แผ่นดินเดิร์ก

ขณะที่ผู้ประพันธ์นวนิยายทั้ง 4 เรื่องนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของตัวละครเอกในสังคมเยอรมัน ส่วนผู้ประพันธ์นวนิยายเรื่องเคมลกับแกะของเขานำเสนอชีวิตของตัวละครเอกในชนบทของตุรกี แม้ว่าผู้ประพันธ์มิได้ใช้ฉากในสังคมเยอรมัน แต่ผู้วิจัยเห็นว่าในนวนิยายเรื่องนี้ มีประเด็นเดียวกับในนวนิยายทั้ง 4 เรื่อง นั่นคือ การเห็นว่าแรงงานต่างชาติไม่ต้องการสร้างปัญหาให้กับสังคมเยอรมันด้วยการพำนักเป็นการถาวร แต่ต้องการมาทำงานเก็บเงินและกลับไปใช้ชีวิตอยู่ที่มาตุภูมิของตน สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลเยอรมันซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

นวนิยายเรื่องเคมลกับแกะของเขา (*Kemal und sein Widder*) ตีพิมพ์ครั้งแรกในค.ศ. 1993 เรื่องนี้เคยเผยแพร่ในรูปแบบของบทละครวิทยุโดยใช้ชื่อว่า ค้นหามนทังฟ้า พบได้ที่พื้นดิน (*Im Himmel gesucht, auf Erden gefunden*) ก่อนหน้าที่จะพิมพ์ในรูปแบบของนวนิยายเป็นเวลา 1 ปี ตามที่ปรากฏในชื่อเรื่องของตัวบทวรรณกรรม ตัวเอกของเรื่องคือ เคมล ซึ่งออกเดินทางจากบ้านในชนบทพร้อมกับแกะของเขาเพื่อไปรับพ่อกลับบ้าน พ่อผู้เดินทางไปทำงานที่ต่างประเทศเพื่อหาเงินส่งกลับมาที่บ้าน เพราะพ่อต้องการเก็บออมเงินเขาจึงไม่ได้เดินทางกลับบ้านมาเป็นเวลา 2 ปีแล้ว เคมลซึ่งคิดถึงพ่อมากจึงตัดสินใจเดินทางไปยังดินแดนที่พ่อของเขาไปทำงาน ในนวนิยายเรียกดินแดนนี้ว่าดินแดนแห่งสวรรค์ เนื่องจากคนในหมู่บ้านเชื่อกันว่าใครก็ตามที่มีโชคดีได้ไปที่นั่นจะสามารถส่งเงินและสิ่งของจำนวนมากมายให้กับสมาชิกในครอบครัว ส่วนเด็ก ๆ ที่พ่อของพวกเขาไปยังดินแดนนั้น มักจะได้รับของเล่นที่วิเศษมากมาย อาทิ ตุ๊กตาที่สามารถพูดได้และร้องให้ได้ รถยนต์ที่วิ่งได้ นาฬิกาข้อมือ ตอนนี่เคมลเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เขาเรียนวิชาคณิตศาสตร์เก่งที่สุดในชั้นเรียน เขาไม่สามารถคำนวณได้ว่าพ่อจากไปเป็นเวลาเท่าใด เขารับรู้แต่ว่าพ่อจากไปนานมาก สำหรับเคมลแล้วระยะเวลาที่พ่อจากไปเพียงหนึ่งวัน รวากับพ่อจากไปเป็นระยะเวลา 1 ปี แม้ว่าพ่อให้เหตุผลว่าพ่อไปทำงานยังประเทศที่ห่างไกลเพื่อเคมล พ่อจะไปหาเงินเพื่อส่งให้เคมลได้เรียนหนังสือในโรงเรียนขนาดใหญ่ในเมือง แต่เคมลยังคิดว่าพ่อทอดทิ้งเขาไป ทำให้เคมลตัดสินใจว่าเขาจะไปรับพ่อกลับบ้าน การตัดสินใจของเคมลนำไปสู่การผจญภัยที่ทำให้เขาได้พบผู้คนหลากหลายลักษณะ ขณะเดียวกัน การเดินทางยังช่วยให้เคมลได้เรียนรู้แง่คิดต่าง ๆ อาทิ ความสำคัญของเงิน ความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท

ก่อนที่จะนำเสนอการวิเคราะห์การผจญภัยของเคมล ผู้วิจัยของกล่าวถึงผู้ประพันธ์นวนิยายเรื่องนี้คือ ยึคเซล พাজারคายา (Yüksel Pazarkaya) เขาเกิดในค.ศ.1940 ที่เมืองอิสเมียร์ (Izmir) ตุรกี หลังจากที่เขาเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในค.ศ.1958 พাজারคายาเดินทางออกจากตุรกีมาสู่ประเทศเยอรมนีเพื่อศึกษาทางด้านเคมี จากนั้นเขาศึกษาทางด้าน

วรรณคดีกับปรัชญา และจบการศึกษาระดับปริญญาเอกในค.ศ.1972 ที่สตูดการ์ต (Stuttgart) ตั้งแต่ค.ศ.1961 เขาเริ่มงานในแวดวงละครเยอรมัน-เดิร์ก จากนั้นเขายังได้มีส่วนร่วมก่อตั้งเวทีสตูดิโอของสตูดการ์ต (Stuttgart Studiobühne) ต่อมาเขาร่วมก่อตั้งกลุ่มละครสมัครเล่นของเดิร์ก พาชาร์คายา มักจะเขียนงานเกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหาของผู้อพยพ ตั้งแต่ค.ศ. 1986 เป็นต้นมา พาชาร์คายาเป็นศาสตราจารย์รับเชิญจากมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา ผลงานการประพันธ์ของพาชาร์คายานั้นมีหลายรูปแบบ ได้แก่ บทกวี เรื่องเล่า บทละคร โทรวทส์และบทละครวิทยุ ความเรียงและงานแปล เขาไม่เพียงแต่ประพันธ์ตัวบทวรรณกรรมทั่วไป หากยังมีตัวบทวรรณกรรมสำหรับเด็กด้วย นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังได้รับรางวัลหลายรางวัล อาทิ รางวัลดัลแบร์ต ฟอน คามิสโซ (Adalbert-von-Chamisso) ในค.ศ.1979 และรางวัลสื่อสารมวลชนในค.ศ.1988

ผู้วิจัยเสนอว่านวนิยายเรื่องนี้ดำเนินเรื่องในลักษณะเดียวกันกับวรรณกรรมแนวแฟนตาซีประเภทการผจญภัยของวีรบุรุษ ตัวละครเอกมีหน้าที่ต้องปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จ ระหว่างการเดินทางปฏิบัติภารกิจ ตัวละครเอกผจญภัยต่างๆ เช่นเดียวกับตัวละครเอกในวรรณกรรมดังกล่าว เคมีลมีภารกิจในที่นี้คือ การรับพ่อกลับบ้าน เพียงแต่ตัวบทวรรณกรรมเรื่องนี้เป็นแนวสมจริงที่นำเสนอการผจญภัยของเด็กชายเคมีล ที่สามารถหนีรอดจากโจรได้เพราะสัตว์เลี้ยงคู่กายวิงชนโจร ต่อมาเขายังต้องได้ยินคำพูดเย้ยหยันการที่เคมีลกำลังเดินทางไปยังดินแดนแห่งสวรรค์ แต่เขาไม่ใส่ใจกับคำพูดเหล่านั้น เคมีลยังคงมุ่งมั่นที่จะไปรับพ่อกลับบ้านแม้ว่าเขาจะไม่มีเงิน จากนั้นเคมีลยังได้พบกับผู้หญิงสูงวัยซึ่งให้ที่พักพิงและยินดียุ่บการที่เคมีล ทว่าเคมีลยังคงมุ่งมั่นทำตามความตั้งใจเดิมให้ได้ โดยเหตุบังเอิญเจ้าบัวร์คซึ่งเป็นแกะของเขาแข่งขันกับแกะอีกตัวและสามารถเอาชนะได้ ทำให้เคมีลได้รับเงินพินันมากโข มีคนชักชวนให้เคมีลนำเจ้าบัวร์คลงแข่งอีกครั้ง แต่เคมีลพาเจ้าบัวร์คเดินจากไป ตอนนั้นเคมีลมีเงินจึงสามารถเดินทางโดยรถโดยสารสาธารณะจนถึงเมืองใหญ่ ที่นี้เคมีลได้พบกับชายสูงวัยใจดี ที่ชวนให้เขาร่วมรับประทานอาหารเย็นและขอให้เล่าเรื่องราวของเคมีลให้เขาฟัง ชายแปลกหน้ารู้สึกชื่นชมที่เคมีลออกตามหาพ่อจึงอาสาจะออกค่าตัวเครื่องบินให้ เพราะเขามีเงินเก็บอยู่บ้าง ทว่าปัญหาอยู่ตรงที่เคมีลไม่มีพาสปอร์ต เพราะเคมีลยังไม่บรรลุนิติภาวะ เขาไม่สามารถทำพาสปอร์ตเองได้ ต้องมีผู้ปกครองเซ็นยินยอมด้วย ดังนั้นเคมีลจึงไม่สามารถเดินทางไปหาพ่อได้ ตัวละครชายสูงวัยจึงเสนอให้เคมีลกลับบ้านโดยเขาจะรับผิดชอบค่ารถให้ แต่เคมีลยังไม่ถอดใจ บ้านของชายชราอยู่ใกล้สนามบิน เคมีลจึงตั้งใจที่จะลักลอบเข้าไปและแอบซ่อนตัวในเครื่องบิน ความมุ่งมั่นตั้งใจของเคมีลในครั้งนี้สำเร็จเพียงครั้งเดียว เคมีลสามารถแอบลอบเข้าไปในสนามบินและซ่อนตัวอยู่ในใต้ท้องเครื่องบินซึ่งเป็นที่เก็บกระเป๋า แต่เขาถูกจับได้และถูกนำตัวส่งให้ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ทว่าเคมีลไม่ถูกต่อว่า แต่กลับกลายเป็นวีรบุรุษในฐานะผู้ที่ช่วยชี้จุดบอดทางด้านความปลอดภัยของสนามบิน นอกเหนือจากนั้น เคมีลยังได้พบกับพ่อของเขาซึ่งทนคิดถึงบ้านไม่ไหวจึงรีบเดินทางกลับบ้าน จากที่กล่าวมาทั้งหมดแสดงความมุ่งมั่นของเคมีลในการไปรับพ่อกลับบ้าน ไม่

ว่าเคมีลประทับใจกับอุปสรรคใดๆ เขาไม่รู้สึกรท้อถอย ในที่สุดเคมีลได้พบกับพ่อตามที่ตั้งใจและได้พาพ่อกลับบ้าน นวนิยายเรื่องนี้นำเสนอให้เด็กที่เป็นผู้อ่านได้ตระหนักถึงความสำคัญของความมุ่งมั่นและความตั้งใจในการทำสิ่งใดก็ตามให้สำเร็จ ผ่านเรื่องราวการผจญภัยของเคมีลในการตามหาพ่อ

ระหว่างการเดินทางเพื่อที่จะรับพ่อกลับบ้าน เหตุการณ์แรกๆ ที่ดูเหมือนจะเลวร้ายแต่เคมีลสามารถหนีเอาตัวรอดไปได้ นั่นคือ การเผชิญหน้ากับโจร เคมีลไม่มีทรัพย์สินเงินทองหรือของมีค่าอื่นๆ ยกเว้นแกะของเขา ซึ่งโจรเห็นว่าหากนำแกะของเคมีลไปขายให้กับคนขายเนื้อ โจรจะได้เงินมากโขอยู่ เมื่อได้ยินเช่นนั้น เคมีลรีบขอร้องให้โจรปล่อยแกะของเขาด้วยความตกใจทำให้เคมีลพูดออกไปว่าพ่ออยู่ต่างแดน เขาจะไปหาพ่อพร้อมกับแกะของเขา การพูดเช่นนั้นยิ่งทำให้โจรได้ใจเพราะจะไม่มีใครตามล่าเขา คำพูดของโจรส่งผลให้เคมีลรู้ว่าเขาพลาดไปแล้ว แต่เขายังมีไหวพริบเพียงพอที่จะกล่าวอ้างถึงปู่ผู้มีอิทธิพลและบริวาร ทว่ายังไม่มียผลใดๆ โจรยังคงสั่งให้เคมีลมอบแกะให้กับเขา เคมีลจึงรีบตะโกนให้บูร์คิงชนโจร "Burak, tott! Tott, tott, Burak! Stoß zu!" (67) เจ้าบูร์คิงทำตามทันที โจรถูกบูร์คิงชนล้มลงไปกองอยู่ที่พื้น จังหวะนั้นเองเคมีลรีบเรียกบูร์คิงให้รีบวิ่งหนีกัน จากเหตุการณ์นี้แนะนำสภาพของเคมีลในแง่มุมมองที่มีทั้งความเป็นเด็กซึ่งผู้อ่านจะเห็นได้จากการพูดความจริงเกี่ยวกับพ่อที่อยู่ต่างแดน ขณะเดียวกันเคมีลยังมีปฏิภาณไหวพริบในการข่มขู่โจรด้วยการอ้างถึงปู่ผู้มีอิทธิพล แต่เมื่อคำขู่ใช้ไม่ได้ผล ทำให้เคมีลแก้ไขปัญหาด้วยการใช้เจ้าบูร์คิงให้เป็นประโยชน์ การที่เคมีลสามารถเอาตัวรอดจากโจรได้เพราะเจ้าบูร์คิง เป็นการผูกเรื่องที่สมเหตุสมผล เด็กวัยประมาณสิบขวบไม่สามารถเอาชนะโจรได้ในแง่มุมมองของพลกะกำลัง ส่วนการข่มขู่ไม่อาจทำให้โจรรู้สึกกลัว ดังนั้นการที่เคมีลสามารถหนีโจรได้ด้วยพลังกำลังของบูร์คิง จึงเป็นการคลี่คลายสถานการณ์ที่สนับสนุนการมีไหวพริบของเคมีล นั้นบ่งบอกว่าเคมีลเป็นเด็กฉลาดที่สามารถเอาตัวรอดได้ ในการเดินทางจากชนบทสู่เมือง

หลังจากที่เคมีลหนีรอดจากโจรมาได้ เขาเดินทางต่อไป เมื่อมาถึงร้านขายกาแฟแห่งหนึ่ง เคมีลเห็นผู้ชายกลุ่มหนึ่งนั่งอยู่ที่โต๊ะและกำลังเล่นไพ่ เขาจึงถามทางไปดินแดนแห่งสวรรค์จากชายกลุ่มนี้ ผู้ชายคนหนึ่งถามเคมีลกลับว่า "เจ้าหนูต้องการเดินไปดินแดนแห่งสวรรค์หรือฉันหมายถึงเดินนะ" [Du willst also ins Paradiesland gehen? Ich meine, gehen? (75)] เคมีลตอบว่าใช่ ทำให้ผู้ชายกลุ่มนี้หัวเราะเป็นบ้าเป็นหลัง และกล่าวว่าเป็นไปไม่ได้ หากต้องการเดินเท้าไป ต้องใช้เวลาอย่างน้อยที่สุดเป็นปี ทั้งที่เคมีลถูกผู้ชายกลุ่มนี้เย้ยหยัน แต่เขายังยืนยันที่จะไป "ไม่ว่าอย่างไรพวกเราก็จะไปดินแดนแห่งสวรรค์ แกะของฉัน' เคมีลกล่าวราวกับเพื่อสร้างความกล้าให้กับตนเอง" ["Wir kommen schon irgendwie ins Paradiesland, mein Widder", sagt Kemal, wie um sich selbst Mut zuzusprechen. (77)] เสียงเย้ยหยันจากผู้ชายกลุ่มนี้ไม่อาจบั่นทอนความตั้งใจและความมุ่งมั่นที่จะไปรับพ่อกลับบ้าน การที่ผู้ประพันธ์สร้าง

เหตุการณ์ให้มีกลุ่มผู้ชายเย้ยหยันการเดินทางไปยังดินแดนแห่งสวรรค์ของเคมัล เพื่อให้เคมัลรู้สึกท้อถอย และหมดกำลังใจที่จะเดินทางต่อ ทว่าเคมัลยังคงเลือกที่จะเดินทางต่อไปต่อ เป็นการผูกเรื่องเพื่อแสดงความมุ่งมั่นของเคมัลในการรับพ่อกลับบ้าน

แม้ว่าเคมัลถูกผู้ชายกลุ่มนี้เย้ยหยัน แต่เคมัลได้รับข้อมูลจากพวกเขาว่าเขาต้องโดยสารรถสาธารณะเข้าไปในเมือง จากนั้นยังต้องโดยสารรถสาธารณะอีกสายหนึ่งเพื่อไปยังเมืองหลวง และต้องโดยสารเครื่องบินจึงจะไปถึงดินแดนแห่งสวรรค์ เคมัลจึงไปที่จุดรอขึ้นรถโดยสารสาธารณะ เมื่อเคมัลต้องการขึ้นรถโดยสารสาธารณะ ทำให้เขารับรู้ว่าเพียงแค่เขามีความมุ่งมั่นนั้นยังไม่เพียงพอ เขาต้องมีเงินสำหรับค่าเดินทางด้วย “เขาเข้าใจแล้วว่าตั้งแต่นั้นต่อไปแต่ละก้าวต้องใช้เงิน ยิ่งไกลออกจากหมู่บ้านมากขึ้น ต้องใช้เงินมากขึ้น” [...und er hat auch begriffen, daß ab sofort jeder Schritt Geld kostet, je weiter vom Dorf weg, desto mehr.” (88)] การเดินทางครั้งนี้ช่วยให้เคมัลตระหนักรู้ว่าเงินเป็นปัจจัยที่สำคัญในชีวิต ก่อนหน้านั้นเคมัลไม่เคยพยายามทำความเข้าใจ ทั้ง ๆ ที่พ่อได้อธิบายแล้วว่าที่พ่อไปทำงานยังดินแดนแห่งสวรรค์เพื่อเก็บเงิน เคมัลมักรำพึงว่า “ทำไมพ่อของฉันถึงไปและทอดทิ้งให้ฉันอยู่ตามลำพังอย่างง่าย ๆ“ [Warum ist mein Vater weggegangen und hat mich einfach allein gelassen? (54)] เคมัลคิดเช่นนี้เพราะเขาให้ความสำคัญกับการใช้เวลาอยู่กับพ่อของเขา นับว่าเคมัลเห็นตนเองเป็นจุดศูนย์กลางหรืออยู่ในโลกของตนเอง แต่การเดินทางครั้งนี้ช่วยเปิดโลกให้กับเคมัล แต่เดิมเคมัลไม่เคยเข้าใจความสำคัญของเงิน ตอนนั้นเคมัลตระหนักถึงคุณค่าของเงิน

อย่างไรก็ตาม ขณะที่เคมัลเข้าใจความสำคัญของเงิน ทว่าเคมัลไม่มีความโลภ เห็นได้จากในเหตุการณ์ตอนที่เจ้าบุรุษซึ่งเป็นแกะของเขาลงแข่งชนแกะโดยบังเอิญ และเจ้าบุรุษชนะทำให้เคมัลได้รับเงินพนันมาจำนวนหนึ่ง มีคนชวนให้ลงแข่งต่อทั้งการเล่นพนันและการแข่งแบบชิงถ้วยรางวัล แต่”เคมัลทำราวกับว่าไม่ได้ยิน” [“Kemal tut, als hätte er nichts gehört.” (117)] เหตุการณ์นี้แสดงอุปนิสัยของเคมัลที่ไม่มีความละโมภโลภมาก ทั้งที่เคมัลไม่เคยได้รับเงินจำนวนมากขนาดนี้ แต่เขาไม่หลงไปกับเงินจำนวนมากที่เขาจะได้รับหากเจ้าบุรุษสามารถเอาชนะคู่ต่อสู้ได้อีก นอกจากเคมัลไม่ใช่เด็กหิวเงินแล้ว เขายังไม่สนใจการพนัน รวมทั้งเห็นว่าการแข่งชนแกะเป็นการทรมาณสัตว์ เคมัลไม่ได้เห็นว่าแกะของเขาเป็นสัตว์ แต่เจ้าบุรุษเป็นเพื่อนของเขา การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอเหตุการณ์นี้เพื่อแสดงบุคลิกลักษณะของเคมัลซึ่งเป็นเด็กที่ไม่มีความโลภ หากแต่มีความเมตตาสัตว์ เป็นการนำเสนอภาพของเคมัลผู้เป็นตัวละครเอกซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อ่านที่เป็นเด็ก

นอกเหนือจากการนำเสนอให้เคมัลไม่มีความโลภ แต่มีความเมตตาแล้ว ผู้ประพันธ์ยังได้ผูกเรื่องให้เคมัลแสดงความเข้มแข็งผ่านเหตุการณ์ตอนที่มีผู้หญิงสูงวัยให้ที่พิงพิงกับเคมัลระหว่างการเดินทาง ตัวละครผู้หญิงสูงวัยรู้สึกเอ็นดูเคมัลจึงได้ชักชวนเขาให้อยู่ด้วยกันตลอดไป เธอยินดีอุปการะเคมัลเป็นลูกบุญธรรม เพื่อเคมัลจะได้ไม่ต้องพเนจรตามหาพ่อต่อไป นอกจากนี้

เธอยังจะยกอาชีพของเธอให้กับเคมิลด้วย เราอาจตีความได้ว่าตัวละครหญิงสูงวัยในแง่มุมหนึ่ง เป็นผู้ที่มาหลอกล่อมให้เคมิลเดินทางต่อไป หากเคมิลรู้สึกพึงพอใจในการพักอาศัยอยู่กับผู้หญิงคนนี้ และไม่ต้องการเผชิญกับความยากลำบากจากการเดินทาง เขาอาจจะยุติการเดินทางไปหาพ่อ แต่ในอีกแง่มุมหนึ่ง ตัวละครผู้หญิงสูงวัยอาจเป็นตัวแทนของความเป็นแม่ที่ต้องการโอบอุ้มเคมิลให้เป็นเด็กที่ไม่รู้จักโต หรือกลายเป็นเด็กที่อยู่ภายใต้การปกป้องของแม่ สภาวะของการกลายเป็นเด็กที่ไม่รู้จักโตจะนำไปสู่การที่เคมิลไร้ประสิทธิภาพที่จะเติบโตเป็นลูกผู้ชายที่สมบูรณ์ หรือกลายเป็นผู้ชายที่อ่อนแอจนไม่สามารถเป็นตัวของตัวเองได้หรือพึ่งพาตนเองได้ การที่เคมิลแอบหนีออกมาหลังจากที่ผู้หญิงคนนี้หลับไปแล้ว บ่งบอกว่าเคมิลต้องการเติบโตเป็นลูกผู้ชายที่สามารถดูแลตนเองได้ เคมิลไม่ได้ต้องการเป็นลูกผู้ชายที่อ่อนแอ ดังนั้นการออกจากบ้านของผู้หญิงคนนี้จึงเป็นจุดที่พิสูจน์ความเข้มแข็งหรือความเป็นลูกผู้ชายของเคมิล

เมื่อเคมิลสามารถพิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าเขามีความเข้มแข็งและยังมุ่งมั่นที่จะไปรับพ่อกลับบ้านต่อไป เขาได้พบกับตัวละครผู้ชายสูงวัยใจดีสองคน ที่พร้อมจะให้ความช่วยเหลือเขา เรียกว่าตัวละครผู้ชายสูงวัยทั้งสองคนเป็นผู้ช่วยเหลือของเคมิล ผู้ช่วยเหลือคนแรกเป็นช่างตีเหล็กซึ่งมีบ้านตั้งอยู่ใกล้ๆกับสนามบิน ขณะที่ผู้ช่วยเหลือคนที่สองเป็นตำรวจตรวจคนเข้าเมืองที่ประจำอยู่ที่สนามบิน ผู้ช่วยเหลือคนแรกยินดีที่จะซื้อตัวเครื่องบินให้เคมิลได้เดินทางไปหาพ่อ แต่หน้าเสียดายที่เคมิลไม่มีพาสปอร์ต ทำให้เขาไม่สามารถเดินทางโดยเครื่องบินได้ เมื่อเคมิลไม่สามารถเดินทางไปต่างแดนได้ ผู้ช่วยเหลือคนแรกจึงเปลี่ยนจากการซื้อตัวเครื่องบินเป็นตัวรถโดยสารสาธารณะเพื่อให้เคมิลได้กลับบ้านแทน แม้ว่าเคมิลไม่มีพาสปอร์ตแต่เขาไม่เปลี่ยนใจ เคมิลยังคงมุ่งมั่นที่จะไปรับพ่อกลับบ้าน เขาจึงแอบเข้าไปที่สนามบิน เคมิลแอบไปซ่อนตัวที่ใต้ท้องเครื่องบินซึ่งเป็นที่เก็บสัมภาระ ทว่าเขาถูกจับได้ นั่นนำไปสู่การได้พบผู้ช่วยเหลือคนที่สอง ซึ่งเป็นหัวหน้าตำรวจตรวจคนเข้าเมือง นายตำรวจผู้นี้มิได้ตำหนิการกระทำของเคมิล หากแต่ยังยกย่องเคมิลให้เป็นวีรบุรุษผู้หาช่องโหว่ของระบบรักษาความปลอดภัยของสนามบิน นายตำรวจผู้นี้ถึงกับเชิญสื่อมวลชนให้มาทำข่าวว่าเคมิลเป็นวีรบุรุษ พร้อมกับขอบริจาคเงินจากสื่อมวลชนเป็นค่ารถให้กับเคมิล และยังรับปากเคมิลว่าจะช่วยติดตามข่าวคราวของพ่อของเคมิลให้ด้วย ผู้อ่านจะเห็นได้ว่าผู้ช่วยเหลือทั้งสองช่วยเหลือเคมิลอย่างเต็มที่ ทั้งๆที่พวกเขาทั้งสองดูเหมือนจะมีสถานภาพที่แตกต่างกัน แม้ว่าผู้ช่วยเหลือทั้งสองคนมีอาชีพต่างกัน แต่อาชีพทั้งสองอาชีพมีความหมายในเชิงสัญลักษณ์เหมือนกัน นั่นคือ การเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงความเป็นชายที่เข้มแข็ง ดังนั้นพวกเขาจึงเห็นดีเห็นงามกับการตามหาพ่อของเคมิล สอดคล้องกับคำกล่าวของผู้ช่วยเหลือคนแรกที่กล่าวว่า “เด็กชายที่ตามหาพ่อของตนเป็นเด็กชายที่ดี” [Ein Junge, der nach seinem Vater sucht, ist ein guter Junge .. (126)] ส่วนผู้ช่วยเหลือคนที่สองรู้สึกประทับใจเคมิลและเห็นว่าเขาจะเติบโตเป็นผู้ชายที่โดดเด่น [...er ist mir ans Herz gewachsen. Aus dem Jungen wird noch ein prächtiger Mann (166)] การที่ผู้ชายสูงวัยทั้ง

สองคนให้ความช่วยเหลือเคมิลจึงบ่งบอกว่าทั้งสองคนสนับสนุนการเติบโตเป็นผู้ชายที่เข้มแข็งของเคมิล

แม้ว่าเคมิลไม่สามารถเดินทางไปถึงดินแดนแห่งสวรรค์ แต่ความมุ่งมั่นในการตามหาพ่อเป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยอมรับจากผู้ช่วยเหลือทั้งสอง ทำให้เคมิลได้รับรางวัลจากผู้ช่วยเหลือคนที่สองด้วยการได้รับอนุญาตให้เดินชมสนามบิน และได้ลองขึ้นเครื่องบิน นอกจากนี้ เรื่องราวของเคมิลยังจบแบบปาฏิหาริย์ ผู้ประพันธ์ผูกเรื่องให้ตัวละครพ่อทนคิดถึงบ้านไม่ไหว จึงยอมซื้อตัวเครื่องบินกลับบ้านแทนที่จะเก็บเงินไว้ตั้งที่ตั้งใจในตอนแรก เมื่อเขาเห็นข่าวของลูกชายในหน้าหนังสือพิมพ์ เขาจึงรีบมาหาหัวหน้าตำรวจตรวจคนเข้าเมืองทันทีที่ลงจากเครื่องเพื่อรับลูกชายกลับบ้าน การที่ผู้ประพันธ์จบเรื่องราวของเคมิลอย่างมีความสุข เคมิลได้รับการยกย่องให้เป็นวีรบุรุษจากตำรวจ และได้รับค่าเดินทาง รวมถึงการได้ชมสนามบิน ตลอดจนการได้พบกับพ่อในที่สุด สิ่งทีกล่าวข้างต้นล้วนแต่เป็นรางวัลแห่งความมุ่งมั่นของเคมิล การที่ผู้ประพันธ์ผูกเรื่องเช่นนี้น่าจะเพื่อแสดงตัวอย่างของเด็กที่มีความตั้งใจมุ่งมั่นที่จะทำอะไรให้สำเร็จ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ ย่อมได้รับผลตอบแทนที่ดีในตอนท้าย ผู้วิจัยเสนอว่านวนิยายเรื่องนี้นำเสนอให้เด็กที่เป็นผู้อ่านได้ตระหนักถึงความสำคัญของความมุ่งมั่นและความตั้งใจในการทำสิ่งใดก็ตามให้สำเร็จ โดยแสดงผ่านเรื่องราวการผจญภัยของเคมิลในการเดินทางไปดินแดนแห่งสวรรค์เพื่อรับพ่อกลับบ้าน

นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังได้นิยามคาดคิดว่าด้วยการกลับบ้านของคนเติร์ก ด้วยการนำเสนอตัวละครพ่อที่ตั้งใจมาทำงานยังต่างแดนเพื่อเก็บเงินส่งไปที่บ้าน “เขาไม่ได้ต้องการอยู่ที่ต่างแดนไปตลอดชีวิต” [Ich möchte ja hier im fremden Land nicht mein Leben lang bleiben. (27)] ต่างแดนในที่นี้หมายถึงประเทศเยอรมนี การนำเสนอตัวละครพ่อที่ตั้งใจมาทำงานเก็บเงินที่เยอรมนีจนกระทั่งได้จำนวนเงินที่เพียงพอแล้วก็จะกลับยังมาตุภูมิของตน เป็นภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของคนเยอรมันบางกลุ่มที่ต้องการให้เหล่าแรงงานต่างดาวเดินทางกลับไปยังถิ่นฐานเดิมของตน มิใช่พากันอพยพครอบครัวมาตั้งรกรากอยู่ที่เยอรมนี ด้วยเหตุนี้รัฐบาลเยอรมันจึงส่งเสริมแรงงานรับเชิญและครอบครัวในการกลับคืนสู่มาตุภูมิ ด้วยการให้เงินขวัญถุงในการว่าจ้างกลับบ้าน⁸¹ ดังนั้นการนำเสนอภาพของคนเติร์กที่ต้องการกลับบ้านจึงเป็นการนำเสนอที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลเยอรมันที่มีต่อแรงงานรับเชิญชาวเติร์ก ขณะเดียวกัน ผู้ประพันธ์เลือกที่จะไม่ระบุชื่อประเทศเยอรมนี แต่เรียกประเทศนี้ว่าดินแดนแห่งสวรรค์ที่ใครต่อใครในประเทศยากจนต่างต้องการมาแสวงโชค เป็นการสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อประเทศเยอรมนี ซึ่งเป็นดินแดนที่ผู้พลัดถิ่นชาวเติร์กเจอเช่นผู้ประพันธ์พำนักอยู่

⁸¹ Ruth Mandel, *Cosmopolitan Anxieties: Turkish Challenges to Citizenship and Belonging in Germany*, p.164

ทว่าการที่ผู้ประพันธ์สนับสนุนคนเดิร์กกลับบ้าน นั้นอาจจะเป็นไปได้ที่ผู้ประพันธ์ผู้มีการศึกษามี
 อนาคตต่อแรงงานชาวเดิร์กซึ่งมักจะเป็นผู้ที่ไร้การศึกษา จึงไม่ต้องการให้แรงงานเหล่านี้พากันมา
 ตั้งครอบครัวอยู่ที่เยอรมนี เป็นการสร้างภาระด้านสวัสดิการต่อเด็กและครอบครัวให้กับรัฐบาล
 เยอรมัน การที่ผู้ประพันธ์นำเสนองานเขียนของตนให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของ
 รัฐบาลจึงเรียกได้ว่าผู้ประพันธ์ดำรงตนเป็นพลเมืองที่ดีหรือเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเยอรมันได้
 อย่างกลมกลืน

สรุปได้ว่าย็อคเซล พาชาร์คายนำเสนอนวนิยายเรื่อง*เคมีลกับแกะของเขา* ในแง่มุมของ
 การเติบโตและการเรียนรู้ผ่านการเดินทางของตัวละครเอกในการรับพ้อกลับบ้าน เป็นการแสดง
 ภาพของตัวละครเอกที่มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จ ขณะเดียวกัน การเดินทาง
 ช่วยให้เคมีลได้เรียนรู้จากคนหลายแบบ และรู้จักความสำคัญของเงิน แต่เขาไม่ได้เป็นทาสของ
 เงิน การที่เคมีลมีความมุ่งมั่นและไม่รู้สึกท้อถอยต่ออุปสรรคหรือความยากลำบากในการตามหา
 พ้อ ทำให้เขาได้พบกับพ้อในตอนท้ายเรื่อง การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอเรื่องราวการเดินทางรับพ้อ
 กลับบ้านของเคมีลและในตอนท้ายเคมีลได้รับผลตอบแทนมากมาย อาจจะเพื่อสื่อสารกับเด็กที่
 เป็นผู้อ่านได้ตระหนักถึงความสำคัญของความมุ่งมั่นและความตั้งใจในการทำสิ่งใดให้สำเร็จ โดย
 ไม่ย่อท้อหรือหวาดหวั่นต่ออุปสรรคใดๆ ทั้งสิ้น

บทที่ 3

ตัวละครเยาวชนกับสงคราม สันติภาพ และเสรีภาพ
ในดินแดนตะวันออกกลาง

ขณะที่ในบทที่ 2 ผู้วิจัยศึกษาตัวละครเอกที่พำนักอยู่ในเยอรมนีในแง่มุมมองของการปรับตัวและการดำรงตนในสังคมเยอรมัน ส่วนบทที่ 4 ผู้วิจัยศึกษานวนิยายจำนวน 4 เรื่องซึ่งมีฉากในดินแดนตะวันออกกลาง คือ เรื่องหินที่เปล่งเสียง มือที่เต็มไปด้วยดวงดาวหลายดวง ของขวัญจากคุณย่าซารา และมุสตาฟากับกระเป๋ายายของ นวนิยายทั้งสี่เรื่องเป็นเรื่องราวที่ผู้ประพันธ์บอกเล่าปัญหาในบ้านของตนให้กับผู้อ่านชาวเยอรมัน อาทิ ปัญหากรณีพิพาทระหว่างปาเลสไตน์กับอิสราเอลในเรื่องหินที่เปล่งเสียง หรือปัญหารัฐบาลทหารจอมเผด็จการในมือที่เต็มไปด้วยดวงดาวหลายดวง นอกจากนี้ยังมีการบอกเล่ามิตรภาพระหว่างชาวคริสต์กับมุสลิมในของขวัญจากคุณย่าซารา รวมทั้งปัญหาของเด็กข้างถนนในคูเวตในมุสตาฟากับกระเป๋ายายของ

4.1 ขันติธรรมระหว่างคนต่างวัฒนธรรม

เอ็ดเวิร์ด ซาอิด (Edward Said) กล่าวว่ากรณีพิพาทระหว่างปาเลสไตน์เป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้⁸² เนื่องจากปัญหาในการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือดินแดนเดียวกัน⁸³ ชาวปาเลสไตน์เรียกดินแดนนี้ว่าปาเลสไตน์ ขณะที่ชาวอิสราเอลเรียกดินแดนนี้ว่าประเทศอิสราเอล การที่จะเข้าใจความซับซ้อนจากความขัดแย้งดังกล่าวข้างต้นจำเป็นต้องกล่าวถึงภูมิหลังทางด้านตำนานและประวัติศาสตร์ของดินแดนนี้ซึ่งมีชื่อเรียกว่าดินแดนคานาอัน (Canaan) ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของแม่น้ำจอร์แดน อันเป็นความเชื่อโบราณที่ย้อนหลังไปได้สามพันปี

4.1.1 บริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายเรื่องหินที่เปล่งเสียง

ตามที่กล่าวไว้ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม (The Old Testament) ประวัติศาสตร์ของชนชาติฮีบรู (Hebrews) หรืออิสราเอลไลต์ (Israelites)⁸⁴ หรือชาวยิวเริ่มต้นเมื่อสี่พันปีมาแล้วโดยมีบรรพบุรุษชื่ออับราฮัม (Abraham)⁸⁵ เป็นผู้นำกลุ่มชนชาติอิสราเอลไลต์สามารถเอาชนะกลุ่มอื่นๆ เช่น ฟิลิสไตน์ (Philistines) ฮิตไตต์ (Hittites) บาบิโลเนียน (Babylonians) โมอาไบท์ (Moabites) เป็นต้น และสามารถครอบครองดินแดนคานาอันหรือภายหลังเรียกว่าปาเลสไตน์ (Palestine) กษัตริย์เดวิด (King David) และกษัตริย์

⁸² Edward W. Said, *The Politics of Dispossession: The Struggle for Palestinian Self-Determination 1969-1994* (London: Vintage, 1995), p. 46.

⁸³ Alan Dowty, *Israel/Palestine*, 2nd ed. (Cambridge: Polity Press, 2008), p. 4.

⁸⁴ Ibid., p. 22.

⁸⁵ Ibid., p. 21.

โซโลมอน (King Solomon) ได้เอาชนชนกลุ่มอื่นและสร้างอาณาจักรฮีบรูช่วงประมาณหนึ่งพันปีก่อนคริสตกาล⁸⁶ แต่ชาวฮีบรูสิ้นอำนาจในดินแดนนี้หลังจากที่ปราชัยให้อัสซีเรียในปี 586 ก่อนคริสตกาล⁸⁷ ต่อมาดินแดนคานาอันอยู่ใต้การปกครองของชนชาติอื่นๆ คือ เปอร์เซีย กรีก และโรมันตามลำดับ

ตามที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าชาวฮีบรูตั้งอาณาจักรได้เพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งท่ามกลางชนเผ่าอื่นๆ แต่ถึงกระนั้นก็ตาม ชาวฮีบรูกลับยึดติดกับความเชื่อที่ว่าดินแดนคานาเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของตน และตั้งความหวังไว้ว่าสักวันหนึ่งพวกตนคงจะได้กลับมายังแผ่นดินแห่งพันธสัญญาหรือดินแดนศักดิ์สิทธิ์ซึ่งพระผู้เป็นเจ้าได้ทรงจะมอบดินแดนนี้ให้แก่พวกเขา ดังนั้นดินแดนคานาอันจึงเป็นดินแดนแห่งประวัติศาสตร์ จิตวิญญาณ ความหวัง ความฝัน และแรงบันดาลใจในการรวบรวมชาวยิวให้เป็นเอกภาพ⁸⁸ กอปรกับการที่ชาวยิวต้องประสบกับอคติทางชาติพันธุ์ระหว่างที่ตั้งถิ่นฐานในยุโรป ยิ่งทำให้ความเชื่อดังกล่าวเข้มแข็งมากขึ้น⁸⁹ ต่อมาความเชื่อนี้ได้พัฒนาเป็นขบวนการทางการเมืองและอุดมการณ์ที่เรียกว่าไซออนนิสม์ (Zionism) ซึ่งเป็นขบวนการสร้างชาตินิยมหรือขบวนการเรียกร้องให้ปาเลสไตน์เป็นประเทศของชาวยิว พวกเขาไซออนนิสต์พยายามทุกวิถีทางที่จะให้ชาวยิวซึ่งอาศัยอยู่ตามประเทศต่างๆ ได้กลับไปยังปาเลสไตน์ ขบวนการไซออนนิสม์มีผลให้เกิดการจัดตั้งประเทศอิสราเอล ชาวอิสราเอลนั้นเป็นชาวยิวที่มาจากต่างทิศ แต่สามารถรวมกันเข้าเป็นชนชาติเดียวกันได้⁹⁰

ในวันที่ 14 พฤษภาคม ค.ศ.1948 มีการประกาศจัดตั้งราชอาณาจักรอิสราเอล⁹¹ โดยได้รับการสนับสนุนจากขบวนการไซออนนิสม์ การก่อตั้งรัฐอิสราเอลส่งผลให้เกิดความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์เรื่อยมา⁹² แม้ว่าสหประชาชาติได้ประกาศจัดตั้งรัฐปาเลสไตน์ในค.ศ. 1988⁹³ โดยมีดินแดนระหว่างทะเลเมดิเตอร์เรเนียนและแม่น้ำจอร์แดน

⁸⁶ Ibid., p. 22.

⁸⁷ นันทนา กปิลกาญจน์, *ประวัติศาสตร์ตะวันออกกลางในโลกปัจจุบัน* (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2541), หน้า 71.

⁸⁸ Beverley Milton-Edwards, *The Israeli-Palestinian Conflict: A People's War* (London: Routledge, 2009), p. 13.

⁸⁹ Ibid., p. 13.

⁹⁰ นันทนา กปิลกาญจน์, *ประวัติศาสตร์ตะวันออกกลางในโลกปัจจุบัน*, หน้า 73.

⁹¹ Alan Dowty, *Israel/Palestine*, p. 86.

⁹² การประกาศจัดตั้งประเทศอิสราเอลนำไปสู่การเกิดสงครามอาหรับ-อิสราเอลในค.ศ.1948 สงครามจบลงด้วยชัยชนะของฝ่ายอิสราเอล มีการตกลงสงบศึกในค.ศ.1949 และกำหนดให้แบ่งดินแดนออกเป็น 4 ส่วน ให้กับอิสราเอลและชาติอาหรับอีก 3 ชาติ คือ อียิปต์ จอร์แดน และซีเรีย กล่าวได้ว่าอิสราเอลได้ดินแดนไป 78% ของดินแดนปาเลสไตน์ที่เคยอยู่ใต้อาณาธิปไตยของสหราชอาณาจักร จอร์แดนได้เขตเวสต์แบงก์ กรุงเยรูซาเล็มถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ให้กับอิสราเอลกับจอร์แดน ส่วนอียิปต์ได้ดินแดนฉนวนกาซา เมื่อแบ่งดินแดนกันเรียบร้อยแล้ว ชาวยิวกับชาวอาหรับได้อพยพเข้าไปอยู่อาศัยในเขตแดนของตน ต่อมาในค.ศ.1967 หลังสงครามหกวันระหว่างอิสราเอลกับอาหรับ อิสราเอลสามารถยึดดินแดนบางส่วนที่อียิปต์กับจอร์แดนได้ครอบครองในค.ศ. 1948 อ้างถึงใน Alan Dowty, *Israel/Palestine*, p. 87 และ Beverley Milton-Edwards, *The Israeli-Palestinian Conflict: A People's War*, pp. 120-121.

⁹³ Beverley Milton-Edwards, *The Israeli-Palestinian Conflict: A People's War*, p.146

รวมถึงดินแดนบางส่วนในเขตเวสต์แบงก์และฉนวนกาซา แต่มีอาจแก้ไขกรณีพิพาทระหว่างกลุ่มชนทั้งสองชาติได้ กอปรกับทิศทางความขัดแย้งระหว่างสองประเทศจะเป็นเช่นใดขึ้นอยู่กับอิทธิพลจากภายนอกด้วย ผู้สนับสนุนของฝ่ายอิสราเอลมักจะอ้างว่าความขัดแย้งของทั้งสองชาติเกิดจากการที่ชาวปาเลสไตน์กับชาวอาหรับปฏิเสธที่จะยอมรับว่าดินแดนปาเลสไตน์เป็นมาตุภูมิของชาวยิวในแง่ประวัติศาสตร์ แต่ชาวอาหรับมองว่าความขัดแย้งเกิดจากการที่ชาวอิสราเอลละเมิดอธิปไตยของชาวปาเลสไตน์ในบ้านของตน ผู้วิจัยกล่าวถึงภูมิหลังทางด้านานและประวัติศาสตร์เพื่อนำเสนอที่มาของความขัดแย้งระหว่างชนทั้งสองชาติซึ่งเป็นปัญหาที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องหินที่เปล่งเสียง

4.1.2 มอซี อับเดล-เกาะดिरกับนวนิยายเรื่องหินที่เปล่งเสียง

มอซี อับเดล-เกาะดिर (Ghazi Abdel-Qadir) นำความขัดแย้งระหว่างชาวปาเลสไตน์กับชาวอิสราเอลในการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือดินแดนเดียวกันมาถ่ายทอดเป็นนวนิยายเรื่องหินที่เปล่งเสียง (*Die sprechenden Steine*) ซึ่งตีพิมพ์ครั้งแรกในค.ศ.1992 นวนิยายเรื่องนี้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้าชิงรางวัลวรรณกรรมเยาวชนของเยอรมันในค.ศ.1994 เรื่องหินที่เปล่งเสียงเป็นผลงานวรรณกรรมชิ้นหนึ่งที่บอกเล่าปัญหาในมาตุภูมิของผู้ประพันธ์

มอซี อับเดล-เกาะดिर เกิดที่เมืองใกล้ๆกับนาซาเรธ (Nazareth) ในดินแดนปาเลสไตน์ในค.ศ.1948 เมื่อเขาอายุ 16 ปี เขาต้องยุติการเรียนเพื่อหาเงินเลี้ยงครอบครัว และเดินทางไปคูเวตเพื่อทำงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเด็กยกกระเป๋าในโรงแรม หรือรับจ้างเป็นคนเขียนจดหมาย หรือเป็นบริกร และอื่นๆ ต่อมาเขาอพยพไปจอร์แดนและสามารถสอบผ่านวุฒิการศึกษาในระดับมัธยมปลายจากที่นั่น หลังจากนั้นมอซี อับเดล-เกาะดिर อพยพไปเยอรมนีช่วงทศวรรษ 1970 เพื่อศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาทางด้านภาษาเยอรมัน ภาษาอังกฤษ และอิสลามศึกษาจากมหาวิทยาลัยในเมืองบอนน์ (Bonn) และเมืองซีเกน (Siegen) นับตั้งแต่ค.ศ.1988 เป็นต้นมา มอซี อับเดล-เกาะดिरทำงานเป็นผู้ประพันธ์อิสระและพำนักอยู่ที่เมืองซีเกน⁹⁴ ผลงานวรรณกรรมภาษาเยอรมันของเขาได้รับการแปลมากกว่า 26 ภาษา และได้รับรางวัลเกี่ยวกับวรรณกรรมเยาวชนต่างๆ อาทิ รางวัลสันติภาพกุสตาฟ-ไฮเนอมนันน์ และรางวัลวรรณกรรมเยาวชนจากประเทศออสเตรีย

ในการนำเสนอนวนิยายเรื่องหินที่เปล่งเสียง ผู้ประพันธ์นำเสนอตัวละครเอกของเรื่องที่มีชื่อคามัล (Kamal) ซึ่งเป็นเด็กชายชาวปาเลสไตน์เป็นผู้นำเรื่อง คามัลเล่าว่าครอบครัวของเขาประกอบด้วยพ่อ แม่ ย่า น้องชายของปู่ และพี่สาวกับน้องสาวของเขาอีกสาม

⁹⁴ Ghazi Abdel-Qadir, *Die sprechenden Steine* (Weinheim: Beltz & Gelberg, 1998), p.2.

คน พวกเขาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านวารด์ะ (Warda) ซึ่งตั้งอยู่ในเขตเวสต์แบงก์ (West Bank) ผู้ประพันธ์ใช้บทสนทนาระหว่างคามัลกับย่าของเขาเพื่อนำเสนอการตั้งถิ่นฐานของชาวยิวในดินแดนปาเลสไตน์และการประกาศจัดตั้งประเทศอิสราเอลซึ่งส่งผลให้ชาวปาเลสไตน์บางส่วนต้องกลายเป็นคนไร้บ้าน ครูผู้สอนประวัติศาสตร์ซึ่งแอบสอนประวัติศาสตร์ของปาเลสไตน์อันเป็นสิ่งที่ไม่ปรากฏในตำราเรียนทำให้ถูกทหารอิสราเอลจับตัวไป คามัลยังเล่าต่อไปอีกว่าเขาและชาวปาเลสไตน์จำนวนมากต้องเผชิญกับความยากลำบากในการดำเนินชีวิตซึ่งเกิดจากสงครามกลางเมืองระหว่างปาเลสไตน์กับอิสราเอล ในแต่ละวันชาวปาเลสไตน์ต้องประสบกับอันตรายที่เสี่ยงต่อชีวิต ในช่วงประกาศภาวะฉุกเฉิน คามัลกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนต้องหยุดเรียนในเขตที่อยู่ของชาวปาเลสไตน์ไม่มีโรงพยาบาลทำให้น้องชายของปู่ต้องทุกข์ทรมานจากอาการปวดท้อง การซื้ออาหารและของใช้ต้องข้ามด่านไปซื้อในฝั่งของอิสราเอล นอกจากนี้ เขายังเล่าถึงเหตุการณ์ที่เขากับคนอื่น ๆ ร่วมขบวนพาเหรดไปที่ทหารของอิสราเอลเพื่อประท้วงรัฐบาลอิสราเอลที่เข้ามายึดครองเขตเวสต์แบงก์

4.1.3 คามัลกับการเปลี่ยนผ่านจากความคิดแบ่งแยกเขา

แยกเรารู้แนวคิดขั้นดิษฐระหว่างคนต่างวัฒนธรรม

บทความเรื่องนี้ศึกษาเรื่องหนึ่งที่ปลั่งเสียง ของมอซี อับเดล-เกาะดีร์ ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์ โดยเล่าผ่านมุมมองของเด็กชายคามัล ตัวเอกของเรื่องเป็นเด็กชายชาวปาเลสไตน์วัย 11 ปี การที่ผู้ประพันธ์ผูกเรื่องโดยให้เด็กชายคามัลเป็นตัวเอกของเรื่อง อาจจะเป็นเพราะเด็กช่วงวัยนี้เป็นวัยเด็กตอนกลางที่กำลังเริ่มเรียนรู้การลดทอนอัตตาของตนและขยายความเข้าใจที่มีต่อผู้อื่นและสังคมมากขึ้น⁹⁵ คามัลจึงเป็นตัวละครที่เหมาะสมในการตระหนักรู้ขั้นดิษฐระหว่างคนต่างวัฒนธรรมซึ่งเป็นแก่นเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้ผ่านการรับฟังเรื่องราวของผู้ใหญ่รอบข้าง ผู้วิจัยเสนอว่าผู้ประพันธ์ใช้ประสบการณ์ของตัวละครเอกที่มาจากการได้ยินเรื่องราวต่างๆ ทั้งที่เป็นชีวประวัติของย่า ตำนานและนิทานจากผู้ใหญ่รอบข้าง รวมถึงประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของตัวเอกเอง เพื่อชี้ให้เห็นความซับซ้อนจากความขัดแย้งที่เกิดจากการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือดินแดนเดียวกันระหว่างปาเลสไตน์กับอิสราเอล ขณะเดียวกัน ผู้ประพันธ์วิพากษ์การใช้ความรุนแรงและนำเสนอทางออกที่เป็นไปได้ด้วยการส่งเสริมการไม่ผูกโยงกับชาติพันธุ์และการเน้นมิตรภาพที่ไม่แบ่งเขาแบ่งเราระหว่างคนต่างวัฒนธรรม

⁹⁵ Spencer Rathus, *Childhood and Adolescence: Voyages in Development* (M.A.: Thomson Higher Education, 2008), p.443.

4.1.3.1 คามัลในฐานะผู้มีความคิดแบ่งแยกเขาแยกเรา

ก่อนที่คามัลจะได้เรียนรู้เรื่องการช่วยเหลือกันและการไม่ผูกโยงตนเองกับชาติพันธุ์นั้น เขามีความคิดแบ่งแยกเขาแยกเราจากการได้ยินเรื่องราวการอพยพของย่ายังปาเลสไตน์ ย่าของคามัลเล่าให้คามัลฟังว่าเธอเป็นชาวยิวที่อพยพมาจากรัสเซีย

“...Eigentlich wollten wir nur in ein anderes europäisches Land flüchten. Unser Schiff lief viele europäische Häfen an...Niemand wollte uns haben, weil wir Juden waren. Fast überall auf der Welt waren die Juden verhasst. Doch hier in Palästina konnten wir endlich an Land gehen.” (67)

(“...อันที่จริงแล้ว เราต้องการอพยพไปยุโรป เรือที่เราโดยสารมาจอดเทียบท่า ในหลายประเทศ...ไม่มีใครต้องการเราเพราะเราเป็นยิว ชาวยิวเป็นที่เกลียดชังจากผู้คนเกือบทั่วโลก แต่ที่ปาเลสไตน์ยอมให้เราเข้ามา”)

ย่าของคามัลยังเล่าต่อไปอีกว่า

“Die Zionisten haben die Menschen verblendet. Sie haben den Juden eingeredet, dass Palästina ihr Land sei. Und dann sind nicht nur Flüchtlinge gekommen, sondern auch Machtgierige und religiöse Fanatiker, die mit Hilfe der Engländer die Palästinenser aus ihrem Land vertrieben haben...” (70)

(“พวกไซออนนิสต์โฆษณาชวนเชื่อให้ชาวยิวเชื่อว่าปาเลสไตน์ควรจะเป็นดินแดนของพวกเขา นอกจากผู้อพยพ พวกบ้าอำนาจและผู้คลั่งศาสนา โดยได้รับความช่วยเหลือจากอังกฤษ พวกกันขับไล่ชาวยิวออกจากดินแดนของพวกเขา...”)

จากคำบอกเล่าของย่าทำให้คามัลรับรู้ชาวยิวปาเลสไตน์เป็นผู้ที่อยู่มาก่อน ส่วนชาวยิวเป็นผู้เร่ร่อนที่ไร้บ้าน ขณะที่ไม่มีใครต้อนรับชาวยิว ยกเว้นชาวยิวปาเลสไตน์ แต่ชาวยิวกลับตอบแทนความเอื้อเฟื้อของชาวยิวปาเลสไตน์ด้วยการแย่งชิงบ้านของพวกเขา สืบเนื่องจากดินแดนปาเลสไตน์ไม่เคยเป็นรัฐเอกราช ทำให้รัฐบาลอิสราเอลสามารถอ้างได้ว่าพวกเขาไม่ได้ยึดครองดินแดนของชาวยิวปาเลสไตน์ ช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ดินแดนปาเลสไตน์เป็นที่ตั้งถิ่นฐานของชาวยิวอาหรับมุสลิมเป็นส่วนใหญ่⁹⁶ ช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 ดินแดนปาเลสไตน์อยู่ใต้การปกครอง

⁹⁶ Beverley Milton-Edwards, *The Israeli-Palestinian Conflict: A People's War*, p.9

ของจักรวรรดิออตโตมันเป็นเวลาประมาณห้าร้อยปี⁹⁷ หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 และการล่มสลายของจักรวรรดิออตโตมัน สหราชอาณาจักรได้เข้ามาปกครองดินแดนปาเลสไตน์⁹⁸ (ค.ศ. 1920-ค.ศ.1948) ในสมัยการปกครองของสหราชอาณาจักร ชาวยิวพากันอพยพมายังดินแดนปาเลสไตน์มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ผู้ประพันธ์ผูกเรื่องให้ย่าของคามัลอพยพมาปาเลสไตน์พร้อมกับพ่อของเธอช่วงเวลานี้ ด้วยเหตุนี้ ในมุมมองของชาวปาเลสไตน์นั้นพวกเขาจึงเห็นว่าชาวยิวเป็นผู้บุกรุกดินแดนปาเลสไตน์

ชาวปาเลสไตน์ต้องประสบกับการถูกขับไล่หลังจากที่ชาวอิสราเอลจัดตั้งประเทศอิสราเอล คามัลรับรู้จากย่าว่า

“1967 hatten die Israel unser Land – die Westbank und den Gazastreifen- besetzt. Und vorher, im Jahr 1948, hatten die Juden uns schon den anderen Teil von Palästina weggenommen und dort den Staat Israel gegründet.” (15)

(“ในค.ศ.1967 อิสราเอลยึดครองดินแดนของเรา เขตเวสต์แบงก์และฉนวนกาซา ก่อนหน้านั้นในค.ศ.1948 ชาวยิวแย่งชิงดินแดนบางส่วนของปาเลสไตน์ไปจากเรา และประกาศจัดตั้งประเทศอิสราเอล”)

ย่าของคามัลหรือพี่น้องอดีตที่เป็นประสบการณ์ซึ่งชาวปาเลสไตน์ไม่เพียงแต่สูญเสียอำนาจอธิปไตยในดินแดนที่เคยเป็นบ้านของตน อีกทั้งยังถูกขับไล่ออกจากบ้านและผืนแผ่นดินของพวกเขา⁹⁹ ในมุมมองของชาวปาเลสไตน์ ดินแดนนี้เป็นบ้านของชาวปาเลสไตน์ แต่พวกเขากลับถูกชาวอิสราเอลขับไล่ ตามที่ปรากฏในคำบอกเล่าของย่าของคามัล: “ชาวปาเลสไตน์ถูกขับไล่เป็นเวลา 21 ปีแล้วและยังไม่มีใครได้กลับบ้าน” [Und auch das ist jetzt schon einundzwanzig Jahre her und keiner durfte zurückkehren. (71)] การบอกเล่าเรื่องราวของชาวปาเลสไตน์ที่ถูกขับไล่ออกจากบ้านเป็นการเชื่อมคนปาเลสไตน์ด้วยประสบการณ์เดียวกัน และเป็นการนำเสนอคนปาเลสไตน์ต่อนานาชาติ ขณะเดียวกัน การนำเสนอภาพปาเลสไตน์ในฐานะ“เหยื่อ”จากการจัดตั้งรัฐอิสราเอลอาจจะเป็นการตั้งคำถามถึงความชอบธรรมในการก่อตั้งประเทศอิสราเอลที่มักจะกล่าวอ้างว่าเป็นดินแดนว่างเปล่าไร้ผู้อยู่อาศัย หรือน่าจะกล่าวได้อีกว่าเป็นการวิพากษ์โลกตะวันตกที่มักจะอยู่ข้างเดียวกับชาวยิวและเห็นว่าพวกเขาเป็นผู้ที่นำสงสารจากเหตุการณ์

⁹⁷ Ibid., p. 9.

⁹⁸ Ibid., pp. 22-23.

⁹⁹ Edwards W. Said, *The Politics of Dispossession: The Struggle for Palestinian Self-Determination 1969-1994*, p.47.

การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ หรือเป็นผู้ที่ชาญฉลาด¹⁰⁰ ซึ่งสามารถสร้างบ้านแปงเมืองจากดินแดน ทะเลทราย

ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ประพันธ์นำเสนอเหตุการณ์ที่เป็นฝันร้ายของชาว ปาเลสไตน์ที่เกิดขึ้นในค.ศ.1948 ด้วยการให้ยาของคามัลเล่าให้คามัลฟังว่า

“Sie haben uns große Angst gemacht, indem sie ein ganzes Dorf – das war das Dorf Deir*Yassin – einfach ausgerottet haben. Männer und Frauen. Alte und Kinder, alle wurden ermordet.” (70)

(“พวกเขาทำให้เรากลัวมาก เพราะหมู่บ้านดออีร์ ยัสซินทั้ง หมู่บ้านถูกเผา ผู้ชายและผู้หญิง คนแก่และเด็กถูกฆ่าตายหมด”)

ตัวละครยาเล่าเฉพาะเหตุการณ์การฆ่าล้างหมู่บ้านดออีร์ ยัสซินจากน้ำมือของชาวยิว อันที่จริงแล้ว ในค.ศ.1948 ชาวยิวฆ่าล้างชาวปาเลสไตน์ไปกว่า 400 หมู่บ้าน¹⁰¹ ทำให้ชาว ปาเลสไตน์ต้องกลายเป็นผู้ลี้ภัยหรือผู้ถูกขับไล่ออกจากดินแดนปาเลสไตน์ประมาณ 800,000 คน¹⁰² ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวปาเลสไตน์โดยชาวยิว¹⁰³ ทำให้ชาวยิวไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าตนเป็นผู้กระทำทารุณต่อผู้อื่น หากพิจารณาเหตุการณ์ความรุนแรงในค.ศ. 1948¹⁰⁴ ชาวยิวในอิสราเอลไม่สามารถผลิตซ้ำจินตภาพของตนในฐานะเหยื่อได้อีกต่อไป หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าในประวัติศาสตร์สมัยใหม่ชาวยิวสูญเสียสถานภาพในการเป็นเหยื่อใน สายตาของสังคมโลก

¹⁰⁰ Ibid., p.78.

* ชื่อหมู่บ้าน Deir Yassin สำหรับคำว่า Deir หากพิจารณาจากรูปแล้วไม่ปรากฏในภาษาอาหรับ จากการสืบค้นพบว่าคำนี้ อาจจะกร่อนมาจากคำว่า Dahir หรือ Zahir ทั้งสองคำต่างก็อ่านว่าเซาะฮิร ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์ ดร.นุรีดา ทะยียะโกะและอาจารย์ ดร.มานพ อาดัม

¹⁰¹ Ilan Pappé, “The Homeland in Israel and Palestine, Post-Territorial Dimensions of a Future” <http://muse.jhu.edu> (Accessed 5 October 2010)

¹⁰² Stephane Dufoix, *Diasporas*, trans. William Rodarmor (Berkeley: University of California Press, 2008), p.97.

¹⁰³ Ilan Pappé, “The Homeland in Israel and Palestine, Post-Territorial Dimensions of a Future” <http://muse.jhu.edu> (Accessed 5 October 2010)

¹⁰⁴ การฆ่าล้างชาวปาเลสไตน์นั้น ทางฝ่ายอิสราเอล นักการศึกษา นักประวัติศาสตร์ ผู้ประพันธ์ ผู้ผลิตสื่อทางวัฒนธรรมล้วนแต่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในการปฏิเสธและปกปิดความรุนแรงที่เกิดขึ้นในค.ศ.1948 ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เก็บซ่อนเรื่องนี้จาก สายตาของสาธารณชนและผู้คนหลายชั่วอายุคน ในปลายค.ศ.2000 มีนักข่าวที่กล้าหาญเพียงคนเดียวใน Haaretz (เสียงใน ความยุ่งเหยิง) ตั้งคำถามถึงเหตุการณ์ฆาตกรรมหมู่ค.ศ.1948 ผ่านบทความว่า “คุณโกหกเราได้อย่างไรในรอบหลายปี” (How could you lie to us for so many years?) คำถามนี้คงมีเพียงคนไม่กี่คนที่จะถามถึง และยังมีคนน้อยลงไปอีกสำหรับการ ตอบคำถามนี้ อ้างถึงใน Ilan Pappé, “The Homeland in Israel and Palestine, Post-Territorial Dimensions of a Future” <http://muse.jhu.edu> (Accessed 5 October 2010)

การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอภาพชาวปาเลสไตน์ในฐานะเหยื่อที่ถูกขบไล่ ขณะที่ชาวยิวในนวนิยายเรื่องนี้ปรากฏในฐานะผู้ย่ำยีหรือกระทำทารุณต่อชาติพันธุ์อื่น เพื่อสลายภาพชาวยิวที่มักจะถูกแสดงตนในฐานะเหยื่อซึ่งปรากฏซ้ำแล้วซ้ำเล่าในหนังสือและสื่อหลากหลายประเภท หรือเพื่อแสดงว่าชาติพันธุ์ที่ถูกกดขี่มิได้จำกัดอยู่เฉพาะชาวยิวอีกต่อไป ทุกวันนี้ชาวยิวได้ผันตนมาเป็นผู้ที่กดขี่ผู้อื่น การที่ชาวยิวกดขี่ คุณคาม และขบไล่ชาวปาเลสไตน์อาจจะเป็นผลมาจากการที่ชาวยิวเคยถูกกระทำเช่นนั้นมาก่อนเมื่อครั้งที่ไร้อำนาจ แต่เมื่อมีอำนาจในเชิงการเมืองและเศรษฐกิจ ชาวยิวจึงได้ใช้อำนาจกดขี่ผู้อื่นซึ่งน่าจะเป็นการชดเชยการถูกกดขี่ในเชิงจิตวิทยา การที่ชาวปาเลสไตน์ประกาศตนในฐานะเหยื่อ มิใช่เป็นการลดทอนตัวตนของชาวปาเลสไตน์แต่อย่างใด ทว่าเป็นการใช้กลยุทธ์เดียวกันกับชาวยิว นั่นคือ การเลือกใช้เรื่องเล่าแห่งความทุกข์ทรมานหรือเรื่องเล่าที่แสดงถึงการถูกย่ำยีซึ่งเป็นประวัติศาสตร์บาดแผลของชาวปาเลสไตน์. ผ่านการบอกเล่าจากย่าของคามิลล์หลานชายของเธอ การที่ยาร์อ็อฟีนอดีตที่ถูกย่ำยีเพื่อให้ชาวปาเลสไตน์รุ่นหลังแจกเช่นคามิลล์มีโอกาสรับรู้ว่ครั้งหนึ่งชาวปาเลสไตน์เคยครอบครองดินแดนนี้ และยืนยันการมีตัวตนของชาวปาเลสไตน์ที่ตกอยู่ในสภาวะไร้บ้าน ขณะเดียวกัน เพื่อบอกเล่าเรื่องราวของกลุ่มตนให้สังคมภายนอกได้รับรู้¹⁰⁵ หรือทำให้เรื่องราวของคนกลุ่มนี้ไม่ถูกลบเลือนหายไป¹⁰⁶

ผู้ประพันธ์ได้ผูกเรื่องโดยให้ย่าของคามิลล์ซึ่งเป็นชาวยิวผู้อพยพจากรัสเซียที่มาอาศัยอยู่ในดินแดนนี้ทำหน้าที่เป็นผู้เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชาวยิวที่ขบไล่ชาวปาเลสไตน์ ในแง่มุมหนึ่ง การที่ตัวละครย่ามีโอกาสเปล่งเสียงของตนทำให้เธออยู่ในฐานะตัวละครที่มี "ตัวตน" เพราะเธอสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมปาเลสไตน์ได้โดยไม่รู้สึกแปลกแยกหรือสับสน ย่าเป็นตัวละครที่สามารถผสมผสานทางวัฒนธรรมหรือสามารถต่อรองทางอัตลักษณ์ในสังคมของชาวปาเลสไตน์ เนื่องจากเธอไม่ได้ผูกโยงกับอัตลักษณ์ยิว* อันจะนำไปสู่การสร้างวามแปลกแยกระหว่างชาวยิวกับชาวปาเลสไตน์ ขณะเดียวกัน การให้ตัวละครย่าเป็นผู้รื้อฟื้นประวัติศาสตร์ของชาวปาเลสไตน์ที่ถูกขบไล่เป็นการใช้เสียงของชาวยิวทวงถามชาวยิวในอิสราเอลถึงความชอบธรรมในการยึดครองดินแดนของชาวปาเลสไตน์ ขณะที่ชาวยิวสามารถจัดตั้งประเทศอิสราเอล ส่วนชาวปาเลสไตน์อ้างว่าตนอยู่มาก่อนแต่ไม่มีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนเหล่านี้ ทำให้ไร้ซึ่งความชอบธรรมในการเป็นเจ้าของดินแดนนี้

¹⁰⁵ ชูติมา ประภาศวุฒิสาร, *ก่อร่าง สร้างเรื่อง: เรื่องเล่า อัตลักษณ์ และชุมชนในวรรณกรรมสตรีชายขอบ* (กรุงเทพฯ: คบไฟ, 2554), หน้า 104.

¹⁰⁶ เล่มเดียวกัน, หน้า 105.

* ประเด็นเกี่ยวกับย่าที่ไม่ได้ผูกโยงกับอัตลักษณ์ยิวนั้นผู้วิจัยขอกล่าวถึงอีกครั้งในช่วงหลังของบทความฉบับนี้

คามิลล์ไม่เพียงแต่รับรู้การดำรงอยู่ของชาวปาเลสไตน์ในดินแดนนี้ผ่านเรื่องเล่าของย่าเท่านั้น อีกทั้งเขายังรับรู้ความเป็นปาเลสไตน์ผ่านเรื่องเล่าของครู คามิลล์เล่าว่า

Unser Geschichtslehrer erzählte uns aber öfter Sachen aus der palästinensischen Geschichte, die im Lehrbuch überhaupt nicht vorkamen. (7)

(แต่ครูสอนประวัติศาสตร์ของเราเล่าเรื่องราวต่างๆในประวัติศาสตร์ปาเลสไตน์ที่ไม่เคยปรากฏอยู่ในตำราเลยให้พวกเราฟังอยู่บ่อยๆ)

นอกเหนือจากการสูญเสียดินแดนแล้ว ชาวปาเลสไตน์ยังต้องสูญเสียการมีตัวตนผ่านระบบการศึกษา ในแบบเรียนไม่ปรากฏประวัติศาสตร์ของชาวปาเลสไตน์ รัฐบาลอิสราเอลใช้แบบเรียนเป็นเครื่องมือในการปลูกฝังกรอบความคิด"หนึ่งชาติ หนึ่งแผ่นดิน"¹⁰⁷ เป็นการที่ระบบการศึกษากล่อมเกลาประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ของชาติอิสราเอลให้กับเด็ก ในขณะที่ละทิ้งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชนชาติปาเลสไตน์ นักประวัติศาสตร์และนักการศึกษาที่มีบทบาทโดดเด่นในเรื่องนี้ พวกเขาช่วยกันสร้างและอนุรักษ์เรื่องเล่าที่เกี่ยวกับชาติอิสราเอลด้วยการกำจัดความทรงจำเกี่ยวกับปาเลสไตน์ การกำจัดในลักษณะเช่นนี้ไม่ได้รุนแรงน้อยไปกว่าการขับไล่หรือการทำลาย การกระทำดังกล่าวข้างต้นเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างอัตลักษณ์ยิวในอิสราเอล¹⁰⁸ แต่ในขณะเดียวกัน เป็นการบ่อนทำลายวัฒนธรรมปาเลสไตน์ การถูกตัดขาดจากรากเหง้าทางวัฒนธรรมปาเลสไตน์ย่อมส่งผลให้วัฒนธรรมอิสราเอลกลืนกินวัฒนธรรมของปาเลสไตน์ได้โดยง่าย

ในขณะที่อิสราเอลพยายามกำจัดตัวตนของฝ่ายปาเลสไตน์ด้วยการใช้เรื่องเล่าเป็นเครื่องมือ ส่วนทางฝ่ายปาเลสไตน์ได้กลับด้วยการใช้เรื่องเล่าด้วยเช่นเดียวกัน ครูได้เล่าเรื่องเกี่ยวกับพระเจ้าซาลาดิน (Saladin)¹⁰⁹ ซึ่งเป็นกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ในศตวรรษที่12 ให้เด็กนักเรียนของตนฟัง การที่ครูเล่าวีรบุรุษในตำนานให้เด็กฟังนั้น เอริก ฮอบส์บอว์ม (Eric Hobsbawm) ได้ตั้งข้อสังเกตว่า

...What makes a nation is the past, what justifies one nation against others is the past...¹¹⁰

¹⁰⁷ Umut Özkirimli, *Contemporary Debates on Nationalism: A Critical Engagement* (New York: Palgrave Macmillan, 2005), p 181.

¹⁰⁸ Ilan Pappé, "The Homeland in Israel and Palestine, Post-Territorial Dimensions of a Future" <http://muse.jhu.edu> (Accessed 5 October 2010)

¹⁰⁹ พระเจ้าซาลาดินเป็นวีรบุรุษของชาวอาหรับผู้ซึ่งสามารถเอาชนะกองทัพของคริสตศาสนิกชนในสงครามครูเสดและสามารถปลดแอกกรุงเบรุตและเลมให้เป็นอิสระ

¹¹⁰ Eric Hobsbawm, "Ethnicity and Nationalism in Europe," www.jstor.org (Accessed 4 April 2011)

(...สิ่งที่ประกอบสร้างชาติ คือ อดีต และสิ่งที่สร้างความชอบธรรมแก่ชาติหนึ่งว่าเหนือกว่าชาติอื่นๆ ก็คืออดีต...)

ชาติจะไม่สามารถดำรงอยู่ได้หากปราศจากอดีต การใช้อดีตเพื่อสร้างชาติเป็นการนำเสนอเรื่องเล่าเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาติโดยดูเหมือนเป็นเรื่องจริงซึ่งจะมีหลักฐานพิสูจน์ได้หรือไม่ได้นั้นไม่ใช่ประเด็นที่สำคัญ แต่ประเด็นสำคัญอยู่ที่เรื่องเล่านั้นต้องสามารถสร้างเอกภาพให้กับชุมชนได้ เรื่องใดที่จะสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนจึงมีการเลือกสรรจากเรื่องราวในอดีตและนำมาเสนอในฐานะที่เป็น "ข้อเท็จจริง" ซึ่งอยู่นอกเหนือมิติของเวลาและสถานที่¹¹¹ ในบริบทที่ชาวปาเลสไตน์ไร้บ้านหรือสูญเสียผืนแผ่นดิน ครูของคามัลได้เลือกเรื่องเล่าเกี่ยวกับพระเจ้าซาลาดินมาปรับใช้เพื่อสร้างจิตสำนึกของการเป็นชาวปาเลสไตน์ผู้ครอบครองดินแดนนี้ ขณะเดียวกัน เป็นการต่อสู้ทางความคิดกับชาวอิสราเอลในการลบเลือนประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชาวปาเลสไตน์

อย่างไรก็ตาม บทเรียนนอกตำราทำให้ครูสอนประวัติศาสตร์ถูกทหารอิสราเอลจับตัวไป ระหว่างที่ทหารมาจับตัวครู เหล่าเด็กนักเรียนรวมทั้งตัวเองจับมือกันเป็นวงกลมและล้อมตัวครูไว้ เพื่อกันไม่ให้ทหารเข้าถึงตัวครูได้เร็วนัก ด้วยเหตุนี้ พวกเด็ก ๆ ถูกทหารทุบตีและทหารยังได้ยิงแก๊สน้ำตาใส่กลุ่มเด็กนักเรียน ในที่สุดทหารอิสราเอลสามารถจับตัวครูไปได้ ฉากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการนำเสนอความรุนแรงที่เกินกว่าเหตุซึ่งทหารกระทำกับพลเรือนที่ไร้อาวุธเช่นเด็กนักเรียนกับครู เพื่อตอกย้ำภาพชาวปาเลสไตน์ที่ถูกชาวอิสราเอลกดขี่และทารุณ ขณะเดียวกัน เป็นการนำเสนอความรักและความสามัคคีของเหล่าเด็กนักเรียน เพื่อแสดงความร่วมมือร่วมใจในการต่อต้านทหารอิสราเอล การที่ครูใช้ตำนานวีรบุรุษเพื่อยืนยันการมีตัวตนของชาวปาเลสไตน์ที่ตกอยู่ในสภาวะไร้รัฐ แต่การรื้อฟื้นอดีตของครูจบลงด้วยความล้มเหลว การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอเช่นนี้อาจจะต้องการสื่อสารว่าหนทางในการยืนยันการมีตัวตนของชาวปาเลสไตน์ในดินแดนนี้ด้วยการใช้ตำนานนั้นเป็นการต่อสู้ทางความคิดที่อยู่ในโลกของอุดมคติมากกว่าโลกแห่งความเป็นจริง ครูเองต้องกลายเป็นนักโทษการเมือง เรียกได้ว่าครูตกเป็นเหยื่อจากอุดมการณ์ทางการเมืองของตนที่เชื่อมั่นในการเผยแพร่ตำนานวีรบุรุษทำให้คามัลเรียนรู้ว่าการต่อสู้ในแบบของครูแทบจะไม่มีโอกาสประสบความสำเร็จ

แต่ถึงกระนั้นก็ตาม การที่คามัลรับรู้ประวัติศาสตร์ที่ถูกขบไล่ของชาวปาเลสไตน์จากയാของเข และได้ฟังตำนานวีรบุรุษจากครูสอนประวัติศาสตร์ ทำให้เขามีความคิดแบ่งแยกเขาแยกเราและมองเห็นอิสราเอลเป็นศัตรูผู้แย่งชิงบ้านของเขา ด้วยเหตุนี้เขาจึงเข้าร่วมการต่อต้านทหารอิสราเอลด้วยการใช้ก้อนหินเป็นอาวุธ

¹¹¹ Umut Özkirimli, *Contemporary Debates on Nationalism: A Critical Engagement*, p. 183.

Ich nickte, hob ein paar Steine vom Straßenrand und folgte ihnen. Wir mischten uns unter die Kinder und Jugendlichen, die laut riefen: "O ihr Besatzer, o ihr Besatzer, schert euch raus aus unsrem Land!" Und: "Unsere Seelen und unser Blut opfern wir für dich, o Palästina!" (80)

(ฉันพยักหน้า หยิบก้อนหินไม่กี่ก้อนจากขอบถนนและตามพวกเขาไป พวกเรา ทั้งเด็กและวัยรุ่นรวมกลุ่มกัน พลังร้องตะโกนออกไปว่า "โอ ผู้ยึดครอง โอ ผู้ยึดครอง ออกไปให้พ้นจากดินแดนของเรา" และ "จิตวิญญาณและเลือดของเรามอบให้เป็นชาติพิส โธ ปาเลสไตน์")

การที่อิสราเอลเข้ายึดครองเขตเวสต์แบงก์และฉนวนกาซาทำให้เกิดการตอบโต้จากฝ่ายปาเลสไตน์เป็นครั้งแรกในเดือนธันวาคม ค.ศ.1987 โดยใช้ก้อนหินเป็นอาวุธ (The Intifada หรือ Uprising) การตอบโต้นี้ปรากฏในลักษณะของการขว้างปาก้อนหินไปที่กองทหารอิสราเอลโดยชาวปาเลสไตน์¹¹² ผู้กล้าหาญที่ไร้อาวุธ หากพิจารณาจากชื่อเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้ "หินที่เปล่งเสียง" ก้อนหินอาจจะใช้เป็นความเปรียบเชิงอุปลักษณ์แทนชาวปาเลสไตน์ที่ไร้ตัวตนหรือไม่มีสิทธิมีเสียงในสายตาของสังคมโลก ขณะที่สังคมโลกมักจะรับรู้ข้ออ้างของฝ่ายอิสราเอลถึงความชอบธรรมในการครอบครองดินแดนนี้มากกว่าฝ่ายปาเลสไตน์ ก้อนหินแต่ละก้อนที่ถูกขว้างปาออกไปมีความหมายแทนเสียงแต่ละเสียงของชาวปาเลสไตน์ ดังนั้นการขว้างปาก้อนหินจึงเป็นหนทางในการแสดงออกถึงการมีตัวตนของชาวปาเลสไตน์ให้สังคมโลกรับรู้ หรือเรียกได้ว่าเป็นวิธีการเรียกร้องให้สังคมโลกยอมรับอำนาจอธิปไตยของปาเลสไตน์¹¹³

อย่างไรก็ตาม การที่เด็กถูกลากเข้าไปมีส่วนร่วมกับการใช้ก้อนหินเป็นอาวุธเป็นการผลักเด็กให้เผชิญกับความรุนแรง เมื่อผู้นำคนหนึ่งในเหตุการณ์การใช้ก้อนหินเป็นอาวุธได้รับการซักถามจากนักหนังสือพิมพ์ว่าเด็ก ผู้ชายและผู้หญิงที่ไร้อาวุธตอบโต้กองทหารอิสราเอลได้อย่างไร เขาตอบกลับมาอย่างภูมิใจว่า "ความกลัวตายเป็นสิ่งต้องห้าม"¹¹⁴ พวกเขาสามารถเอาชนะความกลัวตายด้วยการให้ภาพการตายเพื่อชาตินั้นเกิดขึ้นในฉับพลัน สง่างาม และไร้ซึ่งความเจ็บปวดมากกว่าการนำเสนอความตายให้เป็นที่โหดร้ายและเจ็บปวด¹¹⁵ เพื่อปลุกกระตมให้ชาวปาเลสไตน์ที่ไร้อาวุธกล้าที่จะต่อกรกับเหล่ากองทหารของอิสราเอล ผู้ประพันธ์อาจจะไม่เห็นด้วยกับการกระทำและความคิดเห็นดังกล่าวจึงได้นำเสนอให้ "คามัลพยายามที่จะ

¹¹² Beverley Milton-Edwards, *The Israeli-Palestinian Conflict: A People's War*, p. 142.

¹¹³ Edwards W. Said, *The Politics of Dispossession: The Struggle for Palestinian Self-Determination 1969-1994*, p. 159.

¹¹⁴ Ibid., p. 349.

¹¹⁵ Umut Özkirimli, *Contemporary Debates on Nationalism: A Critical Engagement*, p. 186.

“ไม่แสดงออกว่าเขารู้สึกกลัว” [“Ich bemühte mich, nicht zu zeigen, dass ich doch etwas Angst hatte...” (80)] ทว่าในเหตุการณ์ต่อมา เขาไม่สามารถปกปิดความรู้สึกกลัวได้อีกต่อไป เมื่อเขาเห็นเพื่อนของเขาถูกทหารอิสราเอลยิงเสียชีวิตระหว่างเหตุการณ์การขว้างปาก้อนหิน นั้นทำให้“ผมร้องไห้ราวกับเด็กเล็กๆ...ผมรู้สึกตัวอ่อนปวกเปียกและรู้สึกช็อค” [“...Ich heulte wie ein kleines Kind...Ich fühlte mich schrecklich krank und zerschlagen...” (82)] การใช้ก้อนหินเป็นอาวุธนั้นมีใช้การต่อสู้ในอุดมคติ แต่เป็นการต่อสู้ที่มีอันตรายถึงชีวิต การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอให้คามรู้สึกกลัวตายเพื่อปฏิเสธอุดมคติของการต่อสู้กับกองทหารอิสราเอลด้วยการใช้ก้อนหินเป็นอาวุธ และเพื่อปฏิเสธการใช้ความรุนแรง

ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ประพันธ์วิพากษ์การใช้ก้อนหินเป็นอาวุธว่าเป็นความรุนแรง ด้วยการสื่อสารผ่านหน้าปกของนวนิยายเรื่องนี้ ตอนกลางของปกมีเด็กผู้ชายคนหนึ่งกำลังขว้างหินซึ่งเรียกได้ว่าเด็กคนนี้เป็นตัวแทนของผู้ที่เข้าร่วมกับการต่อต้านทหารของอิสราเอล ขณะที่มุมปกด้านขวามีเด็กผู้ชายอีกคนหนึ่งที่กำลังยืนอยู่ ทำท่ากอดอก พลาจมองไปที่เด็กผู้ชายซึ่งกำลังขว้างหิน แม้ว่าเด็กผู้ชายคนที่ยืนกอดอกจะไม่ได้ขว้างหินหรือไม่ได้เกี่ยวข้องกับความรุนแรงโดยตรง แต่เด็กคนนี้อาจจะซาซึนกับความรุนแรง การที่เด็กอยู่กับความรุนแรง ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะผู้กระทำหรือผู้สังเกตการณ์ น่าจะส่งผลให้เด็กตระหนักรู้ว่า การใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งที่ถูกต้อง หรือเรียนรู้ว่าการใช้กำลังเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต อันเป็นสิ่งที่ผู้ประพันธ์ไม่เห็นด้วย ทว่าสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการนำเสนอ คือ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติระหว่างชาวปาเลสไตน์กับชาวอิสราเอล

4.1.3.2 คามัลในฐานะผู้เห็นความสำคัญของแนวคิดขัณฑ์ธรรม ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม

การที่ผู้ประพันธ์ผูกเรื่องให้คามัลหวาดกลัวที่จะอยู่กับความรุนแรง เพื่อให้เขาตระหนักถึงคุณค่าของการมีชีวิตอยู่ต่อไป หนทางหนึ่งในการดำรงชีวิต คือ การอยู่

ร่วมกันระหว่างคนต่างวัฒนธรรมแทนการแบ่งเขาแบ่งเรา บทเรียนแรกที่คามิลได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันระหว่างคนต่างชาติต่างศาสนานี้เกิดจากการรับรู้ประสบการณ์ชีวิตคู่ของปู่กับย่า ปู่ของคามิลเป็นชาวอาหรับปาเลสไตน์ ขณะที่ย่าของเขาเป็นชาวยิว ทั้งคู่รักกันและแต่งงานสร้างครอบครัวร่วมกันอย่างมีความสุข นอกเหนือจากการรับรู้ความรักและการสร้างครอบครัวระหว่างคนยิวกับคนปาเลสไตน์แล้ว คามิลยังเป็นประจักษ์พยานความรักที่ไม่ตายระหว่างปู่กับย่าของเขา ทั้งๆที่ปู่เสียชีวิตไปนานแล้ว แต่ย่ายังพูดคุยกับปู่ ทุกๆวันพุธซึ่งเป็นวันที่ปู่เสียชีวิตลง ณ ใต้ต้นแอลมอนต์ต้นหนึ่ง ย่าจะมาปิกนิกที่ใต้ต้นไม้นี้เพื่อเล่าเรื่องราวต่างๆให้ปู่ฟัง ผู้ประพันธ์นำเสนอความรักและความผูกพันระหว่างปู่กับย่าของคามิลเพื่อสนับสนุนความรักข้ามพรมแดนชาติพันธุ์มากกว่าความรักระหว่างชาติพันธุ์เดียวกัน ขณะเดียวกัน เพื่อปฏิเสธการรักษาความบริสุทธิ์ของชาติพันธุ์หรือสายเลือดบริสุทธิ์ของตน หรืออาจจะกล่าวได้ว่าทั้งคู่ไม่ได้ติดยึดกับการรักษาความบริสุทธิ์ของชาติพันธุ์ยิวหรือปาเลสไตน์แต่อย่างใด

นอกจากนี้ ผู้ประพันธ์ยังเน้นย้ำการกำจัดความเกลียดชังทางชาติพันธุ์ผ่านบทสนทนาระหว่างย่ากับคามิล

“...Das ist die Idee! Juden, Muslime und Christen, alle müssten untereinander heiraten. Keiner sollte jemanden der gleichen Religion heiraten dürfen. Und wenn dann jeder jemanden mit einem anderen Glauben in seiner Familie lieb hat, dann würde keiner mehr auf den anderen schießen.”

Da wünsche ich mir, dass ich ein König wäre. Dann würde ich Omas Idee verwirklichen, damit alle sich vermischen und es keine Feinde mehr gibt. (72)

(“...นั่นคือความคิดละ ยิว มุสลิม และคริสต์ศาสนิกชนทุกคน ต้องแต่งงานข้ามศาสนากัน ไม่ควรมีใครได้รับอนุญาตให้ แต่งงานระหว่างคนในศาสนาเดียวกัน และเมื่อใดที่ผู้หนึ่งรักผู้ซึ่งมีความเชื่อที่ต่างออกไปจากครอบครัวของเขา จะไม่มีใครอยากยิงใครอีกต่อไป”

ผมปรารถนาให้ผมได้เป็นพระราชา แล้วผมจะทำให้ความคิดของย่ากลายเป็นความจริง เพื่อให้ทุกคนแต่งงานข้ามศาสนากัน แล้วจะไม่มีใครเป็นศัตรูกันอีกต่อไป)

การส่งเสริมการแต่งงานระหว่างคนต่างชาติต่างศาสนา แต่ในขณะเดียวกัน ปฏิเสธการแต่งงานระหว่างคนในศาสนาเดียวกัน ทำให้คามิลตระหนักรู้ว่าการรักษาความบริสุทธิ์ของชาติพันธุ์เป็นการคุกคามการอยู่ร่วมกันระหว่างคนต่างชาติต่างศาสนา อันเป็นสิ่งที่ผู้ประพันธ์นวนิยายเรื่องนี้ไม่ได้สนับสนุน สิ่งที่ผู้ประพันธ์ส่งเสริม คือ การทลายพรมแดนของชาติพันธุ์หรือ

การกำจัดอคติทางชาติพันธุ์ ด้วยการให้การแต่งงานซึ่งไม่ได้เป็นเพียงการเชื่อมโยงระหว่างคนสองคนเข้าไว้ด้วยกัน หากการแต่งงานยังสื่อถึงของการรักษาสันติภาพ ดังนั้นการแต่งงานระหว่างคนต่างศาสนาต่างวัฒนธรรมในที่นี้จึงเท่ากับเป็นหนทางในการแก้ไขความแปลกแยกและความเกลียดชังระหว่างคนต่างศาสนา

คามิลล์ไม่เพียงแต่เรียนรู้การปฏิเสธการรักษาความบริสุทธิ์ของชาติพันธุ์ อีกทั้งเขายังรับรู้ว่ชาติพันธุ์และพื้นที่ทางสังคมเป็นสิ่งที่เราเลือกที่จะกำหนดเองได้ ผู้ประพันธ์ได้นำเสนอเหตุการณ์ในเช้าวันหนึ่งที่คามิลล์กับย่าของเขาต้องเข้าไปซื้อของในย่านของคนอิสราเอล รถประจำทางที่ย่ำกับหลานและชาวปาเลสไตน์คนอื่นๆ โดยสารมาต้องหยุดรถที่ด้านเพื่อให้ทหารตรวจความปลอดภัยก่อนข้ามพรมแดน หลังจากทีทหารอิสราเอลเห็นบัตรประจำตัวประชาชนของย่าของคามิลล์ เขาอนุญาตให้เธอข้ามพรมแดนไปได้โดยไม่ต้องรอการตรวจบัตรประจำตัว แต่เธอปฏิเสธ

...Als er bei Oma ankam, schaute er ihr ins Gesicht, dann wieder in den Ausweis und noch mal ins Gesicht. Schließlich sagte er etwas und wies zur Bustür, so als ob sie aussteigen sollte. Oma aber wollte nicht aussteigen. Der Soldat redete und redete auf sie ein, sie aber schüttelte nur den Kopf. Da wurde der Soldat böse, warf Oma den Ausweis in den Schoß und ging hinaus... (74-75)

(...เมื่อเขาเดินมาถึงตัวย่า เขามองหน้าของท่าน แล้วมองไปที่บัตรประจำตัวประชาชนและมองหน้าของท่านอีกครั้ง ในที่สุดเขาพูดอะไรบางอย่างและชี้ไปที่ประตูรถประจำทาง คล้ายจะบอกว่าท่านควรจะลงจากรถ แต่ย่าไม่ต้องการลงจากรถ ทหารคนนั้นพูดกับท่านครั้งแล้วครั้งเล่า แต่ท่านก็เอาแต่สั่นศีรษะเพียงอย่างเดียว ทหารคนนั้นก็เลยโกรธ โยนบัตรประจำตัวไปที่ตักของย่าและลงรถไป...)

ผู้ประพันธ์ใช้ฉากนี้เพื่อบ่งบอกประสบการณ์ของผู้อพยพที่ไม่ได้ผูกโยงตนเองกับชาติพันธุ์ิว เจกเช่นย่าของคามิลล์ เธอเลือกที่จะแสดงตนเป็นพวกเดียวกับชาวปาเลสไตน์ การที่ย่าของคามิลล์สามารถกำหนดพื้นที่ทางสังคมให้กับตนเองโดยปราศจากความรู้สึกแปลกแยกหรือสามารถปรับตัวเป็นส่วนหนึ่งของสังคมปาเลสไตน์ ทำให้ตัวละครย่าสามารถดำรงอยู่ในสังคมปาเลสไตน์ได้อย่างมี "ตัวตน" นั่นทำให้ "คามิลล์รู้สึกภาคภูมิใจย่าของเขา" [Ich war mächtig stolz auf sie. (75)] การที่ย่าไม่ประกาศตนว่าเป็นชาวยิวสอดคล้องกับคำกล่าวของเอ็ดเวิร์ด ซาอิดที่ว่า

Borders and barriers, which enclose us within the safety of familiar territory, can also become prisons, and are often defended beyond reason or necessity. Exiles cross borders, break barriers of thought and experience.¹¹⁶

(...เส้นแบ่งเขตแดนและกำแพงซึ่งโอบล้อมเราไว้ด้วยความปลอดภัยอันเกิดจากอาณาจักรอันคุ้นเคย อาจกลายเป็นคุก กักขัง และบ่อยครั้งที่ถูกปกป้องไว้เหนือเหตุผลและความจำเป็น ผู้ลี้ภัยได้ก้าวข้ามพรมแดน และทำลายกำแพงแห่งความคิดและประสบการณ์)

ยาของคามัลสามารถดำรงอยู่ที่ใดก็ได้โดยไม่ต้องผูกโยงกับชาติพันธุ์ยิว ในฐานะผู้อพยพเธอสามารถอยู่ที่ใดก็ได้ หรือบ้านของเธออยู่ที่ไหนก็ได้ การที่ยาไม่ได้ผูกโยงกับชาติพันธุ์ยิวช่วยให้คามัลเรียนรู้ว่าชาติพันธุ์เป็นสิ่งที่ยืดหยุ่นและเป็นสิ่งที่กำหนดเองได้

นอกจากนี้ คามัลยังได้เรียนรู้การพึ่งพากันหรือการช่วยเหลือกันและกันหลังจากที่ได้ยินนิทานของลูก้าซึ่งเป็นเพื่อนของยา ลูก้าเล่าเกี่ยวกับชายโง่เขลาสามคนที่อดอยากขาดน้ำจนแทบจะถึงแก่ชีวิต

“Es waren einmal drei Bauern. Der eine hatte einen Brunnen, der andere einen Eimer und der dritte ein Seil. Sie waren aber verfeindet und keiner wollte mit dem anderen etwas zu tun haben. Für sich, ihre Familien, ihr Vieh und ihr Land brauchten sie jedoch Wasser. Das Wasser war auch da, nur konnten sie es nicht erreichen. Dem Brunnenbesitzer fehlten ein Eimer und ein Seil, dem Eimerbesitzer ein Brunnen und ein Seil und dem Seilbesitzer ein Brunnen und ein Eimer. Dumm wie sie waren, kamen sie gar nicht auf die Idee, sich zusammenzutun. Im Gegenteil, jeder saß da und bewachte eifersüchtig seinen Besitz. Und wenn einer von ihnen nicht aufpasste, wurde er von den anderen bestohlen oder der Brunnen besetzt. So gab es jeden Tag Streit und Kampf bis aufs Blut. Das schürte ihren Hass aufeinander immer mehr. Die Felder vertrockneten, das Vieh war nur noch Haut und Knochen und schließlich waren auch die Bauern und ihre Familien kurz vor dem Verdursten. Da kam ein weiser Fremder auf seinem Pferd herangeritten, der auch Durst hatte und sich und sein Pferd erfrischen wollte. Als er sah, welche schreckliche Zustände bei den drei Bauern herrschten, war er entsetzt

¹¹⁶ Edward W. Said, *Reflections on exile and other literary and cultural essays* (London: Granta Books, 2001), p. 185.

und fragte, was los sei. Die Bauern erzählten ihm die Geschichte.

Da versprach der Fremde jedem, der ihm seinen Besitz auslieh, einen Eimer Wasser, der sie vor dem Verdursten retten würde.

Die Bauern waren sehr glücklich über diesen Vorschlag und jeder gab dem Fremden bereitwillig, was er hatte: das Seil, den Eimer und die Erlaubnis, den Brunnen zu benutzen. Der Fremde schöpfte Wasser, gab den Bauern davon ab und erfrischte sein Pferd und sich selbst.

Als die Bauern ihren quälenden Durst gelöscht hatten, betrachteten sie ihr früheres Verhalten plötzlich mit anderen Augen. Sie erkannten ihre große Dummheit und taten sich nun zusammen.

Gemeinsam schöpften sie Wasser aus dem Brunnen, versorgten ihre Familien damit, tränkten das Vieh und bewässerten das Land. Und seitdem lebten sie glücklich in Frieden und Wohlstand zusammen.” (89-91)

(กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีชาวนา 3 คน คนหนึ่งเป็นเจ้าของบ่อน้ำ อีกคนหนึ่งมีถัง และคนที่สามมีเชือก พวกเขาเป็นศัตรูกัน และไม่มีใครอยากเกี่ยวข้องกับใคร แต่พวกเขาต่างต้องการน้ำสำหรับตัวเอง สำหรับครอบครัว สำหรับปศุสัตว์และสำหรับที่ดินทำกินของพวกเขา น้ำก็มีอยู่ตรงนั้น เพียงแต่ไม่มีใครเอื้อมถึง เจ้าของบ่อน้ำไม่มีถังน้ำและเชือก และเจ้าของถังน้ำไม่มีบ่อน้ำกับเชือก ส่วนเจ้าของเชือกไม่มีบ่อน้ำและถังน้ำ พวกเขาโง่เง่าเสียจนไม่มีใครนึกออกว่าพวกเขาน่าจะ ร่วมมือกัน ตรงกันข้าม ต่างคนได้แต่นั่งคอยเฝ้าระวังสมบัติของตนอย่างหวงแหน พอใครเผลอ ก็จะโดนคนอื่นขโมยของหรือมาจับจองบ่อน้ำ มันก็เลยมีเรื่องให้ต้องทะเลาะเบาะแว้ง สู้กันถึงเลือดตกยางออกทุกวัน ซึ่งนั่น ยิ่งเป็นการสุ่มไฟแห่งความเกลียดชังของพวกเขาให้ลุกโพล่งยิ่งขึ้นไปอีก ท้องไร่แตกกระแหง สัตว์เลี้ยงในฟาร์มผอมจนเห็นหนังหุ้มกระดูก และในท้ายที่สุดตัวชาวนาเองและครอบครัวของพวกเขา ก็อดอยากขาดน้ำจนแทบจะถึงแก่ชีวิต

วันหนึ่งมีชายแปลกหน้าเจ้าปัญญาขี่ม้าผ่านมา ชายผู้นั้นรู้สึกกระหายน้ำด้วยเหมือนกันและอยากจะได้น้ำดื่มเพื่อเพิ่มความสดชื่นให้แก่ตนเองและม้าของตน เมื่อเขาได้เห็นชาวนาทั้งสามตกอยู่ในสภาพเลวร้ายอย่างไร เขารู้สึกตกใจมากและชักถามว่าเกิดอะไรขึ้น เหล่าชาวนาได้เล่าให้เขาฟัง

ถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้น ชายแปลกหน้าจึงสัญญาว่าเขาจะมอบน้ำหนึ่งถึงให้แก่ชาวนาทุกคนที่ยินยอมให้เขายืมสิ่งของที่ชาวนาแต่ละคนถือครองอยู่ ซึ่งน้ำถึงนั้นจะช่วยให้พวกเขารอดชีวิตจากการขาดน้ำ เหล่าชาวนารูสึกมีความสุขมากกับข้อเสนอดังกล่าว ทุกคนต่างมอบสิ่งที่มีให้แก่ชายแปลกหน้าด้วยความเต็มอกเต็มใจ ไม่ว่าจะเป็นเชือก ถังน้ำ และการอนุญาตให้ใช้บ่อน้ำ

ชายแปลกหน้าตักน้ำจากบ่อ แจกจ่ายให้เหล่าชาวนา ส่วนน้ำของเขา และตัวเขาเองก็ได้ดื่มกินน้ำนั้นจนสดชื่นเช่นกัน เมื่อชาวนาทั้งสามได้ดับความกระหายอันแสนทรมาณลงแล้วในฉับพลันนั้นเอง พวกเขามองพฤติกรรมก่อนหน้านี้ของตนเองด้วยสายตาที่แตกต่าง พวกเขาตระหนักว่าพวกเขาโง่มามากและหันมาร่วมมือร่วมใจกันนับจากนั้น พวกเขาวิดน้ำจากบ่อด้วยกัน ให้ครอบครัวของพวกเขาได้ดื่มกินน้ำนั้นให้น้ำสัตว์เลี้ยง และรดน้ำผืนดินทำกินจนชุ่มฉ่ำ และนับจากนั้นเป็นต้นมา พวกเขาก็มีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขท่ามกลางสันติภาพและสภาพความเป็นอยู่ที่สุขสบาย)

นิทานที่ลูก้าเล่าช่วยให้ "คามัลเข้าใจทันทีถึงสิ่งที่ลูก้าต้องการสื่อสารผ่านนิทานเรื่องนี้" [Ich verstand sofort, was der alte Luka mit seiner Geschichte sagen wollte. (91)] คามัลตระหนักถึงความสำคัญของการพึ่งพาอาศัยกัน ผู้ประพันธ์ใช้นิทานดังกล่าวเพื่อสอนให้ตัวละครเอกรับรู้ว่าคนเราไม่สามารถดำรงอยู่ได้ตามลำพัง ธรรมชาติของมนุษย์ต้องการเพื่อน เช่นเดียวกับที่ปาเลสไตน์ต้องการอิสราเอลเป็นเพื่อน และอิสราเอลต้องการปาเลสไตน์เป็นเพื่อน สอดคล้องกับคำกล่าวของเอ็ดเวิร์ด ซาอิดที่เห็นว่า

Israelis and Palestinians are two communities that will neither go away nor leave each other alone.¹¹⁷

("ชาวอิสราเอลและชาวปาเลสไตน์เป็นชุมชนสองแห่งซึ่งไม่แยกจากกันหรือไม่ทิ้งกันและกันไว้ตามลำพัง")

การอยู่อย่างถ้อยที่ถ้อยอาศัยระหว่างคนต่างชาติต่างศาสนาเป็นแก่นกระพี้ที่ผู้ประพันธ์ให้ความสำคัญ เนื่องจากช่วยลดทอนความแปลกแยกระหว่างคนต่างศาสนา

¹¹⁷ Edwards W. Said, *The Politics of Dispossession: The Struggle for Palestinian Self-Determination 1969-1994*, p.49.

คามัลไม่เพียงแต่เรียนรู้คุณค่าของการช่วยเหลือกันและกันผ่านการฟังนิทานเท่านั้น อีกทั้งเขายังมีประสบการณ์ตรงจากการได้รับความช่วยเหลือจากชาวยิวถึงสองครั้งในการให้ที่พักค้างคืนกับเขาและย่าของเขา ครั้งหนึ่งในระยะเวลาที่มีการประกาศภาวะฉุกเฉินขณะที่พวกเขาติดอยู่ในฝั่งของอิสราเอล และอีกครั้งในตอนพวกเขาไปไม่ทันรถคันสุดท้ายที่จะกลับฝั่งปาเลสไตน์ การที่คามัลได้รับความช่วยเหลือจากชาวยิวผู้เป็นคนแปลกหน้าเพื่อแสดงว่าถึงที่สุดแล้ว ในยามวิกฤติความเป็นความตายมนุษย์ย่อมไม่ทอดทิ้งกัน ผู้ประพันธ์นำเสนอฉากที่คนต่างศาสนาช่วยเหลือกันเพื่อใช้เป็นทางเบี่ยงในการคลี่คลายความขัดแย้งระหว่างคนต่างศาสนา

อันที่จริงแล้ว ประชาชนซึ่งนับถือศาสนาที่แตกต่างกันมิได้ต้องการความขัดแย้งหรือสงครามแต่อย่างใด พวกเขาต้องการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก ทว่าปัญหาหรืออุปสรรคที่สำคัญเป็น "เพราะตัวผู้นำของดินแดนนี้เง่า เจกเช่นชาวนาทั้งสามคน...และที่เลวร้ายที่สุด คือ พวกบ้าคลั่งศาสนา" [Weil die Anführer der Gruppen dieses Landes so dumm wie die drei Bauern sind... Und am schlimmsten sind die religiösen Fanatiker." (91)] การที่ผู้ประพันธ์เอ่ยถึงผู้นำที่โง่เขลาและพวกคลั่งศาสนาอาจจะเพื่อวิพากษ์ความไร้ประโยชน์หรือความไร้สาระในการเอาชนะกันของเหล่าผู้นำเพื่อแย่งชิงดินแดนนี้ ขณะเดียวกันเป็นการเตือนสติเด็กกรุ่นใหม่เจกเช่นคามัลมิให้ตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของความขัดแย้งระหว่างปาเลสไตน์กับอิสราเอลซึ่งเป็นปัญหาที่ไม่สามารถยุติได้ เนื่องจากแต่ละฝ่ายต่างอ้างว่าดินแดนนี้เป็นบ้านของตน การต่อสู้เพื่อบ้านของทั้งสองฝ่ายเริ่มต้นมาจากการก่อตั้งประเทศอิสราเอล ทั้งๆที่ก่อนหน้านี้มุสลิมกับยิวอยู่ร่วมกันในดินแดนนี้ การปักปันเขตแดนและการสร้างรัฐชาติทำให้เกิดความขัดแย้งและสงครามระหว่างชาติพันธุ์ทั้งสองกลุ่มซึ่งเป็นฝีมือของผู้นำทางการเมืองและศาสนา

หากพิจารณาตำนานของอับราฮัม ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมแล้วว่าต้นตอของชนชาติฮีบรูได้เริ่มจากอับราฮัม คนเลี้ยงสัตว์และพ่อค้าเร่ร่อนในแถบเมโสโปเตเมีย เมื่อประมาณหนึ่งพันเก้าร้อยปีก่อนคริสตกาล อับราฮัมได้รับคำสั่งจากพระผู้เป็นเจ้าให้รอนแรมไปยังดินแดนคานาอัน เมื่อมาถึงดินแดนนี้พวกเขายึดอยู่ร่วมกับคนหลายเชื้อชาติ เขามีลูกชายสองคน คนหนึ่งชื่อไอแซกซึ่งมีลูกชายชื่อยาคอบ ต่อมาเรียกกันว่าอิสราเอล ยาคอบมีลูกชาย 12 คน ลูกชายของยาคอบแต่ละคนกลายเป็นหัวหน้าตระกูลหรือเผ่าพันธุ์ทั้งสิ้นสองของอิสราเอล¹¹⁸ ส่วนลูกชายอีกคนหนึ่งของอับราฮัมมีชื่อว่าอิชมาเอลซึ่งเกิดจากสาวใช้ อิชมาเอลมีบุตรชาย 12 คนซึ่งต่อมาเป็นผู้นำเผ่าอาหรับ¹¹⁹ จากตำนาน

¹¹⁸ จอร์จ เฟอร์กูสัน, *เครื่องหมายและสัญลักษณ์ในคริตศิลป์* กุลวดี มกรภิรมย์ แปลและเรียบเรียง, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542), หน้า (14)

¹¹⁹ "Ishmael" <https://christiananswers.net/dictionary/ishmael.html> (Accessed 10 June 2012)

ดังกล่าวข้างต้นบอกแล้วว่าทั้งยิวและอาหรับล้วนแต่สืบสายมาจากรากเหง้าเดียวกัน แต่เป็นเพราะการผูกโยงกับพรมแดนทางชาติพันธุ์และการปักปันเขตแดนของชาติ โดยเฉพาะการแย่งชิง "บ้าน" บนแผ่นดินเดียวกัน ทำให้มีการสร้างความเป็นอื่นและความแปลกแยกระหว่างชาวอิสราเอลกับชาวปาเลสไตน์ ด้วยเหตุนี้ ทั้งสองฝ่ายจึงเลือกที่จะล้มเลือนตำนานที่บอกเล่ารากเหง้าเดียวกัน ทว่ากลับเลือกที่จะกล่าวถึงหรือผลิตซ้ำตำนานและประวัติศาสตร์ที่ช่วยให้ต่างฝ่ายต่างสามารถอ้างว่าตนมีสิทธิในการเป็นเจ้าของดินแดนคานาอัน ทั้งๆที่ข้อโต้แย้งระหว่างชาติพันธุ์ทั้งสองกลุ่มซึ่งอ้างกรรมสิทธิ์เหนือดินแดนเดียวกันอาจจะเป็นสิ่งที่ไม่มีฝ่ายใดมีความชอบธรรมอย่างแท้จริง

4.1.4 บทสรุป

ในการนำเสนอเรื่อง*หินที่เปล่งเสียง* มอซี อัลเดล-เกะด็ร ใช้งานเขียนของตนนำเสนอทางออกที่เป็นไปได้ของความขัดแย้งระหว่างปาเลสไตน์กับอิสราเอล ด้วยการให้เด็กรุ่นใหม่เจนเช่นคามัลเรียนรู้อ่านเรื่องเล่าและประสบการณ์ที่เขาได้ยิน ได้ฟังและได้สัมผัสโดยตรง จนนำไปสู่การปฏิเสธการใช้ความรุนแรงและการตระหนักรู้การอยู่ร่วมกันอย่างสันติระหว่างคนปาเลสไตน์กับคนอิสราเอล แต่เดิมคามัลมองเห็นอิสราเอลเป็นศัตรูผู้มาแย่งชิงบ้านของตน จากการได้ยินเรื่องราวเกี่ยวกับชาวปาเลสไตน์ที่ถูกขับไล่จึงได้เข้าร่วมการต่อต้านทหารอิสราเอลด้วยการใช้ก้อนหินเป็นอาวุธ ทว่าการต่อต้านดังกล่าวทำให้คามัลหวาดกลัวที่จะอยู่กับความรุนแรง และเห็นว่าการใช้ความรุนแรงมิใช่หนทางในการแก้ปัญหา ผู้ประพันธ์ผูกเรื่องให้คามัลเรียนรู้ความรักระหว่างปู่ซึ่งเป็นคนอาหรับมุสลิมกับย่าซึ่งเป็นชาวยิว ทำให้เห็นว่าการรักษาความบริสุทธิ์ของชาติพันธุ์เป็นสิ่งที่คุกคามการอยู่ร่วมกันของคนต่างวัฒนธรรม หากแต่การแต่งงานระหว่างคนต่างศาสนาจะช่วยลดทอนความเกลียดชังทางชาติพันธุ์ ขณะเดียวกัน คามัลยังรับรู้การเลือกทางเดินของย่าที่ไม่ได้ผูกโยงกับชาติพันธุ์ยิวและสามารถผูกสัมพันธ์ได้กับทุกคน นอกจากนี้ คามัลยังได้ฟังนิทานที่สอนให้คนเรารู้จักช่วยเหลือกันและกัน ก่อปรกกับการได้รับความช่วยเหลือจากชาวยิวแปลกหน้าทำให้เขาเรียนรู้ว่าถึงที่สุดแล้วมนุษย์ต้องการเพื่อน มนุษย์ไม่สามารถอยู่ได้ตามลำพัง การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอตัวละครเอกคามัลให้ประสบกับสภาวะเปลี่ยนผ่านจากการมีความคิดแบ่งแยกเขาแยกเรามาสู่การเป็นผู้ตระหนักรู้แนวคิดขันติธรรมระหว่างคนต่างวัฒนธรรมเพื่อสื่อสารว่าการสลายความขัดแย้งระหว่างชาติพันธุ์ทั้งสองกลุ่มตามที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้เป็นสิ่งที่ช่วยหล่อเลี้ยงความเชื่อมั่นในความฝันที่จะมี "สันติภาพ" เกิดขึ้นในดินแดนแห่งนี้ในหมู่ผู้อ่าน ขณะที่ในโลกแห่งความเป็นจริงความขัดแย้งระหว่างชาติพันธุ์ทั้งสองกลุ่มในการแย่งชิง "บ้าน" บนแผ่นดินเดียวกันเป็นปัญหาซึ่งไม่มีทางออกหรือไม่สามารถหาข้อยุติได้

4.2 “ฉัน” ในฐานะผู้แสวงหาเสรีภาพในมือที่เต็มไปด้วยดวงดาวหลายดวง

4.2.1 บทนำ

นวนิยายเรื่องมือที่เต็มไปด้วยดวงดาวหลายดวง (*Eine Hand voller Sterne*) ของราฟิค ชามิ (Rafik Schami) ตีพิมพ์ครั้งแรกในค.ศ. 1987 และได้รับรางวัลต่างๆ อาทิ รางวัล “Preis der Leseratten” ของสถานี ZDF และรางวัล “Die Blaue Brillenschlange” จากกองทุนหนังสือเด็กสำหรับโลกที่สามของสวิตเซอร์แลนด์ ผู้ประพันธ์นำเสนอนวนิยายเรื่องนี้ในรูปแบบของไดอารี่ของ “ฉัน” ซึ่งเป็นเด็กผู้ชายผู้เล่าเรื่องที่ไม่ปรารถนาวิสามานยนามของเขา ไดอารี่เล่มนี้ “ฉัน” เล่าเรื่องต่างๆที่เกิดขึ้นรอบตัวพร้อมกับความรู้สึกนึกคิดของเขา “ฉัน” นำเสนอบันทึกเป็นระยะเวลาสามปี ตั้งแต่ “ฉัน” อายุ 14 ปีถึง 17 ปี ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ “ฉัน” เป็นวัยรุ่น อันเป็นช่วงวัยที่แสวงหาวิถีทางของตนเอง “ฉัน” เล่าให้ผู้อ่านฟังว่าเขาไม่ต้องการยึดอาชีพคนทำขนมปังแจกเช่นพ่อของตนทำให้ “ฉัน” ทะเลาะกับพ่อ ในที่สุด “ฉัน” ต้องออกจากโรงเรียนมาช่วยงานในร้านระหว่างนั้นผลงานที่เป็นบทกวีซึ่ง “ฉัน” เขียนระหว่างที่อยู่ในโรงเรียนได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือรวมเล่มบทกวี ทำให้พ่อรู้สึกปลาบปล้ำ ต่อมา “ฉัน” ทำงานในร้านหนังสือ ขณะที่ “ฉัน” มีปัญหา กับพ่อ แต่กลับสนิทสนมกับลุงซาลิม (Salim) ผู้เป็นเพื่อนบ้าน ซองว่างระหว่างวัยไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อมิตรภาพของทั้งคู่ ลุงซาลิมมักจะเล่านิทานที่สนุกและมีแง่คิดให้ “ฉัน” ฟัง และลุงซาลิมมักจะให้คำแนะนำและกำลังใจกับ “ฉัน” หาก “ฉัน” ทำผิดลุงซาลิมตำหนิ ทำให้ “ฉัน” เห็นว่าลุงซาลิมเป็นเพื่อน

“ฉัน” สนใจที่จะเป็นนักหนังสือพิมพ์ ต่อมา “ฉัน” มีโอกาสได้รู้จักกับนักหนังสือพิมพ์ที่ชื่อฮาบิบ (Habib) ซึ่งช่วยสอนวิธีการเขียนบทความให้กับ “ฉัน” พวกเขา รวมทั้งเพื่อนของ “ฉัน” ที่ชื่อมาห์มูด (Mahmud) ช่วยกันออกหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาในการแสดงความคิดเห็นในเชิงวิพากษ์รัฐบาล การเมือง และสังคม ทำให้พวกเขาเกือบถูกจับ ภายหลัง “ฉัน” เสนอให้ซ่อนหนังสือพิมพ์ไว้ในถุงเท้า แต่สายลับของรัฐบาลพยายามตามสืบที่มา ต่อมา “ฉัน” จึงได้เปลี่ยนเป็นการปล่อยบอลลูนแทน พวกเขาช่วยกันทำบอลลูนเอง เมื่อบอลลูนแตกหนังสือพิมพ์ของพวกเขาจะหล่นกระจายลงมา หลังจากที่ฮาบิบถูกจับ พวกเขายังคงมุ่งมั่นที่จะทำหนังสือพิมพ์ต่อไป ระยะเวลา 3 ปีที่ “ฉัน” บันทึกไดอารี่เล่มนี้ “ฉัน” ไม่ได้เล่าเฉพาะเรื่องราวในครอบครัวของเขาเท่านั้น อีกทั้งยังเล่าถึงเสถียรภาพของรัฐบาลที่ไม่มั่นคง เกิดการปฏิวัติถึง

สองครั้งในช่วงเวลาสามปี และรัฐบาลยังได้ปิดกั้นสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนในการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลและการจับกุมผู้ที่ต่อต้านรัฐบาล

ก่อนที่ผู้วิจัยจะนำเสนอการวิเคราะห์ตัวละครเอกในแง่มุมของการเรียนรู้ที่จะทำเพื่อสังคม ผู้วิจัยขอแนะนำผู้ประพันธ์พอสังเขป ผู้ประพันธ์เกิดที่ซีเรียในค.ศ.1946 เดิมมีชื่อว่า สุฮีล ฟาเดล(Suheil Fadel) ในโลกของวรรณกรรมผู้ประพันธ์ใช้ชื่อราฟิค ซามิ (Rafik Schami) คำว่าราฟิคแปลว่าเพื่อน ส่วนซามิแปลว่ามีรากเหง้ามาจากดามัสกัส¹²⁰ การที่ผู้ประพันธ์ใช้ชื่อนี้ น่าจะเป็นการแสดงรากเหง้าของตนเอง ขณะเดียวกัน ผลงานการประพันธ์ของเขาบางส่วนตีแผ่ชีวิตของผู้คนจากดามัสกัสหรืออาจจะเพื่อบอกกับผู้อ่านว่าตัวละครเหล่านั้นคือเพื่อนของเราจากดามัสกัส ผู้ประพันธ์เติบโตในดามัสกัสในฐานะคนส่วนน้อยที่นับถือศาสนาคริสต์¹²¹ ตอนแรกซามิตีพิมพ์ผลงานในรูปแบบของเรื่องสั้นและนิทานในหนังสือพิมพ์โรงเรียนและในวารสารเด็ก เขาเคยก่อตั้งโรงละครที่ใช้ภาษาท้องถิ่นสำหรับคนอ่านหนังสือไม่ออก และดำเนินงานตั้งแต่ค.ศ. 1966 - ค.ศ.1969 จนกระทั่งถูกสั่งปิดจากกองเซ็นเซอร์ของรัฐบาลทหาร¹²² ภาพลักษณ์ของรัฐบาลทหารในการปิดกั้นเสรีภาพของสื่อปรากฏในนวนิยายเรื่องมือที่เต็มไปด้วยดวงดาวหลายดวงด้วย ในค.ศ.1971 ซามิอพยพมายังเยอรมนี เพื่อศึกษาต่อทางด้านสาขาวิชาเคมีที่มหาวิทยาลัยไฮเดลแบร์ก และจบปริญญาเอกทางด้านนี้ในค.ศ.1979 จากนั้นทำงานในแวดวงอุตสาหกรรม ระหว่างที่กำลังศึกษาเขาทำงานเป็นลูกจ้างในห้างสรรพสินค้าและภัตตาคาร ตั้งแต่ค.ศ.1982 เป็นต้นมา ซามิหันมาเขียนนิยายและพยานักอยู่ที่เคียร์ชไฮม์โบลันเดน¹²³ (Kirchheimbolanden)

4.2.2 “ฉัน”กับการตระหนักรู้ถึงการแสวงหาเสรีภาพ

ผู้วิจัยเสนอนวนิยายเรื่องนี้นำเสนอตัวละครเอกที่แทนตนเองว่า“ฉัน” ผู้แสวงหาเสรีภาพด้วยการเลือกที่จะเป็นนักหนังสือพิมพ์และตีพิมพ์เผยแพร่บทความเชิงวิพากษ์วิจารณ์การเมืองและสังคมให้กับประชาชน หนทางที่ตัวละครเอกเลือกที่จะเดินเป็นผลมาจาก

¹²⁰ A. Mansour Bavar, *Aspekte der deutschsprachigen Migrationsliteratur: Die Darstellung der Einheimischen bei Alev Tekinay und Rafik Schami*, p. 88.

¹²¹ A. Mansour Bavar, *Aspekte der deutschsprachigen Migrationsliteratur: Die Darstellung der Einheimischen bei Alev Tekinay und Rafik Schami*, p.88. และ Heidi Rösch, *Migrationsliteratur im interkulturellen Kontext*, p. 174.

¹²² A. Mansour Bavar, *Aspekte der deutschsprachigen Migrationsliteratur: Die Darstellung der Einheimischen bei Alev Tekinay und Rafik Schami*, p.88.

¹²³ *Ibid.*, p. 88.

การเรียนรู้ของเขา จากประสบการณ์ที่เขาประสบด้วยตนเอง ทั้งในระดับส่วนตัว นั่นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกกับพ่อและกับลุงชาลิม ส่วนในระดับสังคม อาทิ การรับรู้ชีวิตของฮาบีบผู้เป็นตัวแทนของนักหนังสือพิมพ์ที่ซื่อสัตย์ต่ออาชีพ แต่ต้องประสบกับความล้มเหลว และถูกจับกุม โดยที่ตัวละครเอกไม่ได้รับรู้ข่าวคราวของเขาอีกต่อไป ตัวละครเอกยังได้รับการกวาดล้างผู้ที่ต่อต้านรัฐบาลและการจับกุมผู้บริสุทธิ์ เจกเช่นพ่อของเขากับคนบ้า นอกจากนี้ตัวละครเอกยังได้เห็นพลังของมวลชน ในการทำลายเหล่าทหารที่ต้องการกั้นขบวนสังคพของลุงชาลิม ยิ่งไปกว่านั้น ตัวละครเอกยังได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ในเชิงจินตนาการด้วยการรับฟังนิทานที่สนับสนุนเสรีภาพ ได้แก่ นิทานเกี่ยวกับนกที่ปลดปล่อยตนเองออกจากพันธนาการ และนิทานเกี่ยวกับสุลต่านกับชาวนา ทั้งประสบการณ์ที่ตัวละครเอกประสบและนิทานที่เขาได้รับฟังล้วนส่งผลให้ตัวละครเอกมุ่งมั่นในการแสวงหาเสรีภาพ ที่มีใช้เฉพาะเสรีภาพของตนเองเท่านั้น หากยังแสวงหาเสรีภาพให้กับสังคมด้วย

ประสบการณ์ที่ "ฉัน" ประสบในระดับส่วนตัว คือ ความสัมพันธ์ระหว่าง "ฉัน" กับพ่อและ "ฉัน" กับลุงชาลิม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่มีลักษณะแตกต่างกัน ขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่าง "ฉัน" กับพ่อนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่ห่างเหินเพราะ "ฉัน" เห็นว่าพ่อเป็นจอมบงการหรือผู้กำกับควบคุมชีวิตของเขา ทั้งที่เขามีผลการเรียนดีเยี่ยมที่สุดในชั้น แต่พ่อไม่ได้รู้สึกภาคภูมิใจมีหน้าซ้ำพ่อยังไม่ให้ "ฉัน" เรียนต่อ พ่อให้ "ฉัน" มาช่วยงานในร้าน พ่อมักจะพูดอยู่เสมอว่า "เขาจะเป็นคนทำขนมปัง และเรื่องอื่นจบไปซะ" [... Er wird Bäcker, und damit Schluß! (81)] ทว่า "ฉันไม่ต้องการเป็นคนทำขนมปัง ฉันไม่ต้องการถูกฝังแบบตายซากอยู่ในร้านขายขนมปัง" [... Ich will kein Bäcker werden! Ich will nicht lebendig in einer Bäckerei begraben sein! (18)] การที่พ่อต้องการให้ "ฉัน" เป็นคนทำขนมปังเช่นเดียวกับที่ตนเป็น ทำให้ภาพของพ่อปรากฏในลักษณะของผู้ที่บ้าอำนาจ ไม่มีเหตุผล หากบ้านเปรียบเสมือนประเทศ ตัวละครพ่ออาจจะเปรียบได้กับผู้นำเผด็จการที่กุมอำนาจเบ็ดเสร็จ การมีผู้นำเช่นนี้ส่งผลให้ผู้อยู่ใต้การปกครอง หรือในที่นี้คือสมาชิกในครอบครัว ไม่มีเสรีภาพในการดำรงชีวิต

ขณะที่ "ฉัน" มีความขัดแย้งกับพ่อ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่าง "ฉัน" กับลุงชาลิม แตกต่างจากความสัมพันธ์ระหว่าง "ฉัน" กับพ่อ เนื่องจาก "ฉัน" มีความสนิทสนมกับลุงชาลิมและนับลุงชาลิมเป็นเพื่อน ลุงชาลิมคอยให้กำลังใจเมื่อ "ฉัน" เผชิญหน้ากับปัญหาหรืออุปสรรค ขณะเดียวกัน ลุงชาลิมตำหนิหาก "ฉัน" แสดงความเอาแต่ใจหรือเห็นแก่ตัว แม้ว่าลุงชาลิมเป็นผู้ใหญ่และผู้อาวุโส แต่เขาไม่เคยวางตนเป็นผู้ใหญ่ที่เรียกร้องให้ "ฉัน" เชื่อฟังและทำตาม ทว่าเขา

ให้อิสระทางความคิดกับ "ฉัน" ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่าง "ฉัน" กับลุงซาลิมจึงเป็นความสัมพันธ์ที่อยู่บนความเสมอภาคระหว่างกัน การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอความสัมพันธ์สองรูปแบบอาจจะเพื่อแสดงความต้องการของ "ฉัน" ที่ปฏิเสธการเป็นเด็กว่านอนสอนง่าย หากแต่มีความเป็นตัวของตัวเองและมีความคิดเห็นของตนเอง "ฉันต้องการเดินทางและเขียนงาน ฉันต้องการเป็นนักหนังสือพิมพ์ ใช่แล้ว ตอนนี้นั้นฉันรู้แล้วว่านี่คืออาชีพของฉัน" [... Ich will reisen und schreiben! Journalist will ich werden, jawohl, jetzt weiß ich es, das ist mein Beruf! ... (18)] การที่ "ฉัน" เลือกที่จะเป็นนักหนังสือพิมพ์เพราะภาพลักษณ์ของนักหนังสือพิมพ์นั้นเป็นที่คาดหวังว่ามีหน้าที่ซึ่งต้องสืบค้นข้อมูลเชิงลึกเพื่อนำมาเรียบเรียงและตีพิมพ์เผยแพร่ อันเป็นงานที่ช่วยให้ "ฉัน" ได้จุดประกายความคิดและรู้จักสังคมและโลก ขณะที่อาชีพคนทำขนมปังนั้นฉันเห็นว่ามีลักษณะงานที่ซ้ำซาก เป็นกิจวัตรประจำวัน มีโรงงานที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ จึงเปรียบได้กับการถูกกักขังอยู่ในคุก

Was ist ein Gefängnis im Vergleich zur Bäckerei? Mein Vater arbeitet jetzt seit über dreißig Jahren dort ohne Unterbrechung...

...Jeden Tag steht er um vier Uhr morgens auf und arbeitet bis fünf Uhr nachmittags...

Tag für Tag, ob im Sommer oder im Winter, er wacht immer um vier Uhr auf, ohne Wecker. Ich möchte mal wissen, wie er das macht... Ich hab ihn einmal deswegen gefragt, und er hat gemeint: "Wenn du dreißig Jahre lang um vier Uhr aufsteht, dann steckt dir das tief in den Knochen. Du wachst durch eine innere Klingel auf. Sie ist zuverlässiger als Schweizer Uhren." Ihm macht das vielleicht Spaß, aber es ist kein Leben für mich. (25)

หากจะเปรียบเทียบร้านขนมปังเป็นอะไรสักอย่าง คงจะเปรียบให้เป็นคุกไม่ใช่หรอ ตอนนีพ่อกของฉันทำงานมานานกว่า 30 ปีโดยไม่มีวันหยุด...แต่ละวันพ่อกจะตื่นประมาณตี 4 และทำงานจนถึง 5 โมงเย็น...วันแล้ววันเล่า ไม่ว่าจะเป็นฤดูร้อนหรือฤดูหนาว พ่อกตื่นตอนตี 4 เป็นประจำโดยไม่ต้องใช้นาฬิกาปลุก ฉันอยากจจะรู้จิงว่าพ่อกทำได้ยั้งไง ... ครั้งหนึ่งฉันเคยถามพ่อกเกี่ยวกับเรื่องนี้ และพ่อกตอบว่า "ถ้าลุกตื่นตอนตี 4 มาเป็นเวลา 30 ปีแล้วมันก็จะแทรกซึมลึกไปจนถึงกระดูกเลย ลูกจะ

คืนโดยเสียงปลุกข้างใน มันจะเป็นสิ่งที่เชื่อถือได้มากกว่านาฬิกาของ
สวิสเสียอีก บางทีมันทำให้พ่อรู้สึกสนุก แต่ชีวิตแบบนี้ไม่ใช่ชีวิตสำหรับ
ฉัน

"ฉัน" ไม่สามารถดำเนินชีวิตในลักษณะที่ซ้ำซากจำเจ ไม่ได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ใดๆ และ
ไม่ได้ก้าวเท้าออกไปยังที่ใหม่ๆ ทำให้เขาปฏิเสธอาชีพนี้ ขณะเดียวกัน การที่ "ฉัน" เปรียบเทียบ
ร้านขายขนมปังเป็นคุกกี้บ่งบอกว่าอาชีพนี้ทำให้ "ฉัน" ไม่มีเสรีภาพอันเป็นที่ "ฉัน" แสวงหา
ดังนั้น การที่ "ฉัน" ปฏิเสธอาชีพคนทำขนมปังเพื่อให้ตัวฉันยังคงมีเสรีภาพในการเลือกทางเดิน
ของชีวิต

ไม่ได้มีเฉพาะประสบการณ์ในบ้านเท่านั้นที่ช่วยให้ "ฉัน" ตระหนักถึงเสรีภาพ ยังมี
มีประสบการณ์นอกบ้านด้วย คือ คลื่นการจับกุมผู้คนในดามัสกัส ในข้อหาว่ามีพฤติกรรมต่อต้าน
รัฐบาลบ้าง หรือข้อหาว่าเป็นสายลับบ้าง พ่อของ "ฉัน" ถูกจับกุมในข้อหาว่าทำงานต่อต้านรัฐบาล
แต่ต่อมาได้รับการปล่อยตัวโดยได้รับคำอธิบายว่าเป็นการจับผิดตัว เพราะพ่อของ "ฉัน" มีชื่อ
เดียวกับทนายความที่ทำงานต่อต้านรัฐบาล ในบรรดาผู้ที่ถูกจับ นอกจากพ่อของ "ฉัน" ยังมี
บุคคลอีกหนึ่งที่ "ฉัน" รู้จัก นั่นคือตัวละครผู้ชายเสียสติซึ่งมอบนิทานให้กับฉัน ผู้วิจัยขอ
กล่าวถึงความหมายของนิทานเรื่องนี้ในภายหลัง ตัวละครผู้ชายเสียสติถูกจับกุมในข้อหาว่าเป็น
สายลับ แต่ได้รับการปล่อยตัวในภายหลัง ทั้งพ่อของ "ฉัน" กับตัวละครผู้ชายเสียสติต่างก็ถูก
ทรมานระหว่างการจับกุม เหตุการณ์การกวาดจับผู้ต้องสงสัยที่มีพฤติกรรมต่อต้านรัฐบาลและ
การทรมานผู้ต้องสงสัยเพื่อรับสารภาพ ล้วนแต่แสดงความอยุติธรรมที่บุคคลเหล่านี้ได้รับ
ขณะเดียวกัน การกระทำของรัฐบาลบ่งบอกว่ากระบวนการยุติธรรมของประเทศนี้ล้มเหลว
เหตุการณ์ทางการเมืองข้างต้นส่งผลให้ "ฉัน" รู้สึกภูมิใจในตัวพ่อที่เผชิญกับการถูกทรมานอย่าง
กล้าหาญ และรู้สึกสงสารตัวละครผู้ชายเสียสติที่ถูกทำร้ายร่างกาย การจับกุมผู้บริสุทธิ์เช่น
คนทำขนมปังกับคนที่มีความผิดไม่สมประกอบโดยปราศจากกระบวนการยุติธรรมจึงเป็น
ประสบการณ์ที่ช่วยให้ฉันได้เรียนรู้ที่จะแสวงหาเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และตั้งคำถาม
เชิงวิพากษ์รัฐบาลที่ปิดหูปิดตาประชาชนและต้องการกุมอำนาจเบ็ดเสร็จ ถึงที่สุดแล้วรัฐบาล
แบบนี้ไม่มีความมั่นคงทางการเมือง เห็นได้จากกรณีที่ฉันเขียนไว้ในบันทึกของตอนที่ในช่วงสาม
ปีเกิดการปฏิวัติสองครั้ง เป็นการเน้นย้ำว่าการปกครองโดยรัฐบาลเผด็จการที่ปิดกั้นเสรีภาพของ
ประชาชนย่อมไม่ได้เป็นที่ต้องการของประชาชน

นอกเหนือจากเหตุการณ์ทางการเมืองแล้ว “ฉันทน์” ได้รู้จักกับนักหนังสือพิมพ์ที่ชื่อ ฮาบิบ (Habib) การรู้จักกับฮาบิบไม่ได้เพียงแค่ช่วยให้ “ฉันทน์” ได้เรียนรู้วิธีการเขียนบทความ อีก ทั้งยังช่วยให้ “ฉันทน์” ได้เห็นชีวิตของนักหนังสือพิมพ์คนหนึ่งที่มีความซื่อสัตย์ต่ออาชีพ ฮาบิบ เลือกที่จะตีแผ่ความจริงและวิพากษ์วิจารณ์ความผิดพลาดและความฉ้อฉลของรัฐบาลชุดก่อน ทำให้เขาต้องหนีออกนอกประเทศ ส่วนภรรยาเสียชีวิตจากการถูกยิง เมื่อเปลี่ยนรัฐบาลชุดใหม่ ฮาบิบเดินทางเข้าประเทศอีกครั้ง และมาทำงานให้กับหนังสือพิมพ์ของรัฐบาล แต่พฤติกรรมของ รัฐบาลชุดปัจจุบันไม่ได้แตกต่างจากรัฐบาลชุดที่แล้ว ทำให้ฮาบิบรู้สึกหดหู่และสิ้นหวังที่ไม่ สามารถใช้อำชีพของตนในการเป็นกระบอกเสียงของประชาชนในการตรวจสอบรัฐบาล ครั้นเมื่อ “ฉันทน์” แสดงเจตจำนงกับฮาบิบว่าเขาต้องการเป็นนักหนังสือพิมพ์ ฮาบิบตอบกลับไปว่า “สิมมันชะ หนุมน้อย ฉันทน์จะไปเป็นคนทำขนมปังชะยังดีกว่า อย่างน้อยที่สุดเขาก็รู้ว่าเขาทำอะไรที่เป็น ประโยชน์ได้” [*Vergiß es, mein Junge! Lieber wäre ich Bäcker; der weiß zumindest, daß er was Nützliches tut.*] (98)] การที่ฮาบิบไม่สนับสนุนให้ “ฉันทน์” ยึดอาชีพนักหนังสือพิมพ์ บ่งบอกว่าเขา ไม่รู้สึกศรัทธาต่อการปกครองของประเทศนี้ที่ไร้ตรอนเสรีภาพในการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ส่งผลให้นักหนังสือพิมพ์ไม่สามารถตีแผ่ความจริงให้กับคนในสังคมได้รับรู้ ขณะเดียวกัน ฮาบิบ อาจจะรู้สึกเสื่อมศรัทธาเพื่อนร่วมอาชีพของตนที่ยอมบิดเบือนความจริง และยอมเป็น กระบอกเสียงของรัฐบาล แม้ว่าฮาบิบรู้สึกเสื่อมศรัทธาต่ออาชีพนี้ แต่เขายังคงรักษา จรรยาบรรณในการเป็นนักหนังสือพิมพ์ จนกระทั่งถูกจับกุมในข้อหาบ่อนทำลายประเทศชาติ และ “ฉันทน์” ไม่ได้รับรู้ข่าวคราวของฮาบิบอีกต่อไป การที่ฮาบิบมีความซื่อสัตย์ต่อจรรยาบรรณ วิชาชีพของเขาทำให้ “ฉันทน์” ยกย่องให้ฮาบิบเป็นแรงบันดาลใจของนักหนังสือพิมพ์รุ่นใหม่ ที่ มุ่งเน้นการตีแผ่ความจริง “ฉันทน์” กล่าวว่า “พวกฆาตกรควรจะรับรู้ว่าจะหากพวกเขาฆ่าฮาบิบ จากนั้นจะมีฮาบิบอีกหลายคนที่จะเจริญรอยตามเขา” [*...Diese Mörder sollen wissen, wenn sie Habib töten, dann werden viele Habibs seinen Weg fortsetzen.*] (197)] อาจกล่าวได้ว่าชื่อของฮาบิ บกลายเป็นสัญลักษณ์ในการต่อสู้ของสื่อมวลชนที่มุ่งเน้นการตีแผ่ความฉ้อฉลของผู้ปกครอง ประเทศ และสื่อมวลชนเช่นเดียวกับที่ฮาบิบเป็นจะไม่มีวันสูญหายไปจากประเทศของ “ฉันทน์” เพราะจะมีคนรุ่นใหม่มาสานต่อเจตนารมย์ดังกล่าว

นอกจากนี้ “ฉันทน์” ยังได้เรียนรู้พลังของมวลชนผ่านเหตุการณ์งานศพของลุงซา ลิม ลุงซาลิมเสียชีวิตระหว่างที่เกิดการปฏิวัติ รัฐบาลประกาศภาวะฉุกเฉินทำให้คนจำนวนมาก ไม่สามารถร่วมชุมนุมได้ แต่งานศพของลุงซาลิมมีคนหลายร้อยคนมาร่วมพิธีศพ และต้องการ

ร่วมสังศพ รวมทั้งร่วมฝังศพที่สุสานด้วย ทั้งผู้ชายและผู้หญิง เด็กและผู้ใหญ่ ระหว่างทางที่เคลื่อนศพจากโบสถ์ไปยังสุสาน มีรถจี๊ปของทหารจอดขวางขบวนแห่ศพ และมีทหารจำนวนสี่นายหันกระบอกรปืนมาทางกลุ่มผู้หญิงที่เดินนำขบวนสังศพ แต่กลุ่มผู้หญิงไม่หยุดเดิน พวกเธอตะโกนด่าทหารและลูกสาวของลุงซาลิมร้องตะโกนว่า “ปล่อยให้ขบวนสังศพผ่านไปนะ และยิ่งมาที่ฉันได้เลย” [“Laßt den Trauerzug gehen, und schießt auf mich!” (187)] เธอก้าวต่อไป และบรรดาผู้หญิงคนอื่นๆ ยีบก้อนหินจากขอบถนนและขว้างปาไปที่กลุ่มทหาร ในที่สุดกลุ่มทหารจำต้องล่าถอยไป จากนั้นแสดงถึงพลังของมวลชนในการร่วมกันทำทลายสิ่งที่ไม่ถูกต้องในที่นี้คือการขัดขวางขบวนสังศพที่จะนำไปฝังที่สุสาน ประชาชนจำนวนหลายร้อยคนมารวมตัวกันเพื่อไว้อาลัยให้กับลุงซาลิม การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอจากนี้อาจจะเพื่อสื่อสารว่าพลังของมวลชนสามารถเอาชนะหรือล้มล้างผู้ปกครองที่ใช้อำนาจในทางที่ผิดได้ ขณะเดียวกัน การนำเสนอตัวละครผู้หญิงให้มีบทบาทในการทำทลายอำนาจของทหารที่มีอาวุธอยู่ในมือ น่าจะเพื่อบ่งชี้ความสำคัญของพลังมวลชน แม้แต่ผู้หญิงที่มีภาพลักษณ์ของความอ่อนแอยังสามารถเอาชนะเหล่าทหาร เพราะฉะนั้นหากประชาชนรวมพลังกันทำสิ่งใด สิ่งนั้นย่อมประสบความสำเร็จ

การแสวงหาเสรีภาพของ“ฉัน”ไม่ได้เป็นผลมาจากประสบการณ์ที่เขาประสบด้วยตนเองเท่านั้น หากยังเป็นผลมาจากการรับฟังนิทาน คือ นิทานเกี่ยวกับนกที่สามารถปลดปล่อยตัวเองจากพันธนาการได้สำเร็จ

Es war einmal ein Vogel. Er lebte in einem schattigen Hof im Orient. Um den Hals trug er einen schweren, mit Juwelen besetzten Ring. Der Vogel fühlte sich in seinem marmornen Heim sicher und geborgen. Er genoß den Duft der Blumen und lauschte mit Freude dem Plätschern des kleinen Springbrunnens. Wenn Gäste des Hausherrn kamen, sagten die einen: “Oh, wie schön ist dieser grüne Vogel!” Die anderen widersprachen: “Er ist schön, aber nicht grün, sondern braun. Ihr müßt genau hinschauen.” “Aber meine Herren, jeder der Augen hat, kann sehen, der Vogel ist blau!” riefen die dritten. Auch wenn die Gäste sich nie über die Farbe einig werden konnten, waren sie alle von der Schönheit des Ringes fasziniert.

Es wurde Herbst, die Blätter der schattenspendenden Bäume welkten und fielen herunter, und der Vogel konnte den freien Himmel sehen. Eines Tages erblickte er eine Vogelschar, die in den Süden zog. Er wollte ihr folgen, aber der schwere

Ring hielt ihn am Boden. Von Tag zu Tag fror er mehr in der zunehmenden Kälte und spürte die Bitterkeit seiner Gefangenschaft.

In der Dämmerung des siebten Tages befreite er sich mit einem gewaltigen Ruck aus der Umklammerung des schweren Ringes, der ihm am Hals eine tiefe Wunde beibrachte. Der Vogel blutete stark, aber er flatterte befreit in den weiten Himmel. Über Meere, Wüste, Berge und Täler flog er und erkannte die Schönheit der Welt. Er lernte, Bussarde und Schlangen zu überlisten und mit der Gefahr zu leben.

Am einunddreißigsten Tag erreichte er die große Vogelkolonie im Süden und wunderte sich über die Freude, mit der seine Artgenossen ihn empfingen. Eine Eule erklärte ihm den Grund: "Wenn der Regenbogenvogel kommt, bedeutet das Glück und Gesundheit für uns alle. "Erst jetzt erkannte der Vogel die Farbenvielfalt seiner Federn.

Lange lebte der Regenbogenvogel, und er flog um die ganze Welt. Doch immer, wenn er einen Ring sah, schmerzte ihn die tiefe Narbe am Hals.- (67-68)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีนกตัวหนึ่ง เขาอาศัยอยู่ในสวนที่มีร่มเงาทางฝั่งทิศ ตะวันออก ที่คอของเขามีแหวนขนาดหนึ่งซึ่งมีอัญมณี นกตัวนี้รู้สึกว่าคุณชีวิตของตนเองมันคงและปลอดภัย ในบ้านหินอ่อนของเขา เขาสูดกลิ่นของดอกไม้ และฟังเสียงน้ำแตกกระจายของบ่อน้ำพุ ขนาดเล็กด้วยความรื่นรมย์ เมื่อแขกของเจ้านายมาเยือน หลายคนกล่าวว่า "โอ้ เจ้านกสีเขียวดำนี้ช่างสวยอะไรอย่างนี้" แต่คนอื่นๆแย้งว่า "นกตัวนี้สวย แต่ไม่ใช่สีเขียวนะ เป็นสีน้ำตาลต่างหากล่ะ พวกเราต้องมองให้ดี ๆ" "แต่คุณสุภาพบุรุษแต่ละคนที่มีดวงตาสามารถเห็นได้ว่าเป็นสีฟ้า" กลุ่มที่สามร้องออกไป ถึงแม้บรรดาแขกไม่สามารถมีความเห็นตรงกันในเรื่องสี แต่พวกเขา รู้สึกดีที่ตะลึงกับความสวยงามของแหวน

เป็นฤดูใบไม้ร่วง ใบไม้ของตนไม้ที่มีสีคล้ำมากขึ้นปลิดปลิว และร่วงหล่นลงมา และนกสามารถมองเห็นห้องฟ้าที่ปลอดภัยไปวันหนึ่งเขาได้ทันเห็นฝูงนกที่กำลังย้ายลงไปที่ใต้ เขาต้องการตามพวกเธอไป แต่แหวนที่หนักถ่วงเขาให้ติดอยู่กับพื้น วันแล้ววันเล่าเขารู้สึกหนาวเย็นมากขึ้นท่ามกลางความหนาวเย็นที่เพิ่มมากขึ้นและความขมขื่นที่ถูกละทิ้ง

ช่วงพลบค่ำของวันที่เจ็ด เขาปลดปล่อยตนเองด้วยพลังกำลัง
อย่างแรงออกจากการยึดจับของแหวนที่หนักซึ่งทำให้เกิด
บาดแผลลึกไว้ที่คอของเขา ทำให้มีเลือดไหลมาก แต่เขาโบย
บินอย่างเป็นอิสระไปในท้องฟ้าอันกว้างใหญ่ไพศาล เขามบินอยู่
เหนือทะเล ทะเลทราย ภูเขา และหุบเขา และตระหนักถึง
ความงามของโลก เขาเรียนรู้ที่จะเอาตัวรอดจากเหยี่ยวและงู
และเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับอันตราย

ในวันที่ 31 เขามาถึงอาณาจักรขนาดใหญ่ของนกที่อยู่ทางทิศ
ใต้ และรู้สึกงงในความปรัมปราที่เหล่าเพื่อนพ้องเผ่าเดียวกันต้อนรับ
เขา นกฮูกตัวหนึ่งอธิบายเหตุผลให้เขาฟังว่า "เมื่อมีนกสีรุ้งมาที่นั่น นั้น
หมายความว่าความสุขและสุขภาพแข็งแรงสำหรับพวกเราทุกคน"
ตอนนี้เองที่นกตัวนี้เพิ่งจะตระหนักถึงสีสันที่หลากหลายบนขนของ
เขา

นกสีรุ้งมีชีวิตยืนยาว และเขาออกบินไปทั่วโลก แต่เมื่อใดก็
ตามที่เขาเห็นรอยแผลลึกที่คอซึ่งเกิดจากแหวนบาดคอก่อนนั้น ทำให้เขา
รู้สึกเจ็บปวด

การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอเนื้อหาเรื่องนี้อาจจะเพื่อสื่อสารความสำคัญของการมีเสรีภาพ แต่เดิมนก
ตัวนี้เข้าใจว่าตนเองมีความสุขดี แต่เมื่อได้เห็นฝูงนกบินผ่านจึงได้รับรู้ว่าตนเองขาดอิสระเสรี
แหวนอัญมณีขนาดใหญ่และหนักที่เขาสวมไว้เปรียบเสมือนกรงทองที่จองจำเขาไว้ ทำให้เขาไม่
สามารถบินขึ้นไปบนท้องฟ้าได้ ในที่สุดเขาดิ้นรนออกจากแหวนไปได้ แต่ต้องเสียเลือดไปมาก
เพราะเกิดบาดแผลที่คออันเป็นผลจากการดิ้นรนออกจากแหวน บาดแผลของนกตัวนี้บ่งบอกว่า
การต่อสู้เพื่อเสรีภาพบางครั้งต้องเสียเลือดเนื้อ เมื่อนกตัวนี้พบถิ่นฐานของเพื่อนพ้องเผ่า
เดียวกัน เขาอาศัยอยู่นานพอสมควร แต่ยังไม่ออกไปทั่วโลก ย่อมบ่งบอกว่านกตัวนี้ให้
ความสำคัญกับเสรีภาพในการเดินทางที่ช่วยเปิดโลกใหม่ๆให้กับเขา

นอกจากนี้ การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอตัวนี้ให้มีสีสันที่หลากหลายน่าจะเพื่อ
หมายถึงคนหลากหลายชาติพันธุ์ เมื่อนกตัวนี้ไปยังถิ่นฐานของนก ก็จะทำความสุขไปให้พวก

เขา อาจจะเป็นการนำเสนอแนวคิดในการอยู่ร่วมกันของคนต่างวัฒนธรรม¹²⁴ ของผู้ประพันธ์ ซามีในฐานะผู้อพยพจากดามัสกัสยังได้สะท้อนภาพของสังคมดามัสกัสช่วงทศวรรษ 1950 – 1960 ว่าเป็นระยะเวลาที่ดามัสกัสเป็นสังคมสหวัฒนธรรม¹²⁵ ด้วยการผูกเรื่องให้นิทานเรื่องนี้ เขียนเป็นภาษาต่างๆ ทำให้ฉันต้องนำไปให้ผู้รู้ภาษานั้นช่วยแปลให้ ไม่ว่าจะเป็นชาวกรีก คนเปอร์เซีย คนยิว คนสเปน คนอิตาลีเยน การที่ฉันต้องนำนิทานไปให้คนชาติพันธุ์กลุ่มต่างๆ ช่วยแปลจึงได้รับรู้ว่ที่นี่มีคนหลายชาติอาศัยอยู่ร่วมกัน [...wie viele Völker hier miteinander leben. (68)] เป็นการเก็บภาพวันวานอันแสนสุขของสังคมสหวัฒนธรรมในดามัสกัสให้กับผู้อ่านชาวเยอรมันได้เห็น นอกจากนี้ การที่แขกของเจ้านายต่างถกเถียงว่านกมีสีเขียวบ้าง หรือสีน้ำตาลบ้าง อาจจะไม่บอกถึงคนบางกลุ่มที่ไม่ให้ความสำคัญกับสังคมสหวัฒนธรรม แต่มักจะมีความคิดแบ่งเขาแบ่งเราหรือยึดโยงกับชาติพันธุ์ของตน ยิ่งไปกว่านั้น การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอผู้ที่เป็นเจ้าของนิทานเรื่องนี้เป็นตัวละครชายวิกัลจริด อาจจะเป็นเพื่อตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ผู้นำของประเทศที่มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ตามมาตรฐานวัดทางการแพทย์ แต่กลับเป็นผู้ที่บ้าอำนาจ ปิดกั้นเสรีภาพของประชาชน แตกต่างจากเจ้าของนิทานเรื่องนี้ หากพิจารณาตามมาตรฐานวัดทางการแพทย์เขาเป็นคนวิกัลจริด แต่กลับนำเสนอแนวคิดในการอยู่ร่วมกันของคนต่างวัฒนธรรมและสนับสนุนเสรีภาพ ในที่นี้เราอาจจะตั้งคำถามได้ว่าความบ้าชนิดใดที่สร้างปัญหาให้กับผู้คนในสังคมมากกว่ากัน

นอกเหนือจากนิทานเกี่ยวกับนกสีรุ้งแล้ว ตัวละคร"ฉัน"ยังได้รับฟังนิทานเกี่ยวกับสุลต่านและชาวนาจากลุงซาลิมอีกด้วย

...einem Sultan, der während eines Ausflugs ein malerisches Dorf erreichte und dort rasten wollte. Er stieg von seinem Pferd, und die Bauern warfen ihm ihre Jacken unter die Füße, damit sie nicht staubig wurden. Sie freuten sich, weil er der erste Herrscher war, der ihr Dorf besuchte. Sofort wurde ein großes Essen vorbereitet: Hammel, gefüllt mit Mandeln, Rosinen und Reis, Salate, Käse und Wein. Ein großer Tisch wurde wie hingezaubert auf dem Dorfplatz aufgestellt. Der Sultan wunderte sich über den Reichtum der Leute und rief laut, man müsse die Erntesteuer verdoppeln. Dann fing er an zu essen und aß wie ein Stier, schnaufte, rülpste und fraß.

¹²⁴ Heidi Rösch, *Migrationsliteratur im interkulturellen Kontext*, p. 202.

¹²⁵ *Ibid.*, p. 175.

Plötzlich fühlte er sich müde. Er schaute in die Runde und rief seinen Soldaten zu: "Niemand darf den Tisch verlassen, bevor ich aufwache." Die Soldaten zückten ihre Schwerter und hielten die Männer am Tisch in Schach. Der Sultan schnarchte und aber die Soldaten wechselten die Wache und befahlen den Anwesenden, am Tisch zu bleiben. Der Sultan schlief selig weiter. Es wurde Mogen, und die Männer waren matt vor Müdigkeit, aber der Sultan pennte. Erst am Mittag wachte er schlecht gelaunt und mit steifem Hals auf. Er verfluchte das Dorf, in dem ein Gast nicht einmal ein weiches Bett become, und ritt davon. Seit diesem Tag legen die Bauern keinem Besucher mehr die Jacken unter die Füße. Sie schauen ihn mißtrauisch an, und manchmal werfen sie Steine nach ihm, damit er das Dorf verläßt (160)

...สุลต่านคนหนึ่งผู้ซึ่งมาถึงหมู่บ้านที่สวยงามแห่งหนึ่งระหว่างการเดินทางเพื่อพักผ่อนและต้องการพักผ่อนที่นี่ เขาหลงจากหลังม้าและเหล่าชาวนาโยนเสื่อคลุมของพวกเขาวัวได้ฝ่าเท้าเพื่อมิให้เท้าของสุลต่านเประอะเปื้อนฝุ่น พวกเขารู้สึกปลื้มเพราะเขาเป็นผู้ปกครองคนแรกที่มาเยือนหมู่บ้านของพวกเขา อาหารจำนวนมากถูกเตรียมโดยทันที เนื้อแกะสอดไส้ด้วยแอลมอนต์ ลูกเกต และข้าว สลัด เนยแข็งและไวน์ โด๊ะอาหารขนาดใหญ่ราวกับถูกเสกขึ้นได้ยกมาวางไว้ที่ศาลากลางหมู่บ้าน สุลต่านรู้สึกประหลาดใจกับความมั่งคั่งของประชาชนและตะโกนเสียงดังว่าพวกเขาต้องจ่ายภาษีการเก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า จากนั้นเขาก็เริ่มกินและกินราวกับวัว หายใจถี่ พันทม และเขมื่อปพันใดนั้นเองเขารู้สึกเบื่อ เขามองไปที่กลุ่มคนและร้องสั่งทหารไปว่า "ไม่มีใครได้รับอนุญาตให้ออกจากโด๊ะไปได้ก่อนฉันตื่น" เหล่าทหารพากันชูข้าวบ้านด้วยอาวุธของพวกเขาและจับพวกผู้ชายให้ตรึงอยู่กับโด๊ะ สุลต่านกรนและนอนหลับไป จนถึงกลางคืนและพวกผู้ชายรู้สึกเบื่อหน่าย แต่เหล่าทหารผลัดเปลี่ยนเวรยามกันมาเฝ้าโด๊ะ สุลต่านนอนหลับต่อไป จนกระทั่งเช้า และพวกผู้ชายรู้สึกเอือมระอา แต่สุลต่านยังคงนอนต่อไป ตอนกลางวันเขาเพิ่งจะตื่นขึ้นอย่างหงุดหงิดและด้วยคอกที่เคล็ดเมื่อย เขาจึงออกจากหมู่บ้านนี้ไป ที่ซึ่งแขกไม่เคยได้รับเตียงที่นุ่มอีกเลย และขี่ม้าจากไป นับจากวันนั้นเป็นต้นมา เหล่าชาวนาไม่เคยวางเสื่อคลุมของพวกเขาวัวได้ฝ่าเท้าของผู้มาเยือนอีกต่อไป พวกเขาจ้องมองผู้มาเยือนอย่างหวาดระแวง และบางครั้งพวกเขาขวางก้อนหินใส่ผู้มาเยือนเพื่อขับไล่ผู้มาเยือนให้ออกไปจากหมู่บ้าน

นิทานเรื่องนี้ตั้งคำถามกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง ในที่นี้ ผู้ปกครองเป็นผู้นำที่เผด็จการ โลกโมโทสัน และเห็นแก่ตัว ขณะที่ชาวนาซึ่งเป็นผู้ใต้ปกครอง ในตอนแรกพวกเขายินดีเป็นทาสรับใช้ผู้ปกครอง แต่เมื่อพวกเขาได้ตระหนักว่าการมีผู้นำไม่ได้เกิดประโยชน์ใด ๆ กับชีวิตของพวกเขา มีหน้าที่ผู้นำที่โลกและเห็นแก่ตัวยังจดจ้องที่จะเบียดเบียนผลประโยชน์ของพวกเขา พร้อมกับบังคับให้พวกเขาเชื่อฟังและทำตาม ในที่สุดเหล่าชาวนาตระหนักว่าการเป็นนายของตนเองเป็นสิ่งที่ดีที่สุด การไม่มีนายมาบังคับขู่เข็ญเท่ากับเป็นการให้อิสระเสรีแก่ตนเอง การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอ นิทานเรื่องนี้อาจจะเพื่อสื่อสารว่า ประชาชนสามารถขับไล่ผู้ปกครองได้หากผู้ปกครองคนนั้นมีใช้ผู้นำที่มีคุณธรรม แจกเช่นสุลต่าน ในนิทานเรื่องนี้

“ฉัน” เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ในบ้านและในสังคมที่เขาประสบด้วยตัวเอง รวมทั้งการรับฟังนิทาน จนนำไปสู่การให้ความสำคัญกับการแสวงหาเสรีภาพให้กับตนเองและให้กับสังคม การแสวงหาเสรีภาพให้กับตนเองนั้น “ฉัน” เลือกอาชีพด้วยตนเอง เขาไม่ยอมเป็นคนทำขนมปังตามที่พ่อของเขาต้องการ การเลือกทางเดินของตนเองเป็นการแสวงหาเสรีภาพในการดำเนินชีวิต ขณะเดียวกัน “ฉัน” ต้องการเป็นนักหนังสือพิมพ์ ค้นหาความจริงและเปิดเผยความจริง” [... ich will Journalist werden, die Wahrheit suchen und sie bekanntmachen. (148)] ภาพลักษณ์ของนักหนังสือพิมพ์คือ การนำเสนอข่าวสารในสังคมและเปิดปมปัญหาให้ผู้คนในสังคมได้รับรู้ ดังนั้นการที่“ฉัน”เลือกที่จะเป็นนักหนังสือพิมพ์อิสระเป็นการแสวงหาเสรีภาพในการตีแผ่ข้อมูลข่าวสารให้กับผู้คนในสังคม อันเป็นหนทางที่“ฉัน”สามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้โดยปราศจากการเซ็นเซอร์ นอกเหนือจากการเลือกที่จะเป็นนักหนังสือพิมพ์อิสระ “ฉัน”ยังสามารถหาหนทางในการเผยแพร่หนังสือพิมพ์ของตนหลากหลายวิธี เนื่องจาก “ฉัน”นำเสนอข่าวที่มีเนื้อหาในการเปิดโปงความฉ้อฉลของรัฐบาลหรือวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาล ทำให้คนของรัฐบาลไล่ตามจับ ทำให้“ฉัน”ไม่สามารถแจกหนังสือพิมพ์ด้วยตนเองได้ “ฉัน”จึงได้พยายามหาวิธีอื่น ๆ ในการเผยแพร่ อาทิ การซ่อนหนังสือพิมพ์ไว้ในถุงเท้า การใช้บอลสุนแจกหนังสือพิมพ์ การที่“ฉัน”สามารถหาวิธีการต่าง ๆ ในการเผยแพร่หนังสือพิมพ์ของตนเพื่อมิให้ถูกจับ บ่งบอกว่าผู้คนในสังคมจะไม่ถูกปิดกั้นจากการเข้าถึงข่าวสารหรือมีทางเลือกในการรับรู้ข่าวสารนอกเหนือจากการเสพสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาล

การที่“ฉัน”สามารถหาวิธีการใหม่ ๆ ในการตีพิมพ์เผยแพร่หนังสือพิมพ์ของเขา สอดคล้องกับชื่อเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้ “มือที่เต็มไปด้วยดวงดาวหลายดวง” “มือ”ในที่นี้สื่อ

ความหมายถึงการลงมือทำ ส่วนดวงดาวหลายดวงหมายถึงหมายถึงการมีงานหลากหลายให้เราทำ ดังนั้น"มือที่เต็มไปด้วยดวงดาวหลายดวง" จึงหมายความว่าในมือเรามีงานมากมายรอให้เราลงมือทำ เช่นเดียวกับที่ "ฉัน"ลงมือทำหนังสือพิมพ์อิสระ และหาทางต่างๆในการเผยแพร่โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆทั้งสิ้น หากพิจารณาในอีกแง่มุมหนึ่ง ธรรมชาติของดวงดาวมีแสงสว่างเล็กๆและส่องสว่างทั่วฟ้ายามค่ำคืน ในที่นี้ดวงดาวน่าจะเป็นสัญลักษณ์แทนความหวังเล็กๆที่ไม่เคยดับ ดังนั้น"มือที่เต็มไปด้วยดวงดาวหลายดวง"คงจะตีความได้ว่ามือของเรายังมีความหวังมากมายที่ไม่มีวันสูญสิ้นแฉกเช่นดวงดาวที่ไม่เคยเลิกส่องแสง

ท้ายที่สุด "ฉัน" เลือกที่จะเปิดสำนักพิมพ์ใต้ดินของตนเองหลังจากที่ฮาบีบถูกจับและไม่มีใครได้ข่าวคราวจากเขาอีก น่าจะเป็นการเน้นย้ำว่า "ฉัน" ยังคงเลือกที่จะเป็นนักหนังสือพิมพ์ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น ขณะเดียวกัน การที่ "ฉัน" เลือกทำสำนักพิมพ์ใต้ดินจึงเป็นคำอธิบายของการที่ "ฉัน" ผู้เป็นตัวละครเอกและเป็นตัวละครเดี่ยวซึ่งไม่ปรากฏวิสามานยนามนั้นเพื่อปิดบังตัวตนที่แท้จริง อันจะส่งผลให้ไม่มีใครรู้จักตัวตน ภูมิหลัง และครอบครัวของฉัน การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอตัวละครที่ไม่มีวิสามานยนามและเปิดสำนักพิมพ์ใต้ดินอาจจะสื่อนัยว่าหนทางนี้เป็นทางเดินที่ดีที่สุดของการเป็นสื่อมวลชนในสังคมที่ปิดกั้นเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสาร ข้อมูลของประชาชน

ขณะเดียวกันยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่แสดงจุดยืนของ"ฉัน"ในการแสวงหาเสรีภาพ นั่นคือ การที่เขาประพันธ์นิทานเกี่ยวกับดอกไม้สีแดงซึ่งมีขนาดเล็กมากได้พยายามที่จะข้ามก้อนหินก้อนใหญ่ไปให้ได้เพราะเธอไม่เชื่อว่าโลกนี้สิ้นสุดลงที่ก้อนหิน

Die rote Blume beschließt, dem Wind nicht zu gehorchen, und lehnt seine verführerischen Angebote ab. Er wird zornig, verwandelt sich in einen Sturm und greift sie an. Die rote Blume kämpft und schlägt den Wind mit ihren Stacheln zurück, aber er reißt sie aus und wirft sie zu Boden. Die kleinen Bulmen sind erschrocken, und einige, die es auch wagen wollten, über den Stein zu klettern, sind entmutigt. Einige ältere Blumen sagen: "Das hat sie davon, diese ewig Neugierige." Aber die rote Blume Beschreibt leise die Welt auf der Sonne. Denn bis jetzt hatten sie alle nur gewußt, daß die Welt aus feuchter Erde und einem großen Stein besteht, hinter dem etwas Dämmerlicht hereinscheint. Als die Blumen das hören, fangen sie an zu klettern. Manche fallen zurück, aber die

anderen gehen weiter. Seit diesem Tag bleibt keine Blume mehr hinter den Steinen. Sie klettern, bis sie die Sonne sehen und die Geschichten des Mondes hören können. (178)

ดอกไม้สีแดงตัดสินใจที่จะไม่เชื่อฟังสายลม และปฏิเสธ

ข้อเสนอที่หลอกลวงของเขา สายลมรู้สึกโกรธจึงได้กลายร่างเป็นพายุ และจับเธอไว้ ดอกไม้สีแดงต่อสู้และตีกลับสายลมด้วยหนามของเธอ แต่เขานึกเธอทิ้งและขว้างเธอลงไปที่พื้น เหล่าดอกไม้เล็ก ๆ รู้สึกตกใจ เพราะบางส่วนของที่ต้องการออกผจญภัยด้วยเหมือนกัน การปีนป่ายข้าม ก้อนหินจึงได้หยุดชะงัก ดอกไม้สูงอายุบางส่วนกล่าวว่า "นั่นเป็นผล ของความมอยากรู้อยากเห็นที่ไม่จบสิ้นนี้" แต่ดอกไม้สีแดงพรรณนา อย่างเบา ๆ ถึงโลกที่อยู่อีกฟากหนึ่งของก้อนหิน เล่าถึงดวงจันทร์และ ดวงอาทิตย์ เพราะจนถึงตอนนี้พวกเขาทุกคนรับรู้เพียงแต่ว่าโลก ประกอบด้วยพื้นดินที่ชื้นแฉะและก้อนหินขนาดใหญ่ ข้างหลังก้อนหิน ส่องสว่างด้วยแสงช่วงโพลีเพลส เมื่อเหล่าดอกไม้ได้ยินเรื่องนี้ พวกเขาเริ่มที่จะปีนข้ามกัน บางส่วนตกลงมา แต่บางส่วนไปต่อได้ นับตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมาไม่มีเหล่าดอกไม้ดอกใดยอมอยู่หลังก้อนหิน อีกต่อไป พวกเขาปีนข้ามจนกระทั่งพวกเขาได้เห็นดวงอาทิตย์ และสามารถรับฟังเรื่องราวของดวงจันทร์ได้

เนื้อหาในนิทานเรื่องนี้แสดงตัวตนของ "ฉิน" อย่างชัดเจน ที่จะไม่ยอมถูกกักขังไว้ในร้านขายขนมปัง เช่นเดียวกับดอกไม้สีแดงที่ไม่ยอมอยู่หลังก้อนหินอีกต่อไป "ฉิน" ใช้ดอกไม้ขนาดเล็ก เป็นความเปรียบเชิงอุปลักษณ์แทนคนหนุ่มสาวที่ต้องการเห็นโลกกว้าง ส่วนสายลมเป็นความเปรียบเชิงอุปลักษณ์แทนอุปสรรคที่ขวางกั้นการแสวงหาเสรีภาพของคนหนุ่มสาว ขณะที่ก้อนหินเป็นความเปรียบเชิงอุปลักษณ์แทนพื้นที่ปิดซึ่งโอบล้อมคนหนุ่มสาวไว้ และสีแดงของดอกไม้ เป็นสัญลักษณ์แทนพลังที่ร้อนแรงดุจไฟของคนหนุ่มสาว สำหรับดวงจันทร์และดวงอาทิตย์เป็นความเปรียบเชิงอุปลักษณ์แทนพื้นที่ใหม่ซึ่งคนหนุ่มสาวที่ต้องการการแสวงหาเสรีภาพด้วยการเดินทางสู่โลกกว้าง ไม่ยอมจำนนอยู่แต่ในโลกที่ปิดตายอีกต่อไป

สรุปได้ว่า "ฉิน" ผู้เป็นตัวละครเอกมุ่งมั่นในการแสวงหาเสรีภาพทั้งของตนเอง และเสรีภาพของสังคมด้วยการเป็นนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นการตัดสินใจเลือกทางเดินของตนเอง ขณะเดียวกัน นักหนังสือพิมพ์ซึ่งมีภาพลักษณ์ในการสืบค้นข้อมูลเพื่อนำมาเรียบเรียงและตีพิมพ์

เผยแพร่ จัดได้ว่าเป็นงานที่ช่วยให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมที่มีรัฐบาลปิดหูปิดตาประชาชนหรือปิดกั้นเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ด้วยการนำเสนอเหตุการณ์คลื่นการจับกุมผู้คนในดามัสกัสที่ต้องสงสัยว่ามีพฤติกรรมต่อต้านรัฐบาล นอกจากนี้ "ฉันทัน" ยังได้มีโอกาสรู้จักกับฮาบีบผู้เป็นนักหนังสือพิมพ์ซึ่งสอน "ฉันทัน" เกี่ยวกับวิธีการเขียนข่าวและบทความ ชีวิตและอุดมการณ์ของฮาบีบในการรักษาจรรยาบรรณวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ ทำให้ "ฉันทัน" รู้สึกศรัทธาและยกย่องให้ฮาบีบเป็นแรงบันดาลใจในการเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ดี และ "ฉันทัน" ยังได้เห็นพลังของมวลชนที่ไม่ครั้นคร้ามกระบอกปืน ในเหตุการณ์การเคลื่อนไหวขบวนส่งศพของลุงซาลิมจากโบสถ์ไปยังสุสาน นอกเหนือจากประสบการณ์ที่ "ฉันทัน" ประสบด้วยตัวเองแล้ว ยังมีประสบการณ์เชิงจินตนาการที่ "ฉันทัน" เรียนรู้ผ่านการรับฟังนิทานสองเรื่อง เรื่องแรกเป็นเรื่องราวของนกที่สามารถปลดแอกตนเองจากพันธนาการ ซึ่งสื่อสารเรื่องการแสวงหาเสรีภาพ ส่วนนิทานอีกเรื่องนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับสุลต่านกับชาวนา ซึ่งบ่งบอกถึงความสำคัญในการเป็นนายของตนเอง จากประสบการณ์ที่ "ฉันทัน" ได้สัมผัสและเรียนรู้ ล้วนแต่ส่งผลให้เขามุ่งมั่นในการแสวงหาเสรีภาพ ด้วยการเปิดสำนักพิมพ์ใต้ดินของตนเอง เป็นการยึดหยัดอุดมการณ์ในการตีแผ่ความจริงให้ประชาชนในสังคมของตนรับรู้ และเป็นการต่อสู้กับอำนาจรัฐที่ปิดกั้นเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน ขณะเดียวกัน นิทานเกี่ยวกับดอกไม้สีแดงที่ "ฉันทัน" ประพันธ์ขึ้นเองแสดงการเติบโตและการเรียนรู้ของ "ฉันทัน" ที่มีต่อการแสวงหาเสรีภาพด้วยเช่นกัน

4.3 ความตายของย่าและมิตรภาพระหว่างชาวคริสต์และมุสลิม

นวนิยายเรื่องของขวัญจากคุณย่าซารา (*Das Geschenk von Großmutter Sara*, ค.ศ. 1998) ของ ซอซี อับเดล เกาะดีร์ (Ghazi Abdel-Qadir) เป็นเรื่องราวของเด็กหญิงลีอานา (Liana) ผู้เป็นลูกสาวคนโตที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่และน้องชายในเมืองเบรุต ประเทศเลบานอน ช่วงปิดเทอม เธอมักจะไปอาศัยอยู่กับปู่และย่าในชนบท วันหนึ่งย่าของเธอฝันว่าย่าจะเสียชีวิตในวันศุกร์ เมื่อโต๊ะครูเรียกขานให้เหล่าอิสลามิกชนสวดมนต์ช่วงเย็น ลีอานาและครอบครัว รวมทั้งญาติพี่น้องคนอื่นๆ รีบมารวมตัวกันที่บ้านของปู่กับย่า เนื่องจากความฝันของย่าเป็นลางบอกเหตุถึงสิ่งที่จะเกิด ครึ่งหนึ่งย่าฝันว่าน้ำจะท่วมมาจากทางเหนือ ย่าจึงรีบบอกครอบครัวและเพื่อนบ้านให้ระวังป้องกันไร่นามีให้ถูกท่วมและเตรียมเก็บของไว้ แต่เพื่อนบ้านไม่เชื่อ ครึ่งนั้นมีบ้านของปู่ที่รอดจากภัยน้ำท่วม นับตั้งแต่นั้นมาทุกคนในครอบครัวและเพื่อนเชื่อว่าความฝันของย่าจะกลายเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เมื่อย่าเล่าว่าเธอฝันว่าเธอจะเสียชีวิต ทำให้คนที่รับรู้เรื่องนี้มีปฏิกิริยาสองแบบ นั่นคือ กลุ่มหนึ่งรู้สึกเสียใจ ขณะที่อีกส่วนหนึ่งเกิดความกังขากับความฝันของย่า ลีอานารู้สึกเสียใจและกลัวการที่เธอจะต้องสูญเสียย่าไปตลอด ขณะที่ผู้ใหญ่รอบข้างกล่าวกับลีอานาว่าไม่มีใครหลีกเลี่ยงความตายได้ มีการเตรียมอาหารสำหรับไว้อาลัยย่า ซึ่งมีทั้งแบบคริสต์เพราะครอบครัวของย่าเป็นคริสต์ศาสนิกชน และแบบอิสลามเพราะเพื่อนสนิทของย่าเป็นมุสลิม ส่วนพิธีศพย่าต้องการให้จัดแบบศาสนาอิสลาม บาทหลวงไม่เห็นด้วยแต่ก็ต้องยอมตามความประสงค์ของผู้เสียชีวิต เมื่อวันนั้นมาถึง ไม่มีอะไรเกิดขึ้น ย่าไม่เสียชีวิต ทุกคนในครอบครัวและเพื่อนบ้านพากันดีใจ งานศพเปลี่ยนเป็นงานฉลองแทน เวลานั้นผ่านไป 1 ปี ลีอานาเฝ้ารอม้าที่ชื่อซาราที่สองให้กำเนิดลูกม้า ด้วยเหตุที่ม้ามีชื่อเดียวกับย่า เพราะปู่เห็นว่าม้าตัวนี้มีนิสัยดีร้อนที่คล้ายคลึงกับนิสัยของย่า ดังนั้นปู่จึงตั้งชื่อใหม่ว่าซาราที่สองให้กับม้าตัวนี้ ซาราที่สองให้กำเนิดลูกม้าเพศผู้ จากนั้นเสียชีวิตเพราะเธอเสียเลือดมากและเธอก็อายุมากแล้ว ลีอานาตัวชื่อให้ลูกม้าว่าซาโรซึ่งเป็นวิสามานยนามที่เป็นเพศชายของคำว่าซารา ลูกม้าตัวใหม่มีแม่ม้าที่เป็นของเพื่อนบ้านและเพิ่งให้กำเนิดลูกด้วยเช่นกันช่วยดูแล

ผู้วิจัยเสนอว่านวนิยายเรื่องนี้นำเสนอการที่ลีอานาเติบโตและเรียนรู้เกี่ยวกับความตาย ในตอนแรกลีอานารู้สึกหวาดกลัวและพยายามหลีกเลี่ยงความตาย แต่เมื่อได้เห็นซาโรเกิดและซาราที่สองตายในขณะเดียวกัน ทำให้ลีอานายอมรับว่าความตายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต นอกเหนือจากการเรียนรู้เกี่ยวกับความตาย ผู้อ่านจะได้เห็นการอยู่ร่วมกันของคนคริสต์กับคนมุสลิมอย่างสนิทสนมแน่นแฟ้น ผ่านการทำอาหารไว้อาลัยมาให้กับย่า การไม่แบ่งเขาแบ่งเราเห็นได้จากการศึกษาที่ย่าผู้เป็นคริสต์ศาสนิกชนแต่กลับต้องการจัดงานศพแบบอย่างมุสลิม และการที่ครอบครัวอิสซันที่เป็นมุสลิมช่วยดูแลลูกม้ากำพร้าของลีอานารวมถึงฉากที่แม่ม้าของอิสซันผู้เป็นเพื่อนชาวมุสลิมของลีอานายอมเสียซาโรเช่นเดียวกับที่เสียลูกของเธอเอง การที่ผู้ประพันธ์ใช้วิกฤตความเป็นความตายมาเป็นทางเบี่ยงในการคลี่คลายการแบ่งเขาแบ่งเราเพื่อนำเสนอว่าที่สุดแล้วในความเป็นมนุษย์ย่อมช่วยเหลือกันและกัน

เมื่อลีอานาได้ข่าวเกี่ยวกับความฝันว่าจะเสียชีวิต ลีอานารู้สึกเสียใจทำให้เธอสะอื้นเสียงดังและร้องไห้จนเสื้อของปู่เปียกชื้น "Ich schluchzte laut auf und weinte Großvaters Hemd ganz nass. (16-17)" ยามที่ปราศจากยาทุกอย่างจะไม่เหมือนเดิมเช่นเดียวกับตอนที่ยายยังมีชีวิตอยู่ ดังนั้น ลีอานาเห็นว่าความตาย คือ การสูญเสียคนที่เธอรัก จึงนำไปสู่ความพยายามในการค้นหาหนทางเลี้ยงมิให้ยาของเธอต้องประสบกับความตาย ลีอานารำพึงว่าบางทีความคิดของฉันท้ออาจช่วยให้ยารอดได้ "Meine Idee konnte Großmutter vielleicht retten!" (38) เมื่อยายฝันว่าเธอจะเสียชีวิตในวันศุกร์หน้าช่วงเวลาที่โตะครูเรียกขานเหล่ามุสลิมสวดมนต์เย็น ยาของเธออาจจะไม่ต้องตาย ดังนั้นลีอานาจึงไปขอร้องไห้โตะครูหยุดเรียกขานการสวดมนต์รอบเย็นในวันศุกร์หน้า ความคิดแบบเด็ก ๆ ของลีอานาไม่สามารถเป็นจริงได้ โตะครูอธิบายว่าแม้เขาจะไม่เรียกขานให้เกิดการสวดมนต์รอบเย็น ยังมีคนอื่น ๆ อีกที่ทำหน้าที่นี้ ในโลกนี้มีโตะครูอยู่หลายล้านคน โตะครูจึงได้แต่ปลอบใจลีอานาว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ล้วนเป็นไปตามพระประสงค์ของพระเจ้า "Nichts widerfährt den Menschen ohne Gottes Willen!" (49) เช่นเดียวกับคำกล่าวของโตะครู ลีอานาได้ยินปู่ของเธอปลอบใจเธอว่า "ปู่บอกแล้วอยู่บ่อยครั้ง หลายเอ๋ย เราทุกคนต้องเผชิญกับความตายครั้งหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นคนหรือสัตว์ ชีวิตที่อยู่ในพระหัตถ์ของพระเจ้า อะไรมันจะเกิด มันก็ต้องเกิด..." [Ich habe schon oft gesagt, mein Kind, sterben müssen wir alle einmal. Ob Mensch oder Tier, das Leben liegt in Gottes Hand. Was passiert ist, ist passiert...(82)] ผู้ใหญ่รอบข้างพร่ำบอกลีอานาว่าไม่มีมนุษย์คนใดเอาชนะความตายได้ นั่นทำให้ลีอานาพยายามทำใจยอมรับ การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอความตายในลักษณะที่เป็นสัจธรรม หรือนำเสนอความตายว่าเป็นกฎธรรมชาติที่ไม่มีมนุษย์คนใดสามารถหลีกเลี่ยงกฎจักรนี้ได้เพื่อเป็นการอธิบายที่กระชับและชัดเจน

แม้ว่าลีอานาพยายามทำใจ แต่เธอยังคงรู้สึกกลัวอยู่เช่นเดิม เมื่อถึงกำหนดเวลาที่ยาจะต้องเสียชีวิต "ในที่สุดวันที่น่ากลัวก็มาถึง" ["Der gefürchtete Tag war da! (83)] ลีอานายังได้รำพึงต่อไปอีกว่า "ยาจะตายในวันนี้ ความคิดนี้มันตอกย้ำอยู่ในหัวของฉันท้ออย่างสม่ำเสมออีกครั้ง เธอจะตาย ความตาย การจบสิ้น การจากไป" [...Großmutter wird heute sterben!, hämmerte es immer wieder in meinem Kopf. Sie wird sterben, Tod, Schluss, Aus! (85)] จากคำรำพึงข้างต้นบ่งบอกว่าลีอานายังคงรู้สึกกลัวความตาย และเห็นว่าความตายคือ การสูญเสีย นั่นแสดงว่าลีอานายังไม่เข้าใจสัจธรรมแห่งความตาย การที่ผู้ใหญ่พร่ำบอกถึงกฎธรรมชาติที่เกี่ยวกับความตายเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ยากเกินไปสำหรับเด็กอย่างลีอานา เธอจึงไม่สามารถยอมรับความตายให้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ทำให้ลีอานายังมองความตายเป็นสิ่งที่น่ากลัว เมื่อยาไม่เสียชีวิต เธอจึงรู้สึกโล่งอกและดีใจ นอกจากนี้ การที่ผู้ประพันธ์ผูกเรื่องโดยให้ยาไม่เสียชีวิตตามที่ยาเกิดนิมิตในความฝัน อาจจะเป็นเพราะนวนิยายเรื่องนี้เป็นวรรณกรรมแนวสมจริงจึงควรดำเนินเหตุการณ์ให้สอดคล้องกับตรรกะแห่งเหตุและผล การเสียชีวิตตามนิมิตในความฝันดูเหมือนเป็นเรื่องเหลือเชื่อที่ไม่สามารถ

อธิบายได้ด้วยตรรกะของความเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้นในโลกแห่งความเป็นจริง ย่าจึงไม่เสียชีวิตซึ่งแตกต่างจากภาพที่เกิดขึ้นในความฝันของเธอ

เนื่องจากตัวละครย่าเชื่อมั่นในความฝันของเธอนำไปสู่การจัดเตรียมงานเลี้ยงอาลัยและงานศพ นอกจากอาหารแบบคริสตศาสนิกชนแล้ว เพื่อนสนิทของย่าที่เป็นมุสลิมยังได้เตรียมอาหารไว้อาลัยตามแบบศาสนาอิสลามด้วย การที่ย่าผู้เป็นคริสตศาสนิกชนมีเพื่อนสนิทเป็นมุสลิมซึ่งเธอได้ทำอาหารตามแบบของศาสนาอิสลามมาร่วมไว้อาลัยย่าของลีอานาด้วย ขณะเดียวกัน ญาติของลีอานารู้สึกตื่นตันที่เพื่อนของย่านำอาหารมาร่วมด้วย การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอจากนี้น่าจะเพื่อสื่อถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนในหมู่บ้านซึ่งมีทั้งผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลาม แม้ว่าพวกเขาจะนับถือศาสนาแตกต่างกัน แต่พวกเขาไม่แบ่งแยกเขาแยกเรา ทำให้การอยู่ร่วมกันระหว่างกลุ่มคนสองศาสนาไม่เกิดความแตกแยกหรือความขัดแย้งแต่อย่างใด

แก่นความคิดเกี่ยวกับการไม่แบ่งแยกเขาแยกเรา ยังปรากฏซ้ำในฉากที่บรรยายว่าย่าต้องการให้จัดพิธีศพของย่าตามแบบของศาสนาอิสลาม

Es war Großmutter Wunsch gewesen, ohne die übliche lange Totenwache direkt nach ihrem letzten Atemzug beerdigt zu werden, so wie es die Muslime im Dorf machten. Sie wollte nicht, dass sich ihre Lieben noch drei Tage und drei Nächte an ihrem Sarg die Augen ausweinten. (85)

เป็นความปรารถนาของย่า ที่ต้องการให้ฝังศพของท่านทันทีหลังจากลมหายใจสุดท้ายหมดลงโดยไม่ต้องมีการเฝ้าดูผู้ตายอย่างยาวนานตามปกติ ตามแบบที่คนมุสลิมในหมู่บ้านกระทำ ย่าไม่ต้องการให้บรรดาคนที่เธอรักพากันร้องไห้คร่ำครวญอยู่ที่โลงศพของเธอสามวันสามคืน ในตอนแรกบาทหลวงไม่เห็นด้วย แต่เมื่อย่ายืนยันเช่นนั้น เขาต้องยอมทำตามความประสงค์ของย่า ความต้องการของย่า บ่งบอกความใจกว้างทางวัฒนธรรมของตัวละครตัวนี้ เธอเลือกใช้พิธีกรรมของศาสนาอิสลามในส่วนที่เธอเห็นว่าเหมาะสม ทั้งที่เธอนับถือศาสนาคริสต์ ตัวละครย่าจัดว่าเป็นตัวแทนของผู้ที่ไม่แบ่งแยกเขาแยกเรา เธอไม่ปิดกั้นการเปิดรับพิธีกรรมของศาสนาอื่นหรือกล่าวได้ว่าย่าไม่ผูกโยงตนเองกับพิธีกรรมของศาสนาคริสต์เท่านั้น เธอสามารถก้าวข้ามพรมแดนทางศาสนา นำไปสู่การกำจัดความแปลกแยกทางวัฒนธรรมของผู้ที่นับถือศาสนาแตกต่างกัน

นอกจากนี้ ความไม่แปลกแยกระหว่างกันของผู้ที่นับถือศาสนาแตกต่างกันยังเห็นได้จากที่ตั้งของหมู่บ้าน ผู้ประพันธ์บรรยายว่า

Das Dorf bestand aus zwei Teilen. In dem einen wohnten überwiegend Christen, deren Häuser sich um eine alte Kapelle gruppierten, und in dem anderen Muslime, deren Häuser um eine

Moschee herum standen. Aber natürlich lebten auch einige Christen in der Gegend um die Moschee. ... Genauso wohnten auch muslimische Familien neben der Kapelle. (42-43)

หมู่บ้านนี้แบ่งเป็นสองฝั่ง ฝั่งหนึ่งผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นชาวคริสต์ที่ซึ่งบ้านเรือนของพวกเขาตั้งอยู่เป็นกลุ่มล้อมโบสถ์เก่าๆหลังหนึ่ง ส่วนอีกฝั่งหนึ่งเป็นที่อยู่ของคนมุสลิมที่ซึ่งบ้านเรือนของพวกเขาตั้งอยู่ล้อมมัสยิดแห่งหนึ่ง แต่แน่นอนว่าชาวคริสต์บางส่วนอยู่ในเขตแดนรอบมัสยิดด้วย เช่นเดียวกัน มีครอบครัวมุสลิมอาศัยอยู่ใกล้ๆกับโบสถ์ด้วยเหมือนกัน

การแบ่งเขตแดนที่มองไม่เห็นระหว่างชาวคริสต์กับชาวมุสลิมแสดงความแตกต่างระหว่างผู้ที่นับถือศาสนาแตกต่างกัน เพียงแต่พวกเขาไม่แตกแยก พวกเขาสามารถดำรงอยู่ด้วยกันท่ามกลางความแตกต่างกันโดยปราศจากความขัดแย้ง นั่นน่าจะบ่งบอกว่าความแตกต่างทางศาสนาไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการอยู่ร่วมกันของระหว่างคนทั้งสองกลุ่ม หากพวกเขาเคารพความแตกต่างของกันและกัน การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอภาพการอยู่ร่วมกันอย่างสันติระหว่างชาวคริสต์กับชาวมุสลิมในหมู่บ้านแห่งนี้ในเลบานอนอาจจะเพื่อสื่อสารกับเยาวชนชาวเยอรมันซึ่งเป็นผู้อ่านนวนิยายเรื่องนี้ ว่าในดินแดนเลบานอนมิได้มีแต่ความขัดแย้งหรือสงคราม ในประเทศนี้ยังมีหมู่บ้านที่มีคนต่างศาสนาสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบ

ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ประพันธ์ซึ่งเป็นมุสลิมนำเสนอภาพชาวมุสลิมที่ดีให้กับผู้อ่านชาวเยอรมัน

Bis ich die schmalen Stufen wieder vorsichtig hinuntergestiegen war, hatte sich die Moschee gefüllt. Mindestens dreißig Leute waren versammelt. Dieser Anblick hätte unseren Pastor in der Stadt sicher begeistert. Denn außer an hohen Feiertagen wie Ostern oder Weihnachten gingen an einem normalen Wochentag wie heute nur sehr wenige Menschen in die Kirche, und zwar meist alte Frauen. (47)

จนกระทั่งฉันปีนลงไปอีกครั้งอย่างระมัดระวังตามขั้นบันไดที่แคบที่ในมัสยิดมีคนเต็ม อย่างน้อยที่สุดมีคนสามสิบคนอยู่ร่วมกัน ภาพเช่นนี้น่าจะทำให้บาทหลวงของพวกเราที่อยู่ในเมืองรู้สึกตื่นเต้นอย่างแน่นอน เพราะยกเว้นวันฉลองเทศกาลสำคัญ อาทิ อีสเตอร์ หรือคริสต์มาสแล้ว ในวันธรรมดาอย่างวันนี้มีคนไปโบสถ์น้อยมาก และมักจะมีแต่ผู้หญิงสูงอายุ

ผู้อ่านชาวเยอรมันส่วนใหญ่มักจะเป็นชาวคริสต์ซึ่งอาจจะไม่มีความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามและชาวมุสลิมมากนัก ขณะเดียวกัน กลุ่มผู้อ่านมักจะได้รับรู้ข่าวสารในสื่อประเภทต่างๆที่นำเสนอภาพชาวมุสลิมในฐานะผู้ก่อการร้ายหรือผู้ก่อความรุนแรง ผู้ประพันธ์ในฐานะที่เป็นชาวมุสลิมและเป็นคนพลัดถิ่นอาจจะรู้จักธรรมชาติของกลุ่มผู้อ่านของตน ทศนคติทางด้านลบที่มีต่อชาวมุสลิมเป็นสิ่งที่ผู้ประพันธ์ไม่สามารถปฏิเสธหรือขจัดให้หมดไปได้ สิ่งที่ผู้ประพันธ์ทำได้ นั่นคือ การนำเสนอ

ภาพลักษณ์ทางตำนานบอกให้กับชาวมุสลิม โดยนำภาพของคนมุสลิมที่เคร่งครัดศาสนา การนำเสนอภาพดังกล่าวเพื่อสื่อเน้นว่าชาวมุสลิมไม่ได้มีแต่ผู้ที่ใช้ความรุนแรง หากยังมีผู้ที่เคร่งศาสนาและเคารพพระเจ้าด้วย

นอกเหนือจากการสอดแทรกทัศนคติเชิงบวกต่อชาวมุสลิม ผู้ประพันธ์ยังไม่ลืมที่จะกลับมาดำเนินเรื่องราวการเรียนรู้เกี่ยวกับความตายของลีอานา หลังจากเหตุการณ์ในวันที่ย่าไม่เสียชีวิต ลีอานาเฝ้ารอการให้กำเนิดลูกของแม่ม้าที่ชื่อซาราที่สอง ในวันครบกำหนดลีอานาเฝ้าดูอยู่ด้วย ซาราที่สองให้กำเนิดลูกม้าเพศผู้

Schau Sara, einen wunderschönen kleinen Hengst hast du geboren. Wir werden ihn Saro nennen, als männliche Form von Sara. (104)

ดูสิซารา เธอให้กำเนิดลูกม้าตัวผู้ตัวเล็ก ๆ สวยงามมาก เราจะตั้งชื่อให้เขาว่าซารอ อันเป็นชื่อของผู้ชายที่มาจากชื่อซารา

การที่ลีอานาตั้งชื่อให้กับลูกม้าเพศผู้ที่เพิ่งกำเนิดว่าซารอซึ่งเป็นคำวิสามานยนามคำเดียวกับคำว่าซารา เพียงแต่คำหนึ่งเป็นชื่อของผู้ชาย ส่วนอีกคำเป็นชื่อของผู้หญิง เป็นการบอกล่วงหน้าถึงความตายของซารา

หลังจากให้กำเนิดซารอ ซาราที่สองเลือดไหลไม่หยุดและกำลังจะเสียชีวิต

Während ich Sara II gut zuredete und ihre Ohren küsste, erscholl plötzlich der Ruf des Muezzins durch das Tal und ein eisiger Schreck durchfuhr mich.

“Sara!”, rief ich aus.

“Du kannst nichts mehr für sie tun”, sagte Großvater. “Lass sie los, es ist vorbei.”

“Nein!” Ich schluchzte ... Es war wieder Freitag, wieder Nachmittag und der Muezzin rief zum Gebet! (104)

ระหว่างที่ฉันพูดคุยแต่เรื่องดี ๆ และจูบไปที่หูทั้งสองข้างของเธอ ทันทีทันใดนั้นเสียงเรียกขานของอิหม่ามดังทะลุผ่านเนิน และทำให้ฉันรู้สึกตกใจ

“ซารา” ฉันร้องเรียก

“หลานไม่สามารถทำอะไรให้ซาราได้อีกต่อไปแล้ว” ปู่กล่าว “ปล่อยเธอไป มันจบแล้ว”

"ไม่!" ฉันสะอึกสะอื้น ... เป็นวันศุกร์อีกครั้ง ตอนเย็นอีกครั้ง และอิหม่ามเรียก
 ขานให้ร่วมกันสวดมนต์!

ซาราที่สองเสียชีวิตหลังจากที่อิหม่ามเรียกขานชาวมุสลิมให้ร่วมกันสวดมนต์รอบเย็น การเสียชีวิตของซาราที่สองสอดคล้องกับความฝันของย่า ดูเหมือนเป็นเรื่องเหลือเชื่อ แต่เราสามารถอธิบายได้ว่าซาราที่สองเปรียบได้กับตัวแทนของยาลีอานา ปู่ตั้งชื่อมาตัวนี้ว่าซาราที่สองเพราะมีนิสัยดื้อรั้นเช่นเดียวกับย่าของลีอานา การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอให้ซาราที่สองเสียชีวิตแทนย่าของลีอานาเพื่อให้ความตายดูเหมือนเป็นเรื่องที่ไม่โหดร้ายนัก ซาราที่สองถูกใช้ให้เป็นสัญลักษณ์หรือตัวแทนของย่า ความตายของมาเป็นเรื่องที่สร้างความบีบคั้นทางจิตใจของเด็กน้อยกว่าความตายของสมาชิกในครอบครัว แต่ในขณะเดียวกัน ความตายของซาราที่สองไม่ใช่เรื่องเหลือเชื่อ ทว่าเราสามารถอธิบายได้ตามธรรมชาติของมา ซาราที่สองมีอายุมากแล้ว หากเปรียบเทียบซาราที่สองเป็นคน เธอจะมีอายุเทียบเคียงได้กับผู้หญิงสูงอายุคนหนึ่ง การที่ผู้หญิงสูงอายุตั้งครมภ์และให้กำเนิดเด็กเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดอันตรายให้กับตัวเธออย่างมาก ก่อปรกกับการที่ซาราที่สองมีปัญหาในการให้กำเนิดลูกมาสองครั้งก่อนหน้านี้ หากเธอให้กำเนิดลูกมาอีกครั้งซาราที่สองมีโอกาสที่จะเสียชีวิต อันเป็นสิ่งที่ปู่กับย่าของลีอานาคาดการณ์ไว้แล้ว ดังนั้นการเสียชีวิตของซาราที่สองหลังจากให้กำเนิดลูกมาจึงเป็นไปตามธรรมชาติ มิใช่เรื่องเหลือเชื่อแต่อย่างใด

ลีอานาเห็นว่า"เจ้าซาโรน้อยทำให้ฮาเมียร์ผู้เป็นน้องชายกับเธอมีความรื่นรมย์ขึ้นมาก แม้ว่าตัวเธอยังคงรู้สึกเสียใจกับการตายของซาราที่สองอยู่เสมอ แต่ตอนนี้พวกเธอไม่รู้สึกหดหู่ เจกเช่นในตอนแรกอีกต่อไป" [Der kleine Saro bereitete Amir und mir viel Freude. Zwar war ich wegen Sara II immer noch traurig, aber nicht mehr so verzweifelt wie am Anfang. (115)] การที่ลีอานาสามารถลำดับความทุกข์จากความรู้สึกหดหู่สิ้นหวังมาสู่ความเศร้าใจ เป็นการบ่งบอกว่าเธอสามารถยอมรับความสูญเสียได้ ขณะเดียวกัน การเกิดใหม่ของลูกมาช่วยสร้างความรื่นรมย์ให้กับเธอ แม้ว่าลีอานาต้องประสบกับการสูญเสียซารา แต่ตอนนี้เธอมีซาโรมาเป็นตัวแทนของซาราที่เธอต้องดูแลปกป้อง นอกจากการเรียนรู้เกี่ยวกับความตาย ลีอานายังได้เรียนรู้ที่จะดูแลลูกสัตว์ที่อ่อนแอ การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอเรื่องราวความตายของแม่มา และการเกิดใหม่ของลูกมาช่วยให้ลีอานาได้เรียนรู้เกี่ยวกับความตายและการเกิดใหม่ หรือเรียกได้ว่าเป็นการเรียนรู้กฎแห่งธรรมชาติ ที่ผ่านมาผู้ใหญ่รอบข้างมักจะกล่าวถึงความตายในแง่มุมที่เป็นนามธรรมซึ่งลีอานาไม่เข้าใจ ทว่าการประสบกับความตายและการเกิดใหม่ของแม่มาซารา

กับลูกม้าซาโรด้วยโสดประสาทสัมผัสทั้งห้า ส่งผลให้ลีอานาเข้าใจอย่างถ่องแท้และยอมรับได้ว่า ความตายเป็นกฎธรรมชาติที่ไม่มีมนุษย์คนใดเอาชนะได้

นอกจากการจบเรื่องโดยให้ลีอานายอมรับและเข้าใจความตายแล้ว ผู้ประพันธ์ยังได้ปิดท้ายนวนิยายของตนด้วยการต่อยอดความคิดเรื่องการไม่แบ่งแยกเขาแยกเรา โดยการบรรยายฉากที่แม่ม้าของเพื่อนบ้านของปู่หันมาเลียเจ้าซาโรด้วย ทำให้ซาโรพยายามยืนให้ได้

... Die Stute beschnupperte ihr Fohlen und leckte ihm liebevoll übers Gesicht, schenkte dem armen Saro aber keine Beachtung. (113)

[...]

Als ich es vor Mitleid mit Saro schon beinahe nicht mehr aushielt, schnupperte die Stute auf einmal leicht an seinem Huf, dann an seinem Körper und schließlich – ich traute meinen Augen kaum – leckte sie ihm über Gesicht. Und Saro? Als wäre es genau das gewesen, was ihm die ganze Zeit gefehlt hatte, zuckte er zusammen und öffnete die Augen. Er zappelte mit den Vorderbeinen, setzte sie auf und versuchte hochzukommen. Sofort fiel er aber wieder zurück und ich fürchtete schon, er würde aufgeben. Doch jetzt schien ihn der Lebenswille gepackt zu haben. Immer und immer wieder versuchte er es und als er zum ersten Mal für ein paar Sekunden auf seinen staksigen Beinen stand, hätte ich beinahe laut gejubelt. (144)

... แม่ม้าตัวนี้พยายามทำความรู้จักกับลูกของเธอและเลียไปที่หน้าของเขาด้วยความรักอย่างเต็มเปี่ยม ไม่แสดงปฏิกิริยาสนใจเจ้าซาโรที่น่าสงสารเลย

[...]

เมื่อฉันไม่สามารถทนสงสารเจ้าซาโรได้อีกต่อไป แม่ม้าหันมาเลียเบาๆ ไปที่ช่วงหลังของซาโร จากนั้นตามลำตัวของซาโร และในที่สุด – ฉันแทบจะไม่อยากเชื่อสายตาของตัวเอง – เธอเลียไปที่หน้าของซาโร และซาโรสะ รวกับมันเป็นเช่นนั้นแน่ๆ ตลอดเวลา มีสิ่งหนึ่งที่มันขาดหายไป ในช่วงพริบตาหนึ่งเอง ซาโรล้มต่าขึ้น เขาขยับตัวด้วยขาหน้าทั้งสองข้าง ยึดออกมาและพยายามที่จะยืนขึ้น แต่ทันใดนั้นซาโรล้มลงไปข้างหลังอีกครั้ง และฉันกลัวว่าซาโรจะเลิกลุกขึ้น ทว่าตอนนี้ซาโรดูเหมือนว่ายังอยากมีชีวิตอยู่ต่อไป ซาโรพยายามครั้งแล้ว ครั้งเล่าที่จะลุกขึ้นยืนให้ได้ และเมื่อซาโรยืนได้ด้วยขาของมันเองเป็นครั้งแรกในไม่กี่วินาที ฉันแทบจะตะโกนร้องด้วยเสียงดัง

แม่มีมายอมเสียซาโรทั้งที่ซาโรไม่ใช่ลูกของตน หรือ แม่มีมาแสดงความเป็นแม่เมื่อแม่มาถึงซาโร นั้นบ่งบอกว่าแม่มีมาไม่แบ่งแยกเขาแยกเรา แม่มีมาไม่ปิดกั้นตัวเธอจากลูกมีมากำพำ การเมื่อแม่ ความรักของแม่มีมาที่มีต่อลูกมีมากำพำน่าจะเป็นนิทานอุปมานิตที่คนๆ ผู้ประพันธ์ต้องการทิ้งท้าย ก่อนจบนวนิยายของตน ด้วยการตอกย้ำให้เราผู้อ่านอยู่ร่วมกันโดยไม่แบ่งแยกเขาแยกเราเฉก เช่นความใจกว้างของแม่มีมา เพราะความใจกว้างย่อมส่งผลดีมากกว่าผลเสีย เห็นได้จากกรณีที่ซาโรพยายามยื่นให้ได้หลังจากได้รับการสัมผัสจากแม่มีมา ดังนั้นความใจกว้างหรือการเปิดรับหรือ การไม่แบ่งแยกเขาแยกเราทำให้ทุกสรรพชีวิตดำเนินต่อไปได้ โดยดำเนินในลักษณะที่ไม่มี ความแปลกแยกต่อกัน กลายเป็นปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดซึ่งช่วยลบล้างอคติที่มีต่อกันได้

นอกจากนี้หากพิจารณาจากประวัติของผู้ประพันธ์ หมอซี อับเดล-เกาะดีร์ เกิดใน ปาเลสไตน์ ต่อมาอพยพไปทำงานในคูเวต เรียนจบชั้นมัธยมที่จอร์แดน จากนั้นจึงไปเรียนต่อที่ เยอรมนีและตั้งรกรากอยู่ที่นั่น ผู้ประพันธ์ที่เป็นผู้พลัดถิ่นอาจจะต้องการสื่อบางอย่างผ่านจาก ที่แสดงว่าแม่มีมาเปิดใจรับลูกมีมากำพำ ในที่นี้แม่มีมาอาจจะใช้เป็นการเปรียบเทียบอุปลักษณะแทน แผ่นดินหรือประเทศที่เปิดรับและเป็นที่พักพิงให้กับคนพลัดถิ่น ซึ่งเปรียบได้กับซาโรลูกมีมากำพำ แม่ หากประเทศเจ้าบ้านเปิดกว้างให้กับคนพลัดถิ่นทุกคนเข้ามาอาศัย ส่วนคนพลัดถิ่นไม่ยึดโยง กับอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ของตน นำไปสู่การอยู่ร่วมกันของคนต่างวัฒนธรรมหรือผู้คนที่มาจากต่าง สสารทิศต่างรกร้างได้โดยปราศจากความขัดแย้ง นี่อาจจะเป็นสารที่ผู้ประพันธ์ต้องการเน้นย้ำ อีกครั้งให้กับผู้อ่านก็เป็นได้

สรุปได้ว่า หมอซี อับเดล-เกาะดีร์ นำเสนอเรื่องราวของลีอานาที่เรียนรู้เกี่ยวกับความตาย จากตอนแรกที่ลีอานายอมรับความตายไม่ได้และพยายามหาทางเลี่ยง แต่ในที่สุดลีอานายอมรับ และเข้าใจความตายจากเหตุการณ์แม่มีมาที่ชื่อซาราที่สองเสียชีวิตจากการให้กำเนิดลูกมีมา การที่ ผู้ประพันธ์มิได้นำเสนอเหตุการณ์ความตายของตัวละครยา แต่กลับนำเสนอความตายของแม่มีมา และการเกิดใหม่ของลูกมีมาแทน อาจจะเพื่อให้ความตายดูน่ากลัวน้อยลง หากความตายนั้นมิได้ เกิดขึ้นกับสมาชิกในครอบครัว ทว่าการเปิดเรื่องด้วยการนำเสนอให้ตัวละครยาที่กำลังเผชิญกับ ความตายนั้นเป็นสิ่งจำเป็น ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเพื่อให้ตัวผู้ประพันธ์เองสามารถสอดแทรก ความคิดเรื่อง การไม่แบ่งแยกเขาแยกเราผ่านแผนงานการจัดงานเลี้ยงอาลัยและพิธีศพของยา รวมถึงเหตุการณ์ที่แม่มีมารับอุปการะลูกมีมากำพำเฉกเช่นซาโร แม้ว่านวนิยายเรื่องนี้เปิดเรื่อง ด้วยความน่ากลัวอย่างความตาย แต่ผู้ประพันธ์จบเรื่องอย่างมีความสุข ทั้งเรื่องไม่มีใครเสียชีวิต

ความตายของแม่ฆ่าที่ซื้อซาร่าไม่อาจนับเป็นการสูญเสียเพราะเธอให้กำเนิดซาโรไว้เป็นตัวแทนของเธอ

ขณะเดียวกัน การนำเสนอภาพของหมู่บ้านที่ชาวคริสต์กับชาวมุสลิมอยู่ร่วมกันอย่างสงบอาจจะเป็นความตั้งใจของผู้ประพันธ์เองในการแสดงภาพของชุมชนที่มีความแตกต่างทางศาสนา แต่พวกเขาไม่มีความแตกแยกหรือความขัดแย้งระหว่างกันแต่อย่างใด การให้ภาพเช่นนี้น่าจะเพื่อให้แตกต่างจากข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์หรือสื่อสิ่งพิมพ์ของโลกตะวันตกที่มักจะนำเสนอความขัดแย้งระหว่างชาวคริสต์กับชาวมุสลิมในประเทศเลบานอน หรือภาพสงครามกลางเมืองในประเทศนี้ การที่ผู้ประพันธ์เลือกที่จะนำเสนอเช่นนี้อาจจะเป็นทางเบี่ยงนากรสลายภาพเหมารวมของดินแดนเลบานอนที่มีแต่ไฟสงคราม เป็นการสื่อสารกับผู้อ่านว่าดินแดนเลบานอนมีทั้งช่วงเวลาที่เกิดสงครามและช่วงเวลาที่มีความสุข ถึงที่สุดแล้วชาวเลบานอนที่มีความแตกต่างทางศาสนาจะหาทางออกในการอยู่ร่วมกันได้ แต่ในขณะเดียวกัน ภาพเลบานอนที่สุขสงบอาจจะเป็นภาพพาฝันของผู้ประพันธ์เองก็ได้ซึ่งต้องการชี้ให้เห็นว่าผู้คนที่มีความเชื่อหรือนับถือศาสนาแตกต่างกันสามารถอยู่ร่วมกันได้โดยปราศจากความขัดแย้ง หากแต่ละลายอยู่อย่างพึ่งพากันและกันด้วยการนำเสนอผ่านตัวละครย่าและแม่ฆ่าของอันซัน

4.4 ตัวละครมุสตาฟา กับประสบการณ์ความรุนแรงและมิตรภาพ

นวนิยายเรื่องมุสตาฟา กับกระเป๋ายาของ (Mustafa Mit dem Bauchladen) ของฆอซี อับเดล-เกาะดีร์ (Ghazi Abdel-Qadir) ซึ่งตีพิมพ์ครั้งแรกใน ค.ศ. 1993 เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเด็กชายมุสตาฟา วัย 11 ปี เขาอาศัยอยู่กับพ่อสองคนในเมืองแห่งหนึ่งในคูเวต อันที่จริงแล้วพวกเขาเป็นชาวเลบานอน พ่อของมุสตาฟาเดินทางมาทำงานที่คูเวต และพาครอบครัวด้วยข้อหาทำธุรกรรมเกี่ยวกับสุรา เพราะมีกล่องบรรจุเหล้าหนึ่งใบและขวดเหล้า 2 ใบอยู่ในที่พัก เหตุที่พ่อของมุสตาฟา กลายเป็นติดเหล้าเนื่องจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ที่เขาเป็นผู้ขับ โดยมีภรรยาและลูกสาวอีก 4 คนนั่งไปด้วยเพื่อไปรับมุสตาฟา กลับจากโรงเรียน อุบัติเหตุครั้งนั้นทำให้ภรรยาและลูกสาวทั้ง 4 คนเสียชีวิต ส่วนเขาได้รับบาดเจ็บ นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาพ่อของมุสตาฟา จึงหันเข้าหาเหล้าเพื่อหนีจากประสบการณ์เจ็บปวดในครั้งนั้น และไม่ได้ดูแลเอาใจใส่ลูกชายอีก หลังจากที่พ่อถูกจับมุสตาฟา ต้องดูแลตัวเอง เจ้าของบ้านเช่า เล่มุสตาฟา ออกไปเพราะพ่อของเขาติดค้ำค่าเช่าหลายเดือน มุสตาฟา จึงต้องไปเป็นลูกจ้างในร้านขายของชำ ซึ่งเป็นคนที่มาจากหมู่บ้านเดียวกันในเลบานอน โดยไม่ได้รับค่าจ้าง เพื่อมีที่พักและอาหารในการดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด แต่ละวันมุสตาฟา ต้องทำงานตั้งแต่เช้าจนดึกดื่น วันหนึ่งมุสตาฟา แอบขโมยของในร้านมากิน และถูกจับได้ จึงถูกตบหลังอย่างแรงจนหน้าผากไปกระแทกตู้เย็นและมีเลือดไหลไม่หยุด ลูกจ้างอีกคนรีบพาเขาไปโรงพยาบาล มุสตาฟา บอกความจริงกับแพทย์ที่ทำการแผลให้กับเขาว่าถูกเจ้าของร้านชำทำร้าย แพทย์จึงได้แจ้งความตำรวจ มุสตาฟา ลืมนึกไปว่าการอยู่ในคูเวตอย่างถูกต้องตามกฎหมายนั้นผูกติดอยู่กับใบอนุญาตในการทำงานในคูเวตของพ่อ ตอนนี้พ่อถูกจับ ทำให้การได้รับอนุญาตอยู่ในคูเวตของมุสตาฟา เป็นโมฆะไปด้วย หากมุสตาฟา ถูกตำรวจจับ เขาต้องถูกเนรเทศออกจากคูเวตด้วย ทำให้มุสตาฟา โทกหวัดตำรวจที่จะพาเขาไปส่งบ้านและสามารถหลบหนีออกมาได้

เมื่อมุสตาฟา หนีตำรวจไปได้ เขาไม่รู้จะไปไหนจึงไปนั่งอยู่ที่สถานีรถโดยสารสาธารณะ และนั่งร้องไห้อยู่ที่นั่น มีเด็กหนุ่มที่เป็นพ่อค้าเร่มาชักถามด้วยความห่วงใย มุสตาฟา เล่าเรื่องของเขาให้เด็กหนุ่มคนนี้ฟัง เด็กหนุ่มคนนี้ชื่อไฟซาล (Faisal) วัย 15 ปี เป็นชาวปาเลสไตน์ ไฟซาลพามุสตาฟา ไปรู้จักกับเพื่อนคู่หูของเขาชื่อคาลิล (Khalil) ไฟซาลเล่าเกี่ยวกับการงานของเขาให้ฟังและพามุสตาฟา ไปพักอยู่ด้วยกัน มุสตาฟา ขอทำงานด้วย นับตั้งแต่นั้นมุสตาฟา ทำงาน

เป็นคนคอยสังเกตเจ้าหน้าที่ซึ่งคอยจับเหล่าพ่อค้าเร่ให้กับไฟซาลและคาลิสช่วงเช้าถึงบ่าย ส่วนช่วงเย็นซึ่งเป็นเวลาที่เพื่อนทั้งสองคนเลิกงานแล้ว มุस्ताฟาขอมาขายของแทน วันหนึ่งพวกเขาทั้งสามเปลี่ยนงานจากพ่อค้าเร่ไปเป็นบริกรในร้านกาแฟแทนเพราะต้องการใบอนุญาตในการอยู่อาศัยในคูเวตแต่ถูกเจ้าของร้านหลอก ต่อมาทั้งไฟซาลและคาลิสย้ายไปทำงานต่างเมือง ในเทศกาลวันหยุดทั้งสองคนแวะมาหามุस्ताฟาและชวนกันไปดูฟุตบอล ณ วันนั้นเป็นวันที่พวกเขาโชคดี เพราะบัตรเข้าชมฟุตบอลของพวกเขาถูกรางวัล ทำให้พวกเขาได้รับเงินรางวัลเป็นจำนวน 9,000 ดินาร์ ไฟซาลแนะนำให้นำเงินไปฝากธนาคาร ส่วนมุस्ताฟาต้องการนำเงินไปจ้างทนายความ แต่คาลิสยืนยันให้นำเงินไปซื้อร้านกาแฟเพื่อจะได้มีกิจการที่มั่นคง ในที่สุดพวกเขาทั้งสามตกลงซื้อกิจการร้านกาแฟ พวกเขาในฐานะที่เป็นคนต่างชาติไม่สามารถเปิดกิจการเองได้ ต้องใช้ชื่อคนคูเวตจดทะเบียนการค้าแทน แต่แต่ละปีจะต้องจ่ายให้คนๆนั้น 300 ดินาร์ และทำสัญญาว่าจ้างระหว่างคนคูเวตกับคนต่างชาติเพื่อมิให้คนคูเวตโกงได้อย่างง่ายดาย หลังจากที่พวกเขาบริหารร้านนี้ พวกเขาลดราคากาแฟทำให้มีลูกค้าแน่นร้านจนต้องเช่าที่เพิ่มเพื่อตั้งโต๊ะกาแฟ จากนั้นพวกเขาต้องการซื้อใบอนุญาตให้อยู่อาศัยในคูเวตจากคนคูเวตที่จดทะเบียนร้านค้าแทน คนผู้นั้นตกลงรับปากแต่ในความเป็นจริงหลอกพวกเขาไปรอที่กองตรวจคนเข้าเมือง ระหว่างนั้นชายผู้นี้ส่งลูกน้องไปขโมยสัญญาว่าจ้างระหว่างเขากับไฟซาล คาลิส และมุस्ताฟา ทั้งต้นฉบับและสำเนา ทำให้เด็กหนุ่มทั้งสามคนไม่มีหลักฐานในการฟ้องร้องคนคูเวตคนนี้ ส่งผลให้คนคูเวตสามารถยึดร้านกาแฟของพวกเขาไปได้ ตอนนี้ทั้งสามคนต้องหันกลับมายึดอาชีพพ่อค้าเร่ ในตอนจบ พ่อของมุस्ताฟาพินคิตีและออกจากคุกมาได้ พ่อของมุस्ताฟาดังใจว่าจะพามุस्ताฟาไปอยู่ที่อื่นและเริ่มต้นชีวิตใหม่

นวนิยายเรื่องมุस्ताฟากับกระเป๋ายาวของเป็นเรื่องราวการต่อสู้ชีวิตของมุस्ताฟาผู้ย้ายตามพ่อจากเลบานอนมาอยู่ที่คูเวต การดำเนินเรื่องเริ่มต้นจากเหตุการณ์ตอนที่พ่อถูกจับเข้าคุกและลงเอยด้วยการที่พ่อได้รับการปล่อยตัว ระหว่างที่พ่อถูกจับ มุस्ताฟาประสบกับเหตุการณ์เลวร้ายต่างๆ อาทิ การถูกแก๊ง การถูกโกง ทว่าเขาได้พบกับมิตรภาพจากไฟซาลและคาลิส ผู้วิจยเสนอว่านวนิยายเรื่องนี้นำเสนอตัวละครมุस्ताฟาในฐานะเด็กที่เป็นผู้ใหญ่ก่อนวัยซึ่งเขาสามารถรับมือและจัดการกับปัญหาต่างๆที่ผ่านเข้ามาในชีวิต การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอปัญหาของตัวละครมุस्ताฟาและปล่อยให้มุस्ताฟาเป็นผู้เล่าเองสอดคล้องกับทิศทางของการประพันธ์วรรณกรรมเยาวชนภาษาเยอรมันช่วงทศวรรษ 1990 ซึ่งมีแนวโน้มในการตีแผ่ปัญหาของเด็กโดยให้เด็กเป็นผู้เล่าเอง ที่เรียกกันว่าวรรณกรรมเยาวชนแนวสะท้อนปัญหา เพียงแต่ผู้ประพันธ์

ซึ่งเคยเป็นผู้อพยพอยู่ในคูเวตจึงได้ใช้ฉากในคูเวตและตีแผ่ปัญหาของเด็กต่างชาติที่เป็นแรงงาน
เถื่อนในคูเวตด้วยการนำเสนอผ่านเรื่องราวของมุสตาฟาและผองเพื่อน

เหตุการณ์แรกที่แสดงว่ามุสตาฟาเป็นผู้ใหญ่ก่อนวัย คือ เหตุการณ์ที่พ่อของเขาถูก
ตำรวจจับในกลางดึกคืนหนึ่ง พ่อของเขาบอกกับลูกชายให้ไปบอกกับเจ้าของร้านชำที่มาจาก
หมู่บ้านเดียวกับพวกเขาให้ว่าจ้างนายสุคัตติของเขาด้วย เมื่อมุสตาฟานำถ้อยคำของพ่อมา
กล่าวกับเจ้าของร้านขายของชำ เขาได้ถามมุสตาฟากลับว่าพวกเรามีเงินในการว่าจ้าง
นายความหรือ มุสตาฟาโกหกไปว่า "พวกเรามีเงินแน่นอน คุณไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับเรื่องนี้"
[Natürlich haben wir Geld, schwinde ich. "Darüber mach dir keine Sorgen." (11)] อันที่
จริงแล้วครอบครัวของมุสตาฟาไม่มีเงิน หลังจากเกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์ที่ทำให้แม่กับพี่สาวทั้ง
4 คนเสียชีวิต พ่อเอาแต่ดื่มเหล้าเพื่อให้ลืมอุบัติเหตุและไม่ได้สนใจหน้าที่การงาน หรือแม้แต่เอา
ใจใส่ลูกชายคนเดียวที่เหลืออยู่อย่างมุสตาฟา มุสตาฟาเล่าว่า "แม้ว่าพ่ออยู่บ้านเกือบทุกวัน แต่
ฉันรู้สึกว่าคุณทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพังอย่างน่ากลัว พ่อแทบจะไม่ได้พูดกับฉันเลยและเอาแต่จ้อง
มองความว่างเปล่าอยู่เสมอ" [...Obwohl er fast immer zu Hause war, fühlte ich mich
schrecklich allein gelassen. Er redete kaum mit mir und startete immer nur ins Leere.
(12)] การที่มุสตาฟาไม่ได้รู้สึกโกรธเคืองพ่อของเขาที่ละเลยเขาน่าจะแสดงว่ามุสตาฟามีวุฒิ
ภาวะทางความคิดเพียงพอที่จะเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในครอบครัว แม้ว่ามุสตาฟายังเป็น
เพียงเด็กวัย 11 ปีแต่เขาไม่ได้เอาแต่ใจตนเองหรือเรียกร้องความสนใจจากพ่อของเขา เมื่อเกิด
เหตุการณ์เลวร้ายกับพ่อ เขาพยายามช่วยเหลือพ่อของเขาเท่าที่พอจะทำได้แม้จะต้องโกหกก็
ตาม การโกหกของมุสตาฟาเป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรม แต่ถึงกระนั้นก็ตามเป็นการกระทำที่
ต้องการช่วยเหลือพ่อของเขา ขณะเดียวกันเป็นการบ่งบอกถึงไหวพริบในการเอาตัวรอดและ
รู้เท่าทันเจ้าของร้านขายของชำที่ตระหนี่และเห็นแก่ตัว หากพิจารณาในแง่มุมมองของความรุนแรง
ในครอบครัว การที่พ่อของเขาเพิกเฉยหรือละเลยมุสตาฟาจัดว่าเป็นความรุนแรงอย่างหนึ่ง ทั้งที่
จริงพ่อของเขาและมุสตาฟาต่างก็เป็นผู้สูญเสียเหมือนกันทั้งคู่ แต่พ่อของเขากลับกักขังตนเอง
กับความสูญเสียจนทำให้สถานการณ์เลวร้ายมากขึ้น แตกต่างจากพ่อของเขา มุสตาฟาสามารถ
ปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้

นอกเหนือจากการรู้จักช่วยเหลือพ่อเท่าที่จะทำได้แล้ว มุสตาฟายังรู้จักดูแลตัวเอง
หลังจากที่พ่อติดคุก เจ้าของบ้านเช่ามายึดบ้านคืนไป มุสตาฟาไม่มีที่พักจึงหันมาพึ่งพาเจ้าของ

ร้านชำข้างบ้านเช่าด้วยการของงานทำเพื่อแลกที่พักกับอาหาร แม้ว่าเขาต้องทำงานตั้งแต่เช้าจนดึกดื่นเที่ยงคืนและได้รับประทานแต่ขนมปังแห้ง ๆ แข็ง ๆ ที่ขายไม่ออกเป็นอาหารประทังชีวิต แต่มุสตาฟาอดทนทำเช่นนั้นเพื่อการประทังชีวิตรอดไปในแต่ละวัน เหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นว่ามุสตาฟาปรับตัวได้และรับรู้ว่าเขาไม่มีทางเลือกอื่นใดอีกแล้ว การกระทำของเจ้าของร้านชำจัดว่าเป็นการทารุณกรรมเด็กเพราะเขาใช้แรงงานเด็กโดยไม่จ่ายเงินเดือนหรือจัดหาสวัสดิการที่เหมาะสมกับเด็ก นอกจากนี้ เจ้าของร้านชำยังเรียกได้ว่าเป็นผู้ก่อความรุนแรงแม้แต่กับคนชาติเดียวกัน ทั้งที่เจ้าของร้านชำและครอบครัวมุสตาฟามาจากหมู่บ้านเดียวกันในเลบานอน แต่เขาไม่ได้ใส่ใจช่วยเหลือมุสตาฟายามที่เขาเดือดร้อน อีกทั้งยังฉวยโอกาสยามที่มุสตาฟาไม่มีที่ไปทำให้ได้แรงงานเพิ่ม การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอภาพของเจ้าของร้านขายของชำในฐานะผู้ใหญ่ที่เห็นแก่ตัวและปราศจากความเมตตาเพื่อผูกเรื่องให้มุสตาฟาไม่สามารถอาศัยอยู่กับเขาได้อีกต่อไป วันหนึ่งเจ้าของร้านไม่อยู่ในร้าน มุสตาฟากับลูกจ้างอีกคนหนึ่งจึงแอบขโมยอาหารที่สดใหม่จากในร้านมารับประทาน เจ้าของร้านกลับมาทันเห็นขนมปังอยู่ในมือของมุสตาฟา ขณะที่ลูกจ้างอีกคนไวกว่าจึงสามารถซ่อนไว้ได้ทัน เจ้าของร้านจึงตบหลังมุสตาฟาอย่างแรงจนหน้าผากของมุสตาฟากระแทกเข้ากับตู้เย็น ลูกจ้างอีกคนรีบพามุสตาฟาไปที่โรงพยาบาล ด้วยความโกรธมุสตาฟาจึงเล่าความจริงว่าถูกเจ้าของร้านชำทำร้ายร่างกาย แพทย์แจ้งความตำรวจ เมื่อมุสตาฟาพบกับตำรวจทำให้เขาถูกคิดได้ว่า เมื่อพ่อติดคุกส่งผลให้ใบอนุญาตในการพำนักอยู่ในคูเวตอย่างถูกต้องนั้นเป็นโมฆะ ดังนั้นตอนนี้มุสตาฟาอยู่ในคูเวตอย่างผิดกฎหมาย เขาจำต้องล่องล่อคดีตำรวจให้ไปผีดบ้านเพื่อหาจังหวะหลบหนีตำรวจที่จะพาเขาไปส่งบ้าน การที่มุสตาฟาสามารถหลบหนีตำรวจได้สำเร็จเป็นการสนับสนุนภาพของตัวละครมุสตาฟาในฐานะเด็กที่เป็นผู้ใหญ่ก่อนวัยซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาที่เผชิญได้ทุกครั้ง

หลังจากที่หลบหนีตำรวจมาได้ มุสตาฟาจึงมานั่งคิดอยู่ที่สถานีรถโดยสารสาธารณะทำให้มีโอกาสได้รู้จักกับไฟซาลผู้เป็นพ่อค้าเร่ขายของตามสถานีรถโดยสาร ไฟซาลชวนมุสตาฟามาเป็นสายลับให้กับพวกเขาทั้งสอง สายลับในที่นี้คือการคอยสอดส่องว่ามีเจ้าหน้าที่มาตามจับเหล่าพ่อค้าเร่ไหม หากมีريبตะโกนบอกเป็นรหัสลับ หลังจากมุสตาฟาทำงานเป็นสายลับให้กับไฟซาลและคาลิลมาได้สักระยะหนึ่ง เขาขออนุญาตไฟซาลทำงานเป็นพ่อค้าเร่ด้วยคนได้ไหม เพราะเขาต้องการเงินไว้เป็นค่าจ้างสำหรับทนายความให้กับคดีของพ่อ ไฟซาลไม่เห็นด้วยที่ในพื้นที่เดียวกันจะมีพ่อค้าเร่ถึงสามคน มุสตาฟาจึงเสนอว่าเขาทำหน้าที่สายลับตั้งแต่เช้าถึงบ่ายเหมือนเดิม ช่วงเย็นหลังจากที่ไฟซาลกับคาลิลเลิกงานแล้วเขาขอขายของแทน ข้อเสนอของมุสตาฟาแสดงว่าเขารู้จักเคารพกฎกติกาของพ่อค้าเร่ ไม่ละเมิดผลประโยชน์ของผู้อื่น และมิ

ความอดทนในการทำงานตั้งแต่เช้าถึงค่ำ การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอมุสตาฟาให้เป็นเด็กที่มีวินัย และความรับผิดชอบเพื่อแสดงให้เห็นว่าเขาเป็นเด็กที่เป็นผู้ใหญ่ก่อนวัย

นอกจากนี้ ผู้ประพันธ์ยังนำเสนอเหตุการณ์ที่แสดงการมีปฏิภาณไหวพริบในการเอาตัวรอดของมุสตาฟา ในวันหนึ่งเกิดเหตุระเบิดขึ้น 3 ครั้งในเมืองทำให้ตำรวจตรวจบัตรประจำตัวทุกคน ทั้งมุสตาฟา ไฟซาล และคาลิลต่างก็ไม่ได้เป็นคนต่างชาติที่ถูกต้องตามกฎหมายของคูเวต พวกเขาเก็บตัวอยู่แต่ในห้องเป็นเวลา 1 อาทิตย์ จนกระทั่งพวกเขาทนอดสู้อยู่ไม่ไหวจึงออกไปข้างนอก คาลิลแต่งกายด้วยเสื้อผ้าแบบชาวคูเวตและพูดเป็นสำเนียงภาษาถิ่นแบบชาวคูเวต ทำให้เขาผ่านด่านตรวจตลอดทาง แต่ไฟซาลกับมุสตาฟาถูกจับ พวกเขาถูกกวาดต้อนให้ไปขึ้นยังรถบรรทุก ไฟซาลกระซิบบอกให้มุสตาฟาทำตามหากเขาทำสำเร็จ ไฟซาลตะโกนเรียกคนที่ผ่านไปมาว่า "พ่อของอาลี" อยู่ 4-5 ครั้ง มีชายคนหนึ่งเดินเข้ามาใกล้ๆกับรถบรรทุกและถามว่าใครเรียกฉัน ไฟซาลจึงรีบตอบไปว่าผมทำงานกับพ่อของฮุสเซน บัตรประจำตัวของผมอยู่ในร้านผู้ชายที่เป็นพ่อของอาลีขอให้ตำรวจปล่อยตัวไฟซาล หลังจากที่ไฟซาลไปแล้ว มุสตาฟาตะโกนเรียกพ่อของอาลีเป็น 10 ครั้งแต่ไม่มีใครตอบรับ เขาจึงตะโกนเรียกพ่อของฮุซฮาอิล ซึ่งเป็นชื่อที่เขาเรียกเจ้าของร้านขายของชำ ซึ่งเป็นชื่อเดียวที่เขาคิดออกในตอนนั้น ในทันใดนั้นมีคนถามออกมาว่าใครเรียกชื่อฉัน มุสตาฟาจึงตอบไปว่าผมเอง และโกหกต่อไปว่าผมทำงานกับพ่อของฮุสเซน ชายคนนั้นจึงขอให้ตำรวจปล่อยตัวมุสตาฟาเพราะเขาทำงานกับลูกพี่ลูกน้องของผม ในเหตุการณ์นี้แม้ว่ามุสตาฟาจะทำตามวิธีการของไฟซาล แต่เขารู้จักปรับเปลี่ยนชื่อที่ใช้เมื่อการเรียกด้วยพ่อของอาลีนั่นไม่ได้ผล การผูกเรื่องเช่นนี้ไม่เพียงแต่นำเสนอการที่มุสตาฟารู้จักเอาตัวรอด อีกทั้งยังอาจจะเป็นการตั้งคำถามถึงการแบ่งเขาแบ่งเราของชาวคูเวตในฉากที่ปล่อยคาลิลผ่านไป แต่ก็กักตัวไฟซาลและมุสตาฟาไว้

"Halt! Stehen bleiben!" Die Polizisten bauen sich vor uns auf.

"Meinen Sie etwa mich?", fragt Khalil in kuwaitischem Dialekt.

"Nein, nein, nur die beiden Ausländer", erwidert einer der Polizisten, und Khalil kann weitergehen. (55)

"หยุด อยู่หนึ่งๆ" ตำรวจขวางทางพวกเราไว้

"พวกคุณหมายถึงผมหรือ" คาลิลถามเป็นสำเนียงภาษาถิ่นของคูเวต

“ไม่ ไม่ใช่ เฉพาะคนต่างชาติสองคนนี่เท่านั้น” ตำรวจคนหนึ่งตอบและคาลิสสามารถเดินผ่านไป

ทั้งที่คาลิสเป็นชาวอิรัก เพียงแต่เขาแต่งกายแบบเดียวกับชาวคูเวตและสามารถพูดเป็นสำเนียงภาษาถิ่นได้เช่นเดียวกับชาวคูเวต ทำให้ตำรวจไม่เห็นว่าเขาเป็นชาวต่างชาติ การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอเช่นนี้อาจจะเพื่อตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ชาวคูเวตที่มักจะแบ่งแยกตนเองจากชาติพันธุ์อาหรับด้วยกัน สืบเนื่องจากความเป็นชาติพันธุ์อาหรับทำให้พวกเขาที่มีรูปลักษณ์ทางกายภาพที่คล้ายคลึงกัน แต่การปักปันเขตแดนและการสร้างรัฐชาติตามแบบตะวันตกทำให้กลุ่มชาติพันธุ์อาหรับแตกกระจายเป็นหลายประเทศและนำไปสู่การแบ่งแยกเขาแยกเราระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์อาหรับด้วยกัน

ขณะเดียวกัน การนำเสนอเหตุการณ์เอาตัวรอดของไฟซาลและมุสตาฟาด้วยการขานเรียกคนว่าพ่อของอาลี หรือพ่อของซุฮาอิล หรือพ่อของฮุสเซน บ่งบอกว่าพวกเขาต่างใช้ภาษาอาหรับ การใช้ภาษาเดียวกันแต่แบ่งแยกเขาแยกเราโดยยึดโยงตามเส้นแบ่งเขตแดนที่กำหนดประเทศ บ่งบอกการปิดกั้นและการกีดกันตนเองของชาวคูเวต ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ประพันธ์ยังนำเสนอภาพลักษณ์ของชาวคูเวตว่ามักจะมีอคติต่อคนอาหรับด้วยกัน หมอซี อับเดล-เกาะดีร์/ผูกเรื่องให้ตำรวจสงสัยว่าเหตุการณ์วางระเบิดน่าจะเป็นฝีมือของคนต่างชาติ แต่ด้วยทววรรณกรรมเฉลยว่าเป็นฝีมือคนคูเวตเอง การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอภาพลักษณ์ของชาวคูเวตให้เป็นผู้ที่มีอคติและแบ่งเขาแบ่งเราจากคนในกลุ่มชาติพันธุ์อาหรับด้วยกัน อาจจะเป็นการสะท้อนภาพของคนคูเวตที่ผู้ประพันธ์รู้จักจากการที่เขาเคยทำงานในคูเวต

ภาพของคนคูเวตยังปรากฏในลักษณะของผู้ที่เห็นแก่ตัวและแสวงหาผลประโยชน์จากผู้ที่ดีโอกาส เจกเช่นกลุ่มของมุสตาฟาที่เป็นแรงงานในคูเวตอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ชายชาวคูเวตคนหนึ่งซึ่งเป็นเจ้าของร้านค้าแพคเกจจิ้งบริการให้พวกเขาโดยจ่ายค่าแรงในราคาถูก และสัญญาว่าจะดูแลเรื่องใบอนุญาตในการพำนักในคูเวตให้ กลุ่มของมุสตาฟายอมถูกกดขี่แรงงานเพราะพวกเขาต้องการใบอนุญาตนี้ ทว่าพวกเขาถูกหลอกลวงจากเจ้าของร้าน แม้ว่าพวกเขาไม่ได้รับใบอนุญาตแต่พวกเขาต้องอดทนทำงานต่อไป เนื่องจากการเป็นพ่อค้าเร่เสี่ยงต่อการถูกจับและถูกเนรเทศออกจากคูเวต ด้วยเหตุที่บ้านเกิดของไฟซาลในปาเลสไตน์และบ้านเกิดของมุสตาฟาในเลบานอนกำลังนองเลือดด้วยสงคราม พวกเขาจึงต้องเร่ร่อนมาอยู่คูเวตเพื่อประกอบอาชีพเลี้ยงตนเอง แต่กลับต้องเผชิญกับการถูกเบียดเบียนจากเจ้าของประเทศ

นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ได้นำเสนอภาพลักษณ์ของคนคูเวตบางส่วนที่มีความเจ้าเล่ห์และการคดโกงซ้ำอีกครั้ง ด้วยการผูกเรื่องให้กลุ่มของมุสตาฟาชนะรางวัลที่หนึ่งจากการชิงโชคบัตรผ่านประตูของการแข่งขันฟุตบอล พวกเขาได้รับรางวัลเป็นเงินสดจำนวน 9,000 ดินาร์ ในที่สุดพวกเขาทั้งสามตกลงซื้อร้านอาหารกาแฟเพื่อจะได้มีกิจการที่มั่นคง พวกเขาซึ่งเป็นคนต่างชาติไม่สามารถเปิดกิจการเองได้ พวกเขาต้องจ้างคนคูเวตจดทะเบียนร้านค้าแทนโดยจ่ายให้กับคนๆ นั้นปีละ 300 ดินาร์ และทำสัญญาว่าจ้างระหว่างคนคูเวตกับพวกเขาเพื่อป้องกันมิให้ถูกคนคูเวตโกง แต่พวกเขาทั้งสามถูกชาวคูเวตโกงกิจการร้านอาหารไปจนได้ พวกเขาต้องการซื้อใบอนุญาตให้พำนักอาศัยในคูเวตจากชายผู้หนึ่งซึ่งรับปากที่จะจัดการให้ พวกเขาทั้งสามคนถูกหลอกให้ไปรอที่กองตรวจคนเข้าเมือง ระหว่างนั้นชายผู้หนึ่งส่งลูกน้องไปขโมยสัญญาทั้งต้นฉบับและสำเนาจากที่พักของพวกเขา ทำให้เด็กหนุ่มทั้งสามไม่สามารถฟ้องร้องเขาได้ พวกเขาทั้งสามถูกฉ้อโกงจนต้องหันกลับมาเป็นพ่อค้าเร่อีกครั้ง

หากพิจารณาประวัติของผู้ประพันธ์ มอซี อับเดล-เกาะดีร์ เคยทำงานเป็นพ่อค้าเร่เป็นบริกรและเป็นเจ้าของร้านอาหารในคูเวตเป็นระยะเวลาหนึ่ง จึงเป็นไปได้ที่เขาพบกับชาวคูเวตที่มีความเห็นแก่ตัวและความฉ้อฉล ทำให้ตัวบทวรรณกรรมของเขานำเสนอภาพลักษณ์ของชาวคูเวตให้มีลักษณะดังที่กล่าวมาข้างต้น ขณะเดียวกัน การนำเสนอภาพลักษณ์ของชาวคูเวตในแง่ลบเพื่อทำให้แตกต่างจากภาพลักษณ์ของชาวคูเวตในสื่อโทรทัศน์วิทยุและสิ่งพิมพ์ของประเทศในโลกตะวันตก โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มักจะนำเสนอภาพลักษณ์ของชาวคูเวตในฐานะเหยื่อที่ถูกกระทำจากอิรักหรือภาพลักษณ์ของผู้บริสุทธิ์ที่ตกเป็นเหยื่อของสงครามในสงครามอ่าวเปอร์เซียช่วงทศวรรษ 1990 ซึ่งเป็นช่วงเวลาใกล้เคียงกันกับที่ตัวบทวรรณกรรมเรื่องนี้ได้รับการตีพิมพ์

ขณะที่ผู้ประพันธ์นำเสนอภาพลักษณ์ของชาวคูเวตในแง่ลบ ส่วนภาพลักษณ์ของเหล่าผู้อพยพในด้านบวก ผู้อ่านจะเห็นได้อย่างชัดเจนในเหตุการณ์ที่มุสตาฟาป่วย ทุกคนในห้องพักอาทิ ไฟซาลผู้ชักชวนมุสตาฟาให้มาพักด้วยกัน รวมทั้งคนอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นชาวอียิปต์ ชาวจอร์แดน ชาวซีเรีย ชาวอิรัก และชาวซูดาน ต่างช่วยกันดูแลมุสตาฟาจนกระทั่งเขาหายป่วย การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอเหตุการณ์นี้เพื่อแสดงความเอื้ออาทรของผู้อพยพซึ่งอาศัยอยู่ในคูเวตอย่างผิดกฎหมาย แต่พวกเขาไม่ได้กระทำความผิดศีลธรรม มีหน้าที่ช่วยเหลือกันและกันยามเจ็บป่วย ผิดกับชาวคูเวตบางคนที่เป็นเจ้าของประเทศแต่กลับมีพฤติกรรมที่ผิดศีลธรรม การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอภาพลักษณ์ของผู้อพยพและเจ้าของบ้านชาวคูเวตให้เป็นภาพขาว-ดำ หรือ

เป็นตัวละครแบน อาจจะเพื่อเป็นกระบอกเสียงแทนผู้อพยพในการขอความเห็นใจให้กับผู้อพยพ ซึ่งพวกเขามีความเป็นมนุษย์ และที่ต้องเร่ร่อนมาอยู่ต่างแดนเพราะบ้านเกิดมีสงครามหรือ เพราะการขาดโอกาสในการหาเลี้ยงชีพก็ตาม แต่พวกเขามักจะประสบกับอคติหรือไม่ก็ถูกแสวงหาผลประโยชน์จากเจ้าของประเทศ

การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอเหตุการณ์ที่มุस्ताฟา กับเพื่อนทั้งสองคนถูกโกงจากชาวคูเวต คนหนึ่งนั้นไม่เพียงแต่แสดงภาพลักษณ์ของชาวคูเวตบางคนที่มีความฉ้อฉลและไม่ซื่อสัตย์ อีกทั้งยังเป็นช่องทางให้มุस्ताฟาได้แสดงบทบาทในการเป็นผู้ใหญ่ก่อนวัย เมื่อพวกเขาทั้งสามสามารถยอมรับได้ว่าพวกเขาสูญเสียร้านกาแฟไปแล้ว และกลับมาเป็นพ่อค้าเร่อีกครั้ง มุस्ताฟา เล่าว่า

... Tagsüber arbeite ich für Faisal und Khalil als Späher, und abends gehe ich mit meinem eigenen Bauchladen von Bus zu Bus und danach in die Kaffeehäuser.

Die Straße hinunter zu unserem Kaffeehaus gehe ich nie. Ich will versuchen, einfach alles zu vergessen (188)

... ตอนกลางวันฉันทำงานเป็นสายลับให้กับไฟซาลและคาลิล ส่วนในตอนเย็นฉันเดินแบกกระเป๋าขายของของตัวเองไปตามรถคันแล้วคันเล่า และจากนั้นก็เดินไปตามร้านกาแฟ

ถนนสายที่พุ่งตรงไปร้านกาแฟของพวกเราฉันไม่เคยไปอีกเลย ฉันอยากจะพยายามลืมทุกสิ่งอย่างง่ายดาย

การที่มุस्ताฟาพยายามลืมการเป็นเจ้าของร้านกาแฟและหันกลับมาเป็นทั้งสายลับกับพ่อค้าเร่ แสดงว่าเขายอมรับความจริงได้ นอกจากนี้การที่มุस्ताฟาทำงานอย่างหนักบ่งบอกว่าเขามีความอดทนและความเพียรในการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเขาสามารถรับผิดชอบตนเองได้และไม่ทอดย้อต่ออุปสรรคใดๆ นั่นทำให้มุस्ताฟากลายเป็นเด็กที่เป็นผู้ใหญ่ก่อนวัย ขณะที่มุस्ताฟาเข้มแข็งและพร้อมที่จะเผชิญกับทุกอย่าง แต่พ่อของเขา กลับกลายเป็นผู้ใหญ่ที่อ่อนแอและหนีปัญหา หลังจากอุบัติเหตุที่คร่าชีวิตของภรรยาและลูกสาว ตัวละครพ่อจมอยู่กับความทุกข์และเอาแต่ดื่มเหล้า เมื่อมุस्ताฟามีเงินว่าจ้างทนายความเพื่อสู้คดีของพ่อและช่วยให้พ่อออกจากคุกมาได้ เขายังคงหนีปัญหาด้วยการจะพามุस्ताฟาไปอยู่ที่อื่น เขากล่าวว่า "... เราจะไปที่ใดก็ตามที่เราสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขและมีสันติสุข..."

[...Wir werden irgendwohin gehen, wo wir in Ruhe und Frieden leben können ... (112)]
 เมื่อมุสตาฟาถามพ่อว่าแล้วเราจะไปที่ไหนกันล่ะ พ่อของเขาตอบว่า “เราจะพบสักแห่งแหละลูก
 เอ๊ย” [Wir werden einen Ort finden, mein Junge.” (122)] การที่พ่อของมุสตาฟาต้องการไปอยู่
 ที่อื่นน่าจะแสดงว่าเขายังคงหนีปัญหามากกว่าการพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหา ตัวละครพ่อเป็น
 คนที่ย่อท้อต่ออุปสรรคจึงได้ตั้งความหวังว่าพวกเขาจะพบเมืองซึ่งพวกเขาพ่อ-ลูกจะสามารถ
 ดำรงชีวิตได้อย่างสงบสุข ข้อความที่พ่อกล่าวถึงสถานที่ดังกล่าวอยู่ในรูปประโยคที่แสดงอนาคต
 กาล อาจบ่งบอกว่าพ่อฝากความหวังไว้กับอนาคตที่มองไม่เห็น พ่อไม่ยอมอยู่กับปัจจุบัน หรือ
 เรียกได้ว่าพ่อไม่กล้าที่จะยอมรับสถานการณ์ตามที่เป็นจริงและยังไม่พร้อมที่จะเผชิญหน้ากับ
 ปัญหาหรือดิ้นรนสู้ชีวิตต่อไปเช่นเดียวกับที่มุสตาฟากระทำ กล่าวได้ว่าตัวละครพ่อจึงเป็นผู้ใหญ่
 ที่อ่อนแอและไม่สามารถรับมือกับปัญหาได้

สรุปได้ว่านวนิยายเรื่องมุสตาฟากับกระเป๋ายาของนาเสนอเรื่องราวการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อ
 ความอยู่รอดของเด็กชายมุสตาฟาวัย 11 ปีที่สามารถดูแลตนเองได้หลังจากที่พ่อติดคุก
 มุสตาฟาต้องยอมถูกกดขี่แรงงานเพื่อให้มีอาหารและที่พัก ต่อมาได้พบกัลยาณมิตรจนได้มี
 อาชีพเป็นของตนเองและสามารถเลี้ยงดูตนเองได้ นอกจากนี้มุสตาฟากับมิตรทั้งสองคนยังโชคดี
 ถูกรางวัลที่ 1 ในการชิงโชคบัตรชมการแข่งขันฟุตบอล ทำให้พวกเขาทั้งสามคนกลายเป็น
 เจ้าของร้านค้าแพและไม่ต้องใช้ชีวิตอย่างกระเปียดกระเสียดดังเช่นที่ผ่านมา ทว่าโชคเข้าข้าง
 พวกเขาอยู่ไม่นาน ร้านกาแพของพวกเขาถูกชาวคูเวตคนหนึ่งกดโกงไปเป็นของตนเอง พวกเขา
 เขาต้องกลับมาใช้ชีวิตอย่างแร่ที่ต้อคอยหนีเทศกอีกครั้ง สำหรับมุสตาฟา เขาอดทนและไม่
 ย่อท้อ ขณะเดียวกันเขายอมรับความจริงว่าความสบายที่เคยมีหายไปแล้ว มุสตาฟาสามารถอยู่
 กับปัจจุบันและดิ้นรนต่อสู้เพื่อให้ชีวิตดำเนินต่อไปได้ การที่มุสตาฟาสามารถรับผิตชอบและเลี้ยง
 ดูตนเองได้ตั้งแต่เด็ก จึงกล่าวได้ว่าเขาเป็น”เด็กที่เป็นผู้ใหญ่ก่อนวัย”

บทที่ 4

ชีวิตของตัวละครพลัดถิ่นจากมุมมองของนักเขียนพลัดถิ่น: บทสรุป

จากการศึกษาวรรณกรรมเยาวชนคัดสรรที่ประพันธ์โดยนักเขียนพลัดถิ่น ผู้วิจัยพบว่า ผู้ประพันธ์วรรณกรรมคัดสรรนำเสนอเรื่องราวในสองลักษณะ นั่นคือ เรื่องราวของเยาวชนผู้เป็นตัวละครเอกกับการดำรงชีวิตในสังคมเยอรมันและการดำรงชีวิตในดินแดนมาตุภูมิของผู้ประพันธ์ จากเรื่องราวดังกล่าวช่วยให้ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นภาพลักษณ์ของสังคมเยอรมัน และภาพลักษณ์ของดินแดนตะวันออกกลาง

4.1 ภาพลักษณ์สังคมเยอรมันในวรรณกรรมคัดสรร

ในการนำเสนอเรื่องฉันเป็นคนเยอรมัน-เติร์ก รินคา เคเซอร์ใช้งานเขียนของตนนำเสนอภาพแทนของครอบครัวเติร์กในสังคมเยอรมัน ด้วยการนำเสนอผ่านเรื่องราวของแฟร์ดาผู้เป็นตัวละครเอกซึ่งเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเธอและครอบครัวในรูปแบบของไดอารี่ แฟร์ดารู้สึกอึดอัดกับข้อใจที่ถูกพอกำกับและควบคุมชีวิตของเธอทุกอย่างก้าว เนื่องจากตัวละครพอยึดมั่นแนวคิดปิตาธิปไตยที่เป็นรากฐานค้ำจุนสถาบันครอบครัวตามขนบแบบเติร์ก ทำให้แฟร์ดาไม่สามารถแสดงออกถึงความเป็นตัวของตัวเองตามที่เธอต้องการ ด้วยเหตุที่แฟร์ดาเกิดและเติบโตในเยอรมันจึงไม่ได้รู้สึกแปลกแยกกับสังคมเยอรมัน แตกต่างจากตัวละครพอยซึ่งเป็นแรงงานอพยพชาวเติร์กผู้ประสบกับสภาวะแปลกแยกและต้องการรักษาอัตลักษณ์เติร์กในสังคมเยอรมัน ผู้ประพันธ์นำเสนอการคลี่คลายปัญหาของแฟร์ดา ด้วยการผูกเรื่องให้ตัวละครพอยรู้สึกเจ็บปวดกับการรักษาความบริสุทธิ์ของสายเลือดชาวเติร์กเพราะการจัดการแต่งงานระหว่างลูกสาวคนโตกับชายชาวเติร์ก จบลงด้วยการหย่าร้างในระยะเวลาอันสั้น กอปรกับการที่แฟร์ดาถูกรถชนบาดเจ็บสาหัสส่งผลให้พ่อตระหนักถึงชีวิตของลูกมากกว่าสิ่งอื่นๆ ทั้งสองเหตุการณ์สร้างความทุกข์ให้กับพ่อและช่วยให้พ่อได้เรียนรู้ที่จะปล่อยวางการผูกโยงตนเองกับชาติพันธุ์เติร์ก และหันมาให้ความสำคัญกับการรับฟังความต้องการของ ลูกสาวแทน นั่นจึงนำไปสู่การปลดแอกแฟร์ดาจากการถูกกดทับตัวตนมาสู่ความเป็นตัวของตัวเอง การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอตัวละครพอยให้มีความเปลี่ยนแปลงทางความคิดเพื่อสื่อสารว่า ตัวละครพอยแม้จะดูเหมือนว่าเป็นคนรุ่นเก่าที่ไม่สามารถต่อร่องทางอัตลักษณ์หรือไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมเยอรมันได้ แต่อันที่จริงแล้ว คนเติร์กรุ่นพ่อสามารถดำรงอยู่ในสังคมเยอรมันได้โดยปราศจากความรู้สึกแปลกแยก หากพวกเขายอมปล่อยวางการผูกโยงตนเองกับชาติพันธุ์เติร์ก ท้ายที่สุดสิ่งที่ผู้ประพันธ์ในฐานะคนพลัดถิ่นคนหนึ่งอาจจะต้องการส่งสารถึงผู้อ่านที่เป็นคนพลัดถิ่นด้วยกัน นั่นคือ การเป็นผู้พลัดถิ่นที่ไม่ต้องประสบกับสภาวะของความแปลกแยกหรือความสับสนในบ้านหลังใหม่ หากรู้จักการก้าวข้ามพรมแดนชาติพันธุ์

นอกจากนี้ผู้ประพันธ์เรื่องในดินแดนแห่งช็อกโกแลตกับกล้วย, เด็กสองคนมาถึงดินแดนต่างชาติได้ยืมแบบเรื่องแสนเซลกับเกรเทลมาปรับใหม่เพื่อให้เข้ากับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบัน ผู้ประพันธ์นวนิยายเรื่องนี้ได้ตัดลักษณะพ่อแม่ที่โหดร้ายในนิทานออกโดยเปลี่ยนเป็นพ่อแม่ที่รักลูก ความอดอยากอาหารและการขาดแคลนความรักในนิทานเดิมไม่ปรากฏในฉบับเรื่องนี้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า อุเวกกับอินกริดได้รับการดูแลอย่างดีจากพ่อแม่ทำให้พวกเขาไม่รู้สึกหิวโหยอาหารหรือขาดความรักความอบอุ่น ขณะเดียวกันยังเป็นการปฏิเสธทัศนคติเชิงลบที่มีต่อครอบครัวยากจน ผู้ประพันธ์นำเสนอภาพครอบครัวที่ยากจนซึ่งมีความรักความผูกพันให้แกกัน ไม่ใช่ครอบครัวที่ยากจนซึ่งมีความบกพร่องทางด้านศีลธรรม นอกจากนี้ ผู้ประพันธ์ได้ปรับเปลี่ยนเนื้อหาจากการที่พ่อแม่ทอดทิ้งลูกมาเป็นการทิ้งบ้านเกิดในโรมาเนียแทน เป็นการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับประสบการณ์การอพยพย้ายถิ่นมาสู่สังคมเยอรมัน โดยนำเสนอผ่านเหตุการณ์ที่อุเวกกับ อินกริดสามารถปรับตัวในชั้นเรียนได้ การที่เด็กทั้งสองคนพี่น้องสามารถปรับตัวในสังคมโรงเรียนได้น่าจะเป็นการยืนยันว่าพวกเขาสามารถปรับตัวได้ในสังคมใหม่ ขณะเดียวกัน ทั้งคู่ได้เรียนรู้ที่จะแสดงออกและเรียกร้องสิทธิที่ตนมีและพึงได้รับ การที่อุเวกกับอินกริดตระหนักถึงสิทธิอาจจะบ่งบอกได้ว่าทั้งคู่สามารถปรับตัวให้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมเยอรมัน

และยิดเซล พาชาร์คายานำเสนอนวนิยายเรื่อง*เคมัลกับแกะของเขา* โดยเน้นย้ำมาคาดคิดว่าด้วยการกลับบ้านของคนเติร์ก ด้วยการนำเสนอตัวละครพ่อที่ตั้งใจมาทำงานยังต่างแดนเพื่อเก็บเงินส่งไปที่บ้าน อันเป็นภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของคนเยอรมันบางกลุ่มที่ต้องการให้เหล่าแรงงานต่างดาวเดินทางกลับไปยังถิ่นฐานเดิมของตน มิใช่พากันอพยพครอบครัวมาตั้งรกรากอยู่ที่เยอรมนี ด้วยเหตุนี้รัฐบาลเยอรมันจึงส่งเสริมแรงงานรับเชิญและครอบครัวในการกลับคืนสู่มาตุภูมิ ด้วยการให้เงินขวัญถุงในการว่าจ้างกลับบ้าน ทว่าการที่ผู้ประพันธ์สนับสนุนคนเติร์กกลับบ้าน นั้นอาจจะเป็นไปได้ที่ผู้ประพันธ์ผู้มีการศึกษามีอคติต่อแรงงานชาวเติร์กซึ่งมักจะเป็นผู้ที่ไร้การศึกษา จึงไม่ต้องการให้แรงงานเหล่านี้พากันมาตั้งครอบครัวอยู่ที่เยอรมนีเป็นการสร้างภาระด้านสวัสดิการต่อเด็กและครอบครัวให้กับรัฐบาลเยอรมัน การที่ผู้ประพันธ์นำเสนองานเขียนของตนให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของรัฐบาลจึงเรียกได้ว่าตัวของผู้ประพันธ์เองที่ดำรงตนเป็นพลเมืองที่ดีหรือเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเยอรมันได้อย่างกลมกลืน

สืบเนื่องจากช่วงทศวรรษ 1980และ1990 รัฐบาลเยอรมันมีทิศทางคุมเข้มชาวต่างชาติในเยอรมนี โดยเสนอทางเลือกว่าจะกลับบ้านพร้อมเงินขวัญถุงจากรัฐบาลเยอรมัน เพื่อไปเริ่มต้นชีวิตใหม่ในดินแดนที่จากมา หรืออีกทางเลือกหนึ่งหากชาวต่างชาติต้องการดำรงชีวิตในเยอรมนีต่อไป พวกเขาต้องปรับตัวให้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมเยอรมัน การที่รัฐบาลเยอรมันช่วงเวลานั้นกำหนดทางเลือกเพียง2ทางให้กับชาวต่างชาติส่งผลให้ผู้ประพันธ์ตัวบทวรรณกรรมเยาวชนคัดสรรซึ่งเป็นชาวต่างชาติที่อพยพมายังดินแดนเยอรมนีเลือกที่จะผูกเรื่องราวในงานเขียนของตนให้สอดคล้องกับ

นโยบายของรัฐบาลเยอรมันที่มีต่อคนต่างชาติ ด้วยการนำเสนอ ตัวละครเยาวชนต่างชาติผู้เป็นตัวละครที่พยายามปรับตัวในการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเยอรมัน และการนำเสนอตัวละครเยาวชนที่ละทิ้งเยอรมนีเพื่อกลับไปยังดินแดนปีตุภูมิของพ่อแม่อย่างเต็มใจ ตลอดจนการนำเสนอตัวละครพ่อผู้เป็นแรงงานต่างชาติในเยอรมนีเพื่อหาเงินส่งกลับบ้านเกิดโดยมิได้ต้องการที่จะตั้งรกรากในเยอรมนีแต่อย่างใด เป็นการนำเสนอภาพลักษณ์สังคมเยอรมันในฐานะที่เป็นประเทศเปิดและเน้นแนวคิดชาตินิยม มองข้ามความสำคัญของแรงงานต่างชาติราคาถูกผู้สร้างประโยชน์ให้กับชาวเยอรมัน ช่วงเวลาที่สังคมขาดแคลนแรงงาน รวมทั้งมองข้ามความหลากหลายทางวัฒนธรรม หรือ ขาดการเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม

แต่ในขณะเดียวกันผู้ประพันธ์ตัวบทคัดสรรบางเรื่องมิได้ผูกเรื่องราวให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล หากผู้ประพันธ์ตั้งคำถามเกี่ยวกับความเป็นชาติโดยการนำเสนอตัวละครเอกที่เป็นเยาวชนต่างชาติผู้ไม่ยึดโยงกับชาติพันธุ์ใดชาติพันธุ์หนึ่ง เห็นได้จากเรื่องพระจันทร์กึ่งคืนดาวและซีริน

นวนิยายเรื่องพระจันทร์กึ่งคืนดาวเป็นวรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่สนับสนุนการผูกโยงกับชาติพันธุ์ที่ยืดหยุ่น ผู้ประพันธ์ตั้งคำถามเชิงวิพากษ์กับอัตลักษณ์เดิร์กด้วยการนำเสนอเรื่องราวของครอบครัวชาวเดิร์กหนึ่งครอบครัวที่มีได้มีภาพลักษณ์ตามแบบฉบับ ภาพลักษณ์ตามแบบฉบับของครอบครัวเดิร์กในเยอรมนีเป็นผู้ที่ประสบกับสภาวะแปลกแยกและต้องการรักษาอัตลักษณ์เดิร์กในสังคมเยอรมัน คนเดิร์กรุ่นพ่อดูเหมือนจะเป็นคนเดิร์กตามแบบฉบับ เขาประสบกับความแปลกแยกและภาวะหลอนจากการมองความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างชาวยิวกับชาวเดิร์ก หรือยึดโยงกับความทรงจำร่วมต่อนาซี รวมถึงความรู้สึกโหยหาบ้านเกิด แต่ในขณะเดียวกัน เขาหลงรักสาวเยอรมันและสร้างครอบครัวกับเธอ ความขัดแย้งในตัวเองของคนเดิร์กรุ่นพ่อซึ่งเป็นคนรุ่นเก่าที่ไม่สามารถผสมผสานหรือต่อรองทางอัตลักษณ์ อันเป็นสิ่งที่ผู้ประพันธ์ไม่ได้สนับสนุนจึงผูกเรื่องให้เขาลงเอยด้วยความตาย ส่วนคนเดิร์กรุ่นลูกซึ่งเป็นส่วนที่ตัวบทสนับสนุนมีสองแบบ แบบหนึ่งปรากฏในตัวละครพี่ชายที่ชื่ออดนาน เขาเป็นพ่อค้าที่สามารถใช้อัตลักษณ์ในการแสวงหาผลประโยชน์ เขารู้จักสวมบทบาทแห่งความเป็นตะวันตกและความเป็นตะวันออก หรือเรียกได้ว่าเขาสามารถแปรรูปอัตลักษณ์เป็นสินค้าที่ขายได้ทุกที่และตลอดเวลา ตัวละครเจกเช่นอดนานมีเล่ห์เหลี่ยมในการเล่นกับอัตลักษณ์เพื่อผลประโยชน์จึงไม่ใช่แบบอย่างที่ดีสำหรับผู้อ่านรุ่นเยาว์ ทำให้เขาไม่ใช่ตัวเอกในนวนิยายเรื่องนี้ ตัวเอกของเรื่องนี้ คือ เออเมอร์ซึ่งไม่ได้ผูกโยงกับชาติพันธุ์เช่นเดียวกับพี่ชาย แต่เขาไม่ใช่คนเจ้าเล่ห์ที่มีกลอุบายในการใช้อัตลักษณ์เพื่อผลประโยชน์ เขาสามารถผูกมิตรได้กับคนทุกกลุ่มชาติพันธุ์หรือมิได้แบ่งเขาแบ่งเรา

การที่ตัวบทวรรณกรรมนำเสนอคนเดิร์กรุ่นลูกที่มีได้ดำรงอัตลักษณ์เดิร์กย่อมสื่อนัยว่าผู้ประพันธ์ในฐานะที่เป็นคนเดิร์กพลัดถิ่นไม่ได้ต้องการให้ผู้อ่านเชื่อตามสิ่งที่เชื่อกันมาหรือซีม

ซับซ้อนตามแบบฉบับของชาวเติร์กอีกต่อไป ขณะเดียวกัน ผู้ประพันธ์ยังได้เลือกใช้ชื่อของตัวละครที่บ่งบอกอัตลักษณ์ของความเป็นชาติที่ยืดหยุ่น การตั้งชื่อตัวละครเติร์กที่ใช้คำยืมจากภาษาอาหรับ เช่น เออเมอร์หรือออตมาน และชื่ออะเดรียโนที่ใช้กันในกลุ่มภาษาโรมานซ์ เป็นการสนับสนุนว่าชาติพันธุ์หลายๆชาติล้วนแต่สืบสายมาจากรากเหง้าเดียวกัน แต่เป็นเพราะการผูกติดกับพรมแดนหรืออาณาบริเวณของรัฐชาติ ทำให้มีการสร้างความเป็นอื่นให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ นอกจากนี้ ผู้ประพันธ์ยังได้นำเสนอภาพของเด็กสกินเฮดที่อ่อนแอและไร้ทางสู้ ในขณะที่กลุ่มของเออเมอร์จับกลุ่มกระทำรุนแรงกับผู้อื่น การนำเสนอการใช้กำลังที่คนเยอรมันกระทำกับคนเยอรมัน หรือคนเติร์กกระทำกับคนเยอรมันบ่งบอกว่าการใช้กำลังปรากฏกับคนทุกเชื้อชาติ หรือเรียกได้ว่าความรุนแรงข้ามพรมแดนเชื้อชาติ ทำยที่สุด สิ่งที่ผู้ประพันธ์ในฐานะคนเติร์ก พลัดถิ่นต้องการจะสื่อสารกับผู้อ่านชาวเติร์ก คือ การดำรงอยู่ที่ใดก็ได้โดยไม่ต้องผูกโยงกับอัตลักษณ์เติร์ก และเธออาจจะต้องการกระตุ้นผู้อ่านชาวเยอรมันให้ฉีกทิ้งภาพลักษณ์ตามแบบฉบับของชาวเติร์ก นั่นหมายความว่าผู้ประพันธ์ต้องการเสนอให้ทั้งคนเติร์กกับคนเยอรมันสามารถอยู่ร่วมพรมแดนเดียวกันได้อย่างสันติ หากทั้งสองฝ่ายเรียนรู้ที่จะรู้จักกันและกันตามความเป็นจริง มิใช่การรู้จักแต่ละฝ่ายจากภาพลักษณ์ภายนอก ด้วยเหตุที่นวนิยายเรื่องนี้ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันระหว่างคนต่างวัฒนธรรม จึงทำให้ได้รับรางวัลสันติภาพกุสตาฟ-ไฮเนอมนันน์ ในค.ศ.1999

เช่นเดียวกับกับเรื่องพระจันทร์เสี้ยว ผู้ประพันธ์เรื่องชิรินนำเสนอสารที่คล้ายคลึงกัน นวนิยายเรื่องชิรินนำเสนอเรื่องราวของชิรินผู้เป็นเด็กหญิงชาวอิหร่านที่อพยพตามพ่อแม่อพยพที่เยอรมนี ในตอนแรกชิรินประสบกับสภาวะแปลกแยกทำให้เธอรู้สึกอ้างว้างและโดดเดี่ยว ต่อมาเธอสามารถสื่อสารเป็นภาษาเยอรมันได้ และเข้ากันได้ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน นำไปสู่การปรับตัวในสังคมเยอรมันได้ ชีวิตของชิรินดำเนินเรื่องตามลำดับเวลาตั้งแต่เดินทางออกจากอิหร่านจนกระทั่งอาศัยอยู่ในเยอรมนีเป็นเวลาเกือบ 3 ปี การที่ผู้ประพันธ์เล่าเรื่องตามลำดับเวลาเพื่อบ่งบอกว่าชีวิตของตัวละครเอกไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน เป็นชีวิตที่ผู้อ่านคาดเดาได้ว่าเป็นการนำเสนอสภาวะเปลี่ยนผ่านของตัวละครเอกที่เปลี่ยนผ่านจากสภาวะแปลกแยกมาสู่การกำหนดอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชิรินซึ่งเลือกที่จะไม่ผูกโยงกับชาติพันธุ์ใดๆทั้งสิ้น ไม่ว่าจะ เป็นชาติพันธุ์อิหร่าน หรือชาติพันธุ์เยอรมัน การที่ผู้ประพันธ์จบเรื่องโดยให้ ชิรินก้าวข้ามพรมแดนทางชาติพันธุ์เพื่อสื่อนัยว่าบ้านสำหรับผู้อพยพจะเป็นที่ใดก็ได้ ซึ่งพวกเขาสามารถดำรงอยู่โดยไม่รู้สึกแปลกแยกอีกต่อไป

การนำเสนอจุดยืนของตัวละครดังกล่าวอาจจะบ่งบอกถึงการปรับเปลี่ยนกระแสความคิดของคนบางส่วนในสังคมเยอรมันที่มีได้ยึดติดกับแนวคิดชาตินิยมอีกต่อไปและเปิดกว้างให้กับความแตกต่างทางวัฒนธรรม เป็นการสร้างภาพลักษณ์อีกหนึ่งแบบให้กับสังคมเยอรมันที่ปรากฏต่อสายตาผู้อ่านในฐานะประเทศที่เปิดเสรีทางวัฒนธรรม สังคมเยอรมันไม่ได้มีแต่เฉพาะผู้คนที่มีความ

แปลกแยกหรือกีดกันคนต่างชาติ หากแต่ยังมีผู้ที่ยินดีต้อนรับคนต่างชาติโดยปราศจากอคติทางชาติพันธุ์

4.2 ภาพลักษณ์ของดินแดนตะวันออกกลาง

ผู้ประพันธ์บางส่วนนำเสนอภาพประชาชนในดินแดนตะวันออกกลางผู้รักสันติภาพ และเสรีภาพ เห็นได้จากการอยู่ร่วมกันระหว่างคนต่างชาติดั้งศาสนาในหินที่เปล่งเสียง เป็นการนำเสนอประสบการณ์ชีวิตคู่ของปู่กับย่า ปู่ของคามัลเป็นชาวอาหรับปาเลสไตน์ ขณะที่ย่าของเขาเป็นชาวยิว ทั้งคู่รักกันและแต่งงานสร้างครอบครัวร่วมกันอย่างมีความสุข นอกเหนือจากการรับรู้ความรักและการสร้างครอบครัวระหว่างคนยิวกับคนปาเลสไตน์แล้ว คามัลยังเป็นประจักษ์พยานความรักที่ไม่ตายระหว่างปู่กับย่าของเขา ทั้งที่ปู่เสียชีวิตไปนานแล้ว แต่ย่ายังพูดคุยกับปู่ ทุกๆ วันพุธซึ่งเป็นวันที่ปู่เสียชีวิตลง ณ ใต้ต้นแอลมอนต์ต้นหนึ่ง ย่าจะมาปิกนิกที่ใต้ต้นไม้ต้นนี้เพื่อเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้ปู่ฟัง ผู้ประพันธ์นำเสนอความรักและความผูกพันระหว่างปู่กับย่าของคามัลเพื่อสนับสนุนความรักข้ามพันพรมแดนชาติพันธุ์มากกว่าความรักระหว่างชาติพันธุ์เดียวกัน ขณะเดียวกัน เพื่อปฏิเสธการรักษาความบริสุทธิ์ของชาติพันธุ์หรือสายเลือดบริสุทธิ์ของตน หรืออาจจะกล่าวได้ว่าทั้งคู่ไม่ได้ติดยึดกับการรักษาความบริสุทธิ์ของชาติพันธุ์ยิวหรือปาเลสไตน์แต่อย่างใด

นอกจากนี้ ผู้ประพันธ์ยังเน้นย้ำการกำจัดความเกลียดชังทางชาติพันธุ์โดยการส่งเสริมการแต่งงานระหว่างคนต่างชาติดั้งศาสนา แต่ในขณะเดียวกัน ปฏิเสธการแต่งงานระหว่างคนในศาสนาเดียวกัน ทำให้คามัลตระหนักว่าการรักษาความบริสุทธิ์ของชาติพันธุ์เป็นการคุกคามการอยู่ร่วมกันระหว่างคนต่างชาติดั้งศาสนา อันเป็นสิ่งที่ผู้ประพันธ์ นวนิยายเรื่องนี้ไม่ได้สนับสนุน สิ่งที่ผู้ประพันธ์ส่งเสริม คือ การทลายพรมแดนของชาติพันธุ์หรือการกำจัดอคติทางชาติพันธุ์ ด้วยการให้การแต่งงานซึ่งไม่ได้เป็นเพียงการเชื่อมโยงระหว่างคนสองคนเข้าไว้ด้วยกัน หากการแต่งงานยังสื่อถึงของการรักษาสันติภาพ ดังนั้นการแต่งงานระหว่างคนต่างศาสนาต่างวัฒนธรรมในที่นี้จึงเท่ากับเป็นหนทางในการแก้ไขความแปลกแยกและความเกลียดชังระหว่างคนต่างศาสนา

นอกจากนี้ คามัลยังได้เรียนรู้การพึ่งพากันหรือการช่วยเหลือกันและกัน หลังจากที่ได้ยินนิทานของลูก้าซึ่งเป็นเพื่อนของย่า ลูก้าเล่าเกี่ยวกับชายโง่เขลาสามคนที่อดอยากขาดน้ำจนแทบจะถึงแก่ชีวิต นิทานที่ลูก้าเล่าช่วยให้คามัลตระหนักถึงความสำคัญของการพึ่งพาอาศัยกัน ผู้ประพันธ์ใช้นิทานดังกล่าวเพื่อสอนให้ตัวละครเอกรับรู้ว่าคนเราไม่สามารถดำรงอยู่ได้ตาม

ลำพัง ธรรมชาติของมนุษย์ต้องการเพื่อน เช่นเดียวกับที่ปาเลสไตน์ต้องการอิสราเอลเป็นเพื่อน และอิสราเอลต้องการปาเลสไตน์เป็นเพื่อน การอยู่อย่างถ้อยทีถ้อยอาศัยระหว่างคนต่างชาติต่างศาสนาเป็นแก่นกระพีที่ผู้ประพันธ์ให้ความสำคัญ เนื่องจากช่วยลดทอนความแปลกแยกระหว่างคนต่างศาสนา

คามัลไม่เพียงแต่เรียนรู้คุณค่าของการช่วยเหลือกันและกันผ่านการฟังนิทานเท่านั้น อีกทั้งเขายังมีประสบการณ์ตรงจากการได้รับความช่วยเหลือจากชาวยิวถึงสองครั้งในการให้ที่พักค้างคืนกับเขาและย่าของเขา ครั้งหนึ่งในระยะเวลาที่มีการประกาศภาวะฉุกเฉินขณะที่พวกเขาติดอยู่ในฝั่งของอิสราเอล และอีกครั้งในตอนที่เขาไปไม่ทันรถคันสุดท้ายที่จะกลับฝั่งปาเลสไตน์ การที่คามัลได้รับความช่วยเหลือจากชาวยิวผู้เป็นคนแปลกหน้าเพื่อแสดงว่าถึงที่สุดแล้ว ในยามวิกฤตความเป็นความตายมนุษย์ย่อมไม่ทอดทิ้งกัน ผู้ประพันธ์นำเสนอฉากที่คนต่างศาสนาช่วยเหลือกันเพื่อใช้เป็นทางเบี่ยงในการคลี่คลายความขัดแย้งระหว่างคนต่างศาสนา

อันที่จริงแล้ว ประชาชนซึ่งนับถือศาสนาที่แตกต่างกันมีได้ต้องการความขัดแย้งหรือสงครามแต่อย่างใด พวกเขาต้องการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก ทว่าปัญหาหรืออุปสรรคที่สำคัญเป็นเพราะตัวผู้นำของดินแดนนี้เง่าแจกเช่นชวานาทั้งสามคน และที่เลวร้ายที่สุดคือ พวกบักคั้งศาสนา การที่ผู้ประพันธ์เอ่ยถึงผู้นำที่โง่เขลาและพวกคั้งศาสนาอาจจะเพื่อวิพากษ์ความรู้ประโยชน์หรือความรู้สาระในการเอาชนะกันของเหล่าผู้นำเพื่อแย่งชิงดินแดนนี้ ขณะเดียวกันเป็นการเตือนสติเด็กรุ่นใหม่แจกเช่นคามัลมิให้ตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของความขัดแย้งระหว่างปาเลสไตน์กับอิสราเอลซึ่งเป็นปัญหาที่ไม่สามารถยุติได้ เนื่องจากแต่ละฝ่ายต่างอ้างว่าดินแดนนี้เป็นบ้านของตน การต่อสู้เพื่อบ้านของทั้งสองฝ่ายเริ่มต้นมาจากการก่อตั้งประเทศอิสราเอล ทั้งที่ก่อนหน้านั้นมุสลิมกับยิวอยู่ร่วมกันในดินแดนนี้ การปักปันเขตแดนและการสร้างรัฐชาติทำให้เกิดความขัดแย้งและสงครามระหว่างชาติพันธุ์ทั้งสองกลุ่มซึ่งเป็นฝีมือของผู้นำทางการเมืองและศาสนา

"ฉัน"ผู้เป็นตัวละครเอกมุ่งมั่นในการแสวงหาเสรีภาพทั้งของตนเองและเสรีภาพของสังคมด้วยการเป็นนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นการตัดสินใจเลือกทางเดินของตนเอง ขณะเดียวกันนักหนังสือพิมพ์ซึ่งมีภาพลักษณ์ในการสืบค้นข้อมูลเพื่อนำมาเรียบเรียงและตีพิมพ์เผยแพร่ จัดได้ว่าเป็นงานที่ช่วยให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมที่มีรัฐบาลปิดหูปิดตาประชาชนหรือปิดกั้นเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ด้วยการนำเสนอเหตุการณ์คลื่นการจับกุมผู้คนในดามัสกัสที่ต้องสงสัยว่ามีพฤติกรรมต่อต้านรัฐบาล นอกจากนี้"ฉัน"ยังได้มีโอกาสรู้จักกับฮาบิบผู้เป็นนักหนังสือพิมพ์ซึ่งสอน "ฉัน" เกี่ยวกับวิธีการเขียนข่าวและบทความ ชีวิตและอุดมการณ์ของฮาบิบในการรักษาจรรยาบรรณวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ ทำให้"ฉัน"รู้สึกศรัทธาและยกย่องให้ฮา

บิบเป็นแรงบันดาลใจในการเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ดี และ"ฉันทัน"ยังได้เห็นพลังของมวลชนที่ไม่ครั้ง
 คร้ามกระบอกปืน ในเหตุการณ์การเคลื่อนขบวนส่งศพของลุงชาลิมาจากโบสถ์ไปยังสุสาน
 นอกเหนือจากประสบการณ์ที่"ฉันทัน"ประสบด้วยตัวเองแล้ว ยังมีประสบการณ์เชิงจินตนาการที่
 "ฉันทัน"เรียนรู้ผ่านการรับฟังนิทานสองเรื่อง เรื่องแรกเป็นเรื่องราวของนกที่สามารถปลดแอก
 ตนเองจากพันธนาการ ซึ่งสื่อสารเรื่องการแสวงหาเสรีภาพ ส่วนนิทานอีกเรื่องนั้นเป็นเรื่อง
 เกี่ยวกับสุลต่านกับชาวนา ซึ่งบ่งบอกถึงความสำคัญในการเป็นนายของตนเอง จาก
 ประสบการณ์ที่"ฉันทัน"ได้สัมผัสและเรียนรู้ ล้วนแต่ส่งผลให้เขามุ่งมั่นในการแสวงหาเสรีภาพ ด้วย
 การเปิดสำนักพิมพ์ที่ดินของตนเอง เป็นการยึดหยัดอุดมการณ์ในการตีแผ่ความจริงให้
 ประชาชนในสังคมของตนรับรู้ และเป็นการต่อสู้กับอำนาจรัฐที่ปิดกั้นเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสาร
 ของประชาชน ขณะเดียวกัน นิทานเกี่ยวกับดอกไม้สีแดงที่"ฉันทัน"ประพันธ์ขึ้นเองแสดงการ
 เต็มโตและการเรียนรู้ของ"ฉันทัน"ที่มีต่อการแสวงหาเสรีภาพด้วยเช่นกัน

ในเรื่องของขวัญจากคุณย่าซาร่า ขอซี อับเดล-เกาะตีร์นำเสนอภาพของหมู่บ้านที่ชาว
 คริสต์กับชาวมุสลิมอยู่ร่วมกันอย่างสงบอาจจะเป็นความตั้งใจของผู้ประพันธ์เองในการแสดง
 ภาพของชุมชนที่มีความแตกต่างทางศาสนา แต่พวกเขาไม่มีความแตกแยกหรือความขัดแย้ง
 ระหว่างกันแต่อย่างใด การให้ภาพเช่นนี้น่าจะเพื่อให้แตกต่างจากข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์หรือ
 สื่อสิ่งพิมพ์ของโลกตะวันตกที่มักจะนำเสนอความขัดแย้งระหว่างชาวคริสต์กับชาวมุสลิมใน
 ประเทศเลบานอน หรือภาพสงครามกลางเมืองในประเทศนี้ การที่ผู้ประพันธ์เลือกที่จะนำเสนอ
 เช่นนี้อาจจะเพื่อเป็นทางเบี่ยงนำกรสลายภาพเหมารวมของดินแดนเลบานอนที่มีแต่ไฟสงคราม
 เป็นการสื่อสารกับผู้อ่านว่าดินแดนเลบานอนมีทั้งช่วงเวลาที่เกิดสงครามและช่วงเวลาที่มีความ
 สงบสุข ถึงที่สุดแล้วชาวเลบานอนที่มีความแตกต่างทางศาสนาคงจะหาทางออกในการอยู่
 ร่วมกันได้ แต่ในขณะเดียวกัน ภาพเลบานอนที่สุขสงบอาจจะเป็นภาพพาฝันของผู้ประพันธ์เอง
 ก็ได้ซึ่งต้องการชี้ให้เห็นว่าผู้คนที่มีความเชื่อหรือนับถือศาสนาแตกต่างกันสามารถอยู่ร่วมกันได้
 โดยปราศจากความขัดแย้ง

และในนวนิยายเรื่องมุสตาฟากับกระเป๋ายายของ ผู้ประพันธ์นำเสนอภาพลักษณะของ
 ชาวคูเวตในแง่ลบ ทั้งที่ตัวละครคาลิลเป็นชาวอิรัก เพียงแต่เขาแต่งกายแบบเดียวกับชาวคูเวต
 และสามารถพูดออกเสียงเป็นสำเนียงภาษาถิ่นได้เช่นเดียวกับชาวคูเวต ทำให้ตำรวจไม่เห็นว่
 เขาเป็นชาวต่างชาติ การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอเช่นนี้อาจจะเพื่อตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ชาวคูเวตที่
 มักจะแบ่งแยกตนเองจากชาติพันธุ์อาหรับด้วยกัน สืบเนื่องจากความเป็นชาติพันธุ์อาหรับทำให้
 พวกเขามีรูปลักษณ์ทางกายภาพที่คล้ายคลึงกัน แต่การปักปันเขตแดนและการสร้างรัฐชาติตาม

แบบตะวันตกทำให้กลุ่มชาติพันธุ์อาหรับแตกกระจายเป็นหลายประเทศและนำไปสู่การแบ่งแยก
 เขาแยกเราระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์อาหรับด้วยกัน ขณะเดียวกัน การนำเสนอเหตุการณ์เอาตัว
 รอดของไฟซาลและมุสตาฟาด้วยการขานเรียกคนว่าพ่อของอาลี หรือพ่อของซุฮาอิล หรือพ่อ
 ของฮุสเซน บ่งบอกว่าพวกเขาต่างใช้ภาษาอาหรับ การใช้ภาษาเดียวกันแต่แบ่งแยกเขาแยกเรา
 โดยยึดโยงตามเส้นแบ่งเขตแดนที่กำหนดประเทศ บ่งบอกการปิดกั้นและการกีดกันตนเองของ
 ชาวคูเวต ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ประพันธ์ยังนำเสนอภาพลักษณ์ของชาวคูเวตว่ามีอคติต่อคน
 อาหรับด้วยกัน หมอซี อับเดล-เกาะดिरผู้รู้เรื่องให้ตำรวจสงสัยว่าเหตุการณ์วางระเบิดน่าจะเป็น
 ฝีมือของคนต่างชาติ แต่ด้วยทворกรรมเฉลยว่าเป็นฝีมือคนคูเวตเอง การที่ผู้ประพันธ์
 นำเสนอภาพลักษณ์ของชาวคูเวตให้เป็นผู้ที่มีอคติและแบ่งเขาแบ่งเราจากคนในกลุ่มชาติพันธุ์
 อาหรับด้วยกัน อาจจะเป็นการสะท้อนภาพของคนคูเวตที่ผู้ประพันธ์รู้จักจากการที่เขาเคย
 ทำงานในคูเวต

ภาพของคนคูเวตยังปรากฏในลักษณะของผู้ที่เห็นแก่ตัวและแสวงหาผลประโยชน์จากผู้
 ที่ด้อยโอกาส เจกเช่นกลุ่มของมุสตาฟาที่เป็นแรงงานในคูเวตอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ชาย
 ชาวคูเวตคนหนึ่งซึ่งเป็นเจ้าของร้านกาแฟเสนองานบริการให้พวกเขาโดยจ่ายค่าแรงในราคาถูก
 และสัญญาว่าจะดูแลเรื่องใบอนุญาตในการพำนักในคูเวตให้ กลุ่มของมุสตาฟายอมถูกกดขี่
 แรงงานเพราะพวกเขาต้องการใบอนุญาตนี้ ทว่าพวกเขาถูกหลอกลวงจากเจ้าของร้าน แม้ว่า
 พวกเขาไม่ได้รับใบอนุญาตแต่พวกเขาต้องอดทนทำงานต่อไป เนื่องจากการเป็นพ่อค้าเร่เสี่ยง
 ต่อการถูกจับและถูกเนรเทศออกจากคูเวต ด้วยเหตุที่บ้านเกิดของไฟซาลในปาเลสไตน์และบ้าน
 เกิดของมุสตาฟาในเลบานอนกำลังนองเลือดด้วยสงคราม พวกเขาจึงต้องเร่ร่อนมาอยู่คูเวตเพื่อ
 ประกอบอาชีพเลี้ยงตนเอง แต่กลับต้องเผชิญกับการถูกเบียดเบียนจากเจ้าของประเทศ

อีกทั้งผู้ประพันธ์ได้นำเสนอภาพลักษณ์ของคนคูเวตบางส่วนที่มีความเจ้าเล่ห์และการ
 คดโกงซ้ำอีกครั้ง ด้วยการผูกเรื่องให้กลุ่มของมุสตาฟาชนะรางวัลที่หนึ่งจากการชิงโชคบัตรผ่าน
 ประตูของการแข่งขันฟุตบอล พวกเขาได้รับรางวัลเป็นเงินสดจำนวน 9,000 ดินาร์ ในที่สุดพวก
 เขาทั้งสามตกลงซื้อร้านกาแฟเพื่อจะได้มีกิจการที่มั่นคง พวกเขาซึ่งเป็นคนต่างชาติไม่สามารถ
 เปิดกิจการเองได้ พวกเขาต้องจ้างคนคูเวตจดทะเบียนร้านค้าแทนโดยจ่ายให้กับคนๆนั้นปีละ
 300 ดินาร์ และทำสัญญาว่าจ้างระหว่างคนคูเวตกับพวกเขาเพื่อป้องกันมิให้ถูกคนคูเวตโกง แต่
 พวกเขาทั้งสามถูกชาวคูเวตโกงกิจการร้านกาแฟไปจนได้ พวกเขาต้องการซื้อใบอนุญาตให้
 พำนักอาศัยในคูเวตจากชายผู้หนึ่งซึ่งรับปากที่จะจัดการให้ พวกเขาทั้งสามคนถูกหลอกให้ไปรอที่

กองตรวจคนเข้าเมือง ระหว่างนั้นชายผู้นี้ส่งลูกน้องไปขโมยสัญญาทั้งต้นฉบับและสำเนาจากที่พักของพวกเขา ทำให้เด็กหนุ่มทั้งสามไม่สามารถฟ้องร้องเขาได้ พวกเขาทั้งสามถูกฉ้อโกงจนต้องหันกลับมาเป็นพ่อค้าเรือกครั้ง

ขณะที่ผู้ประพันธ์นำเสนอภาพลักษณ์ของชาวคูเวตในแง่ลบ ส่วนภาพลักษณ์ของเหล่าผู้อพยพในด้านบวก ผู้อ่านจะเห็นได้อย่างชัดเจนในเหตุการณ์ที่มูस्ताฟาป่วย ทุกคนในห้องพักอาทิ ไฟซาลผู้ชักชวนมูस्ताฟาให้มาพักด้วยกัน รวมทั้งคนอื่นๆไม่ว่าจะเป็นชาวอียิปต์ ชาวจอร์แดน ชาวซีเรีย ชาวอิรัก และชาวซูดาน ต่างช่วยกันดูแลมูस्ताฟาจนกระทั่งเขาหายป่วย การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอเหตุการณ์นี้เพื่อแสดงความเอื้ออาทรของผู้อพยพซึ่งอาศัยอยู่ในคูเวตอย่างผิดกฎหมาย แต่พวกเขาไม่ได้กระทำสิ่งผิดศีลธรรม มีหน้าซำยังช่วยเหลือกันและกันยามเจ็บป่วย ผิดกับชาวคูเวตบางคนที่เป็นเจ้าของประเทศแต่กลับมีพฤติกรรมที่ผิดศีลธรรม การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอภาพลักษณ์ของผู้อพยพและเจ้าของบ้านชาวคูเวตให้เป็นภาพขาว-ดำ หรือเป็นตัวละครแบน อาจจะเป็นการบอกเสียงแทนผู้อพยพในการขอความเห็นใจให้กับผู้อพยพซึ่งพวกเขามีความเป็นมนุษย์ และที่ต้องเร่ร่อนมาอยู่ต่างแดนเพราะบ้านเกิดมีสงครามหรือเพราะการขาดโอกาสในการหาเลี้ยงชีพก็ตาม แต่พวกเขามักจะประทับใจกับบอคติหรือไม่ก็ถูกแสวงหาผลประโยชน์จากเจ้าของประเทศ

รายการอ้างอิง

- จอร์จ เฟอร์กูสัน. 2542. *เครื่องหมายและสัญลักษณ์ในคริสต์ศิลป์* กุลวดี มกราภิรมย์ แปลและเรียบเรียง, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชุติมา ประกาศวุฒิสาร. 2554. *ก่อร่าง สร้างเรื่อง: เรื่องเล่า อัตลักษณ์ และชุมชนในวรรณกรรมสตรีชายขอบ*. กรุงเทพมหานคร: คบไฟ.
- ดาร์รินทร์ ประดิษฐ์ทัศน์ย์, "ปลดแอกอาณานิคมทางความคิดใน Karma Cola: Marketing the Mystic East ของ Gita Mehta," *วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร* 33/1 (2554).
- นันทนา กปิลกาญจน์. 2541. *ประวัติศาสตร์ตะวันออกกลางในโลกปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2545. *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย*.
- ศิริพร ศรีวรกานต์. 2551. "วรรณกรรมเด็กของเยอรมันกับของไทยช่วงทศวรรษ 1980 และ 1990: การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ." *วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- สุรัชย์ หวันแก้ว. 2550. *คนชายขอบ: จากความคิดสู่ความจริง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Abdel-Qadir, G. 1999. *Das Geschenk von Großmutter Sara*. Frankfurt am M.: Aarau.
- Abdel-Qadir, G. 1998. *Die sprechenden Steine*. Weinheim: Beltz & Gelberg.
- Abdel-Qadir, G. 1993. *Mustafa mit dem Bauchladen*. Zürich: Nagel & Kimche.
- "Adriano," Available from: <http://www.dictionarist.com> และ <http://dictionary.babylon.com> (accessed 5 May 2012)
- Ashcroft, B., Gareth Griffiths and Helen Tiffin. 1989. *The Empire Writes Back: Theory and practice in post-colonial literatures*. London: Routledge.
- Basch, L. 1994. Nations Unbound: Transnational Projects, Postcolonial Predicaments, Deterritorialized Nation-States. N.Y. Gordon and Breach cited in Lisa Anteby-Yemini and William Berthomiere, "Diaspora: A Look Back on a concept." Available from: <http://bcfrj.revues.org/index257.html> (accessed 1 July 2009).
- Bavar, A. M. 2004. *Aspekte der deutschsprachigen Migrationsliteratur: Die Darstellung der Einheimischen bei Alev Tekinay und Rafik Schami*. München: IUDICIUM.
- Bettelheim, B. 1977. *The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales*. New York: Vintage Books.
- Büker, P. and Clemens Kammler. Hrsg. 2003. *Das Fremde und das Andere: Interpretationen und didaktische Analysen zeitgenössischer Kinder- und Jugendbücher*. Weinheim: Juventa.
- Cheng, A. 2001. *The Melancholy of Race: Psychoanalysis, Assimilation, and Hidden Grief*. Oxford: Oxford University Press.
- Chin, R. "Imagining a German multiculturalism: Aras Ören and the contested meanings of the "Guest Worker," 1955-1980." Available from: <http://muse.jhu.edu> (accessed 9 June 2009).

- Daniel, C. 2006. *Voracious children: who eats whom in children's literature* London: Routledge.
- Daniel, E.V. 2006. "The Dialectic of Recognition and Displacement in a Globalized World," in *Cultural Psychology of Immigrants*. Ed. Ramaswami Mahalingen. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- "Die deutsche Debatte um die 'multikulturelle Gesellschaft': Akteure und Kalküle zwischen Politik, Wissenschaft und Öffentlichkeit." Available from: <http://www.uni-siegen.de/phil/sozilawissenschaften> (assessed 5 May 2012)
- Dowty, A. 2008. *Israel/Palestine*, 2nd ed. Cambridge: Polity Press.
- Dufoix, S. 2008. *Diasporas*, trans. William Rodarmor. Berkeley: University of California Press.
- Fischer, S. and Moray McGowan. Hrsg. 1997. *Denn du tanzt auf einem Seil: Positionen deutschsprachiger Migrantinnenliteratur*. Tübingen: Stauffenburg Verlag.
- Görtemaker, M. 2004. *Geschichte der Bundesrepublik Deutschland: Von der Gründung bis zur Gegenwart*. Frankfurt/M: Fischer Taschenbuch Verlag.
- Gugel, G. 1990. *Ausländer-Aussiedler-Übersiedler: Fremdenfeindlichkeit in der Bundesrepublik Deutschland*. 2. Auf. Tübingen: Verein für Friedenspädagogik.
- Gündisch, K. 1990. *Im Land der Schokolade und Bananen: Zwei Kinder kommen in ein fremdes Land*. Weinheim: Beltz&Gelberg.
- "Hansel and Gretel," 1997. *Favourite Fairy Tales*. Ed. Howard Jennings. London: Octopus Books Limited.
- Hobsbawm, E.J. "Ethnicity and Nationalism in Europe today." Available from : <http://www.jstor.org> (accessed 5 May 2011).
- "Ishmael" Available from: <https://christiananswers.net/dictionary/ishmael.html> (Accessed 10 June 2012).
- Keser, R. 1995. *Ich bin eine deutsche Türkin*. Weinheim: Beltz&Gelberg.
- Kinzer, S. "Germany Pressed To Curb Violence." Available from: <http://www.nytimes.com> (assessed 5 May 2012).
- Mandel, R. 2008. *Cosmopolitan anxieties: Turkish challenges to citizenship and belonging in Germany*. Durham: Duke University Press.
- Mani, B. 2007. *Cosmopolitical Claims: Turkish-German Literatures from Nadolny to Pamuk*. Iowa City: University of Iowa Press.
- Milton-Edwards, B. 2009. *The Israeli-Palestinian Conflict: A People's War*. London: Routledge.
- "Nationalsozialismus". 1988. Schülerduden: Die Geschichte.
- Özkirimli, U. 2005. *Contemporary Debates on Nationalism: A Critical Engagement* New York: Palgrave Macmillan.
- Pappe, I. "The Homeland in Israel and Palestine, Post-Territorial Dimensions of a Future." Available from: <http://muse.jhu.edu> (Accessed 5 October 2010).
- Pazarkaya, Y. 1993. *Kemal und sein Widder*. Würzburg: Arena.
- Probul, A. 1997. *Immigrantenliteratur im deutschsprachigen Raum: Ein kurzer Überblick*. Frankfurt am M: R.G. Fischer.
- Rathus, S. 2007. *Childhood and Adolescence: Voyages in Development*. 3rd ed. Belmont: Thompson Wadsworth.
- "Romanian-German Relations before and during the Holocaust." Available from: http://www1.yadvashem.org/about_yad/what_new/data Available from: (accessed 3 July 2009).

- Rösch, H. "Was ist interkulturell wertvolle Kinder- und Jugendliteratur," Beiträge Jugendliteratur und Medien 1 (2006).
- Rösch, H. 1992. *Migrationsliteratur im interkulturellen Kontext: Eine didaktische Studie zur Literatur von Aras Ören, Aysel Özakin, Franco Biondi und Rafik Schami*. Frankfurt a. M.: Verlag für Interkulturelle Kommunikation.
- Said, E.W. 2001. *Reflections on exile and other literary and cultural essays*. London: Granta Books.
- Said, E.W. 1995. *The Politics of Dispossession: The Struggle for Palestinian Self-Determination 1969-1994*. London: Vintage.
- Schami, R. 1990. *Eine Hand voller Sterne*. 4th. Ed. Weinheim: Beltz&Gelberg.
- Schikorsky, I. 2003. *Kinder- und Jugendliteratur*. Köln: Du Mont.
- Siege, N. 1999. *Shirin*. 2nd ed. Weinheim: Beltz&Gelberg.
- Sheffer, G. 2003. *Diaspora Politics: At Home Abroad*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Szelényi, B. "From Minority to Übermensch: The Social Roots of Ethnic Conflict in the German Diaspora of Hungary, Romania and Slovakia." Available from: <http://muse.jhu.edu> (accessed 12 February 2010)
- Weinstein, V. "Narrative Orientierungslosigkeit and New Orientations in Saliha Scheinhardt's *Die Stadt und das Mädchen*." Available from: <http://www.muse.edu> (accessed 5 September 2010).
- Zaptcioglu, D. 2006. *Der Mond isst die Sterne auf*. Bielefeld. C.Bertelsmann Taschenbuch.
- Zielke, A. 1992. *Migrantenliteratur im Unterricht: Der Beitrag der Migrantenliteratur zum Kulterdialog zwischen deutschen und ausländischen Schülern*. Hamburg: Kovač.
- Zipes, J. 1997. "The Rationalization of Abandonment and Abuses in Fairy Tales: The Case of Hansel and Gretel," in *Happily Ever After: Fairy Tales, Children, and the Culture Industry*. New York: Routledge.

บรรณานุกรม

- สุวรรณสา สถาอานันท์. บรรณาธิการ. 2552. *ความเป็นธรรมเชิงวรรณศิลป์*. กรุงเทพฯ: วิชาษา
- Adelson, L. 2005. *The Turkish turn in contemporary German literature: toward a new critical grammar of migration*. New York : Palgrave Macmillan.
- Appadurai, A. 1996. *Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Bauer, J.L. "Desiring Place: Iranian "Refugee" Women and the Cultural Politics of Self and Community in the diaspora." Available from: <http://muse.jhu.edu> (accessed 9 May 2010)
- Bhabha, H. 1994. *The Location of Culture*. London: Routledge.
- Bhabha, H. ed. 1990. *Nation and Narration*. London: Routledge.
- Blunt, A. 2005. *Domicile and Diaspora: Anglo-Indian Women and the Spatial Politics of Home*. Oxford: Blackwell Publishing.
- Botelho, M.J. and Masha Kabakow Rudman. 2009. *Critical Multicultural Analysis of Children's Literature*. New York: Routledge.
- Chiellino, C. Hrsg. 2007. *Interkulturelle Literatur in Deutschland: Ein Handbuch*. Stuttgart: J.B. Metzler.
- Chow, R. 1993. *Writing Diaspora: Tactics of Intervention in Contemporary Cultural Studies*. Bloomington: Indiana University Press.
- Clifford, J. "Diasporas," *Cultural Anthoropology* 9 (3), 1994:302-338.
- Cohen, R. 1997 *Global diasporas: an introduction*, London: UCL Press.
- Fanon, F. 1967. *Black Skin, White Masks*. Trans. Charles Lam Markmann. New York: Grove Press.
- Grice, H. 2002. *Negotiating Identities: An Introduction to Asian American Women's Writing*. New York: Manchester University Press.
- Gopalakrishnan, A. 2011. *Multicultural Children's Literature: A Critical Issues Approach*. London: SAGE.
- Herman, D. ed. 2007. *The Cambridge Companion to Narrative*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hobsbawm, E.J. 1991. *Nations and Nationalism since 1780: Programme, Myth, Reality*. Canto edition. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hunt, P. ed. 2003. *Literature for Children: Contemporary Criticism*. London: Routledge.
- Hunt, P. 1991. *Criticism, Theory and Children's Literature*. Oxford: Basil Blackwell.
- Kaya, A. "The hyphenated Germans. German-Turks," *Privateview*. Spring 2002.
- Keown, M. David Murphy and James Procter, ed. 2009. *Compring Postcolonial Diasporas*. New York: Palgrave Macmillan.
- Loomba, A. 1998. *Colonialism/ Postcolonialism*. London: Routledge.
- Mahalingam, R. ed. 2006. *Cultural Psychology of Immigrants*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Mishra, V. 2007. *The Literature of The Indian Diaspora: Theorizing The Diasporic Imaginary*. New York: Routledge.
- Polumbo-Liu, D. 1999. *Asian/American: Historical Crossings of A Racial Frontiers*. Stanford University Press. Stanford Calif.

- Rudd, D. 2010. *The Routledge Companion to Children's Literature*. London: Routledge.
- Rushdie, S. 1991. *Imaginary Homelands*. London: Granta.
- Said, E. W. 1979. *Orientalism*. New York: Vintage Books.
- Stephens, J. "Advocating Multiculturalism: Migrants in Australian Children's Literature after 1972." Available from: <http://muse.jhu.edu> (accessed 9 May 2010)
- Stephens, J. 1992. *Language and Ideology in Children's Literature*. Essex: Longman Group.
- Tölölyan, K. "The Contemporary Discourse of Diaspora Studies." Available from: <http://muse.jhu.edu>. (Accessed 1 August 2010).
- Viswanathan, G. ed. 2001. *Power, Politics, and Culture: Interviews with Edward W. Said*. New York: Pantheon Books.
- Walkowitz, R. L. ed. 2006. *Immigrant Fictions: Contemporary Literature in an Age of Globalization*. Madison: The University of Wisconsin Press.
- Williams, P. and Laura Chrisman, ed. 1994. *Colonial Discourse and Post-Colonial Theory: A Reader*. New York: Columbia University Press.
- Wolfreys, J. ed. 2002. *Introducing Criticism at the 21st Century*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- "How Germany became a country of immigrants." Available from: <http://www.dw.de>. (Accessed 3 January 2013)
- "Germany took too long to face reality, says migration department head." Available from: <http://www.dw.de>. (Accessed 3 January 2013)
- "Germans warm up to immigration but miss the point, say experts." Available from: <http://www.dw.de>. (Accessed 3 January 2013)